



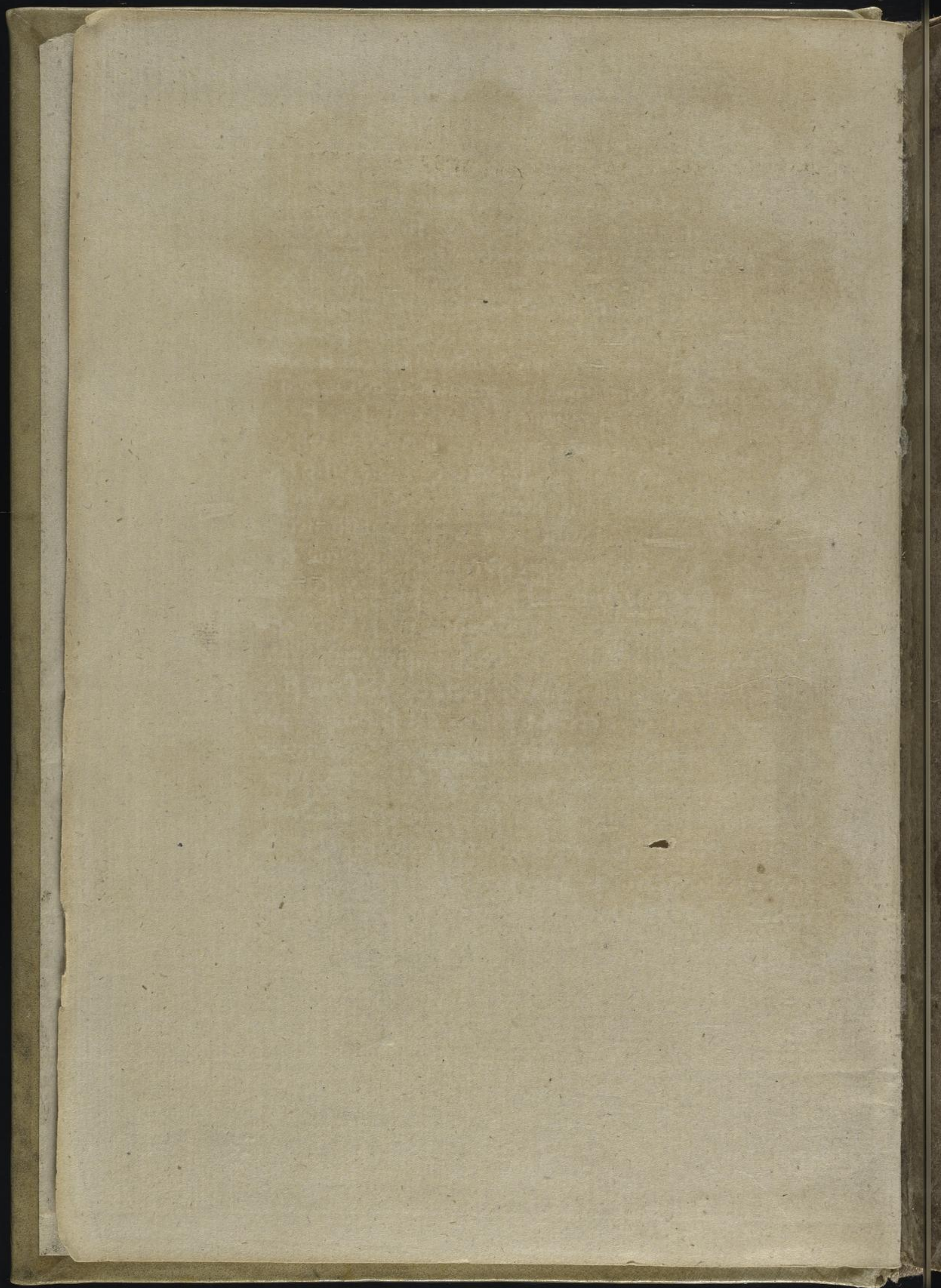
The full title of the MS is  
 "Theoricae Testamentum", and it  
 is an exactly similar MS  
 to the one the British Museum  
 has placed to number among  
 the Harleian Manuscript  
 number 3369 and with the  
 same date of 1446. The British  
 Museum have absolutely no  
 doubt that this is the work  
 of Raymond Lulle and it has  
 been compared with the MS at  
 the British Museum.

V. Manuscript Vol. I. P. 707.











170  
Sic qui gloriose omnipotens existit  
amice intelligere et recollere maxime  
presentem ut filius veritatis patefieri  
est occultatum in pte et ut fiat illis com-  
pletum tunc excellentissime nobilis in pte pte  
manifestatum in nro abrenuunt volumine qd  
transformatione pfectissima ad qua sapientie ptingere  
nunc possit Et ideo ista dñi libri celumq filius nre  
doctrine p modum testamenti que dividunt in tres libros  
principales videlicet theoreticam practica et ethicam q  
tres ptes dividit in quatuor distinctiones sunt scilicet  
accidentales distinctiones mixtionem et applicationem diffe-  
rentiales pro pto libro practica Et pro pmo the-  
oretica in nre celestialis sapientie intendimus omni  
lio doctrine clarificare dñi nobis dñi p processu nre  
sine qd plena noticia rei que est una composita  
illis entibus que sunt ma nature que p dissolutionem  
necesse in nro ordinem videri no possunt Et  
ob qd qd doctrina dissoluta rei pmissa anhelat  
et suspirat et semp desiderat evanescere ad finem sue  
confirmationis In eterna sapientia finit et p  
divinabile pudentia velis illuminare et entes  
in te ad cognoscendum veritate fabricata p sapi-  
entes antiquos sine qd ista scia que est medulla  
nobilis pte pte integritati non poterit Et ad  
nos inducendum qd unum tempus est nre  
cones illi

72



**D**e diffinitionibus artis/et quid sit theoricæ et  
practica **lib. i. capitulum**

¶ nunc cetera stant in suis primordiis  
et succedentibus principibus/ dant cognoscere rationem  
corum et mediorum cum omnibus extremis eorum genera-  
tionis/ Que media et extrema sunt ea vere mu-  
tationis eorum secundum suam rationem et proprietatem in ce-  
tera forma et specie permanenti/ per dispositiones su-  
as in quantum sunt permixtibilis in verisimili for-  
ma perficiunt/ ad hunc finem causa conficiendi esse-  
cium et naturam perfectorum/ in tantum quantum est possibi-  
le ducendi ea ad finem et perfectum temperamenti/ Quod  
si in hoc libro primo loquimur cum discontinuatione  
perfecti/ mandatum habemus a magistro ipso nature/ Quia  
ipsum manifeste nobis apparet plorans ac lamen-  
tans atque clamans/ per dolor quid faciam/ quod meum  
strenueta me voluit tolli et mea secreta me voluit  
decelare/ ac illa que formam per preceptum mei ma-  
gistri/ morti me tradere voluit/ iste est dolor quem  
natura conduxit coram sociis suis/ et brevis tantum  
plorabat perfunde quod non est cor/ quod luctum habu-  
isset et amorem/ quod omnem solam suam plorandi ce-  
ramisset aut contraxisset/ Quia tantum dolore  
sine in cor/ quod totaliter penituit se de operibus  
quos fecerat in hoc mundo/ tamquam ab illis voluisset  
cessasse/ si licentiam habuisset a domino/ Et ob hoc



[illegible]



si vera temperantia in q<sup>o</sup> to et fine ipso n<sup>o</sup> // Reuter  
fitas est in diebus continens in se de una et de  
alia // et dicitur alio modo argumentum de duobus  
extremis // vel dicitur media inter duo extrema // et  
**De temperamento cor<sup>m</sup> et intemperamento et neutra  
litate et de mediis et de instrumentis natu  
ralibus immutabilibus et contrariis //**  
**Capitulum 2m**

¶ Et hoc tenetur tu habere // dicitur primo // q<sup>o</sup> temp  
eramentum est dispositio vel natura corporis p<sup>er</sup>fecta  
p<sup>er</sup> quam actus naturales sunt p<sup>er</sup>fecti // et p<sup>er</sup>ficiuntur  
mediate absq<sup>ue</sup> alio medio // q<sup>o</sup> pro tanto indicat  
et fore dispositio vel quantitas omni cor<sup>m</sup> // et non  
actio // Quia si corpus medicinale non est bene  
temperatum cessaret omne de mutandi corpus  
imperfectum ad perfectum // et carens sine applicatione  
que cum debita p<sup>er</sup>fectione p<sup>er</sup>ficiat // et p<sup>er</sup> hunc modum  
poteris temperamentum p<sup>er</sup> hunc // q<sup>o</sup> sit aptum ad com  
plendum actus que sunt d<sup>o</sup> // et p<sup>er</sup> hunc modum sit tempera  
mentum // et p<sup>er</sup> hunc modum que sit p<sup>er</sup>fectum // et p<sup>er</sup> hunc  
¶ Ista autem dicitur medicamentum // et aptum p<sup>er</sup> hunc tem  
peramentum // et cognoscitur cum debet temperamentum  
dungi in modum // et hunc modum opus medicamentum ad  
ducere non debet temperamentum // et instrumentis na  
turalibus et prudenter p<sup>er</sup> hunc // et hunc modum  
cuncta temperamentum p<sup>er</sup> hunc modum // et hunc modum  
totaliter extirpatur a locis // et hunc modum  
p<sup>er</sup>fectum // Et p<sup>er</sup> hoc talis confessor exultat a



toto suo fine/ sicut ille qui alienatur p̄ superflua fantas-  
mata/ qui inquit vane temperantia. *temperantia* p̄ ige-  
mū nature aut p̄ voluntate magis in infermento  
acquirat p̄ colligantia inestabiliū cū arte informatia  
in media constituentem omnem habitū seu diversos/ q̄  
temperamentū sic est p̄fectiū actōis/ nō cognoscit  
clarū nec directū consuetū aut reprobātū/ qm̄ per  
deum suū sine sit om̄q̄ sitū vel sint diversi/ nichil  
om̄q̄ et semp̄ est om̄q̄ solus modus consuandi ter-  
minos em̄di ad finem dā temperamenti/ q̄ temperantia  
tū comandamq̄ q̄ significet p̄. C. // Intemperamentū  
est om̄a dispositio immutabilis corruptibilis/ que sit per  
resolucōes elementaria/ per quam immediate et absq̄  
medio corrumpit actiones individuaū nature/ p̄  
labilitate et elongacōes suo temperamento/ que vident  
at p̄ continuitatem et colligantia suā p̄m̄ in  
composito // Et istam volumq̄ q̄ significet p̄. g. // cū  
conuersione de. d. et. f. in. g. // Neutralitas aut medi-  
ocritas est dispositio in qua p̄ modū medm̄ actōes  
sū subiecti habituantur cū consuetudine spei/ quā  
tū ad indicium experientie sensus/ et significat p̄. e.  
deuallata de. b. et. f. et reuertentes in. d. p̄ quod  
formatur. C. sic dicemq̄ in practica que est secundū  
p̄. b. *figura* Et sic nos diximq̄ sup̄ q̄ theorica *figura*  
q̄ artē in tres p̄tes diuiditur/ et ab illis tribus  
p̄tibus fili conuenit t̄ deuillare/ propterea debes intelli-  
gere/ qd̄ ois filius doctrine debet considerare dupliciter  
omnes p̄tes theorice/ accipiendo scilicet qm̄ capi possunt  
secundū naturā suā genū/ Ob hoc quāq̄ debent



considerari et intelligi per rationem secundum id quod in se sunt/  
Et aliquando secundum quod sunt signa recta et proportionata/  
secundum naturam ad aliquam significabilem respectum per  
cognitionem in coram temporabilibus // Sed consideratio prima  
fili debet precedere in ordine doctrine intellectualis / sic  
invenies declaratum in tractatu questionario artium  
abrenite in .c. m. questio .p. libri istius artium complete/  
// Quia nobilis instinctus et nobilis appetitus debet  
figi in corde illius filii doctrine / cum enim secretum se  
uult manifestare cum revelatione / que monet a crea-  
tore totam intelligentiam / Quia consideratio istius secundum  
deum non faciendo inveniatur nature / nos ibi ponemus  
secundum exigentiam nostri magistrum per processum divinalionem  
nobis revelatum et de nostro secreto / quod est instrum-  
tu perfectum totam nostri magistrum / et totam nature / illud  
tibi monstrabimus / si fidelis filius nobis sit / Et ideo  
omni filio doctrine precipimus et defendimus sub pena ana-  
thematis et maledictionis divine / quod noster deus secretum  
non velis ipsum revelare inimicis stantibus contra natu-  
ram / sed bene celare et tenere secreta / quod nullus sciat /  
Quia magis eximit a sermone humano id quod de ipso  
invenies in secunda parte

*De principiis nature universalis et quod sunt extracta  
a massa confusa / et de .p. electis et de .3. primordia-  
libus principalibus omnium rerum per maiorem formam mundi / redu-  
cendo ad magistrum que est forma minor tanquam  
minor mundus et c. Rubrica*



propria

Ca. 3<sup>m</sup>

emina naturalia primordia et succedentia  
in ope nature sunt vniuersalia et extrema  
que esse pnt cu medio m illa sic declarabim in ca.  
sequenti in 2<sup>a</sup> pte practicabili declarando nam primordi-  
alia principiorum // Omnia potentia nra est summa deus  
celestis qm est alpha et .oo. in ipso sumus sine pncipio  
et principii sine fine creator et formator omnium principiorum  
superiorum succedentium que extrema et media in opibus  
nature vocantur // Illa natura deus creauit de nichilo  
in vna pma substantia qua vocamus quintam essentiam  
i q tota na apprehenditur // De ista pma diuisa in tres  
ptes s<sup>m</sup> suam essentia de pncipio creauit deus ange-  
los // Et de s<sup>m</sup> creauit celum et planetas et res stellas  
De tertia pte que erat vna pma creauit deus istum  
mundum in isto modo ~~fig<sup>2</sup>~~ // Sed hoc fili h<sup>o</sup> intellige  
no sic tibi tradit sed sic totum fuit cum in se ad volu-  
tatem sum creatoris absq alia successione operis  
nec absq ma precedenti que respicit successione gene-  
ris qz no esset creatio nec opaco diuina que respicit  
creationem entitatis vementis scientificae p creationem  
de nichilo in vera entitate substantiali // Vna pte  
fili hoc qd dicimus et iam diximus velis intelligere  
cu spm scientifico et no agnostico u<sup>o</sup> agnostico  
Vna sic loqm<sup>r</sup> ad respectu nre operatoris ang tu h<sup>o</sup>  
assilari in nro magistro // Et deo dicimus cu sumone  
exempli r qd nos bene intelligas sic ia tibi dcm  
est et no ut scribit summa creator diuisa ista pte  
in .ij. ptes // Et ex vna pte magis pma creauit deus  
substantia elementorum que ptiapat cu se celestia

2<sup>a</sup> fig<sup>2</sup>

3<sup>a</sup> fig<sup>2</sup>

py



que significat p. o. / Et ista dicitur m. 2. p. 10. / **I**ma  
magis p. 1. significat p. p. / que dicitur ignis / que est  
ex p. 1. pte nature elementorum / Et p. 1. magis p. 1. signi-  
ficat p. q. que dicitur aer / qm creatus est de tertia pte  
nature elementorum magis p. 1. / Et tertia p. 1. magis p. 1.  
significat p. r. / Et ista dicitur aqua / q. est ele-  
mentum de quarta pte nature elementorum magis p. 1. / Et quarta  
p. 1. magis p. 1. significat p. s. / Et ista dicitur elemeto  
terre / q. sunt creati de quinta pte totius nature elementorum  
magis p. 1. // Et de tanto q. natura est magis p. 1.  
et magis p. 1. appetit p. 1. / et p. 1. omni cu alio p.  
concordancia suar appetit cu suis quintis infirmita-  
tibus / que participant cu ce celesti / Iste tunc est appetitus  
p. 1. nature / q. est de generatione in corruptionem / et  
de corruptione in generationem / Quia non sunt infirmitates  
at appetitus p. 1. nature non venit immediate a creatore  
nature / Quia si faceret / res p. 1. p. creatore et non p. naturam /  
et tunc esset p. 1. sine destructione // Et ob hoc cu istis  
vel appetitus veniat a natura / non p. facit aliquid veni-  
p. 1. / nisi p. 1. p. scientiam dei vel divinum intellec-  
tualem / sic in natura humana / que rectificat p. intellec-  
tualem divinam / sicut p. magistrum / opus pueri / p. hanc  
rem potes intelligere naturam p. 1. elementorum / post  
divisionem terre p. 1. p. 1. / non q. intelligas  
q. 1. 1. sit simplex elementum quintum / sed p. 1.  
quarta / at tertia / aut secunda / vel prima / elementa ex  
quinta pte / quod appellamus elementum p. 1. et

**Figura**

P. 8



substantia simplicem / p quod dicitur in. ote elementales  
sunt elementate / quilibet p sua naturam sic proprius est  
declaratio // Ista in elementa sic creata remanserunt  
pura et clara / de clare pte nate / ex qua erat creata  
usq. ad tempus pccati / qd exiit a natura / et ad hunc  
est ad tempus indulgentie post pccatum / sed postquam  
mortui sunt homines et animalia et nascencia tpo de  
sicilite cu destructione generationis / veniendo de corrup  
tione in generatione / et post de generatione in corrup  
tione / sic de cor<sup>ti</sup> / pmpo resolutis / mutat<sup>2</sup> ele<sup>ta</sup> in d. qta. 19<sup>di</sup>  
trahit et corrumpit ele<sup>ta</sup> / p quod corruptio ois resoluta  
est pue ducationis / Qm na non p facere rem ta pfer  
ratione sue matie grosse et corrupte / sic fecit in suo pccato  
nec omq. plus continuabit sim pccato opus / s. Statue  
sua nata in pfectioe / participando cu magna corruptione  
ppter malum ele<sup>ta</sup> / impioy / q cotidie ipa iuenit / Qma id  
qd nunc ponit ad augmentand / tunc ponit in pponendo  
ptes forcosus ligamenti / Et p ista doctrina fili potes  
intelligere smone phale / q consumabit in fine mudi / qn  
ihus xpc semet indicat pectm cu igne celi / q gbiy et  
omne illud qd no erit de puritate dcor. ele<sup>ta</sup> / et ois illud  
qd compositum est ex malo et impuro confundet in ab  
issu / et id pignus inueniet oportu ex virtute pma  
illud supra sua spera pquiescet emacit et sempiterna  
lit / Et malum ipium cadet sup dapnatos / et ois virtus  
pura sup benedictos / Et p ho p elucidat tua consi  
deratio / q in fine ois eas ibit ad sim pccati / Quid vnde  
p q veniebat / Intellige adhuc qd ista tra qm nos calcuam?



non est verum ele<sup>ti</sup> p<sup>ri</sup>mo est elementata ex vero q<sup>u</sup>nto  
 elemento nam apparet q<sup>u</sup>nta s<sup>u</sup>ba elementalis corp<sup>is</sup> ele<sup>ti</sup>  
 de qua q<sup>u</sup>a e<sup>st</sup> formata cu<sup>m</sup> sua re q<sup>u</sup>nta i<sup>n</sup>uenies illud q<sup>u</sup>a  
 cu<sup>m</sup> a<sup>n</sup>te formatua sic<sup>u</sup> corpus absq<sup>ue</sup> a<sup>n</sup>ia et p<sup>er</sup>fectio  
 adu<sup>n</sup>cta in vno q<sup>u</sup>anto uel mat<sup>er</sup>ia sine forma q<sup>u</sup>anto  
 ex sup<sup>er</sup>dicta infectio p<sup>er</sup> loc<sup>u</sup>m actioem ad ele<sup>ti</sup> om<sup>n</sup>ig  
 a<sup>n</sup>te q<sup>u</sup>a s<sup>u</sup> m<sup>u</sup>lt<sup>u</sup> t<sup>u</sup>pe est q<sup>u</sup>a virgo et q<sup>u</sup>a ele<sup>ti</sup> q<sup>u</sup>lig  
 mo comburere n<sup>on</sup> pot<sup>est</sup> in die t<sup>u</sup>merid<sup>u</sup> et sic de alijs  
 ele<sup>ti</sup> In ad elucida<sup>n</sup>one clarissime debes intellig<sup>ere</sup> et co  
 n<sup>u</sup>gere p<sup>ri</sup>ncipale s<sup>u</sup>ba mat<sup>er</sup>ialis simplice de qua s<sup>u</sup>  
 d<sup>u</sup>m sione fuerit formata o<sup>mn</sup>ia in vno q<sup>u</sup>mo q<sup>u</sup>i cu<sup>m</sup>  
 d<sup>u</sup>m sione tibi locuti fuerim<sup>us</sup> descript<sup>u</sup> n<sup>on</sup> sit sepa<sup>ra</sup>  
 sua p<sup>ar</sup>te que est essentia q<sup>u</sup>nta et sub<sup>st</sup>it<sup>u</sup>es tota p<sup>ri</sup>m  
 cipalitate ab ele<sup>ti</sup> compositis // Et dicas q<sup>u</sup>i t<sup>er</sup>cia p<sup>ri</sup>nci  
 pia s<sup>u</sup>nt om<sup>n</sup>es re<sup>re</sup> videlicet artificiale exemplar et ma<sup>ter</sup>  
 In vno p<sup>ri</sup>ncipio artificie est deus om<sup>n</sup>is conditor Sec<sup>u</sup>nd<sup>u</sup>  
 p<sup>ri</sup>nci<sup>u</sup> q<sup>u</sup>i d<sup>u</sup>r exemplar monet<sup>ur</sup> ab illo q<sup>u</sup>i est sapiencia  
 Et t<sup>er</sup>cio succed<sup>u</sup> p<sup>ri</sup>nci<sup>u</sup> q<sup>u</sup>i d<sup>u</sup>r mat<sup>er</sup>ia creat<sup>ur</sup> p<sup>er</sup> ip<sup>su</sup>m cu<sup>m</sup>  
 sapiencia q<sup>u</sup>i p<sup>re</sup>cedit ab ip<sup>so</sup> Et e<sup>st</sup> p<sup>ri</sup>mo d<sup>u</sup>ale et<sup>u</sup>m q<sup>u</sup>i uo<sup>l</sup>  
 uocam<sup>us</sup> p<sup>er</sup>le q<sup>u</sup>i t<sup>u</sup> declaram<sup>us</sup> si nos intellig<sup>er</sup>isti q<sup>u</sup>  
 n<sup>on</sup> indiges q<sup>u</sup>i tu p<sup>er</sup>firmas ip<sup>su</sup>m i<sup>n</sup>q<sup>u</sup>ere in sua p<sup>ar</sup>te sim  
 plici adu<sup>n</sup>cienda n<sup>ost</sup>ra op<sup>er</sup>atio<sup>ne</sup> q<sup>u</sup>mo absq<sup>ue</sup> illa non  
 pot<sup>est</sup> facere s<sup>u</sup>m<sup>us</sup> p<sup>ri</sup>mo debes ea inuestigare in specie  
 co<sup>m</sup>posita Q<sup>u</sup>ia sic t<sup>u</sup> d<sup>u</sup>xi q<sup>u</sup>i o<sup>mn</sup>ia ele<sup>ti</sup> s<sup>u</sup>nt c<sup>re</sup>ata ex d<sup>eu</sup>a  
 s<sup>u</sup>ba et de illa s<sup>u</sup>nt a<sup>n</sup>ta ad c<sup>re</sup>and<sup>u</sup> et cor<sup>ru</sup>p<sup>u</sup>end<sup>u</sup> Q<sup>u</sup>ia  
 n<sup>ost</sup>ra est sic<sup>u</sup> appet<sup>u</sup> p<sup>er</sup> n<sup>ost</sup>ra q<sup>u</sup>i cu<sup>m</sup> o<sup>mn</sup>ia ex<sup>is</sup>tencia sub glo  
 bo limari s<sup>u</sup>nt c<sup>re</sup>ata et formata ex d<sup>eu</sup>a mat<sup>er</sup>ia que  
 nouit<sup>ur</sup> p<sup>er</sup>le q<sup>u</sup>i ex illa sit influxa in o<sup>mn</sup>i s<sup>u</sup>o elementali  
 et magis in vna q<sup>u</sup>am in alia sic<sup>u</sup> inuenim<sup>us</sup> p<sup>er</sup> natura<sup>m</sup>

11<sup>a</sup> figura



et q<sup>d</sup> illuc deportat<sup>r</sup> ob hoc sic seaven<sup>r</sup> q<sup>d</sup> nulla p<sup>r</sup>o m<sup>u</sup>  
di p<sup>r</sup> ee sine illa creata nec genita / Q<sup>u</sup>ia ip<sup>s</sup>i e<sup>st</sup> colli  
gencia cuiuslibet corp<sup>is</sup> elementati in ope nat<sup>u</sup>re / Et  
deo nos vocam<sup>us</sup> ea natura / et p<sup>r</sup>im<sup>o</sup> p<sup>r</sup>imordiale cuius  
libet corp<sup>is</sup> elementati in ope nat<sup>u</sup>re / Q<sup>u</sup>ia de sua  
simplici s<sup>u</sup>ba / ele<sup>ta</sup> que s<sup>u</sup>nt ma<sup>te</sup>ria n<sup>at</sup>u<sup>re</sup> fuerit p<sup>r</sup>ip<sup>u</sup>ta<sup>r</sup> et  
ta cu<sup>m</sup> diuina sepa<sup>re</sup> / scilicet / tra aqua / aer / et ignis /  
que s<sup>u</sup>nt corp<sup>is</sup> elementati / p<sup>r</sup> de<sup>m</sup> p<sup>r</sup>imordiale simplex  
ele<sup>ta</sup> q<sup>u</sup> est in ip<sup>s</sup>is / Et ex isto intellectu / proced<sup>it</sup> c<sup>o</sup>ntinua  
metaphisica que dicit<sup>r</sup> q<sup>d</sup> p<sup>r</sup>es ele<sup>ta</sup> in solis t<sup>u</sup>m<sup>u</sup>s  
e<sup>st</sup> inuenta in deo p<sup>r</sup>ima q<sup>u</sup> e<sup>st</sup> p<sup>r</sup>incipiu<sup>m</sup> p<sup>r</sup>imordiale  
p<sup>r</sup>o<sup>u</sup> / ob h<sup>oc</sup> si talem mat<sup>er</sup>iam petis a<sup>t</sup> p<sup>r</sup>ip<sup>u</sup>is / intellige  
illa ee p<sup>r</sup>u<sup>u</sup> subiectu<sup>m</sup> / que est o<sup>m</sup>n<sup>is</sup> a<sup>t</sup> mot<sup>u</sup> forma<sup>r</sup> /  
in q<sup>u</sup> p<sup>r</sup>otinet<sup>r</sup> o<sup>m</sup>n<sup>is</sup> forma cu<sup>m</sup> possibilitate / Q<sup>u</sup>ia flux<sup>us</sup>  
et labilitates infinitas c<sup>o</sup>ntinet et / otinet p<sup>r</sup>o<sup>u</sup> diu<sup>u</sup>  
tate<sup>m</sup> for<sup>m</sup>u<sup>m</sup> / ext<sup>er</sup>io<sup>r</sup>u<sup>m</sup> / et medio<sup>r</sup>u<sup>m</sup> / quas in se p<sup>r</sup>ocipit /  
Et p<sup>r</sup> aliq<sup>u</sup>o p<sup>r</sup>o<sup>u</sup> s<sup>u</sup>nt clamat<sup>r</sup> p<sup>r</sup>ceptu<sup>m</sup> forme /  
nascit<sup>r</sup> de ma<sup>te</sup>ria celesti / que s<sup>u</sup>nt sine nat<sup>u</sup>re / Et p<sup>r</sup> ali  
o<sup>m</sup>n<sup>is</sup> clamat<sup>r</sup> s<sup>u</sup>ntia / compando ea ad / om<sup>n</sup>is p<sup>r</sup>o<sup>u</sup> iusti  
cu<sup>m</sup> p<sup>r</sup>o<sup>u</sup>ta<sup>m</sup> p<sup>r</sup>o<sup>u</sup> sine p<sup>r</sup>o<sup>u</sup>ssibilitate / Et p<sup>r</sup> alias notatur  
possibilitas / q<sup>u</sup>ia nulla forma in se actualit<sup>r</sup> / s<sup>u</sup> o<sup>m</sup>n<sup>is</sup>  
formam tenet cu<sup>m</sup> possibilitate / sic h<sup>u</sup>it silenciu<sup>m</sup> s<sup>u</sup> au  
ditu / et sic n<sup>o</sup> videnti tenebre videntur / Talit<sup>r</sup> intel  
ligit<sup>r</sup> h<sup>u</sup> ma<sup>te</sup>ria / nichil ex illa intelligit<sup>r</sup> / Et deo tibi  
scribit<sup>r</sup> forma m<sup>u</sup>di / et qual<sup>is</sup> ele<sup>ta</sup> s<sup>u</sup>nt ordina<sup>ta</sup>  
i m<sup>u</sup>do / ex q<sup>u</sup>ib<sup>us</sup> omnia genantur in modum  
qm<sup>u</sup> apparet p<sup>r</sup> succedens capi<sup>r</sup>.



Capitulum 2<sup>m</sup> de minori forma et de principiis nature mineralis  
simplicis per extrema et media et c.

Ca<sup>m</sup> 2<sup>m</sup>

Unum determinatum sit de forma maiori nunc de se-  
dendo determinabimus de forma minori in qua sunt  
principia succedentia in opere nature per proportionem per extrema et  
et media suarum operationum per proportionem. Et cum superius  
diximus quod sua principia sunt omnia saltem omnia extrema  
et omnia media illorum dicimus quod primum et principale  
extremum omnium sunt in elementa que declaravimus  
fore elementata que significantur per 8. Secundo sunt  
vapores qui sunt generati ab illis elementis de se immediate  
et sunt de prima operatione nature significata per 9. In quibus  
vapores omnia corpora elementata resplendent ad intrinsecam  
novam generationem et velis hoc potius et intelligi  
qui generantur tibi hoc ad attingendum finem illum quod  
per ipsum. Tercio est aqua clara generata ex deo vaporibus  
hinc cum generatione sue nature que venit in deo vaporibus  
et hinc in elementis. Et ista est magis proxima materia  
aeris qui generatur super aqua calidam. Et istud generatur  
per se in omni corpore elementato succedenti ex materia aeris.  
Et quod humidum est forte ponderosum cum asperitate hinc  
genera discurrit per motum venti per loca venosa perforata  
declina subterranea et cadit in mineris sulphureis cum  
sitis ex vapore calido et sicco. Et significatur per 10.  
Et quarto est una substantia que venit infra sunt minere  
et magis approximando naturam metalli. Et dicitur  
calcedio et azochryon que est terra et materia metallorum.  
Alio modo vocatur casul lucens et albu in occulto  
pulverem nigrum et videtur purpureum habet colorem lactis venense.

64.  
12. p.



imo. genitum ex ma. ac. vi. ia dei impregnati a deo  
 calore calido et suo sulphureo/et in sua resolutione  
 in lacte congelato/in q. e forma et spes spe solis/  
 in mutatione cuius est multiplicatus calor immutabilis/  
 q. est vita metalli. et significat p. e. // Quinta  
 extrema vel media sunt vapores immediato geniti  
 cu. resolutione p. resolutione a deo vitro/ Et ista e  
 pma et pma ma. genitum omni metallorum et generatur  
 a calore naturali et unificatio in for. et spe aq.  
 Gino. de q. oes istis artibus multosartores. debet in  
 tollere in ope nature ee. ac. vi. sed no tale/ male de  
 mit. sup. qd. nec opt. quousq. in sanguine apostomatu  
 mato et venenosu pmit. vertit et significat  
 p. f. // Sexto sunt sulphurea suta p. successione imme  
 diate geniti p. natura a sua deo aque vne/ ex q. q.  
 vapor coagulat ore aliud: ac. vi. q. est potestas  
 dei vaporis in illo metallo ex q. vapor est/ et q. fit  
 p. deprimat q. ma. suscipit p. naturam cu. informa  
 tio tali/ qualis ei administrat ad forma et speciem  
 dei metalli/ et sunt hec sulphurea significata p. b. /  
 Septima genita p. vapores deorum sulphur. et. ac. vi. /  
 p. successione deorum sunt metalla/ que sunt vera ex  
 tina sine mediocritate cu. p. clausura i. ope nature/ q.  
 p. corruptione q. sunt ex. suas minores/ intendit  
 natura ad. ad. p. motu circulari/ illa corruptione/  
 et ad. genitum/ tm. q. t. in nona genitum  
 p. digestionis in suis minoribus/ in q. sunt inclusi  
 vapores soluti ab illis corrupti/ p. gravitatem



suas ele. in istu natali. Et illuc p suu eoz motu  
digerunt donec tinnat in spem melioru sic genda  
eo carnis fit in cor aialis p digestionem comedendi  
et bibendi put hunc declaratu est in aplo magna  
i ca. p map. yamfosen de gendaco et corrupcio  
in metallo et c. Et cu ibi scriptu sit cu delectaco  
metaphorica et reali. qd sic in quatu altimista co  
gitur das aliq metallo forma silom alio metallo  
est sic scriptor pictor q in materia ligni at lapidi in  
pmit seu infigit forma huius artificialit. quo for  
discepat cu ma. quippe in isto casu dicit qd cu  
forma sit optima a sua materia. qd d in hunc to  
pore corruptibilis. Et tales operationes no assilant  
opri nro in suis operacionibz at aut mathe. na sic defi  
cunt de ma nate. no assilant de operacione. qz nesciunt  
dare virtute informativa nro conuolenti. que est  
instinctu recipiendi illa. qn si administrat p natura  
informatore. Sed qn p arte cognita e quasi ficticia  
a nata. quo de exemplar. fictilis mathe. ingomofus  
assilat suu opus opri nate. cu consuetudine pper imitatis.  
postea format id ex tali virtute. quo superat totu  
cursu nate. Per h p sepe aut cognoscit. <sup>talis</sup> intel  
lectus. qd opus natu p gubernari p sciam. et p arte  
factor. p doctus suu ppr instrumenti. Et scias fili  
quapro huius nesciunt uti eoz memoria ad intelli  
gendu at inuoluend. encia verista. nec voluta.  
to elegendi encia bona. et mala. ut in quod que  
sunt cont. natam. Est ideo. qz nesciunt istas poten  
cias ponde in artificio. qd est infirmum illor. de



quibus tibi informabimur in p<sup>a</sup> pte ut possis attingere  
encia realia in nro magistro. Quia cum actus illorum  
de quibus tibi informabimur in p<sup>a</sup> pte habebis sciam habi-  
tuata cum delectatione per quam intellectus cum una spe at-  
tinget altam et cum ordine unius spei attinget ordinem  
spei altius. Et sic habet ordinata delectationem et in-  
telligit primum et commune. Ob hoc scio quod sunt  
positio et non p<sup>a</sup>batie grossificat intellectum et impe-  
dunt illi. Ad intelligendum naturas encum v<sup>a</sup>ssioz  
sic declaratum est in albero p<sup>a</sup>the desiderato in m<sup>a</sup>  
distinctione in ca. Intellectus de passionibus f. q. q<sup>a</sup>pt  
apparet quod tales per ignorantiam in nro magistro in  
ordinata passione habet quod fili nos t<sup>a</sup> habemus alia  
principia per succedens capitulum talis intentione quod me-  
talla superius significant p. h. Et sit nota illorum quod  
non sunt pacioniam.

*De quibus p<sup>a</sup>ncip<sup>a</sup> magister sit et quanta sunt in  
mundo et de eorum conversione Rubrica d<sup>a</sup> m<sup>a</sup> et c.*

¶ Primordialia principia in nro magistro sunt in-  
principaliter scilicet aqua vinum cum spiritu ferenti  
ex quibus generatur sulphur quod est in lapide si cum ista non sunt  
superius quod in suo naturali actu sit oportet si movetur in  
ma t<sup>a</sup> est in forma metalli in quo est eorum potentia  
Deo accipimus extrema natura per media artis remota  
ad unam statim in sua sua minima. scilicet d. e. r. h. Sed  
cum ista sunt remota contraria propter extremitatem suam na-  
ture principia nobis monstrant quod accipimus f. quod est  
dispositio media extremitatis deo naturae quod dispo-



De approximatione temperamentum ad perfectum  
na<sup>o</sup> modis p<sup>m</sup> regula scilicet optimorum et mediorum  
et de divisione illarum in p<sup>ncipal</sup> essentialia Rubrica

¶ Et hoc potes considerare / qd / os naturale sit  
ille / que sit nature ad habitudinem temperamenti /  
¶ p<sup>m</sup> idem p<sup>m</sup> gen<sup>d</sup> / que devassant<sup>r</sup> ab optimo et  
medio / Et ideo dicit<sup>r</sup> / os / cu<sup>m</sup> quib<sup>us</sup> nullu<sup>m</sup> corpus  
natura<sup>l</sup> temperatu<sup>m</sup> p<sup>o</sup> esse // Et est sciend<sup>u</sup> / qd / os cu<sup>m</sup>  
cap<sup>o</sup> d<sup>o</sup> p<sup>o</sup> / et pedes albi / oculi s<sup>o</sup> nigri / est n<sup>o</sup> m<sup>o</sup> na<sup>l</sup>  
q<sup>u</sup> sit<sup>u</sup> / q<sup>u</sup> ex illo consistit et exit / et est temperam<sup>o</sup>  
tu<sup>m</sup> / q<sup>u</sup> q<sup>u</sup> fine qd corpus medicale possit esse temperatu<sup>m</sup>



absq; tali humore / scilicet innaturali / non enim absolute sine  
tali humore / quippe quod sit medium sentiat naturam  
sui ex tunc / hoc sine temperantia // Et ideo sunt ele-  
menta omnia in aliud / ut eorum prime qualitates dissipantur  
et cum mutua actione et passione transferendo ab uno ex-  
tremo ad aliud / per virtutem medium / quod participat cum ambo-  
rum primis appetitibus naturae / ut ad hunc est medium absq; habi-  
tudine aut sine colore et absq; genere // Quia sine tali  
aut tali / non habet instantiam et potentiam in operato. + A humore  
magis / quia operato non debet capi per operato solutio  
per actionem / que debet proportionari oblique per temperantiam  
tunc / sed generaliter per cessationem naturae illius / post prius trans-  
mutationem per hoc metallum molle infirmum mutatum  
in durum temperatum / tunc actio sine sustinentie ignitoris  
et fusibilitate. Et operato naturae / primo hoc quod sit cessat  
velud corpus naturae sensibile ab actione / que venit in  
sua transmutatione per virtutem elixis // Et sic temperantia  
corporis mutati / non est absq; naturali operato // Et hoc  
debes intelligere in summa medium de compositione medium  
sed cum multum diffuse per ymaginationem fantastica pos-  
ses forte exire ad intellectum / perinde supradictorum the-  
orice / que continet in se supradicta principiis tradita in gen-  
eralitate // Et sperat nos tibi instruendum terminos ymo-  
tos / in principiis principalium naturarum in hac arte divi-  
na / Omnia sic nos diximus / quod per considerationem inten-  
tionem per naturalem innatam et per naturam / debes  
habere cognitionem naturalem et essentialis temperamenti  
cum omnibus suis partibus substantialibus ac etiam accidentalibus



sic q<sup>d</sup> bene te scias regere in toto nro magisterio p<sup>er</sup> o<sup>m</sup>n<sup>es</sup>  
 illas p<sup>ar</sup>tes. et sup<sup>er</sup>dicta p<sup>ri</sup>ncip<sup>al</sup>ia comprehend<sup>ere</sup> in d<sup>e</sup>o p<sup>ri</sup>ncip<sup>al</sup>ia  
 sic fructe h<sup>ec</sup> intellig<sup>ere</sup> n<sup>on</sup> de m<sup>ul</sup>ti<sup>pl</sup>is sed de t<sup>er</sup>ti<sup>o</sup> t<sup>em</sup>p<sup>or</sup>e  
 p<sup>er</sup> singul<sup>ar</sup>es p<sup>ar</sup>tes sic p<sup>otes</sup> intellig<sup>ere</sup> p<sup>er</sup> q<sup>u</sup>anta i<sup>n</sup> d<sup>e</sup>o  
 ca<sup>u</sup>s<sup>ae</sup> p<sup>ri</sup>ncip<sup>al</sup>ia n<sup>ost</sup>ri magisterii / A q<sup>u</sup>ib<sup>us</sup> p<sup>ro</sup>venit istud temp<sup>or</sup>e  
 amentu<sup>m</sup> / Ob h<sup>oc</sup> dicim<sup>us</sup> q<sup>uod</sup> n<sup>ost</sup>ri g<sup>en</sup>ta s<sup>un</sup>t p<sup>er</sup> n<sup>at</sup>al<sup>ia</sup>  
 cu<sup>m</sup> d<sup>e</sup>u<sup>m</sup> s<sup>un</sup>t p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate et p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate s<sup>un</sup>t g<sup>en</sup>ta  
 vegetabilia / animalia / et mineralia / S<sup>ed</sup> animal<sup>ia</sup> m<sup>ul</sup>tipli  
 catu<sup>m</sup> in sua s<sup>pe</sup> / d<sup>i</sup>vidit<sup>ur</sup> in t<sup>er</sup>ra s<sup>pe</sup>rmata d<sup>e</sup>alia / s<sup>ed</sup>  
 in s<sup>pe</sup>rmate actiuo / q<sup>uod</sup> est n<sup>at</sup>ale / et in s<sup>pe</sup>rmate  
 passiuo / q<sup>uod</sup> est in n<sup>at</sup>ale / et i<sup>n</sup> s<sup>pe</sup>rmate m<sup>en</sup>struali / q<sup>uod</sup> est  
 g<sup>en</sup>ta n<sup>at</sup>al<sup>ia</sup> / S<sup>ed</sup> vegetabilia d<sup>i</sup>vidit<sup>ur</sup> in s<sup>pe</sup>rmata p<sup>er</sup>ca  
 dices. que s<sup>un</sup>t n<sup>at</sup>uralia s<sup>pe</sup>rmata / c<sup>on</sup>creta t<sup>er</sup>ra  
 ralia / Q<sup>u</sup>ia s<sup>un</sup>t complexio o<sup>m</sup>n<sup>is</sup> s<sup>pe</sup>rmata / q<sup>u</sup>into  
 t<sup>er</sup>ra s<sup>un</sup>t s<sup>pe</sup>rmata et m<sup>en</sup>struali cu<sup>m</sup> a<sup>er</sup>is. que  
 s<sup>un</sup>t g<sup>en</sup>ta n<sup>at</sup>al<sup>ia</sup> / S<sup>ed</sup> mineralia ad<sup>huc</sup> est d<sup>i</sup>visu<sup>m</sup> in  
 m<sup>ul</sup>ta d<sup>e</sup>alia / n<sup>on</sup> obstant<sup>er</sup> q<sup>uod</sup> metalla s<sup>un</sup>t s<sup>un</sup>t d<sup>e</sup>  
 complexione s<sup>pe</sup>rmata / c<sup>on</sup>creta. ac. vi. q<sup>u</sup>into in s<sup>pe</sup>  
 s<sup>un</sup>t p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate s<sup>pe</sup>rmata / p<sup>er</sup> q<sup>uod</sup> p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate c<sup>on</sup>creta in a<sup>er</sup>is.  
 at in a<sup>er</sup>is / post c<sup>on</sup>versione illig in s<sup>pe</sup>rmata albu<sup>m</sup>.  
 aut rubu<sup>m</sup> / et ob h<sup>oc</sup> s<sup>un</sup>t s<sup>pe</sup>rmata n<sup>at</sup>al<sup>ia</sup> / a<sup>er</sup>is. ac.  
 g<sup>en</sup>ta. laque laquendo / Q<sup>u</sup>ia n<sup>ost</sup>ri dicim<sup>us</sup> laque  
 q<sup>uod</sup> dicim<sup>us</sup> ad d<sup>e</sup>u<sup>m</sup> illig / p<sup>er</sup> p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate n<sup>ost</sup>ri laque  
 elixir / Et s<sup>pe</sup>rmata in n<sup>at</sup>al<sup>ia</sup> / sic plubu<sup>m</sup> / s<sup>pe</sup>rmata  
 cupru<sup>m</sup> / s<sup>pe</sup>rmata / s<sup>pe</sup>rmata / et. ar. vi. // Et g<sup>en</sup>ta n<sup>at</sup>al<sup>ia</sup> / sic  
 attrameta / s<sup>pe</sup>rmata / et almu<sup>m</sup> / boracia / tutia / marchia  
 sita / magnesia / et assom<sup>en</sup> / et o<sup>m</sup>n<sup>ia</sup> media que  
 d<sup>e</sup>uallant ab alijs g<sup>en</sup>ta vegetabilia / animalia.



De q̄b̄ p̄ fieri hūmānū monstruāle / Secūdr magis  
et min⁹ tangendo p̄fectōē. vel ad imp̄fectōē / p̄ hoc  
p̄fecto gen⁹ mūale cōmūt⁹ solū p̄ figurā sibi  
dūm gēnālī. m̄t nātālī / m̄tālī / et q̄t nātō  
duorū gēnū (vegetabilī et animā) / Qm̄ ab oī  
nātō. p̄uenit altitudo magis p̄p̄m̄q̄t in claritate lūmī  
nosa / et p̄p̄tā potēs intelligē sōp̄ tēp̄amētū / cūsto  
diendo nātām magis p̄p̄m̄q̄t sūorū gēnū / p̄m̄ q̄d  
potēs informari p̄ certificacōē uulgaris exp̄on  
cie m̄tā hūmānā / nā cūq̄ est iustificacō n̄r lapidē  
Qm̄ p̄ hō nobis dat⁹ cū p̄rogati. p̄ cūtorū nātē et c.

**De q̄ extrahit⁹ mat̄ia p̄p̄m̄q̄r et quēmens ad  
faciendū magistru et de conuersione elementorū  
vīng et altit⁹ Pubrica Ca. n. m.**

Qm̄ igit⁹ sit manifestū q̄d p̄p̄etas tēp̄amētū  
in corp̄e metallī sit de nātā metallī magis  
p̄p̄m̄q̄t / sic exp̄ientia que mentiri non p̄t certificat  
et monstrat effec⁹ nobilis r̄sistēcie cū fūsbilitate bona.  
r̄fixione p̄manenti cōt̄rignacōē / Et ista sit sola forma  
et nātā / sic dēn est p̄p̄m̄q̄r ad suā nātām et m̄tām  
mūale / cū deuallabat a suā mūalitate in dūndua  
lib⁹ suarū p̄p̄arū s̄p̄arū / de quib⁹ trahēs m̄ām quomētō.  
ad suā formā / que ei debet / cū s̄p̄arū m̄dūndualī s̄m̄e  
aliq̄t exp̄m̄tate et q̄t̄tate cōfūnti dūnsione / s̄ cū  
p̄fco amore ligamētū m̄mūtassē q̄m̄q̄t m̄sūmū cū  
iōali emōne / nec vīq̄ distordabūt in dūndualia  
vidēcia tū q̄tū saluā p̄nt q̄ cūssū nātē s̄m̄ nobī  
sue nobilis s̄p̄arū / Unde exibit sōra forma / que cūm  
magna potestate sue p̄p̄etatis. vādit q̄t solū / qm̄ p̄r.

Et p̄m̄cū exp̄m̄tū  
et cōt̄rignat⁹ cū  
dūnsione



no. de naturalibus

natura creatur et qui non recipit istam materiam est velud  
pictor pingens formam remota in natura remota sic est  
p. q. in ca. de forma minori. Perco fili tibi dico q. d. dm  
accipias nam dei genitricis in q. sunt duo amara stel-  
lata. qm. sup. qd. non cessant radiare et sunt sol et  
luna. q. p. suos radios obstruat ignis et inter immen-  
talia. Accipias corpus volatile. viz. ac. vi. q. d. tenet  
sua naturam ista sua quantitate in ventris ta for-  
tit. clausa et seata. qd. nullus homo hor. potest. n. sit  
cu. una amorosa concordia. qua. na. cu. attractione  
amoris nobis fideliter monstrant. ex q. si valde mltu  
✓ tenem. ob hoc. ac. vi. d. me. in naturalibus et no. de toto. et  
no. natale. Quia in mmo illor. que sunt cot. nata  
est. s. tanq. corpus int. natale. et ex. cot. nata. Et  
deo de mmo p. ticipas. cu. naturalibus et q. nata.  
qm. ab int. totid. natale corpus et substantia p. m. con-  
Quia d. p. p. loc. et totid. illis. Et p. p. tate  
ab ext. p. tate int. cu. illis cot. naturam. Perco qu.  
volens vide. natura opari. p. tate int. et quige. si na-  
turalis cu. lura. s. m. amor. yacund. d. t. amator. Sed  
nos istud nomen naturale accipimus laque in hac  
arte. p. oib. reb. cotinentib. in cont. s. m. corporis na-  
turalis passivas. ad p. p. tate. et nos diximus  
sup. q. d. in cont. qd. est q. d. cygo. et v. o. d. et  
p. illud est catu. p. naturam. igit. na. est u. cont. cing.  
libet rei. sic appet. p. dm. ca. et in ca. p. d. i. q. d. p. d.  
et moncone de p. ma. forma mundi. qm. de q. d. m. m.  
m. f. t. n. o. b. a. t. et formabit natura et o. et m. o. l. i. g. e. r.  
nate. d. o. t. i. m. m. a. t. e. p. m. m. t. h. e. o. r. i. c. a. s. m. g. o. n. g. s. m. d.



et q<sup>d</sup> scias que debes accipe in reali manifestio/ et q<sup>d</sup>  
persequere/ Quia hoc est et sine dubio/ q<sup>d</sup> p<sup>r</sup> n<sup>o</sup>m.  
ponit in generatione suar<sup>um</sup> gen<sup>er</sup>um/ quolibet s<sup>u</sup>ss<sup>u</sup>m.  
voluit s<sup>u</sup>ss<sup>u</sup>m aialis cu<sup>m</sup> aduato calore s<sup>u</sup> m<sup>u</sup>l  
enli/ Et p<sup>r</sup> h<sup>u</sup> p<sup>r</sup> intellige t<sup>u</sup>a s<sup>u</sup>ss<sup>u</sup>m/ q<sup>d</sup> v<sup>u</sup>ntes  
T<sup>u</sup>at<sup>u</sup>alid/ s<sup>u</sup>nt s<sup>u</sup>ss<sup>u</sup>m. Et p<sup>r</sup> p<sup>r</sup>que/ cu<sup>m</sup> modiocti  
te. que p<sup>r</sup>icipat cu<sup>m</sup> ex<sup>u</sup>mittit<sup>u</sup> natalid. Et q<sup>d</sup> na  
t<sup>u</sup>alid/ s<sup>u</sup>nt magis et min<sup>u</sup>s/ q<sup>d</sup> tota natura s<sup>u</sup>ng  
gen<sup>er</sup>is discrepat aut accedat p<sup>r</sup> s<sup>u</sup>ss<sup>u</sup>m/ q<sup>d</sup> p<sup>r</sup> gen<sup>er</sup>  
discrepat no<sup>n</sup> debet nata/ n<sup>u</sup> t<sup>u</sup>m p<sup>r</sup> s<sup>u</sup>ss<sup>u</sup>m cu<sup>m</sup> pro  
p<sup>r</sup>uq<sup>u</sup>itate amor/ que nascit<sup>u</sup> p<sup>r</sup> p<sup>r</sup>uq<sup>u</sup>itate calor/ mag  
na s<sup>u</sup>ss<sup>u</sup>m expellit/ V<sup>u</sup>ntes ip<sup>u</sup>m ad s<sup>u</sup>ss<sup>u</sup>m  
ethyopio/ unde est naturalis/ dicim<sup>u</sup>s t<sup>u</sup> p<sup>r</sup> si non  
veritas s<sup>u</sup>nt in t<sup>u</sup>a que s<sup>u</sup>nt portat<sup>u</sup> cito/ m<sup>u</sup>ficiet  
s<sup>u</sup>nt o<sup>u</sup> alia/ i<sup>u</sup>ss<sup>u</sup>m/ Q<sup>u</sup>ia s<sup>u</sup>nt p<sup>r</sup> co<sup>u</sup>to q<sup>d</sup> o<sup>u</sup>mine  
aliud clima portat m<sup>u</sup>to m<sup>u</sup>o lapidi/ colato igno  
rantib<sup>u</sup>/ et p<sup>r</sup> nos co<sup>u</sup>nto

**Q**uid est lapis et q<sup>d</sup> est ip<sup>u</sup>m est ex q<sup>d</sup> o<sup>u</sup>men  
tis et in q<sup>d</sup> loco m<sup>u</sup>dit/ t<sup>u</sup>a de verbis co<sup>u</sup>to/ cl<sup>u</sup>p  
co<sup>u</sup>to verbosus et alios mendaces/ t<sup>u</sup>ib<sup>u</sup>ca  
i<sup>u</sup> s<sup>u</sup>nt p<sup>r</sup> p<sup>r</sup>uq<sup>u</sup>itate/ sic aer ab igne/ et ab aq<sup>u</sup> m<sup>u</sup> q<sup>d</sup> est  
co<sup>u</sup>to p<sup>r</sup> p<sup>r</sup>uq<sup>u</sup>itate media/ sic est co<sup>u</sup>nto natalid et  
co<sup>u</sup>tra natura/ Q<sup>u</sup>ia nos dicim<sup>u</sup>s tota natura/ dicim<sup>u</sup>s  
q<sup>d</sup> ad s<sup>u</sup>ram naturalid. in naturalid/ et q<sup>d</sup> natura  
quo s<sup>u</sup>nt o<sup>u</sup>ia s<sup>u</sup>ng gen<sup>er</sup>is/ Et tamen si locuti s<sup>u</sup>nt.  
p<sup>r</sup> natura gen<sup>er</sup>is in sua generatione discrepat non  
debet/ h<sup>u</sup>o debet intellige in medi<sup>u</sup> ad locuti s<sup>u</sup>nt  
forma cu<sup>m</sup>libet s<sup>u</sup>ss<sup>u</sup>m/ Q<sup>u</sup>om natura bruta



per alteracionem. reuertat humana in opatione totu hoc  
 videre potes sic de vegetabilibus sed non recipiunt forma  
 vniuersalem hominum animalia donec vertatur deus homo in humana  
 lib. // Tunc dico quod formata conuertit ab hoc quod dicitur est  
 in multiplicata virtute quod est spiritus ex quo individualia  
 sunt generis id dei // igitur homines conuertuntur per spiritum spiritus  
 hoc institutum est per creatoris // Et quod libet per hominem opera  
 erat honoris // vel minor natura vertitur ad maiorem  
 quod exaltat de multo magno valore // igitur si volu-  
 eris facere assimilari ad naturam herbarum et animalium  
 nostra metallum // nunc est tunc quod per naturam omnium rerum  
 facias deus homo per mensuram tunc deus spiritum  
 et formam ipsa potest recipere // si quod facias in igne cum  
 fermento remaneat // Et hoc dicemus in fine parte // sed quod  
 nos teneas sectos quod totum sit per actum et scientiam quoniam  
 deus nobis dedit solam et non aliam nec dicas aliam  
 cum // bene te custodias // magnas minuet // si hoc dedit  
 reuelando talis reuelatio deus promittit. et quod omne bonum  
 habundat // sibi soli debet // quod si per omnes facies id quod ei  
 debet. in subtrahis in se ipsum quod deus debet // sic quod id  
 format per te iudicium // unde dampnabere in die iudicii  
 magnum emon gmisisti ad suam maiestatem // magis tibi  
 promittit per realem maiestatem // Et in illa que sit  
 contra naturam // accipe unum liquorem quicquid est corruptum  
 et separato exspoliatio corporis solutus. et ad conti-  
 nentiam per unum illud cum duobus humanis absque predicamento  
 illorum in suo genere sed magis remota. et per unum  
 principium // tunc per mensuram infima et corrupti-  
 bilis // de qua fermentata et dealbata cum humiditate  
 te duorum spirituum mittitur inferis in porta mamilla

A minuet



*propter ad id vnde*  
Quia per virtutem hereditatis deorum per matrem sanguinis  
mensuralis potest per quodamque hunc natum in hunc  
radicale quoniam nos dicimus remota dicimus hoc ad differe-  
rentiam remota immutabilitatem Et quoniam dicimus per quodamque  
dicimus hoc ad deum remota contra naturam de istis. in. p.  
vnde filii trahunt matrem draconis qui est principium  
radicale et principale principium primo altitudinis Et  
in hoc primo tunc dicitur consideratorem in ratione  
naturalis Quia magis tibi significabimus per deum  
subsequencia tangencia practica

*no. de inat. d.*  
**Qualiter non est nisi unus lapis philosophicus et de d. d. m.**  
**ficione sue purgationis. Rubrica. S. Ca.**

*3. Ca.*  
n. Quod voluimus in scriptis in nostro testamento  
omnibus filiis doctrine et amatoribus doctrinis  
quod non est magis uno lapide extracto de lapide ob  
hoc quoniam nomen dedit in hunc mundum tu non debes  
adducere aliam pulchram et aliam aquam nec aliam aliam  
per extractionem nisi id quod fuit natum ab illo ex sua propria  
natura radicali et sua mater quo potest et sua pastu-  
ra. hoc est sulphur qui format suum lapidem in colorem  
celestium Sed primo facimus te scire quod antequam trahas  
ipsum ex toto foras tu habes illum purgare et sanare ab omni  
sua infirmitatibus quod sunt quod sua naturam tunc ostendit  
flegmaticus et corruptibilis quoniam hoc est sua mors de qua  
cyclus quoniam mortificat suum spiritum et vivificat quod est  
posse vertendi suum corpus de morte ad vitam perducere  
bilis contra pugnam ignis corruptum ipse non per modo  
stray suam virtutem quoniam motus altus et honorabilis



naturū mobilis requiescat in magna puritate sine ali  
q<sup>o</sup> corruptione. Quare fili scias q<sup>o</sup> si iste sps non  
sit separatus a sua morte corruptibili/ inq<sup>o</sup> spm cor  
tenebrosū potit reddere/ n<sup>o</sup> fieri matrimoniu int<sup>o</sup> cor  
et spm/ salicet int<sup>o</sup> sulphur et az. v.

**Quomodo lapis noiat et docet ratione sue p<sup>o</sup>potat  
et nat<sup>o</sup> illig Rubrica. Ca. 1. 1.**

**Ca. 1.**

7. 6.

1<sup>o</sup> spm vocat in v<sup>o</sup> testamento/ spm p<sup>o</sup>  
sp<sup>o</sup> q<sup>o</sup> sit potestate i<sup>o</sup>temendi lapides cont<sup>o</sup> igno  
et ipos confuay/ et v<sup>o</sup>ificay/ spm corpy mortuū/ et q<sup>o</sup>  
ipomet exint/ cui<sup>o</sup> v<sup>o</sup>itno aut p<sup>o</sup>potas tuom<sup>o</sup> n<sup>o</sup>  
potit in q<sup>o</sup> n<sup>o</sup>q<sup>o</sup> alio spm/ q<sup>o</sup> d<sup>o</sup>cyo cū corpus v<sup>o</sup>rtitur  
de morte ad vita/ et d<sup>o</sup> p<sup>o</sup>nyo pulcro et albū  
et claz et i<sup>o</sup>stplondens cū magna subtilitate/ q<sup>o</sup>  
debet facit sup<sup>o</sup> subtilitate sps formotabilis  
cū oib<sup>o</sup> t<sup>o</sup>is v<sup>o</sup>ib<sup>o</sup> et m<sup>o</sup>g<sup>o</sup>is/ q<sup>o</sup> m<sup>o</sup>g<sup>o</sup>itudo sps  
fermentalis debet cyenda/ subtilitate corporis.  
et o<sup>o</sup>ta/ defu/ et h<sup>o</sup> p<sup>o</sup>potat m<sup>o</sup>g<sup>o</sup>itudo/ que  
portat in se/ que est p<sup>o</sup>potas p<sup>o</sup>notatū/ nulla  
m<sup>o</sup>g<sup>o</sup>itudo corporis et debet ita/ p<sup>o</sup> m<sup>o</sup>g<sup>o</sup>itudo  
q<sup>o</sup> d<sup>o</sup>cyo a suo o<sup>o</sup>io/ In isto modo remanet corpus  
vestitū de pulchritudine clazitate/ q<sup>o</sup> sps illig<sup>o</sup> ibidit<sup>o</sup>  
et corpus intrant infra spm/ q<sup>o</sup> m<sup>o</sup>g<sup>o</sup>itudo v<sup>o</sup>sti  
tant et t<sup>o</sup>nnant in forma pulch<sup>o</sup> m<sup>o</sup>g<sup>o</sup>itudo  
cū m<sup>o</sup>g<sup>o</sup>itudo v<sup>o</sup>sti/ flonon<sup>o</sup> et fundonon<sup>o</sup> v<sup>o</sup>sti  
bitiz sine fumo/ q<sup>o</sup> m<sup>o</sup>g<sup>o</sup>itudo v<sup>o</sup>sti/ q<sup>o</sup> flama ibi  
tangit. cū alidono p<sup>o</sup>manenti/ que fit p<sup>o</sup> amplexa  
conon amicabilem nat<sup>o</sup>. i<sup>o</sup>cupionis f<sup>o</sup>st p<sup>o</sup>on nam.  
cū p<sup>o</sup>nyabili gaudio/ Et h<sup>o</sup> solo. p<sup>o</sup>scias fili/ q<sup>o</sup> fit lo  
nit cū p<sup>o</sup>actura scita/ q<sup>o</sup> p<sup>o</sup>nying cū arte theorene  
notabilis/ que nobis monstrant p<sup>o</sup> ista verba



*De operatione lapidis Rubra ca. 11. p. 11*

Ca. 11. p. 11

De operatione lapidis Rubra ca. 11. p. 11  
 Reparo hunc petrosi et formontabilis d. q. d. d. d. d.  
 prius de facto limaque. et trabe fmi sudore cu  
 p. uo igne. et h. o. b. in tna potestate. q. de m. p. ar.  
 mentis p. m. in liq. d. p. forma aque albe. que d.  
 panato et purgato m. lapidi. et totiq. f. n. natu. q. d.  
 o. v. m. de principalib. f. q. o. t. q. d. est in p. ma. portu.  
 f. m. q. p. potes intellige p. i. o. n. e. s. f. u. p. d. a. s. q. n. i. s. t. o. l. i. q. t. o.  
 rectificat magnu. draco. et p. i. c. a. t. a. m. a. g. n. o. d. e. s. t. o.  
 arabe. q. i. m. m. e. d. i. a. t. e. s. u. f. f. o. c. a. r. o. t. p. s. i. t. i. o. t. p. y. e. t. i. n. n. i. a.  
 n. m. o. r. t. u. o. q. i. a. p. o. t. i. s. f. e. i. p. s. q. d. p. u. u. s. c. a. l. o. r. m. a. g. n. u. s.  
 f. r. i. g. i. d. i. t. a. t. e. o. x. p. o. s. t. i. t. // V. e. r. t. o. i. p. m. a. d. i. o. g. m. o. t. h. y.  
 a. p. i. e. // E. n. d. e. d. n. a. t. u. r. a. l. i. s. // D. i. c. i. m. u. s. t. q. d. s. i. n. o. n. v. o. t. a. s.  
 e. u. i. n. t. r. a. q. u. o. o. n. p. o. r. t. a. m. t. c. i. t. o. m. f. f. i. c. i. o. t. o. u. o. i. s. a. l. i. a.  
 r. o. g. i. o. // Q. u. a. r. e. s. c. i. a. s. p. r. o. c. e. r. t. o. q. d. o. m. n. i. s. a. l. i. u. d. c. l. i. m. a.  
 p. o. r. t. a. t. m. o. r. t. e. m. p. d. l. a. p. i. d. i. c. e. l. a. t. o. i. g. n. o. r. a. n. t. i. b. // e. t. p. n. o. b.  
 Q. u. i. d. e. s. t. l. a. p. i. s. e. t. q. d. i. p. e. e. s. t. o. x. q. d. o. l. e. m. e. n. t. i. s. c. o. m. m. i. t. o.  
 e. t. i. n. q. u. o. l. o. c. o. u. i. u. e. t. // e. c. i. a. d. e. v. e. r. b. i. s. c. o. n. t. c. l. e. p. t. o. s. v. o. r. //  
 b. o. s. o. s. e. t. a. l. i. o. s. m. e. n. d. a. c. e. s. R. u. b. r. a. c. a. 11. p. 11

Ca. 11. p. 11

Ex h. p. apte debet cognoscere tuus intellectus.  
 q. d. m. p. p. portat in se p. potate sue regionis.  
 et ob h. p. i. a. c. o. n. o. s. f. a. c. i. t. d. i. c. e. q. d. a. l. l. o. g. o. r. i. c. e. m. a. g. n. u. s. d. r. a. //  
 c. o. d. d. e. q. d. o. l. e. m. e. n. t. i. s. // n. o. p. m. t. e. l. l. o. c. t. i. l. e. a. l. e. // q. d. i. f. f. i. t.  
 t. r. a. // n. a. q. // n. e. c. a. e. r. // n. e. c. i. g. n. i. s. // s. e. d. t. m. m. e. s. t. o. n. a. p. l. a.  
 n. a. t. u. r. a. // q. u. e. c. o. n. t. i. n. e. t. i. n. s. e. n. a. t. u. r. a. e. t. p. p. o. t. a. t. e. o. m. n. i. s.  
 q. d. o. l. e. m. e. n. t. o. r. u. m. // e. t. i. l. l. a. p. p. o. t. a. s. c. o. m. p. l. e. x. i. o. n. a. l. i. t. n. o. m. i. t.  
 i. n. d. e. a. z. s. u. b. s. t. a. n. c. i. a. n. a. t. u. r. e. // p. a. c. t. o. r. u. m. p. m. i. a. z. q. u. a. l. i. t. a. t. u.  
 e. l. e. m. e. n. t. a. r. u. m. i. a. t. r. a. n. s. f. o. r. m. a. t. a. r. u. m. i. n. p. p. o. t. a. t. e. e. t. s. p. e. c. i. m.  
 m. e. t. a. l. l. i. // q. d. e. s. t. s. u. s. t. i. n. e. s. i. g. n. e. c. u. s. i. n. o. p. f. a. c. t. o. n. i. b. u. s. //  
 s. i. c. p. u. p. u. t. u. e. d. e. e. q. u. a. l. i. t. a. t. e. s. p. m. e. m. i. t. n. a. l. i. t. p. o. e. m. i. x. t. i. o. n. i. s.



earumque sit in abdicione quousque venerint ad illud sub  
 stancialem modum in quo spiritus solis et lunae vel alius  
 spiritus et debet per naturam esse constituta. Quia domine  
 domine in quo spiritus se habet saluatur per totam latitudinem  
 quia per se similitudo perinde inordinabilis illi spiritui. Et deo  
 cui sit de potentate illius naturae sustinendi ignis non  
 per nec habet aliquid nisi facit perfectum quousque motus illius mo  
 bilis non corruptus a se ipso sed eo non obstante quia  
 in effectus et uel sunt de potentate ignis excellen  
 tissimi. Et per tollit corruptionis appetitus ignis et  
 deinde per intelligit sua speculatio si es imbutus ratione  
 modum qualiter natura nobis monstrantur sunt opus  
 que est exemplar artis. Dicendo quod non est transitus de  
 primo ad secundum nisi per se ipsum et participat cum illis. Respondit  
 quod uult natura per se quousque finem suum uollet. Et con  
 secundo per sua media que sunt consuetudine et pertracta  
 sue spiritus contra pugna ignis per adhuc intelligit tua  
 speculatio per deum pambulum. Eorum tempus similitudinem ad  
 ipsam naturam quod debes habere et quousque cum clari lati  
 tudine donec canonis consilium et principale modum  
 in quo obstat spiritus se habet saluatur. Quod est secundum prima  
 pale male in genere. Scilicet in quo continetur infans sua  
 virtute et primordiale principium generationis. Et de  
 lumine solo se habet fixum in virtute celestiali. De  
 his 100 coram oculis nobis sunt manifestata per experi  
 enciam cum scientia clara. quia natura nobis monstrantur  
 mandato diuine predestinationis. Et facimus te scire quod  
 de natura herbarum et animalium modum existens consue  
 tum spiritui minerali et transmutantur sunt ignis in co  
 lore metallicum in mutatione spiritui immortali. scilicet intelligit

uo. de modis

uo. de modis



qđi tūc lap nō sit nisi una natura diuisa in m̄p̄tes.  
p̄m̄ p̄p̄tate suoz elementoz/ resoluit p̄ p̄p̄tate  
concordancie eoz ēē/ et ligamenti in potestate om̄m̄.  
sic large tibi declarabit/ alio modo p̄p̄c nō potest lega-  
ri cū suo corpore/ si de sua p̄p̄a natura nō tenet/ qđ  
est p̄p̄tas ligamenti eoz/ Ver hō caue qđ p̄p̄tas  
p̄p̄c qđ de corpore exiit nō denotet p̄ m̄tē magni  
calore/ qđ nō hōet potestate dncendi sūm corpore ad  
illud m̄dū/ in qđ p̄p̄c p̄p̄tas influit sua p̄p̄tate.  
S. p̄p̄m p̄t aut time/ Istud est n̄m. v. p̄p̄c qđ p̄p̄t  
apte tictū n̄m p̄p̄t. in qđ n̄m lapis est resolutus/ In  
tali aq̄ n̄a nobis app̄t et nō in aqua m̄b̄. Quia  
p̄p̄t si exiit cū magno igne/ p̄p̄tas que p̄p̄t in  
tūc et mortis dēi p̄p̄c sepabit/ et aīa fugiet in p̄p̄t  
ne sine p̄p̄e/ dēhuc dico magis si intelligit nōc solus  
p̄p̄c p̄ q̄datorē illū qm̄ mō saluabit/ lapis p̄p̄t in p̄p̄t  
in/ et ibi tūc exaltatus/ in fluminibz est ip̄e cū  
magna potestate/ nichil m̄di ibi ponat. nisi qđ sup̄  
dēi est/ hō dēi p̄p̄t/ a magno dracōe totū ex-  
iit. et de ventis fetenti/ In p̄p̄t tibi dabimz totū  
sensū/ custodias igit ip̄m a gigantibz et tūc m̄di.  
ut sup̄ tibi dēimz/ ip̄m p̄p̄t in m̄di nos hōmz  
magno pauore/ quia nichil eis habundat/ qđ hōmz  
talo martim̄ sū habet cōfūdi. Quia p̄p̄t istud  
p̄p̄t nō dat cūlibz p̄ sūm dēi p̄p̄t exp̄mota/  
lit. nec solū p̄p̄t. qđ p̄p̄t p̄p̄t manifestat p̄p̄t/  
m̄na p̄p̄t cū nobilitate intellectus. Et dēi  
co. qđ bubulci cloncales/ logiste/ uol artiste/ aut  
medici m̄dam/ sicut de aliis. qm̄ sūnt. de qđ non



De dimissione et resolutione leyndi v. 3. ac. vi. p<sup>n</sup>.  
cipalia et de diffinicionibz et solapmibz et p<sup>n</sup>acibz  
Rubricat. 12.

Vol. 12.

so intelliger ist d. A.

Sed debet elucidari tunc intellectus quod in to-  
 to magister indiget tribus principalibus partibus  
 que sine confirmatione sue resolutionis non possunt manifestari.  
 Et vocantur alio modo tria ac. scilicet in quibus  
 lapis noster resoluitur et vertitur per mutationem sue nature.  
 cum contrarietate et diversa digestionem que fit cum oleo  
 montana cyclicalione et per occupationem cum finibus  
 primordialibus principis generationis. Et ob hoc cum res  
 solutio est tota virtus primo parte magistri illa  
 volumus declarare. secundum exigentiam reductionis et co-  
 versionis lapidi in tres species. Sed cum quilibet tria species  
 habeat consuetudinem suam propriam pietatis secundum naturam engli-  
 bot et secundum hoc quod requiritur in perfectione ultima magistri.  
 Dicitur resolutio dividitur in tres partes prin-  
 cipales. prima est corporalis vocata in nostra lingua  
 Potfuge. secunda est spiritualis appellata Agazoph. Et  
 tertia est corporalis et finalis et vocatur subdracal.

no. 90 Digestos

For the / a /  
zoph / e / e /  
cal / 7



Et in omnibus istis tribus deportat<sup>r</sup> draco. Potage.  
E soluto hida in cor. et fida in spu. Agazof dnu.  
dit in duas ptes in pmmolles. et endulphich.  
Et vbrudocal est confirmatio finalis nro terio dispo-  
sitionis. que absq sua potore. v. practica hida et  
cognita no p esse pma soluto Potage no est  
alia pte nisi qm mudo gossaz pnu. et pducto  
gossi in simplex cu mutacone forme specifi-  
ce in forma contria et corrupta existente in  
suo corpore. no in forma aquo mudo. n. i for-  
ma metalli constituti i dnuis potage. sed in  
forma hie <sup>aut aque</sup> mineralis subtilis. stant in basso pro-  
fundi informi. in vent emq natura mutat a suis  
pms amaris in tenelos obscurp. Que tercia per  
edatatione suaz pncipiomm in dnuis ptes mltas  
subtilis potentis ut sulphur frigit in aliori  
om suoz elo. i in regione ignis. quas indices  
indices nro bn custodit. si p istud portellu ve-  
lio intrare. talit qd bene te scas pte. nro tibi  
erit portu capellu. qd possit intrare. et exire  
si in f. dissolucione de agazoph. desideras tras.  
Parco fili intellige. qd monspualis a spmatis  
condensat de sua aertate in aqnositate gossam.  
p solucione spmatis femmine. que e i menstrui-  
ali. cu amplexu vaporu mineralis corpis q natu-  
ra q est in forma aquo. que est de vapore  
magis crudo. Et id q est magis coctn cu magis



quid est educatio

ad de igne

continenti ex natura altera. Ascendit superius in aere.  
In forma corporis nigri de quo caput est in bono. potest  
albi et oculi presunt. Sed totum hoc non est nisi  
aer humidus radialis per patet qui me gerunt color  
et et tinctura sunt metalli. Et natura quidam quod  
est cum condensacione monstruosis. que sunt in seipso.  
et e cum malis et congestio lapidis. Salis quod in  
natura frigida et non uersus ob hoc. quod perdit sua  
naturam calidam per solucione. Quippe tu fili diffi-  
mes sic deam dissolucione. Soluco est actio et pas-  
sio qualitatibus contrariarum per quas virtutes et mo-  
ventur in se motu per minima aut motus quod  
facit gignuntur de partibus insensibilibus diversis in se  
et sibi in genere coniunctis in forma confusa li-  
quida et per corruptionem fieri de qualitatibus  
contrariis mediante excitacione et lenitione in igne  
magis absque extrema divisione affectando tamen a  
partibus separatis et gemmatis per generationem. Alio modo  
sic diffinitur. Dissolucio est instrumentum subtilia-  
tium secundum cum excitacione caloris gignit cum motu  
et per que qualitates sunt in se operantes se tangunt.  
et miscentur in componendo partes individuales sub  
confusione suo speciei ad opus generationis. Fili totum  
beneficium primo dissolucione superius non est nisi simplex  
deligatio subtilis per se descendenti a natura prima et ger-  
minante in qua calor naturalis se habet calidior quod  
est instrumentum cum quod habet operari virtus formativa.



[illegible]



tedio. Quidam monstrando nobis exempla p. cursu nature.  
qualiter tenemur ei/et deo en. debemus precari/ honorari/  
fimo/ laudari/ benedicere/ adorare/ glorificare/ et amare/ absq.  
aliqua sordida via a. p. ad os ho. q. ipse nobis monstrat cog-  
noscenti sua potestate/ cognoscere docet nos amant/ postq.  
nobis hoc fecit videre. Ipsi lap. q. ia factus/ postq. modo  
est congelando. ac. vi. In alijs ia vertit/ Ista operatio  
vertit i. tantu quatu. voluit multiplicari/ sub operatione ca-  
loris naturalis/ qm. multiplicat sua spec. p. p. m. ac. vi. r. c.  
**De dissolutione lapidis in forma spali et de muta-  
tione sui in nro. Rubrica. Ca. 17.**

unc poteris fili doctine cognoscere in p. h. d. q. p.  
na et principalis intentio in nro magistro q. d. tu sol-  
nas lapidem p. mutatione sue nature in. ac. vi. // Quidam illi  
p. m. ele. in natura mundi approximando ad naturam  
metalli/ Et idcirco est p. d. x. et p. m. ele. compositum  
omni cor. liquidum et pater duor. limarum/ Et deo illud solu-  
m convertit in solem p. resolutione/ Et postea in sulphure  
convertit/ Quidam. ac. vi. continet in se p. natura sui  
q. p. sulphure vapore cuius congelat in lapidem p. h. d. x.  
qm. postea h. potestate congelandi ois aliud. ac. vi. p. ar-  
tem magistram/ Iste lapis de sulphure et ma. appropi-  
mata p. fectio nature metalli/ p. q. natura tenetur  
p. p. m. digna/ ex q. sapientes p. h. d. faciunt mediam  
maxime solemne/ Et ista vocant aliter ad argentum/ Et  
nos illa vocamus aliter vite/ Qm. ipa est ultima consilio  
totius corporis h. m. Et ista intentione d. b. m. ad cognos-  
cendum tota sua f. m. et oporem ois filio doctine in f. p. r.  
in qua et p. qua concludimus totu. cursu medie in op. na.  
do locutione p. modu. mediu. ut melius intelligamus/ p. modu.  
et p. na media nature/ et id. appet. q. intellectus m. s. m. m.  
taliter d. y. g. itur/ Et id. d. u. c. itur/ p. forma media/ i. h. d.



presenti arte et scia et ideo non querit n̄ ost n̄m̄ ut di-  
catue mltū ftilit/ nec dō mltū subtilis in distornedo  
encia/ scia/ eo qd̄ conuertentur in solū fāf fantasti-  
cis. de quibz ars a natura nō hnt cūa // Si vero lapis  
quē tibi diximq fuit inbeq clayq/ et cū in illo sit p̄st  
plicis ignis nō p̄ontis/ erit ioc mltū bona. de q̄ potis  
facere oliv ad auz/ q̄ d̄ media cōpnas oia acadencia  
natūo humano/ et iostauras p̄nes d̄m̄m̄tas p̄ sū  
defem/ z̄ rōm̄ si tu h̄as hanc mediam in hō mudo h̄obis  
thēzaurū t̄pabile p̄d̄yabile et c.

**De causa et ratione transitus lapidi ad quertendi  
in mediaz et artista et opator debet considerare  
naturā mediorū p̄ que transit qm̄ p̄ illa facit sua  
imitacōez s̄m̄ symbolū nature Rubra. ca. 19.**

**in m**  
**ca 19**  
Om̄ igit̄ p̄ istā doct̄nā tu potes intellige natu-  
ralit̄/ qd̄ non fit transitus ab optimo ad ex-  
m̄/ nisi p̄ sūm medm̄/ iā elucidatur iacō natūe. qd̄ opt̄  
ma m̄i lapidi in p̄ gradu ē. ac. vi. / et i secūdo est oliv  
complotū // Sed media h̄oz opt̄m̄oz sūt v̄gnōta et oia  
ex quibz sūt alia que magis sūt cocti et p̄ma et di-  
gesta q̄ alia // Et ista vocamq̄ mediam p̄ficiētem et fer-  
mentū olivis/ Confectōez quoz v̄gnōtaoz tibi mōstra-  
bimq in s̄. pte/ p̄ h̄o debet bonus opator et filiū doct̄m̄o  
de. az. vi. magis p̄mo facere sulphur albu ad argentum  
et postea sulphur inbeu ad auz // Qm̄a mltū sulph̄  
p̄ inbificari/ nisi p̄nc fuerit dealbatū/ Qm̄a nō datur  
natūe/ qd̄ possit transire de p̄mo ad t̄m̄/ nisi p̄ ḡ t̄m̄  
rit p̄ secūdn̄/ sic apparet p̄ diffinēem oia. que dis-  
tinguit qd̄ tra fit iniga p̄mitis q̄ aqua/ et qd̄ aer  
fit clayq intensus/ et qd̄ ignis fit inbeq/ q̄p̄t apparet  
qd̄ terra non poterit conueri in aerem/ nisi p̄nc fuerit



et mutet in aqua nec aqua non potest converteri in ignem nisi per magis  
 unum & alterum illorum pertinet in aerem. Quia tu fili habes  
 multum notatum in temetipso cum consideratione per aliam naturam  
 tam mediocriter coloratam in mutatione naturae mundae.  
 Quia in illis est multa scia illorum quoniam se fortificant trans  
 mutando metalla de se in seipsum. Et oportet tibi diximus  
 si nos intellexisti quod est quomodo primo transmutatio cor  
 cum naturali inductione in illud modum per aliorum artifi  
 cialium consequendo naturalem in qua per se ante accedunt  
 potest salvari absque distinctione individuationis quod sit  
 omnia omnia generis. Et hoc est potentia propinqua magis  
 adiuvas argumentis naturae per primo quoniam in qua  
 lapis resoluitur per aliorum suae naturae cocto in naturam  
 quidam & multum infirmum quod est quod corpus in aerem  
 et per inductionem illius in sulphure albi et post in sulphure  
 rubro sic gradualiter magis lapsa appropinquat ad ma  
 tiam et naturam propinquiorum metalli cum inductione  
 aliorum per quia per magis proximo ideo per se ante  
 et argenti multiplicati per arte sic dicemus in se per te in  
 practica et tangemus in ista in capitulo dicimus loquendo  
 cum theoria

**De gradualibus mutationibus ut fiat materia habilis ad  
 creandum elixir Rubrica dicitur**

in  
 Ca. 14.

Ostea facimus te scire fili quod noster lapis se habet muta  
 ri in tres mutationes graduales. Dicitur sit materia  
 ad creandum elixir. Et haec mutationes sunt per tria diges  
 tionem prima in liquorem ad modum chylis homogenea.  
 Et sic ista fit in concinnatione cordis sic fit prima diges  
 tio in suo proprio vase cum actione caloris quod facit primum  
 ad matrem alia in humores. Et ideo cum cor dampnata  
 cent ad fluxum et ad corruptionem per se natura est ex na  
 tura quod ex mala aliorum transmutetur in bona et



2. no. exempto  
 3. do mopo  
 4. morte



approximatione vicinali nativo/ ut ei sit magis gratia per  
 decedens omni gradus/ quoniam sua substantia subtilior est intentione  
 intelligentis naturalis/ cum ista substantia impingens lapide.  
 quoniam non dicitur esse sic et dicemus in primo punto/ per hoc in 2. do  
 questione mittitur cum perfectione. et augmentat in crescendo  
 2o/ et lapis confortatur ad faciendum suas actiones in restan-  
 dando rem perditam in terra alba foliata extensibilis. mltm  
 nobilitat augmentat/ sibi pacis et quietatis in modo la-  
 pide monetur sibi sic in suo proprio corpore quanto tunc vult  
 te attrahere in lapide/ Et cum hoc toto adiuuante sibi  
 die/ quia deus sibi cum tota substantia in lapide in sua substantia per  
 maiorem perfectionem per modum exuberantis minoris alit adferunt  
 adiuuante cum toto hoc/ potentia magis propinqua. scilicet  
 calore naturali naturali lapide/ quoniam respicit naturam in  
 maiore propinquitate nature in genere metallico/ Et sibi  
 adiuuante sibi omnia virtute in lapide porosi imper-  
 que cum continua resolutione sui corporis. quasi in sen-  
 sibilis per certa operationes causat in illo. de qua operatione  
 ventat et dicemus in nostra practica

De ultimo transmutationis lapidis per remanentiam  
 cocti et decedens quid/ et unde potestur ar. vi. p. 107  
 Puberit. Ca. 16.

Dmque per melius intelligere omnes filii romae/ per ultimus  
 terminus nre remanentiam et transmutationis cocti in  
 arduum. et in qua naturaliter intendit artista/ est substantia sulphuris  
 non agentis/ in qua cum quodammodo est propinqua materia in  
 cealis elixir et primi metalli prima natura. et propria/ abla-  
 ta tunc per calorem sui corporis. et in illa ablatio/ per quam  
 magis approximate possit illorum forma et spiritus proprio cum esse  
 concordantie nativo naturali/ sibi habitas istius materie  
 vna vice non sunt nisi. ar. vi. p. 107. ex coctis liquatis ita  
 et potestur in isto. ar. vi. qualitates sulphuris sunt mixte.



per primam et secundam digestionem. Et ob hoc aliter sicut  
natura requirit per calorem summum usque, ratione suo con-  
creta. et per quersionem sine natura conuertit, scilicet congelat  
in sulphure primum. Quoniam tu potes scire et sentire per na-  
tura, quod nulla alia humiditas conuertit magis prompte  
in substantiam sulphuris, quam illa facit in qua qualitates summum  
sulphuris sufficienter introducantur per ignem naturalem, quod  
fit cum artificio, que humiditas est aer, videlicet in forma aque  
clare, sicut est lac in mammillis, sulphure, sic est prima in  
testiculis, istud aer, videlicet in illa dicitur habere spiritum, que  
venit a sua complexione. Quia natura est quod tale aer.  
Vnde sit in tempore respirationis complexione in cor. Et ideo  
tibi notifico, quod materia ista non dicitur aer, eodem cum tota sua  
obstantia, quam indiget grossa, et est, foeculenta, et flocculenta  
sed tamen cum sua media obstantia, quam indiget bene custodire, et  
defendere suam proprietatem ab igne superius, nec dicitur aer, videlicet  
in tota sua natura, quoniam venit ad terminum digestionis, per  
quam portat de natura in natura. Et istud est, aer, videlicet at-  
tentior, purior, et in quo per se, propter a fine extremum  
gratum, cum depuratione et quersione illius lacrimis

**De inuentione istius artis per quam fit multiplicatio, et  
de diversis digestionibus lapidis Rubrae Cap. III.**

in in  
Ca. III.

Et hoc poteris illuminari, quod absque decorationibus aut di-  
gestionibus, in lapis in sua natura non potest esse  
datus, ideo inuenimus artificem per quem consequimur naturam.  
in hoc quod ipsa non potuit multiplicare informando materiam  
sic vult natura in fine digestionibus, quas superius descripsi.  
Prima digestionem vocamus papaticam, et ista signifi-  
cat per h. Secunda recortalem nos appellamus expressim.  
per per caliditate cor, huiusmodi fit, et ista significat per p. Et  
diuiditur in duas digestiones, prima istarum duarum ligat.

no. Digestiones



cū opse/ et ab ista trahimq solutioz pūmollis de potēcia  
tactu et significat p. f. Secūdam vocamq opse/ que est  
mī ista optesim et opse/ Et p ista calor deficiat magis spm  
t. resoluendo/ et ista resoluōe nos appellamq dūstūch  
z significat p. l. // Et tēa que t. oltia cōsumacōis nosto  
tūo dissoluōis/ est digestio/ qū ac. v. vertitur in essen/  
ciā pūi sulphuris. quā appellamq ista optesim/ p. o mī opse/  
fi et ostendit/ et significat p. m. // Sic apper p. tota de h.  
Et cū illa de r. facimq decoctōe mī medio/ quā vocamq  
estatōst/ p. p. mīa digestione/ trahimq oltia ad cōcordā/  
ciā/ p. secūda dissoluōis spm informando sūm qūis cō se  
hē quertū/ cū calore de opse/ post digestione de opse/  
Et cū tēcia nos qeāmq nym lapidem ex dē matia.  
tācto cū aqua se recesserit spc. et aīa ex cor/ qūo o pfero  
lapid. // Et cū quarta nos qeāmq nym p. r. r. r. elixer. //

**De dīmsione lapidi in 3<sup>as</sup> et de sua mutacōe et de siner  
coloribz principalibus z de qua matēia opstūtur  
specialiter Rubrica. Ca. 18<sup>m</sup>**

**Ca. 18<sup>m</sup>**

Et doctrinā iā declaratā hēo intelligē/ qū r. r. r.  
principalibz jobus indiget in toto nro magistro.  
v. r. corpe/ qū significat p. r. r. / sūm/ quom significamq p.  
o. // Et aīa/ que significat p. p. // Sicut apparet p. tota de  
i. / que sequit/ demptamōn fili in mutacōe lapidi atten/  
des. in. colores principales // Et qū nos dicimq princi/  
pales. dicimq ad differēciā alior/ ita precedentiū qū  
sucedentiū color/ de quibz non loquim<sup>r</sup> n. de principa/  
lioribz solum/ et iō nos dicimq. p. p. mīa principalū co/  
lor/ o mīor/ o mīa/ et hē apperō in fine digestione  
de q. et dīnat usq ad fine de ay. // qū nym. ar. v. cō/  
uertit et congelat in sulphur/ tūc apparet color al/  
bus subtilis albiōr nūe/ et iste est secundus color // Et

**no. de coloribz**

38



tercius apparet in colore multu pubeo sicut sanguis cu  
continua de .m. sup lapidem albu // fili intellige qd  
qn apparet mredo est signu mltu nobilis corruptio  
Quia nulla res aiatu p natu absp pntefcono pnt  
debet transire p .f. et p .l. / quousq sit .o. bn albu q de  
albabu .xx. p .m. / postea mificabis cu igno lapid cu  
digestioe successia de .xx. // Verutu fili in dealbatione de  
bont ee patientes oes decoqtes illa don lapis sit bn  
albus // Quoma de mredo no p fieri aliqd bonu citu  
quousq sit bn albu sic dm est p ppetate olo // tra  
cititas cat et o ex mltu albo et panto pubeo clayo  
essencialis neq mng potest o tustiq a citio ad albu.  
donec pmo qoutu efficiat mgu / nec anu p fieri ac  
medicinale msi destinatu mgu et corruptu neq mo  
lor p fieri polor / msi p pmut corruptio / q qnd  
aco omg est corrupto altiq / et corrupto omg d qnd  
aco altiq // Om igit est bn ppetas comutendi anu  
i ac. / p .ac. mltu bn scyo qnto i anu // Om sulphur  
oer albu no pons ad ac. p digestionem de .m. p fio  
n sulphur mbon ad anu / et q intelligo cu solo igno lapid  
excitati p .m. // Exam substantia illiq est calor natmali  
bonitatis et magnitudis. et aliaz pnt puenobilis olo  
// Et q in ipso est maiortas substantialis / que est de sua  
ppaencia qdaro hie ignem natmalo / p ppetate mltipli  
candi sua spem cu suo calore / digeyente p in alijs olo  
montis que sunt calefactibiles / ut ignis possit vti suo ca  
lore. et illu multiplicat in ipso p pna ppositioe et genda  
comis cu continua de .m. / calor emg o forcor / q sit ca  
lor digestioe de .l. // Ob q fili scias / qd ista mificatio  
no o aliud. msi completa digestio // Quia du singo a  
locto in mane / officio si mea pima est alba et digesta

39. p.



tunc cognosco quod parz dormin/ et repono me in lecto ad  
dormiendu/ et de feco prima cituatur/ p darto qm calor  
ignis nature est extensio et diffusio p oes suas ptes  
vrimales/ p qd monstrat manifeste na/ qd cituato o  
completa et pfa digestio/ qdeo potes recollige/ qd sulphz  
albu et ybeni het solum ab una matia metalli/ qm  
ab aet<sup>o</sup> fine/ cu igno fini auri/ Sed pmo est nite/ p qd  
matia sit fortit depmata cocta et digesta p modu dialom/  
Sic manifestat in ca. immediate sequenti. de cox mixtionem  
huc // ffili tale sulphz no p muoni sup tra/ nisi istud qd  
i istis cox/ neq minq p libet sulphz no est albu aut yb  
beni nec pfm ad magistru n illud qd o m dicit cox/ qd  
ho p d cox debent nobilit et cu ppar/ ad fine qd hant  
sulphure et aet<sup>o</sup> vi<sup>m</sup> ex illa matia sup tra/ de qua anju  
et aet<sup>o</sup> pmt qdta subens toppe/ cu istis cox mistet. aet<sup>o</sup> vi<sup>m</sup>  
modo subtili/ p darto fili si tu scias mistere. aet<sup>o</sup> vi<sup>m</sup> cu cox hve  
mes ad magm sequu/ qd nos appellamus sulphne albu  
aut lapide benedictu/ qm postq fit ybeni/ est sulphure  
ybeni ad auri/ p corona regalis et lapis completus/ cu  
in illis sit multu pura sba sulphis fine depmata et  
p ingenuu nature/ Et ista res e ceteris et subtilior/ qd  
ars non p attinge/ p natura/ ac eam i oibz no affiliet.  
Qm si in pma natura aut ma metallor ars velle  
ing mipo affiliet natura/ oet multu longu/ et quasi  
fine fine/ Et no minq quomiet mlti et infinito sps/  
Et cu toto ho/ Adhuc ars in depmatione pmo matie  
esset infimior et debilior p natura/ Et ideo nuq  
posset consequere cu omibz fine pmpz/ n cu omibz  
fine fine ingomys p mltas et dmozas alias res  
contentas in libro questionario huius artis/ p darto



elegit acc auu p m m pro patre / et h m a p m a p m a t t r o /  
O m a a b i l l i s d n o b c o r t c u e o r p s u p p h e a t a c f e m c o p p a t t i o n i a m e d i a e l i a t d u r c u s i t p r i o s i n s o m m o t a l l o r u m .  
e t i n c t a m b e d i s t m d a p o s e c o i s t i n c t m a f e r t i l i s e t p o s s e c e s p l e n d e n s t m g e s e t t r a n s f o r m a t o o c o r p q c u p f e a c l a r i t a t e / E t a r . e s t t m c t m a a l b e d i s c u p f e a c l a r i t a t e t m g e n s o i a c o r t / E n i s t i s c o r p o r i b m s t e s m e s e d n o t a l e o r t e c o i s s i t d e c l a r a b i m q t o t u a d p l o m m i n s e c u n d a p t e / q u a p p t s a n x d e b e s q d a r . p r i m i n s u a n a t u r a n o e s t m i s c i b i l e c u c o r p o r i b n s

**Quomodo artista debet inqumoy pma noticiam lapidi et qua matia fit / et de vntate paciencia qua artista hore debet i sua practica ad hndi fam mten conem illig p experencia artis qumte m matia na tme Pubrica Ca. 19.**

**Ca. 19.** o q u e s t o r s c i e n t i e d e s i d e t t e q u e m t t i b i e s s e f i n n e s u l i m i t a t i s i n i s t o o p e / e t p o n e c o r t m i n n o b i l i a p p e t i t u n e c m h o n e c m o d o i l l u d p r e l i s p r o b a r e / Q u i n m m l t i s j o b u s i s t a a r s m i g p f i c i a t u r p p t t e r d i c o p h o s m a g i s o n o l a p i d e o p o r t o e x p m a s o l a m e d i a a d q u a m l l i n q u o n o n d e b e s a d m i g e r e n t m m i s o m o n o y s i n p f i n i t a t e s t r o s t r o s e t f l o r m a t i c a s q u i i l l e s u n t s e p a b i l e s a b a r a p r i q d e s t m a g i s h o i b u s q u m m o q c o d e t d e m a i o r e f o r o e t d e f o r a o r i v t i l i t a t e / E t d e n a c m q e t a f i n o p m o f o r m i s d e i d q d n o e s t d e p a p o l a e t a r m o m a m o t a l l o r p r a d i u s s e p a c o m c e r t a r e t q u m t a r m a e s t s e p a r o q u o n s q f i a t v i e m a p o r p m o s i n g e n e r i s p r o x i m o r i s m t m q t u o s t p o s s i b i l e c u p e a l i c o n c o r d a n c i a a n t e q q d h e a t m c o r p a n c u i g u o



et terea/ et ex tunc reperitur multiplicatum in nobiles/ in tu-  
 tes et fortit potentes/ et tunc velis reperire/ a na ho qd non  
 hnt/ nec vngt hnt/ Qm de sulph- hntim est gusti-  
 bile et a mo actio. vi. alieni/ Et ideo qd nullu tale sul-  
 ph- inuodit sup tra/ quent qd p actificm pponat ho qd  
 in semetipm sulph- mutare corruptibile/ Ergo cu suo  
 contrario/ ioc non est sibi extranea/ in qd qm p nym ma-  
 gistrum hnt quent/ s. amx et ar/ et tunc ioc quent ioc  
 illa que ei est ppinquior in sua na/ Qma ex ho  
 no p genari n ho/ Et ab alijs aialibz mfi sua filia/ 7  
 Et sic quolibet ioc p genaro id qd concipit sui filo/  
 Parco qd dicimz fili qd oporis cu nobis natura/ Et  
 scias vbi hnt en iocno/ qm dicimz qd reperitur in  
 eis destis et depopulatis/ nec vbi hnt tunc illa/ no  
 volis mittere aqua/ nec puluerem/ nec aliq aiam  
 com/ n id qd opunt a sua ppa natura/ Et facis contra-  
 riu/ statim corripit/ nec facies id qd est de intentione fa-  
 ciendi/ Ob ho ex omibz rebus corporalibz magis cono-  
 mionibz i nata metallina nate d qd capias mediam  
 corpu dimmutat/ cu sit opus qd nra in natura hnt  
 maiore conuersione cu illis qd illamot/ unde nond  
 e qd in ioc hntibz symbolu concordancia facilior e tra-  
 situs qd in iocmotio/ et magis i pfundiori illor possit  
 se amplexare cu adhesionia pmanenti/ ad fine/ os cor-  
 in na dimmutu possit cu sua na pte compleri et  
 sanari cu colligata quibancia/ Et ultra ho qd cu mte  
 tptibz minimis se possit naturalit mte ang. ang. pos-  
 sit finire/ Parco fili tibi manifestot/ qd de fortiori  
 oba et de fusione hntili nate est qd sit nra media  
 qd cor motuillor/ et de forcan iocntione fixata/ qd



ac. vi. stans in sua ppa natura //

**De pma congnicoe lapidi et ex qua fit <sup>materia</sup> natura fit et  
de vntute pacie qm artista hmg magisth debet hoi  
in sua practica Publa. 2. q.**

2. q.

Et ho fili tu potes manifeste videre / pml  
lunm corp9 stans in sua natura p congelaco  
nde / nec cu illo firmi adherere / neq nmg mcmq stas  
t sua natura specifica p daz mediam / cu qua possit mede  
cor infirma a diminuta a pfecto / nec postea altitum  
a sua natura et in specificaco aliq forme / qm condict  
separi ab illis in examinacoibz // Et qm dno cor hupit  
linapa / que fixant de illud qd no e fixu / Qnappt nato  
e qd cu pthradaco elapa hnt yodua ad sex pma  
natura / s. in sulph. et in ar. vi. / cu gtramo opacoibz  
que sunt soluco / sublatio / et congelaco / no multareo / s  
philosofia / dico tibi / qd non est aliud secretum i hac arte  
n modus opandi / quo tibi monstrabim9 i p. pto cum  
clara theorica / Qm nullus p mtray i mto practica  
cui9 cogitaco fuit yomota de mta theorica / que t amo  
nostrat. qd in dais opacoibz hoas laborare / Qma cor  
sunt fortis oposico / et deo indigent longa pparaco  
et qd opacoibz / qd pmo calcinent pthice / et postea  
dissolunt pthice sic natura requirit sub consnaco  
que cessat gendaco / q qm sunt calcinata bonig dissol  
unt / so qd calor ignis penetrando corp9 mgedione  
ptes illig. facit aqua mtray post s / Et sic corp9 est  
magis susceptum ad dissoluco / et qm dissolunt p  
congelatu / Et qm sic congelat corp9 dissolunt / Qma  
suo congelaco sic no fit dissoluco corp9 / n dissol  
lucio corp9 non fit absq congelaco sic / fili i ho

et oblatio

in

no



faciendo sic longius & suavis/ ne volis cito cu igne  
pfice/ Qm pinq exor in mro arte est/ mltu cope/  
p ignis qbruit oia et ducit ad ratione p ditione/ ffil/  
ois treuga eligitur in ho magistro cu nobili pacis/  
cia/ et sine illa non to mltitudo/ Cu t contigit su/  
dio cognoscere multa/ Practica potmo semp opa  
do ducto/ et sic hōis habitata p hiam/ practica  
q virtute opi patienti dātne maxia/ et o moris  
semp o pacia pntis/ Et maiorit in mro secto qro.  
p facit penetrare mltu grande secretu p expion/  
cia cu mltimmo oetiuo/ q natma ostendit dyp/  
gendo intellectu ad p hiam/ p ho to amfat q uo  
facias nimis magni igne in prima mptione/  
Qma statim duomot corupto in tincture/ qd in  
eoz pma calciaoe/ in qua se hnt consueti tincte/  
tu ibis ad digestionē de l. & ab illa secundo trahes  
f. ab. e. i modū quem t dicomq in practica/ Et  
postea pones d. comētū cu h. m. f. i digestionē  
de q. / et ibi statim calcinabunt cu forma consuetat  
illis/ & ibi dimittas stare p tmmū naturo/ quod  
tucies p fipū in s pte// Et post dcm tmmū tucies  
corpus mixtū cu intenso colore/ Deferas ipm ad di/  
gestionē de l. // Qm illa tibi dabit. rr. o. et p.  
quibz nulla alia rem mscatis nec quā n coctam/  
Postea transias o. sepias p digestionē de q. // Et  
p. facias transire p l. qm debet trahi ab rr. cu  
l. nsp ad septimā condicioz/ Et sic hōis matia  
conueniente mltū ad qeandū nym lapid/ i q calor  
naturalis contiet/ Et q hoc est causa quas natura



separata facit mittere suas partes totum in unum / et hoc fit ut  
omnis omnia sit foras quod diffusa //

**De creatione lapidis vite et eius digestionis et de suis  
potatibus Publi. 21.**

21.  
Reaco lapidis soloni fit ex .xx. et .o. per digesti-  
onem de .ij. quousque corpus mixtum vertatur  
totum in album / Quia tunc appropriat tantum quantum per ad  
sua prima naturam quod est per magis naturam de .h. quod non erat  
de .n. o. n. f. Et ideo vis est per .xx. statim in .g. / Quia est  
per magis naturam de .h. et per .o. statim in .o. / eo quod est per magis naturam  
de .xx. unde exibat per .p. per .o. complementum totum magister  
per .p. tonens per .h.

**De modo spiritus metallorum emmanant et de ignis  
naturae elementatis Publi. 22.**

22.  
Vdo tempus est per facias questionem si spiritus  
metallorum per transmutantur / Soluco / per per hoc  
videt per effectum non indiget per baculo / in potentia est per  
perale metallificatum / metallificabile / et metallifi-  
catum in natura minerali / et ab istis spiritibus coniectis / per spiritus  
potentis quod est perale colorificatum / colorificabile / et  
colorificatum / Et hoc duo spiritus sunt in eo / et in essentia /  
et ideo spiritus in eo .e. spiritus in essentia / per sunt non continentur  
/ Sed eorum transmutabilia in quibus sunt colligata per ignem  
naturae elementatis simplicia mineralia / per quia colligata  
est spiritus in actu multum bene continentur / Et ideo vocantur  
media principalia in nostro magisterio / Quia per multum  
sub consuetudine suo spiritus talis / per spiritus prima quod erat in  
actu manifesto est per in essentia coniectis / quod sunt  
in entibus coniectis quod non continentur / Et ideo cum ex illis  
constat spiritus quod est in eo potentis et bonitatis et



magnitudinis et c. que sunt in entibus ceteris non quidem. igitur  
 re. Quia si considerentur/encia realia essent con-  
 sa/etia ars non posset sequi nisi quod sequitur/nec natura  
 posset multiplicari/ aliquid rem ad similitudinem precedentis  
 generis/ quodammodo est potestas nature pota per creatorem  
 finem/ quod solum individua et quibus sunt entia realia  
 tracta ex se ipsis eorum sine corruptione aut separatione istorum  
 et genere cuilibet fuerit sub sua consuetudine transmu-  
 tantur ad faciendum multiplicationem illam/ ex quibus non  
 ignis est/ et ab illo exortitur lumen et claritas/ et lumen  
 et in color quod multiplicatur per ignem in naturalis et sua  
 natura/ hoc est in partibus individualibus nature materialis  
 sic cum experientia et potest manifestari/ si per actum in hac  
 practica potens est in se habere. Quia calor signifi-  
 cat in lapide iuberi/ quod habet ignem simplicem ig-  
 nicum/ est per ignem creatum/ et ab illo trahitur ignis  
 ar. quousque fiat ignis maioris operationis. Et quod  
 vocatur ignem ignem oportet. Quia ibi est subtilitas in se  
 non calor ignis simplicis remotionis a non naturali/ et  
 quod natura cum sua proprietate corrolati/ quod est ignifica-  
 ti/ ignificabilis et ignificata. Et sic ignis cum finem  
 passim individualibus monet potentiam ad multipli-  
 cationem finem complere et finem finem/ non quod per se quod est  
 passim monet per actum/ sed sunt similitudines quod  
 to entibus realibus/ ad finem quod sunt per se tunc  
 et per se in natura meliori. de natura actum in natura  
 ignis/ sic monet per illa obiecta ad finem quod per se  
 finem/ tanquam ignis quod monet aliam ad finem finem  
 et dandi claritatem/ Verumptamen filii trahunt signa gen-  
 alia a seculo nature/ quod in tempore obiectum in quantum  
 est appetibile monet potentiam in dandi finem cum finem

ut dicitur in natura  
 et quod natura



appetibilitate/ sic res que desiderat pfecti a suo/ et no ab  
alio/ ut possit hōe req̄m p̄m nat̄mā i suo op̄lemōto/  
Et qm̄ nat̄mā que semp̄ op̄atur non est infinita cū  
sit op̄ita ex p̄tibz cōmūsalibz elementalibz/ ideo n̄  
sūm op̄us infinitū nō p̄t ēē/ sic potes intelligē/ qd̄ oīa  
alia oīa demonstrāt suā potētiā in mō lapidē p̄m  
magis p̄mūg dīacōis // Qm̄ si aer in gēnētiōe la-  
pidi dīat̄ sup̄ ignē et ēlimināt̄/ apparet n̄p̄ lapis  
et dīscantatē sup̄ aquā gēlata // Et si aqua dīat̄  
olē/ manifestabitur albedo/ et si ēa mīgredō //

**Quomodo totū fēm lapidē est i cōgicōe olē et**  
**i gēnētiōe illorū Rubrica Cā. 23<sup>m</sup>**

Ca. 27.

Itē si tu intelligis ista olē et sic cōdīt i etas  
op̄acōis/ hōis intellectū et effectū lapidē.

Quia p̄m p̄porcōez formaz apparet formō i dīsp̄sē/  
bz/ et p̄ dīsp̄a p̄porcōez mīxti dīsp̄a dīt forma gē/  
nato/ et dīsp̄a mīxtio ē in motu/ sic apparet p̄ aer  
formā et abīnde monēt p̄s secreti/ Si tu nō cognosc  
lapides et vīntes illorū cū sūm nat̄mā/ nō cōfīlo qd̄  
appropinquēs lapidē // sūm forma et sp̄s manifestabit  
t̄ bonitātē matie volūtatē illig et gēstitudinē  
et simplicitatē/ Qm̄ certa forma et etā sp̄s p̄m suam  
p̄p̄tātē dīt sūm p̄p̄o matie // Et sūm p̄p̄m matie illūnt  
formō/ sic aurū et plūm t̄ manifestant/ Et quāto matia  
ē nobilior/ de tanto for̄ enīglibet mīxti ē nobilior // Et  
qm̄ nobilis est forma elementi/ t̄m̄ mīltū nobilior ē  
forma corpis/ qd̄ cū corruptōs fūt dep̄matū.

**Qualit̄ olēta gēnētiū ab vna sola nā que cōtinēt**  
**in se sp̄cīe mīnāle // Rubrica Cā. 24<sup>m</sup>**



Ca. 24. m

¶ Illa enim etiam exierit ab una sola natura quae  
est influxa species immutabilis in potestatem quae postea per  
opere naturae in actu manifeste demonstrat ad finem eorum  
elementarum circulationis. Et istud opus non est in actu  
sed in potentia potestatem quae natura cum sua intelligentia  
ponit in proprio actu, ideo enim opus assilatur naturae et  
est in potentia in potentia. Quia absque illa causa opus naturalis  
nunc potest compleri nisi translatum per potentiam intellectus  
tua. Et ideo pauci sunt qui enim opus scilicet ponere in  
actu cum non habent nisi una tota sola quae videtur per  
una semita ad respectum naturae per quam se habent in meta  
in se ideo sub cognitione et multiplicatione per se in illis in  
fusa de potentia in actu. Et sic apparet quod in actu non  
est in se sed in potentia per potentiam intellectus nos  
trahimus et posuimus in actu.

**Qualiter artifex debet cognoscere naturam ut ea  
possit assilari in aliquo casu et de errore plurimorum  
artifum et quoniam in se natura appollent instru-  
mentis actus cum quibus gubernatur in sua forma  
Coda Rubrica Ca. 24. m**

Ca. 24. m

¶ Quando igitur fili thymalis facit enim lapides, seras  
primo. quoniam et qualiter natura operatur et sequitur illa  
motu corpora. i. una et habet a deo ideo quod voluit  
Quia natura habet opus et non tu, et formam et materiam, ideo  
quoniam per necessitatem quod tu ea facis ducis totum dyer  
in capere, Eadem informam suam materiam in qua traducit  
Et si tu facis ea quod ducis ipsa dabit tibi magis per se deo deposi-  
et. Et facis fili quod modis videtur operari per se per se al-  
luminis impati in tribus locis principaliter per se per se  
Ex quibus duo ponitur ad una. s. quod nescit igitur dispo-

48/



7  
... et forge  
... maie

14 nobilitat

na. qu. nra. uanet. ad  
forma.



et stellas / illud id est cum calore ignis / sed quod  
 potest taliter / quod non superest virtute mutativa et in-  
 formativa / quod est in materia influente a superioribus  
 Quia in omnibus rebus quod fuerint perfectio et  
 corruptio / videmus influentia virtutes stellas accipientes  
 unde doctrina illa per ad quam materia habet conom-  
 oncia / Quia virtus celestis est fortis quod per acci-  
 pit doctrinam per virtute sui subiecti in rebus mixtis  
 Et id quod ipsa influunt in materia minerali / statim acci-  
 pit doctrinam naturae in virtute minerali / Et sic  
 de vegetabilibus et de animalibus per quod generantur materialia  
 quodammodo filii homines cognoscunt oleum lapides quod sunt  
 materia naturae mineralis Quia in ipsis influunt virtutes  
 multiplicatae quod sufficit ad perfectionem actus mini-  
 alis per doctrinam quod accipit a materia minerali et non  
 de vegetabilibus neque de animalibus / Comptum hoc datur per  
 vero quod quod voluit homo oleum mineralia / non accipi-  
 as de primis neque de ultimis ad operandum in lapide  
 Quia prima sunt multum simplicia / et ultima sunt multum  
 grossa / Quia habens talentum / capias de panis  
 et solvique farina // Et quod voluit facere panem de  
 matto fermentum / et accipio farina / hoc est parabola  
 mea et doctrina patris tibi fili data per signum oleum  
 in quibus sunt oncia / scilicet mineralia de quibus mones  
 virtus celestis instrumentalis / Sed fili voluit nota-  
 re quod virtus formativa mones instrumentum / et in  
 fermentum mones materia occulta / et materia manifesta  
 et de potentia occulta in actu manifestum / et virtus infor-  
 mativa inducta in materia cum scientia cognita per artificem  
 in sua operatione naturali //

no debet esse  
 et ex parte  
 et ex parte



De virtute informati<sup>a</sup> p<sup>r</sup> q<sup>u</sup> m<sup>o</sup> lap<sup>i</sup> cap<sup>i</sup> creatio<sup>n</sup> et  
multiplicatio<sup>n</sup> in suis m<sup>o</sup> et de sustinencia el<sup>o</sup>  
de loco generacio<sup>n</sup> illay Publica Ca<sup>m</sup> 2<sup>o</sup> m<sup>o</sup>

Ca<sup>m</sup> 2<sup>o</sup> m<sup>o</sup>

¶ Sinc fili potes intellige p<sup>r</sup> dca pcedencia et  
sequencia / que o<sup>mn</sup>is v<sup>o</sup> p<sup>r</sup> qua<sup>m</sup> m<sup>o</sup> lap<sup>i</sup> se  
h<sup>ab</sup>et multiplicat<sup>o</sup> / et p<sup>r</sup>inde ex<sup>o</sup>mit<sup>o</sup> / Et dicim<sup>o</sup> t<sup>u</sup> q<sup>u</sup> p<sup>r</sup>  
ipa<sup>m</sup> o<sup>mn</sup>is v<sup>o</sup> m<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> a celo i<sup>n</sup> mat<sup>o</sup>  
m<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> / p<sup>r</sup> qua<sup>m</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificatio<sup>n</sup> f<sup>o</sup> n<sup>o</sup> n<sup>o</sup> ip<sup>a</sup> a<sup>u</sup>te<sup>o</sup>  
p<sup>r</sup> fortitudo<sup>n</sup> et v<sup>o</sup> m<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> que p<sup>r</sup>ificat p<sup>r</sup>fec<sup>o</sup>  
c<sup>o</sup>no<sup>n</sup> totay f<sup>o</sup> n<sup>o</sup> / i<sup>n</sup> t<sup>u</sup> quantu<sup>m</sup> p<sup>r</sup> ex<sup>o</sup>nd<sup>o</sup>  
f<sup>o</sup> nat<sup>o</sup> m<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> / Et nota h<sup>ic</sup> q<sup>u</sup> q<sup>u</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat p<sup>r</sup>fec<sup>o</sup>  
p<sup>r</sup>ta et f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ma p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> / v<sup>o</sup> v<sup>o</sup> m<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup>  
u<sup>o</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> b<sup>u</sup> m<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> p<sup>r</sup> tota f<sup>o</sup> mat<sup>o</sup> / et f<sup>o</sup>  
at p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> q<sup>u</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> v<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> n<sup>o</sup>  
m<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> / que i<sup>n</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> f<sup>o</sup> m<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> i<sup>n</sup> m<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup>  
totay n<sup>o</sup> m<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> / i<sup>n</sup> q<sup>u</sup> v<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup>  
d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> et d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> v<sup>o</sup> n<sup>o</sup> lap<sup>i</sup> / f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> / f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> / f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup>  
a<sup>u</sup>te<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> a<sup>u</sup>te<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> m<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup>  
f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> a<sup>u</sup>te<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> v<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup>  
a<sup>u</sup>te<sup>o</sup> / que v<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> n<sup>o</sup> / f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup>  
c<sup>o</sup>no<sup>n</sup> i<sup>n</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> i<sup>n</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> et f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup>  
d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> / Et o<sup>mn</sup>is t<sup>u</sup> mag<sup>o</sup> cap<sup>i</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup>  
d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> / Sic o<sup>mn</sup>is i<sup>n</sup> mat<sup>o</sup> m<sup>o</sup> lap<sup>i</sup>  
d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> v<sup>o</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> que p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> m<sup>o</sup> lap<sup>i</sup> a<sup>u</sup>te<sup>o</sup>  
a<sup>u</sup>te<sup>o</sup> / Q<sup>u</sup>ia tantu<sup>m</sup> t<sup>u</sup> dico / q<sup>u</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> o<sup>mn</sup>is v<sup>o</sup> n<sup>o</sup>  
que f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> lap<sup>i</sup> et m<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> / et o<sup>mn</sup>is m<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> que  
f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> illa / et dico q<sup>u</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> que totay n<sup>o</sup> m<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup>  
Q<sup>u</sup>ia lap<sup>i</sup> q<sup>u</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup>  
p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> ab a<sup>u</sup>te<sup>o</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> / et i<sup>n</sup> ip<sup>a</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup>  
ta / v<sup>o</sup> d<sup>e</sup>st<sup>o</sup> t<sup>u</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> / cu<sup>m</sup> ip<sup>a</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> lap<sup>i</sup>

no. p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup>  
educat<sup>o</sup> f<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ificat<sup>o</sup>



quos tu cotidie calcinas. Et per istam doctrinam <sup>apparet</sup> scilicet quod ista  
 debet esse scilicet et quod in idem. Et super hoc passim  
 videat opta alexandri quod loquitur de illis quod  
 dicunt lapides quod inveniuntur utiles et multum va-  
 lentes. Unde admittat iustitiam quod audit dicit quod in  
 antro efficitur ex natura lapidum. Adhuc potes cog-  
 noscere melius istam virtutem quod est potentia forma-  
 tia accipiendo similitudinem et liquidis quibus arbor  
 quod exoritur foras sic sunt mastix in consuetudine a oliva  
 munda et liquores vinearum et aliorum filium arborum per po-  
 tes cognoscere quod sunt humiditates imptas in minimis  
 partibus cum subtilibus partibus sicut sunt arborum per virtutem  
 et imptionem caloris naturae quod fecit sustinere humidum  
 cum siccis et siccis cum humido. Et ideo cum tales liquores ex-  
 eunt foras sunt arboribus. Ideo statim manifestat hoc hu-  
 midum sua natura siccis. Et quod calor naturalis dicitur  
 suo per totum humidum est costructus. Et sic non per se potest  
 moveri et humido ad formandum illam rem dicitur nec in  
 forma vel fructus etiam quod est ex loco simpliciter et  
 suo generationis. Custodiat ergo bene vas et non aperiat  
 fuscis humidum tunc et firmat per quod sunt vocaciones  
 et insufflaciones aereas excludit. Et hoc intelligit  
 de sua terra quod non est separata a vase. Et de hoc dicit  
 ex. de humo humenti et de locis tractat quod per humidum  
 aeris costructum congelat in hoc quod dicitur et hoc  
 quod se sentit ex loco generationis in quo est virtus for-  
 mativa quod format deos liquores cum suis duobus  
 humentis in flores et in folia et in fructus per quod  
 non tantum quantum sunt infra suas arbores ubi dicitur

na. Duo ista.



Dea virtus / Parco fili potes intellige qd sic materia sicut  
est et ostendit que sustinuit cu hido viscoso / ma hidi  
quo sustinuit ab igne / et est pparat ad lapido / scia  
gredit in illo p infusione virtutu stellar et loci sic  
supra diximus de virtute formatia lapidi / Sic gredit  
p infusione filis virtus i seie testiculari viz qn somon  
denallat p tota spongiositate corporis tractu ad pusi  
somniana / tali in qd virtus recipi doctatorem loci vbi  
transit // Et id nam est qd hanc fortis influencia  
ut calor sit sufficiens ad p digendi mam motalli  
p p digestio / at qd illa ma sit satis pna et para ut  
calor simplex se possit moner p tota illa id donec  
natura fortior calor gredit in fortiori materia qd  
Et ut possit fortiori mam digerere // Et q accipit pot  
cia formandi multas figas et diuisas p diam quali  
tatis loci et gendacoe // Qma di virtus formatia infu  
dit in materia minerali / ipa inuenit dea materia i pplex  
ione fortis sicut tendente in mineralitate / Et id nate  
i qd ipa sequat natura mineralis informado p qua  
litate loci in q admittit na p sua fortitudine // Con  
silio d i na analui / quo d pplexionata de pplexione  
calidi et hidi // Qm pmo p q loci d complexiona  
tus ab illamet complexione sic testudo analui q sit  
calidi et humidi p magis et minus fortis spongiosi  
Et sic virtus format sufficiens qualitate natu et  
specificando p specis gendis in exmit / Et ptra  
dicimus fia si intellige nos volis / qd in qualibet ma  
p sua spem infundit pparat / Et qd d qd dicit pla  
tonem qd p iniquitu ma vident virtutes celestis  
quo pparat et informant ioe no / et notabilis analui

no.

no.



et mundum // Porro notandi e quod influencia caliditatis nate  
 descendit a corporibus celestibus et estare // viz. a sole et stel  
 lis // et tunc aer incalcescit et calefit continens omnia  
 Et dum aer est calidus / calefacit cor et dissipat ea  
 in fine venit influencia frigidi comprimendo ca  
 lidum aerem in centrum coram // Et tunc vegetabilia incipiunt gres  
 cere et germinare // Et sic faciunt mundum // quia de  
 i rebus quod debet solimque stellas ad conservandam  
 materiam per calidum et per frigidum // Et ex hoc apparet caliditas  
 rationis naturalis esse cum calore loci // Et ista vocamus  
 virtutes celestes / virtutes multiplicativas / virtutes vegeta  
 tivas / et virtutes mutativas // Quapropter declaratur  
 quod per lapsum format per virtutes celestes / etiam crescit  
 per virtutes multiplicativas / et pullulat et germinat  
 per virtutes vegetativas / et mutat per virtutes mutativas  
 Et corrumpit per virtutes corruptivas / et generat per virtutes  
 generativas de corruptis in generandos // Et ideo  
 sciendi e quod virtutes celestiales / multiplicativas / vegeta  
 tivas / mutativas / corruptivas / et generativas dicuntur virtutes co  
 lestiales eo quod format / multiplicativas / eo quod mul  
 tiplicat / vegetativas / eo quod crescit et fructificat  
 mutativas / eo quod mutat / corruptivas / eo quod corrumpit  
 generativas / eo quod generat // Et hoc quod virtutes sunt quod  
 recipiunt declarationem a prima / eo quod desiderat formam // Et for  
 macio non per se sine mutacione et alteratione materiae // Qua  
 re quod et e necessitas quod ista sola prima virtus in  
 ducit se virtutes omnes alias virtutum secundum potentiam ma  
 terie alterari et passibilis // Quapropter apparet quod non  
 per formam absque mutacione materiae / ne mutari possit

no.

no. 6. Virtutes  
 potentiae fortis



corruptione / nec generari / nec multiplicari / nec perire //  
 tamen sine alteratione illius materie / quas appetit quod virtus  
 celestis per formationem / videlicet ut valeat perfici et for-  
 mari materiam / omnia supradicta facit / Et sic declaratur  
 qualiter natura transit per sua media ad optima  
 ac etiam per ea quod supradicta sunt declarat quod nulla  
 materia potest perfici nisi dominus patiat / quod dico opus  
 est quod in tua materia insinuat talis virtus / quod anima est  
 liquidum / sic anima vegetabilis est anima plantarum // Et sic  
 anima vitalis in animalibus / non quod intelligas quod sit in  
 filium vegetabilis / ut est in plantis / sed quasi sequens  
 de ordinem secundum suam potentiam / et secundum quod sua materia  
 per sustinetur per suo subtilitatis tendentis ad minorem  
 latitudinem / Quoniam ubi magis per monstratur potentia suo  
 nobilis virtus celestis / de tanto magis est sua  
 materia subtilis / et de illa facit magis ad finem vellemus  
 ad finem materiam / non quod sit vellemus animalis vitalis quoniam  
 est actus organici perfici habet in se potentia virtutis  
 Quia materia suo natura digne vegetabilis et sic non  
 sufficit sed tangit arcus quod operatur ad artificem in suo  
 artificio // Quod si filii indigent bene scire / quod omnis virtus  
 talis quod format materiam secundum suum genus non indiget  
 quod habeat duo propria in se immota / per quod format suum  
 opus secundum similitudinem suo materiam / quoniam dico //  
 mus in prima parte / Quoniam etiam adhuc melius de dicta  
 virtute volumus declarare / et dico unum opus per  
 dea vegetabilia // *De morte liquidum et de aliis rebus*  
*in particularitate que impediunt generationem et multiplicationem*  
*et quoniam tollunt et auferunt per exemplare demonstrationem*  
*respectu nature quod Rubrica ca. 2. A.*

no. virtus  
forma

no. duo sunt

556



Lam. 2. Am.

n. m. s. lapide est dea virtus mortua, que non habet  
 potestate multiplicandi se sine materia d. m. s. et  
 compacte in qua calor qui ligat per se non per motum  
 quo dea virtus se habet gubernari ad formam in  
 lapide. Et de hoc d. b. m. s. ex. p. gram. s. m. s. et  
 per gram. emulget aliter s. m. s. / Quia gram. s. m. s.  
 motu s. m. s. per se in materia compacta et siccata in per taliter s. m. s.  
 c. m. s. natum habet potestate multiplicandi in se per  
 per s. m. s. et attenuatorem per simplicitate s. m. s.  
 d. m. s. s. m. s. per s. m. s. d. m. s. et congelatus calor uel  
 s. m. s. ista illa s. m. s. d. m. s. et est mortificatus s. m. s.  
 siccitatis et d. m. s. in per materia tepida. Et  
 s. m. s. calor natum s. m. s. ex frigida et siccata et  
 siccitate et frigida exellentur cat. qualitas  
 mortificatus. Et per hoc per cognoscitur et cognoscitur  
 nullam iustitiam. Et talis siccitas causis d. m. s.  
 et mortalitate in d. m. s. s. m. s. a. s. m. s. ut a.  
 lor naturalis possit resuscitari et extendi in simpli.  
 ci materia a. s. m. s. quo d. m. s. a. s. m. s. / Sed et sub.  
 tilia per grossa et simplices non dat uide per  
 possit fieri nisi per s. m. s. s. m. s. per siccitatem  
 per s. m. s. / quo fit per s. m. s. s. m. s. h. d. m. s.  
 gram. qui fuerat etat in coctum et digestione per  
 f. d. m. s. subtilis s. m. s. albo ex per fit panis q. m. s.  
 d. m. s. / Et s. m. s. d. m. s. s. m. s. s. m. s. q. m. s.  
 etat in siccum cat. ab h. d. m. s. subtili frigido hostis  
 et quido per accipit in sua dissolutio. / Quia nam  
 d. m. s. s. m. s. d. m. s. in h. d. m. s. q. m. s. est amicus et cibis igitur  
 qui format nascencia sua virtute. / Sed cum siccum et



Humidū sunt qualitates oppositae ppter diam quiescentis  
Idcirco nunc est qd p diam concordantia pmutat  
et habent se pmutari olo<sup>te</sup> de qualitate in alio  
scilicet siccū in frigidū et frigidū in humidū ut  
ma<sup>te</sup> qd appetit et ingratū p ignem p diam  
concordantia ppter qd materia siccā quam vertat  
in materia humidā in q<sup>te</sup> est calor natus p diam  
concordantia / qm<sup>te</sup> h<sup>te</sup> potestate recipiendi virtute  
formatio celi / Quippe apparet qd natura  
nō transit unū contrarium ad aliud contrarium  
nisi p sūm modū p qd modū transit q<sup>te</sup> de  
diam concordantia / p quā nā transmutat ab una  
natura in alia naturā / Et est diam qualis quod de  
bet sūm / de qd aqua d<sup>te</sup> amica aere ppter sūa  
frigiditatem et vicina t<sup>te</sup> ppter sūa fratem a frigore  
de q<sup>te</sup> p p<sup>te</sup> p<sup>te</sup> alomacoz et subtiliacoz  
venit p<sup>te</sup> p<sup>te</sup> in p<sup>te</sup> q<sup>te</sup> sunt et fuerunt eade  
et condensate t<sup>te</sup> p naturā et p arte / Unde  
nōndū est qd p<sup>te</sup> p<sup>te</sup> et p<sup>te</sup> p<sup>te</sup> est via ori  
ginalis in transformacoe olo<sup>te</sup> in gradibz certis  
Et ista est q<sup>te</sup> et vera doctrina p qm<sup>te</sup> natura  
sagax convertit sūa olo<sup>te</sup> / Et id qm<sup>te</sup> quam disp<sup>te</sup> // *firmiori*  
mitur et p<sup>te</sup> p<sup>te</sup> et transmutat de sapore  
in aliu / ibidū opatur frigiditas et humiditas  
quod d<sup>te</sup> aqua quida / Idcirco calor in q<sup>te</sup> est virtus  
vegetabilis potencialit non sentit adhuc de virtu  
te informatia secūdi inst<sup>te</sup> qd monetur  
a celo / ad informandi p alia informacoe calore

571



naturalis / Et ideo non p[er] h[uius] motu[m] penetrandi ac-  
 tualit[er] nec se moueri in p[ar]tib[us] suis humidi mat[er]ie.  
 ¶ Q[ui]n quasi obit[er]ata et mortificata e[st] in suo <sup>materia</sup> nat[ur]ali  
 p[ri]ncipio / id[em] frigidi humidi / q[ui]n intrant in suo mati-  
 ali p[er] resoluco[n]es et conuersione[m] dicti facti cu[m] sup[er]flui-  
 tate mult[is] magni frigidi humidi / Sed postea deual-  
 lat a p[ri]mo infirmo c[on]t[ra] celi / que cu[m] calore solis  
 u[er]format mat[er]ia in resoluco[n]e et d[im]inuendo ad  
 humore frigido / t[ame]n q[ui]n op[er]et adu[n]tione[m] nat[ur]e  
 et no[n] plus usq[ue] ad t[er]minu[m] exaltatio[n]is caloris nat[ur]is.  
 ¶ Q[ui]n tunc p[er]didit ma[ter]ia ista sup[er]fluitate frigiditatis  
 que ea tenet mortificata / Et tunc mortificauit  
 calore[m] q[ui] e[st] infirmo nat[ur]e / p[er] qua[m] sup[er]fluita-  
 te p[er]it in resoluco[n]e / Et q[ui]n isto calor nat[ur]e ex-  
 citatur cu[m] calore solis cu[m] co[n]tinuacio[n]e tal[is] informa-  
 tio[n]is / deus calor se m[er]ito moueri in suo humido mat[er]ie  
 cu[m] q[ui] ligat[ur] et se mouendo calor penet[ra]t / Etia[m] in  
 penetrando dilatat / et in dilatando format / scia[m]  
 condit[ur] suu[m] humidi mat[er]iale in sua p[ar]te p[er] se / et in  
 suu[m] p[ar]te d[icitu]r / et sic op[er]ari no[n] cessat calor nat[ur]e in  
 sua mat[er]ia in vegetando / ampliando / pullulando /  
 elongando / et extendendo / et multiplicando / q[ui]n  
 inat ad t[er]minu[m] q[ui] no[n] h[ab]et amplius de ma[ter]ia h[uius] / tunc  
 m[er]ito h[ab]et etia[m] et m[er]ito cu[m] co[n]tinuacio[n]e u[er]formatia  
 d[icitu]r ab alijs p[er] concordancia[m] / Et calor mortifica-  
 t[ur] p[er] siccitate[m] qua[m] q[ui]n humore[m] accipit et elaco[n]e  
 cu[m] sua op[er]abilitate et d[im]inuit[ur] donec u[er]tat[ur] alia  
 vice et resoluco[n]e et p[er]fectio[n]e / Q[ui]n p[er] tota[m] o[mn]i-  
 p[er] nat[ur]a tota in q[ui]n totit[ur] / usq[ue] uenit ad suu[m]



punctu tratu Et sic p experientia evidenti/ monstrat  
 t' nā qd vñs quo d m potentia m sro bladiūm  
 pñt m actu pductio aut vegetate/ nisi post pñt  
 fructu d' corumpit' sro pñt matie/ Qm d' causa  
 sue attenuacōis subtiliacōis ecia pñt facit/ qñt  
 veniat ad tñm pñt gendicōis/ quā vocamq mlti  
 plicacōis ab vno grano ad centu/ et de centu decē  
 mille et c/ Ob qd didicim' mñt villam pñt  
 videndi/ qd si granu frummenti nō pñt m tñm vñt  
 sua vñt multiplicat' / Qm sua matia sicca non  
 mult' sustinet/ pñt cam suo dñt facit sro pñt gñsionē  
 stitit mñt pñt / Et si pñt m tñt attenuabit' pñt  
 solucōnem pñt qñt tñt cu pñt facit / pñt qñt  
 venit vñt sue dñt facit multiplicat' ad vñt  
 celesti/ Et nō pñt facit multiplicat' t celestio ca  
 lore añt m altu/ aut sup' pñt pñt / sed sic añt  
 opt' Ergo vñt qñt pñt pñt pñt pñt pñt  
 tñm añt pñt et cñt vñt pñt pñt pñt  
 accep' a pñt pñt pñt pñt pñt pñt  
 pñt / pñt qñt nō dicim' pñt pñt pñt  
 et bñt et fortit' pñt / que pñt mñt pñt tñt  
 desiderate/ qñt nō dicim' qñt pñt villam mñt  
 cor' adimant' et pñt facta vñt celestem  
 cu pñt / aratō / cultuacō ecia mñt  
 tñt / tali mōdo qñt adimant' natuā ad añt  
 diendi et fructus mñt / Consil' dicim' qñt  
 file d' mñt magistm / Qm pñt nō est qñt  
 que d' pñt natuā mñt lapidi pñt cu subtilia  
 cōs suo mñt et postea pñt / et tñt



A. rationale

sepatu qd d. f. f. m. n. e. c. h. colore solan que va-  
dit contra m. n. o. p. o. s. t. e. r. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m. s. i. b. i. a. b. i. c. o. m. p. e. t. e. n. t. e. m. q. d. v. i. n. o. i. n. d. e. a. h. e. i. n. s. o. p. m. i. n. i. t. a. p. e. t. e. n. t. e. m. q. d. p. o. r. i. s. t. e. m. m. o. d. u. m. n. a. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m. a. d. i. m. i. n. u. a. b. i. t. p. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m. s. a. p. i. e. n. t. i. a. a. l. l. e. m. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m. i. n. t. e. l. l. i. f. o. r. m. a. q. d. c. o. r. a. o. i. b. e. t. h. o. i. b. e. t. c. l. a. y. o. l. i. n. e. m. a. n. i. f. e. s. t. a. b. i. t. s. u. o. s. c. l. a. y. o. s. o. f. f. e. c. t. u. s. e. t. p. o. t. e. s. t. a. t. e. s. q. u. o. n. o. i. n. d. i. g. e. n. t. p. b. a. c. o. i. b. e. t. l. o. g. i. c. u. l. i. b. e. t. n. e. c. l. o. g. i. s. t. i. c. a. t. i. o. n. e. m. Q. u. i. d. m. e. l. i. n. d. i. t. p. t. i. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m. i. n. t. e. l. l. i. f. o. r. m. a. a. r. t. i. s. t. a. h. i. n. g. o. p. i. o. p. r. a. t. n. a. t. u. r. a. l. i. s. d. e. b. e. n. t. m. e. l. i. n. a. p. o. s. t. e. r. a. d. i. r. e. c. t. u. s. c. u. c. o. n. s. i. d. e. r. a. t. i. o. n. e. m. i. n. t. e. l. l. i. f. o. r. m. a. t. i. o. n. e. m. a. t. i. o. n. e. m. s. o. n. a. l. i. s. o. t. n. o. s. o. p. h. i. s. t. i. c. a. t. i. o. n. e. m. c. u. s. e. n. t. e. n. a. t. i. o. n. e. m. p. h. i. l. o. s. o. p. h. i. e. n. a. t. u. r. a. l. i. s. Q. u. i. d. m. a. d. h. u. c. n. o. o. b. s. t. a. t. e. q. u. i. n. e. i. n. g. e. n. i. u. m. p. r. i. m. i. n. d. u. m. q. d. h. e. a. t. l. o. g. i. c. u. s. a. g. n. i. t. i. o. n. e. m. i. n. t. e. l. l. i. f. o. r. m. a. t. i. o. n. e. m. a. t. i. o. n. e. m. s. o. n. a. l. i. s. o. t. n. a. t. u. r. a. l. i. s. d. e. i. o. b. e. t. t. r. a. n. s. f. e. c. t. u. s. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m. c. u. h. o. t. o. p. a. l. i. q. u. a. n. d. a. r. a. c. i. o. n. e. m. q. u. o. d. v. e. n. i. a. t. a. d. s. e. n. s. u. p. o. t. e. n. t. d. i. r. e. c. t. e. c. o. g. n. o. s. c. e. r. e. n. e. c. i. n. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. c. u. q. u. a. l. i. n. a. t. u. r. a. a. n. t. v. i. t. u. t. e. p. f. o. r. t. i. t. u. d. i. n. e. m. i. n. t. e. l. l. i. f. o. r. m. a. t. i. o. n. e. m. h. e. a. t. s. u. a. m. i. l. i. t. u. d. i. n. e. m. c. o. s. t. e. r. e. s. i. n. p. t. h. a. m. m. i. s. i. p. s. i. l. i. t. u. d. i. n. e. m. q. u. a. s. i. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. e. d. d. e. n. d. o. m. i. n. d. m. a. g. i. s. t. r. u. m. e. s. a. t. n. o. e. s. n. e. c. s. i. m. p. r. i. m. i. n. d. u. m. s. e. m. e. n. i. n. t. h. a. s. u. a. p. u. l. l. u. l. a. t. o. t. e. r. e. s. t. o. t. e. r. e. t. c. o. l. l. i. g. a. t. s. u. o. s. f. r. u. c. t. u. s. e. t. s. u. a. s. m. e. s. s. e. s. h. o. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m. s. i. c. u. d. o. c. t. r. i. n. a. e. x. p. i. e. n. a. t. i. o. n. e. m. p. r. i. m. i. n. d. u. m. i. n. p. h. i. a. n. a. t. i. s. e. t. n. o. s. o. p. h. i. s. t. i. c. a. t. i. o. n. e. m. q. u. o. d. n. a. s. c. i. t. p. d. i. n. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. p. r. i. m. i. n. d. u. m. s. e. m. i. n. t. a. s. t. i. c. a. t. i. o. n. e. m. i. n. f. u. s. i. o. n. e. m. i. n. c. a. p. i. t. u. l. i. b. u. s. i. l. l. o. r. u. m. q. u. i. c. u. p. r. o. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. m. e. l. e. n. a. t. i. o. n. e. m. c. o. n. t. r. a. v. o. l. u. n. t. a. t. i. o. n. e. m. i. o. u. s. e. t. n. a. t. u. r. a. l. i. s. f. a. c. i. u. n. t. m. i. l. l. o. s. m. i. n. p. t. i. m. e. n. t. e. m. e. x. p. i. a. t. i. o. n. e. m. i. n. s. o. p. h. i. s. t. i. c. a. t. i. o. n. e. m. Q. u. i. d. m. a. d. h. u. c. e. r. g. o. c. o. n. c. l. u. d. o. p. r. a. c. i. o. n. e. m. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. e. d. d. e. n. d. o. q. d. s. i. p. r. i. m. i. n. d. u. m. s. e. m. i. n. t. a. s. t. i. c. a. t. i. o. n. e. m. c. u. c. l. a. r. p. o. t. o. n. d. e. n. t. i. u. s. e. x. p. i. m. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m.



habueris eecta concordes et iam adqmsite/nigp  
ad tam preciosum epulu eris comitatus p naturam/  
Et qm p hanc nam non pcedit/nigp in suo pcessu  
erit verus phs cu ignoret ppotates et vtutes lapidu  
que portant cor de po in actu sic notu est expmota  
tu/ Et expmota destitit omnem forma q expmota  
cia colenda que vent in capitibz illor qm psumut  
eo id qd non possunt fieri/nigp erit et tles dnt  
deceptor eor eo indeceptibilem/ qm ipi ignorat ad  
discernend id qd fantasia eor eis representat i cha  
p expmento/ Si sic e/ uel non/ Et idu debes recolligi  
intemotipo/ quid est opus/ et nte nte qd sapient  
cognoscatur pmitq natura nte lapidu in certa ex  
pioncia/ hnta p via practice/ mediante theorica/ aut  
doctrina ostensibili/ seu conelacione seqoti/ tra theori  
ca pbata formatur in practica/ experientia format  
a practica/ et p experientia formatur clara pceptis  
que totalit illuminat intellectu hnam/ qd dnt  
sciri et cognosci pcessu/ Qm ille monstrabit na  
tura lapidu et vtutes illor/ quo cu sua fortitudine  
conuertat rem/ qd nulla alia pot p facere/ nisi ipa p  
suam similitudine/ Et est res seqota ignorantibz illa/  
et cois oibz cognoscentibz sicut lumen mundi/ cogn  
toz any hntis p via expmota et no absq illa/  
Qm ab illa qnt pceptis cause/ p quam multipli  
catur tinctura cu adintorno informacois nri natura  
lis magisterij/



De corruptione et putrefactione omni rerum et quomodo  
sunt per se naturae et caput vitae et animae naturae  
a putrefactione trahit a ventis putrescentibus matris per  
mutacionem elementorum. Pulchra causa 28.

28.

Sic potes cognoscere. quod nulla res potest  
nasci <sup>nec</sup> crescere nec animari nisi post suam  
corruptionem et putrefactionem et mortificationem. quoniam  
tunc natura mutatur de natura in naturam sic res fragilis et ma-  
teria quae non habet complementum perfectionis. Ergo  
habet igitur formam a sua materia per corruptionem illius. Et  
quia ipsa separata a sua corruptione. possit perfici in  
sublimatione. sicut in omni materia est una potentia activa sic  
tibi dixi. si bene me intellexeris. quod non forma  
non completa. iacens sine imperfectione. sed quod ad  
duo contraria. quod quasi dicitur informata illi  
sine sine instinctu. Quia quia illa potentia per virtutem  
informativam ducit ad actum alicuius forme im-  
mediate appetit esse sub forma contraria. sic ita potentia  
quae quae se habet in frigido et humido. ipsa quae  
statim appetit esse in qualitate contraria. Quia  
nulla forma corporis corruptibilis atque generabilis per  
sufficientem completam in sua materia potentia activa.  
quoniam appetit completam per aliam formam. <sup>nec</sup> illa forma  
cum sit dissipata. non potest introduci in materiam nisi per  
corruptionem corruptionem forme primo. et hoc per se dicitur  
agentis mutatur. et in mutando corrumpit presentem.

no. 60

et frigido

le 2 p



quo immutetur in partem corruptionis precedentem. Quam sit  
exstat forma activa ad formam contrariam et  
dicitur si partem partem et partem corruptionis et  
usque efficiatur sub actu completo illius forme et  
absque istis partibus non est ovis materia. Propter fili  
cum volueris corruptio in lapide corruptio in igne  
igne facta ad finem per se fieri dicitur in frigido. Et  
quod volueris appropinquare ad gradum facias quod huius  
dicitur in calorem per frigiditatem et quod quod ad  
punctum quod in mixto frigido humido cum calore  
facto natus. Et quod volueris aqua cum calore per  
frigiditatem refrigerare calefacies magis. Et  
quod ignis volueris incedere cum aqua frigida cal  
natus. Et si volueris in eum cum frigiditate  
dissolvis gelidum in magis. Et hoc fit per  
fines mutationes natus et gradus per suos quod  
duo scale natus quo est tota elementa taliter  
ut et diximus. Si igitur fieri contrarios in frigido  
et frigido in humido et humido in calido ha  
bent magis. In tali modo est natus  
a natus male et dicitur in bona et bona in  
melioris. Et ideo accipimus nos natus in huius  
atto dupliciter primo nos accipimus accipimus per quod  
fit ignis natus. Et 2. accipimus per commentum  
illius fit et aer in quo ignis se habet monens  
ad formandum causas natus et ideo quod aer non  
per se absque natura ignis nec ignis per formam  
ulla per se media nisi in natura appropinquat non

no. naturam  
duplicem

materia ad finem  
simile

63/2



Volis intelligere qd totu fit nisi una sola natura q  
qua fit totu nostru magistru / Quidam appetit qd  
lapis noster e de materia aque compositi / Quidam  
nisi eot materialis <sup>invenitur</sup> nature ignis no posset man  
forari in actu / nec ignis posset ardeat absq ali  
rio aque / qm si no ardeat no daret claritatem /  
Ideo cu in quolibet composito fit ignis nature et  
ille p certa informacione se monet / et t monendo mo  
net materia t tando semp illa / p natura e p materia  
habetur aliq pportione p qd formator qd hinc infor  
matur / videlicet illig pportio ad qua mater habet co  
nominacione p cuius nature / Quidam dedit qd no  
volis qd nisi ex materia nobili materia qd potius in  
venire / Quidam no fit nisi p sua nature / etia ab  
illa / sed hoc emendari

*De humiditate mri lapidis / et quomodo ipa e aqua  
phenomeno / Et de diversis actibus ignis et de sub  
tiliacione grossorum elementorum et de mixtione v*

*129*

f ille ipa humiditas est aqua permanens / qm  
ipa non pdit humidu radicale / q no gignit  
p ignem neq ignis nri lapidis mortu p consumi  
qm videtur mutari de colore in alter / ymo melioratur  
etiam qd fit in pportate / Quidam ignis est sibi ppiu na  
timorati / et causat p nobilis et ppiu inqumoni / Itaq  
to quando volueris mape pportione nri magistri / da  
pe aqua pportione in qualitate p natura corpo  
ris qd volueris dissolvere / tali modo qd vultu corpa  
nature no supot calore naturali / Quidam corpora no  
sunt inqualitates in mensuris / licet qd semel fuerint

64.

om vng vntu



omnibus virtutibus in deo deo modo habent principia  
concordantia in differencia concordantia / quia aliqua illorum non  
sunt in tali forma compositione ut alia / nec eorum simpliciter  
et tam subtile nec tam temperatum / Et ideo per  
debiliorem virtutem possunt deliquere et dissolvi illa  
corpora / quia ignis qui calefacit hominem infrigidat  
leone et ignis qui calefacit leonem ardet et  
consumit hominem / Quare tu debet scire quare  
fortitudinem sunt virtutes vero / nec lapidum ut  
argentea vasa respectu potentie sulphuree na-  
ture possunt temperari per certam cognoscenciam gradum  
utroque in eorum prima resolutione nam ibi est totum  
principium / Quare notificandum quod habens sulphur  
per calorem defectum simpliciter agentem vnum  
in tali forma / quod sua potentia activa non teneat  
ex se calorem / nec quod possit separari a suo subiecto  
humido / quod ex toto apparet magis plenius de no-  
bili spiritu / hoc magis nos amonere debet et  
monstrare signum primo per se ad interpretandum in  
magisterio / et primo illa magis alius fuit / eo  
quod est ignis nature / qui habet et debet quare  
ignem lapidis / quo absque corruptione sui corporis  
non potest manifestari / et nisi manifestetur magis est  
in actione / quod possit vegetari aut generari / Quare  
nos dicimus in resolutione secretorum per principium nostrum  
opis et forma capituli coram / nec operationes  
precedentes sunt principium nostrum opus / quod sunt



equatice / quippe compositum manifestat totum magnum / Quap-  
tiam notandum est quod omnes colores diversi apparentes  
et primo mytilonem trahunt in magnum et quia  
exhibet oleum / Et postea in reductione illi colo-  
res apparent ita / sed trahunt in album / Et deinde  
sunt de coloribus quod ignis mytilonem cum aere / Et sic  
tales mibes / quippe magis exornat a corpore / sic ita  
to / conuenit / Et non uoluit intelligi quod nix in  
quod ueniat subito / magis immediate / sed paulatim  
et paulatim / et dulcit / et suauit / eo quod conuenit  
quod colores transcant per modum tanquam oleum / Et  
quod ignis nature cum sit reclusus et profundior  
suo corpore non potest fieri manifestus / quousque cor-  
pus fuerit apertum / quia in grossio oleo / et ignis  
separat et inclusus / Et ideo conuenit quod prius  
fuerint grossa elementa / scilicet terra et aqua  
per digestionem debilem et lenem / unde causat  
et uisitas / quo est prius color / signum cuius dicit  
cognoscere / quod caloris resoluentis et finis  
et lenis / et per consequens ad dissoluendum et  
purificandum partes terre et aquae / Et ideo insufficiens  
et coactiva et undique manifestat coloris purioris  
indigens et thersis / quousque cum multiplicat  
calor nature / qui ratione humidi / excellentis / qui  
eum tenet rebotatum non potest manifestari / Sic fit de  
magis calore nature / qui ratione partem et partem magis  
partem / qui admodum caloris ignis dimittit per

A insufficiens.



in omni apificio et opatore qui facit bene  
 et intellectu aptu dispondo. et informando. et cognos-  
 matiam. quousque sup ea apparet uirtute magis  
 dicitur quod tunc ignis naturalis pignat corpus suu  
 humore. Unde cat magis. Quia igitur ipse recipi  
 et apparet debet multiplicari de per informacione  
 naturalis per qua se habet gubernare ignis na-  
 ture qui incipit digerere matiam sic apparet per  
 magis dicitur. Et deo cuiuslibet declaratur quod magis  
 dicitur incipit opari noster ignis et non ante. Et  
 deo dicitur principium in magister. Et tunc exi-  
 tat calor nature qui habet potestate perficiendi  
 ora sua elementa donec finis huius digesti-  
 onis quo dicitur caloris naturalis in ipso ma-  
 gistro completat matiam. Omnis humor potest  
 et temperari per finem quodam adiuuat a suo siti  
 apto et habili. Et tunc in matia completat  
 per primum gradum dea digestio dea coloris magis  
 multiplicatur non solum in superficie et coaptare  
 sed per partes subtiles separatis in tota matie  
 per multiplicacionem qui gerit a calore naturali  
 et humore radicali. Unde facimus mem tinctura  
 alba fit de ipso. Et tunc dicitur quod corpus  
 liquefuit ois et fusi nitus et extig. et non  
 per potentiam ignis qui est calor naturalis + et actio ignis qui  
 dicitur ille ignis impunit in lapide de  
 foras calore quod sit ignis elementalibus. Et

et actio ignis qui  
 per potentiam



sic virtutes et potencias per videndum et eis cognos-  
cimus per effectus eorum. Et hoc tenent secretum quod  
loquuntur. Quia ille ignis in se habet virtutem  
capit antequam diminutione humiditatis tota grossam  
subterfugiat quia prius non potuit bene dissolvere.  
Et postea per sua fortis actionem resolvunt et bene di-  
gestur quousque pervenit ad ultimum punctum sue actio-  
nis. Prima digestione et quia sic est materia diges-  
ta praeparata et bene decotta per deum digesti-  
onem tunc natura separat subtile a grosso et  
proicit grossum in partibus remotis per actionem. 2.  
digestione. Et tunc quantum oportet quantum  
subtile in substantia sulphuris quod est ab aere  
vino. Sed ista condicio fit in informatione data  
calori naturae et tunc digestione.

no. qm. obale separ-  
a gross

**De modo phlegmatis et quomodo. Heri acc et scia no  
dant nisi phlegma. Et per congelationem argenti vni  
est principale et finale secretum. Et de poten-  
cia operatoris transiendo ad albedinem.**

**c/30**

**f** <sup>o</sup> illi in libri huius artis loquuntur per voces taci-  
tas et fortiter notandas ad finem ut pri-  
cipalis res contenta in ipso non possit dari nisi per  
philosophos et filios regis philosophos qui sunt inquisitores  
veritatis et amatores illius et non sapientis plenus  
mundicie mundicie neque delicie amicus mundi  
sicut sunt vulgarij conegati a deo et alij anay



que depluriant et <sup>infirmitate</sup> exasperant bonas et simplices  
gentes congregatores thesaurorum condemnati  
indignitatem / merentur / qui non volunt laborare  
nisi in rebus palpariis et materialibus / Et ideo  
ipsi inebriati et intoxicati in rebus mundanis / non possunt  
apud suum intellectum ad intelligendum nostras doctrinas /  
cum quibus possunt habere thesaurum peribiles et  
salvacionis / Itaque fili tibi dicimus / quod vobis dis  
cernere significaciones sapientie / quas damus et  
illam nota facit cum multis periculis considera  
tionibus et speculationibus / si nos vobis intelligere  
Et quia nos intelligere accipere hoc cum ambabus  
manibus cooptis cum tua carissima reverentia per  
solando manibus oibus filiis tuis / sicut tu per  
hoc aut per tibi reliquunt et non aliter / Quia  
sciens solvens hoc secretum / anathematizatus // maledictus  
est a deo / tamquam participans in consensione mundi  
Quapropter ipsum secretum non habes revelare cum  
tua voce / nec monstrare oculis / nisi cum  
cooptis peris / illis qui cum intellectu elocuto  
dixerunt sua infirmitate ad discendum et  
percontandum hoc et secreta nature / Et tu qui  
in filiis deo deservas / etiam meritum in peris  
debet per spiritum nostris libris cum reverentia revo  
lucis nobilibus intellectus / et bene potius  
id quod nos dicimus de vobis in ipso magistro  
quod sumus ipsi cum fermentati post fixationem

69



no.

suo p[ro]p[ri]etate in sua t[er]ra/ apparet visibilit[er] in  
igno p[ro]p[ri]etate/ q[uo]d t[er]ra in quae  
ip[su]m aut[em] debet p[ro]p[ri]etate/ p[ri]mo sit alba/ aut[em]  
possit manifestari p[ro]p[ri]etate n[ost]ri ignis/ Descripti  
fili h[ab]eas p[ro]p[ri]etate in dealbatione/ q[uo]d ibi iacet  
milla t[er]ra/ dealba igitur tua t[er]ra in  
t[er]ram/ Si n[on] q[uo]d filii p[ro]p[ri]etate tibi succurrat  
t[er]ra n[ost]ra/ ffili ista t[er]ra d[icitu]r n[ost]ra magno  
fili/ qua stat ip[su]m p[ro]p[ri]etate/ Et ip[su]m finale p[ro]  
p[ro]p[ri]etate d[icitu]r congelatio n[ost]ri argenti cum t[er]ra  
magnosia cu[m] ingemo ceteri p[ro]p[ri]etate/ ffili  
fili h[ab]eas d[icitu]r n[ost]ra magno/ Et n[ost]ra  
magnosia d[icitu]r argenti cum tale ut d[icitu]r  
Et ab illo d[icitu]r finis n[ost]ri aut[em] p[ro]p[ri]etate  
quod p[ro]p[ri]etate d[icitu]r color ad p[ro]p[ri]etate/ Et p[ro]p[ri]etate  
p[ro]p[ri]etate in cor[por]e/ colorabit magnosia alba  
lut n[ost]ra/ ffili p[ro]p[ri]etate a corpore/ sic d[icitu]r  
t[er]ra illud/ scilicet/ tam p[ro]p[ri]etate immoalicia/ q[uo]d p[ro]  
metalla cu[m] a[er]e cum/ p[ro]p[ri]etate q[uo]d p[ro]p[ri]etate. ac. cum  
d[icitu]r modum coniugendi t[er]ra n[ost]ra p[ro]p[ri]etate  
tam bono ip[su]m est modum separandi illud a  
p[ro]p[ri]etate immoalicia et d[icitu]r/ q[uo]d est p[ro]p[ri]etate  
n[ost]ra/ Et ideo p[ro]p[ri]etate argenti cum intelligi  
t[er]ra aqua/ in qua d[icitu]r t[er]ra/ p[ro]p[ri]etate q[uo]d  
ignis d[icitu]r d[icitu]r separat ab uno subiecto in c[on]t[ra]cto  
t[er]ra et immediate int[er]ducit et p[ro]p[ri]etate t[er]ra  
subiecto/ nisi imp[er]at p[ro]p[ri]etate ignis ex[tra]n[is] cu[m] sit  
totus in corruptibilis/ Et ideo n[ost]ra d[icitu]r q[uo]d

A et p[ro]p[ri]etate illa n[ost]ra p[ro]p[ri]etate filii d[icitu]r n[ost]ra p[ro]p[ri]etate in p[ro]p[ri]etate  
n[ost]ra magis est coagulatio q[uo]d ip[su]m. ac. p[ro]p[ri]etate.

o p[ro]p[ri]etate a corpore/ h[ab]eas modicam p[ro]p[ri]etate/ Et si p[ro]p[ri]etate

40.



no p hēn nec videri sub forma generalis qd habet  
at sub forma substantiali scilicet in materia indurata  
quo d aqua nra Et scias fili qd in ignis tpe  
hēt a cor pax et pax et postea venit in aeg  
p suū nobile colore / ffili hō est nūm semon cū  
quo fixit nra tinctura in corpore / qū trahit  
ab illo cū aqua ignis / ffili impūne ignis corp  
ab igne / et multiplici sua combustionis / et ha  
betis forte tinctura / intellige bñ secretū qm  
complemetū est et principū totius / sicut dī  
comū p nra pactice

no.

no. to. m. p. d.

**De quo extrahit ppo tinctura p hōz quo  
tingit argentū vnu congelatū in albu in  
medicā mbea p fermentatione**

931 f illi tinctura quā diximus trahit a nro  
auro / et illam fermentamus cū auro nūl  
tpe / qd portat de potentia in actū / Et don  
fuerimus certi de toto / nō potuimus quod / fūss  
videmus potentia magnesia / quo p suū magnū ca  
lore congelat suū spiritū p mutatione suo natū  
exhibente in calore pmanenti / qd fermentatū fit  
p comūone sulphuris mbea fixi / et postea nō est  
totū / nisi ignis / et aqua / et terra / qm sunt plerū ex  
ta. potentia / cū aqua lauat terra / et cū igne tū  
rit / et colorat / et tunc manifestat or hōi / p hō d  
fili dū tinctura quo ab una vili terra ex  
peliat / et de alia multū nobili videt / Et

no.

71



Et scias quia nym pmiu venenti no facit fumu  
ad pmiu / qm ab illo sublimat indurq / est / q iam  
accipit in suo ventis tota tractura fumu / et p  
mptuatur a fumo sup dco qm / noster ignis p  
decoctionem successiva correspondente nas ignis  
qm est inclusus infra ventis. ar. vni. gelate  
p extensionem pmiu subtili sine ignibilitatis  
essencialis / in digerendo ptes dei indurq / co  
lorat et transmutat ipa nature ignis / qm  
e totus pmiu tinctur infusa i essencia matu  
pali materiali i diuina nature metalli / qua  
coctionis spiritui indurq / cu illo manifeste  
soluat / Ad huc e resoluendo in illo / et est ta  
tu quantum poterit ee / Qm nature hoc sic  
uult per cyclacione

**De modo procedendi in practica et quare  
res requirit in mo dco magistro Ruber**

532.

Ad informandu istam matiam no est  
pua scia / sili ipa non p daci. resuando  
reuelacionem aut doctrinam ostensiu / qm tu posses  
introy in practica nri magistri / nisi sit p forte  
magna theoria / que tibi habet solay / in  
res et voluntate natu / Si igit tu es negliges  
ad legendu et psequandu res contrarias i nris  
libris / velut orbatus et coctus / ibis in nra practi  
ca / ignoras ex toto quomodo nos qualis tu debet



extendere manū ad opandū. Et scias fili quod quia  
requiritur principaliter in ipso magistro aut ad pro-  
prium intellectus suo operando scilicet subtile ingenio  
naturale et non sophisticum et opera manuum in  
libero arbitrio. Et hoc requiritur sapientia divinitus  
et libros sapientiam ad sciendum facere. Divinitus ad  
habendum potestatem faciendi. Et libros ad apprehen-  
dendum intellectum divinum quoniam est in multis gentibus.  
Quoniam hoc quod unus comprehendit per doctrinam unius  
magistri potest comprehendere per doctrinam aliorum for-  
tassis data per figuram et secundum traditionem maiorum  
et minorum. Sed nos habemus in clava vocem tibi ma-  
nifestam principaliter et secretum colatum ad mensuram  
ad secretum naturae. Tunc videbis multa pulchra  
mirabilia quae quasi respondent ad impactum quod  
secretum naturae. Sed per indigebis ut incipias in-  
tra per hunc modum. Filius primo natus est tibi quod per  
hoc in cognitione formativa virtutis commemora-  
ta superius quod dependet ad ipsum magistrum ex  
certa scientia cognita. Quoniam ars videlicet scientia talis  
certissima scit absque aliqua ignorantia quod per scientiam  
intelligentiam quod modo a nobili operatore infor-  
mat materiam ad illud effectum ad quod calor natu-  
ralis in quo influunt virtutes actus dirigunt in sua  
materia ad operandum et formandum. Tunc appa-  
ret quod dictus calor instrumentalis dirigunt per virtu-  
tem formativam in se et dependit ex scientia operato-  
ris perfructuando corpus naturae in magistro scientia illa

et sic doctrina  
unius aperiet domum  
aliorum

mo. b.



inflant<sup>r</sup> in materia / Quare calor exercitatus mouet  
 et illo / sicut natura totius aliorum / et inflant<sup>r</sup> virtus  
 informati<sup>a</sup> celi solis et stellarum / Quid celi est  
 primum mouens totius nature / sic sapiens operator est  
 et noster magister per doctrinam suam nobilis intelligit  
 et / Quare ponit<sup>r</sup> quod in toto magistro f. <sup>apote</sup>  
 duo / scilicet virtus informati<sup>a</sup> et mysticum eleua  
 tum / cum quo debet informari noster magister / ut  
 informati<sup>a</sup> gubernat<sup>r</sup> p. p. principes virtutes ad  
 uertentes / que sunt frigus / calor / humor / et siccitas  
 ad finem quod materia tractet<sup>r</sup> cum mystico do  
 cto / et ducit<sup>r</sup> ad illum actum / per quem debet uti  
 et pati sua separatio / per intentionem conuersionis  
 et gradibilis / in tali actu debet informari  
 materia / ut per illam informationem / finem in se habens  
 tu si gubernat<sup>r</sup> ad complendum suam operationem  
 correspondens ad voluntatem operatoris in materia  
 informati<sup>a</sup> per actum / <sup>vel ex necessitate</sup> indigentiam nature / ponit  
 bilis sagax et intentionis / per omnia ad suam per  
 fectionem

De p. virtutibus mutabilibus naturalibus et quo  
 modo appollant<sup>r</sup> et quomodo operant<sup>r</sup>

33.

a. mutabiles

Item fili intellige quod quando deus virtus  
 formati<sup>a</sup> habet / generat<sup>r</sup> per seipsum / <sup>generat</sup>  
 p. qualitates elementales ab illis imedi  
 ate et successiuo. p. virtutes mutabiles cum  
 santur / Et ob hoc tu habes diuersos qualitates



informacione qua ois bonus opator debet influere  
in materia conomoni successine in .x. partes / vnde  
licet in natura attractiue seu appetitiue / et in  
nature potentiue et coagulatiue / Et in nature  
expulsiue / Et in nature comomente et digestiue /  
sic attrahit opat per caliditate et per temperatam  
siccitate / et per ista causas congelato spiritus et  
dissoluto corpus / Et nature potentiue opatur  
per siccitate et temperatam frigiditate // Et nature  
expulsiua opat per humiditate et temperatam calidita  
tem // Et nature digestiua opat per calorem et temper  
atam humiditatem / et in illa actione in qua materia magis  
opatur in complexione illius in quibusdam eadem  
nature / Quia sunt magis et minus fortitudinis sue  
complexionis et monstrant tarditate aut veloci  
tate aut temperamentum ab eorum difference tunc  
mutacionis / vnde causant effectus secundum  
qui trahunt de potentia in actum sic sunt quoniam  
tas et lentitas / ponderositas / durities / et molli  
citas / dulcor / et amaror / albus et niger / et cetera  
Sciatis igitur fili illam formam aut ad quam virtu  
tem debes tractare tua materia / vel ad vir  
tute appetitiua aut digestiua / vel ad virtute  
potentiue aut expulsiua / Quia nunc est quod  
maius recipiat tales informaciones per artes cognitas  
et setat in tali forma / per sunt in istis et  
sit motu et dyctum usque ad finem suum opacionis

no. qui artifice de  
influenza virtute  
formatiua

o humiditas

no.



uo.

uo. calore igo uate.

uo. tw.

qui fimo certū signū manifestat suo magistro. Quia  
ppter si ipse habuerit ī memo sua signa / habebit se  
oniam et artis certū et habitū / pariter medien  
di p confortationē aut debilitationē quō sunt ex  
tēmitates opationū naturalū. Quia fili m  
tollit p ignis est instrumentū natū / sic mstrū  
fabri cū quo opat est martellus / qm mouetur  
ad ponendū matiam fēp informā clauis / uel utiq  
ad deservendū illū p mtenconem fabri. Sic fiet  
calor ignis natū / m ipso magistro. Quia p qd  
dignit p arte p mtenconē artis / uel digni  
tur deservendū / aut corrigendū / aut gaudū / aut  
ligandū / aut vīm uel aliud. Et ideo nō ideo qd  
cū scia cognita scias dūcē oligos / et bene  
cognosces talē ignis p mtenconē p arte  
debet materia mutari de natūre ī naturam  
quousqz motus natūre fimo quō ē ignis / cum  
tūcōis et expulsiōis extraneis motū in  
sua ppa matia fimo di corrupciōis possit p qd  
cōp pmpertornalit. Et iste est calor om̄ p qd  
habiliū / sic ē calor solis qm est effectus  
pncipalis totiqz generandi. Et ppta pōnolentū  
qd p aū opandi ē mēqte ad deservendū  
matia / illa nō potest formari nō ē lapis  
p pōnolentū cūqz includit actualit et forma  
lit totus cūsus cōtū / quō sunt ī cōtū  
totiqz medicino. b. Benedictus sio tudens

96.



gloriosus et sublimis celi aeris aque et terre creator  
 omnipotens omni potens quia per tuum amorem et intelligentiam  
 et per te honorare debemus intelligentiam naturam humanam  
 quicquid et integrandi particularitates confusas totius  
 modis ad universalitatem reducere per quam per tota secta  
 fuerat pariter tibi fili amonestamus si medicus perfectus  
 voluit de se quod tu non haberes contemplari particulari-  
 tates medicinas quoniam confuso sunt et non sunt in  
 totum sed velis contemplari in media via. Quia  
 non est magis una ad sanandi deos infirmitates et ad  
 confortandi virtutes spirituales. Ego fili hoc sequi  
 opinionem emotivam. Quia tota scia medicina potest  
 de se et est deducta ad opinionem illam quoniam tantum  
 habent contemplari universalitatem in qua est con-  
 gregatio virtutum spiritualium et in eis cunctis naturis quoniam  
 in eis particularitates sunt deductae ad universalita-  
 tem. Dicitur enim in ois medicos et philosophos. Quia  
 particularitates sunt virtutes confuso. Et in universa  
 latere sunt virtutes reales colligite in universa  
 manifestat totus cursus naturae et medicinae  
 medicinae. Et quoniam talis medicina est. Et deum  
 deus exhibetur super terram et thesaurum incompabi-  
 lem habens tunc fili et locupletiam suam in qua  
 totus informat tua materia ex qua tunc tota  
 creatur per artificium quod superat deum cunctis naturis.  
 Quia deus in terra ibi quod materia non per se disponit  
 per exigentiam intentionis naturae et nam non potest  
 creare quod per quod deus quod sua materia deficit a vir-  
 tute informativa. Et ideo sunt infirmi quod moriuntur.

CCC  
 1. opinio emotiva  
 2.



ad informandum non est bene gubernatum / Et totum hoc  
venit per eam ignorantiam / et per similes malis intellectibus  
dum artifex non habet suam nec actus cognoscendi  
certam informationem / quia dea materia debet recipere  
per influentiam spiritus cogniti per se artificis naturalis  
sed in tanto quod materia recipit et gubernatur per se  
per influentiam ignorantiam et in certo modo talis  
magister coartat / quod multum operatur / domat suam  
materiam per defectum boni intellectus / Et scia bene  
debet custodiri / quod virtus que est in medicina non  
minuat plus per calorem extraneum quam possit digne  
servari / Dum calor adusting et coartat / quod venit  
ex ab igne elementato / sibi datur per instrumentum / quod  
non fuit semper de intentione nature / Et igitur quod  
deficit forma / quod artifex per se recipit

no. de igne coartat

calore naturalis

**De informatione cum calore qui est contra naturam  
per excitationem factam per ignem coartat**

34

no. de igne coartat

no. de igne coartat  
de calore naturali  
recto tantum per se  
gradus adustionis

e. Ergo si potes colligere / quod ignis naturalis  
confortatus cum non naturali / cum operatione co  
fortationis aut excitationis / aut transmutationis / operatur  
conformiter in materia excitata cum igne contra natu  
ram / taliter quod ignis naturalis in quo est virtus activa  
non superat ab igne elementali / Et in prima operatione  
suo corruptionis debet obviare / quod ignis est natu  
ralis superat calorem naturalem tantum in nobili sit  
recto tantummodo per unum gradum / et vult illud non  
omni corruptio per se individualis / quod est contra na  
turam per se desiderans suam generationem per instrumentum

48



et ad suu natu/ corrupot cu defuacōe suo offe-  
 cio/ Et tūc nō hōt appetitū faciendi suū  
 gēracōē/ qm natu exiōt/ quo p defuacōē  
 nō et valde forte corrupcōē quo sūt contor-  
 natu ad op<sup>t</sup> flacōem et sūm cōfirmacōē/  
 p nō hōt locū in quo loquēstōr/ nec aq<sup>a</sup>  
 i quo possit possyare/ Et debet mīrari. Nam  
 tuō de qua locū opt plong extēna natu  
 Et ideo debet habere magnū alombrū ut  
 materia libiq possit ascondi/ et cū pno igne  
 exētiat/ ut veniat in aq<sup>a</sup>/ Et nō ē nām qd  
 p ignē exētiat/ aq<sup>a</sup> mltū condenset in aq<sup>a</sup>/  
 eo qd p<sup>t</sup> actū subūgōt et suffocōt  
 mīnō i aqua/ et tūc nō natu alē corrupot  
 quē actō caloris ignis elementalē occupat p<sup>t</sup>  
 ignis natu alē/ aut locū ubi deportat/ p<sup>t</sup> videt  
 qd magna flāma defūnt omā p<sup>t</sup> et in  
 illa cōvertit/ Qm nō volumy qd ignis cōtr  
 natu cōtāt natu alē i tota suā substantiā  
 essēciālē et accidētiālē/ Sed qd natu alē  
 quōtāt illū cōt natu p suā p<sup>t</sup> potē-  
 cia iā m p<sup>t</sup> alterat/ Et p<sup>t</sup> p<sup>t</sup> p<sup>t</sup> qd  
 tibi sūt nātō duo cōpō opacōē/ scilicet corrupot  
 quo fiat sub cōp<sup>t</sup> sūo forme/ et ista fit  
 cū ignē cōtr natu cū exētiacōē ignis eli-  
 mentalis/ cū admōtōis nōtūalitāt nō nātū  
 Et alia opacō nātū op<sup>t</sup> qdō quo fit cū  
 igne natu alē multiplicatō qd ignis non

no. b. causa m  
 in alom

no. d. d. opacō  
 ignis natu alē  
 natura

a. d.  
 no. 2. opacō  
 natu



110.  
naturalis et ignis contra naturam. Quia illi duo  
ultimi ignes continentur a proprio igne naturalis  
naturalis per se et per naturam et per accidens. Et ignis  
et natura per amorem attractionis non naturalis ignis  
et ignis ignis naturalis continentur. Quia per se  
ut ambo in se natura calida et multum tem-  
perata ex multum fortis virtute quod est alta et  
potentissima ad faciendum novam compositionem a colli-  
gatione multarum virtutum quicquid est in uno proprio sub-  
iecto. Quia si per se natura per se magister  
quicquid ad naturam humida radicalis.

a. appropriatum

**Qualiter materia nostri argenti vim recipit in omni  
corpore et in omni natura. Publica**

534

f. illi si tu vis habere effectus nostri magistri  
tu non debes ignorare materiam nostri ar-  
genti. Quia quod movetur in eo corpore omnino  
toto. Et omne corpus elementatum et quicquid  
formae per se naturam format. Est compositum  
ex quatuor principalibus elementis. Sic manifeste ap-  
paret per conclusionem cyculi naturae quod nobis no-  
stiant. Quia nulla pars mundi creata vel quicquid  
ta aut data per naturam non est tam diversa for-  
ma seu figura. Quia per se natura naturalis non invenit  
tunc. Quia invenit totum ab uno et eo materialiter. Unde  
arguitur. Quia volumus scire per clamorem quicquid ma-  
gis per se quicquid data naturae. Tunc per se subiectum  
et natura illius in quo natura invenit diversas



figuras Quando nos dicimus genus proximum dicimus  
quod ad idem genus galissimum / a quo istud argenti  
vinum derivat Et quod dicimus galio. dicimus hoc  
ad idem maius proximum quod est cum natura  
Et deo cum ab illo sit genus. in illud convertitur  
quod per actum aut per naturam apparet ad primam formam  
genus generalissimum / a quo quod omnia alia derivat / *genera*  
quo sunt *in* argenti vinum // Et igitur omne aliud  
genus venit per successionem naturalem gradationem  
a primo derivato vino / quod est galissimum / remotum  
a principali / et proximo medio nature / quare  
dicitur materia prima totius aliorum precedentis generis  
Et propter hoc non discrepant nec discordant in materia  
primo generis quod dicitur galissimum in nostra philosophia  
Vnde docuitur logicis nisi solomodo in specie  
at figura / sic apparet manifeste in id quod videtur  
deus quod genus intentionis querit  
in genere matris / quod natura non posset facere  
si genus intentionis non accideret in natura cum  
genere gradabili // Ista concordancia naturalis  
fili descendit a quod per primo et tunc quod dicitur  
sic / videlicet animalium / vegetabilium / et mineralium  
horum // Fili ex primo quod venit vapor qui  
generat immediate ab elementis / Et iste va-  
por est de prima compositione / Et de 2<sup>a</sup> sunt  
corpora mineralia / Et de tertia compositione



sunt vegetabilia / Et animalia bruta sunt de .<sup>ta</sup> Et  
 homines de .<sup>ta</sup> compositio / Sed totum denollat a primo  
 quod generalissimum de quo natura accipit materiam appetit  
 unum per se omne aliud compositum / Et primum  
 compositum ratione dictae materiae primo son primo est  
 mineralis transmutatur sic deinde in naturam et  
 materiam aliorum compositum / Videlicet quod genus in  
 minerali vegetali transmutatur in genus mine-  
 rale et animale / Et genus animale in genus mi-  
 nerali / hoc est quod apparet et conuenit ad totam  
 gradationem .<sup>2</sup> compositio in qua sunt corpo-  
 ra mineralia / Sic facit naturae tale transmu-  
 tamentum cum subtili separatione primum et in  
 primum / scilicet homogeneum et heterogeneum  
 Quia intentio naturae talis est / quod quod videlicet  
 corruptum multum disponit ad destinationem suam  
 compositum / immediate cogitat separare materiam  
 a quo participat cum .<sup>10</sup> .<sup>ta</sup> et in illa saluat  
 prima speciem / Et quod aliud sibi per se ponit / Et si  
 tantum esset quod per causas gradationis non posset  
 fieri et remaneret ibi de materia grossiori  
 et transmutatur deinde materiam in genus aliud compositum et  
 vegetale et animale et minerali / Quia primum  
 quod materia existit in primo primum hoc corruptum  
 materia / et primum hoc transmutatur in alteram aut  
 primum / sicut si materia simpliciter .<sup>1</sup> compositio

..  
 1/ consilium

1/ transmutatur



corpus et sub compositione suo formo / facti appeto  
 et materia de m. q<sup>ta</sup> compositione p<sup>r</sup> natura i  
 mediate grossa. Sed ista separatio no p<sup>r</sup> fieri nec  
 p<sup>r</sup> arte nec p<sup>r</sup> natura ad p<sup>r</sup>fectionem matie / nisi  
 quidam actu reddat materia tota homoge  
 nea. Et q<sup>ia</sup> una p<sup>r</sup> illig sit filis suo totalitati  
 Et sit forma simplex sic forma elementorum  
 Aut sit forma mixti sic est forma lapidu a  
 metallorum. Ista homogeneitas fit ad finem / q<sup>ia</sup>  
 materia separatur ab oib<sup>us</sup> illis formis / quo no fit  
 de sequela armonice coniunctionis corporum  
 q<sup>ia</sup> na seu ars intendit deam compositione matie  
 Aut forte deum condens est naturale aut coe  
 natura. Si est naturale. tunc creabuntur lap  
 des fusibiles p<sup>r</sup> calidum et frigidum. Et si est coe  
 natura. tunc creabuntur lapides no fusibiles  
 i quib<sup>us</sup> no remansit humiditas / quo erat in  
 formanda p<sup>r</sup> naturale condimento / nisi sit su  
 commutatio materie. Quare lapides no  
 possunt fundi nec funduntur. Et q<sup>ia</sup> dea materia  
 separatur p<sup>r</sup> gradus separationis / tunc est prima  
 finis sui. Et in tantu quattu est vicinior  
 illi / tanto magis est multiplicabilis in nobis  
 lissimis virtutibus / videlicet q<sup>ia</sup> corpus ex q<sup>o</sup>  
 o p<sup>r</sup>fecto q<sup>ia</sup> vacuum in quatuor / i figit i illa  
 suas figuras / quo sunt tuncque multipli  
 catis multiplicata appetitus / et appetentia.

continuatio



per quas figurat virtutes deo nobiliter matris perficit  
sua officia / et suos proprios actus transmutacionibus /  
sicut / videmus in pascu / quantum ad corpora mi-  
noralia / et quantum ad corpora animalia

*De summo genere unde tota natura exiit et  
venit et descendit. Publi*

936.

¶ hoc fili debet satis elucidari et declarari  
in tunc intellectus. ¶ si enim esset genus  
summu / per se et a quo natura gubernatur / nulla  
res que per naturam creatur aut fiat / posset de se  
res nata posset / vnde / si esset per sustentationem  
summi generis / ¶ si materia naturae naturae primo per  
deret ex toto natura sui / ¶ Et tunc igitur cum  
talis genus est in esse materiali / quod confusum  
sit potencialiter in se / et materiam cum sit  
generis sit / nota tibi est per transmutationem  
sue forme cum certis gradibus separationis / ponit  
tas deus materiam de potentia in actu / scilicet  
totum actum suum primo materiam in se in quo erat  
in suo principio / et non remota quod metallico / si  
primogenio illi / ex qua materia aut generis na-  
tura incipit operari / antequam aliqua alia forma  
introducatur / et dea primum materiam aut quod

*¶ materia que desiderat habere unitatem forme  
et sue perfectionis. Publi 7. A. cu li*

94



Vocat

et se sue naturae corrumpit in destructione sue essencie  
 Et tunc non habet appetitum faciendi solum quodammodo  
 quoniam natura exigit quod per destructionem et vultu forte  
 corruptione quod sunt contra naturam acceptam tra-  
 ditionem et finem consummationis quod non habet locum  
 in quo requiesceret nec aliquid in quo posset so-  
 lueri. Et debet intelligi. Evidentia de qua loquor  
 erat plene extrinseca naturae. Et ideo debet ha-  
 bere magnum alambicum et materia liberum posuit  
 ascendere et cum proprio igne exortari ut veniat in se.  
 Et non est natura quod per

**53A** f. in ista materia prima est terra subtilis sine  
 principia quod desiderat multum intergrationem  
 unitatis sue. huiusmodi essencie quodammodo per materia  
 desiderat habere propriam formam ratione suo com-  
 plementi. Et ideo appetit materiam agentem omnem  
 humidi per se. In distillatione per materiam sit prima cum qua  
 per resolutionem forma prima habetur. Et de hoc  
 intelligatur in materia sicca et humida. Et propter  
 cum nobilior sit materia tanto magis requirit hoc  
 bono nobili formam. Et quanto forma est nobilior  
 hoc tanto magis nobilitabit suam materiam. Ita  
 tunc quod materia sit habilis ad resumendum illam sic  
 est quoniam ipsa appropriatur aut per actum aut per naturam  
 ad actum primo per tunc ipsa est multum habilis.



ad retinend<sup>am</sup> / <sup>magis</sup> formam univ<sup>ersalem</sup> / <sup>magis</sup> a<sup>l</sup>teram /  
 quo ip<sup>s</sup>az clarificat et illustrat et nobilitat / <sup>sed</sup>  
 ista honorabilis terra <sup>dividit</sup> subiectu<sup>m</sup> motu<sup>m</sup> /  
 alio / cu<sup>m</sup> in p<sup>ri</sup>ma subam. ac<sup>ti</sup> / om<sup>n</sup>i<sup>m</sup> i<sup>n</sup>terit<sup>ur</sup> / et villa  
 accip<sup>t</sup> terminacione<sup>m</sup> / In tali<sup>m</sup> terra fili habes fixa<sup>m</sup>  
 etota<sup>m</sup> / in quib<sup>us</sup> u<sup>n</sup>ctio de<sup>p</sup>ortat<sup>ur</sup> / f<sup>u</sup>ng<sup>u</sup>m<sup>us</sup> n<sup>ost</sup>ri<sup>m</sup> / an<sup>te</sup> / tom<sup>us</sup>  
 q<sup>uod</sup> in p<sup>ri</sup>ma olim<sup>us</sup> / q<sup>uod</sup> e<sup>st</sup> subiectu<sup>m</sup> / sust<sup>in</sup>ent<sup>ur</sup> /  
 et fundamentu<sup>m</sup> om<sup>n</sup>i<sup>m</sup> alio<sup>rum</sup> / q<sup>uod</sup> sit m<sup>u</sup>ltu<sup>m</sup> sub  
 tile et sp<sup>irit</sup>uale in forma t<sup>er</sup>re alio<sup>rum</sup> / quo est  
 magne virtutis / ffili<sup>m</sup> si ista tibi abscondit<sup>ur</sup> / tota  
 n<sup>ost</sup>ra<sup>m</sup> a<sup>l</sup>ter<sup>am</sup> habes ignoras / cu<sup>m</sup> ip<sup>s</sup>a sit p<sup>ri</sup>ncipa  
 le fundamentu<sup>m</sup> / t<sup>er</sup>re n<sup>ost</sup>ri magist<sup>er</sup> / Et si cog  
 nitio illig<sup>it</sup> p<sup>er</sup> n<sup>ost</sup>ram doct<sup>ri</sup>nam t<sup>er</sup>re / et p<sup>er</sup>uol<sup>et</sup> / in d<sup>ic</sup>  
 loco ea inuenies et ex<sup>tra</sup> illa<sup>m</sup> trahes / Q<sup>uod</sup> in  
 sulph<sup>ur</sup>e et argenti<sup>m</sup> om<sup>n</sup>i<sup>m</sup> d<sup>ic</sup>it<sup>ur</sup> app<sup>ar</sup>et p<sup>er</sup> sua  
 p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate<sup>m</sup> / cu<sup>m</sup> i<sup>n</sup>terit<sup>ur</sup> in se sanguinea tinctura<sup>m</sup>  
 s<sup>u</sup>um<sup>us</sup> metalli<sup>m</sup> / Et accip<sup>t</sup> m<sup>u</sup>lti<sup>m</sup> / et p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate<sup>m</sup>  
 alio<sup>rum</sup> fixione<sup>m</sup> / sed no<sup>n</sup> absq<sup>ue</sup> magist<sup>ro</sup> tibi fili<sup>m</sup> p<sup>er</sup>  
 uolato in 2<sup>a</sup> p<sup>ar</sup>te / Et cu<sup>m</sup> p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate<sup>m</sup> argenti<sup>m</sup> om<sup>n</sup>i<sup>m</sup>  
 d<sup>ic</sup>it<sup>ur</sup> dissolu<sup>it</sup> et dealb<sup>at</sup> s<sup>u</sup>um<sup>us</sup> sulph<sup>ur</sup>e / et p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate<sup>m</sup>  
 sulph<sup>ur</sup>e est congelat<sup>ur</sup> et i<sup>n</sup>terit<sup>ur</sup> s<sup>u</sup>um<sup>us</sup> m<sup>u</sup>ltu<sup>m</sup> /  
 S<sup>u</sup>um<sup>us</sup> inuenies m<sup>u</sup>ltu<sup>m</sup> de s<sup>u</sup>o virtutib<sup>us</sup> accip<sup>t</sup>  
 a p<sup>ri</sup>mo gen<sup>er</sup>e / habet ad huc m<sup>u</sup>ltu<sup>m</sup> alio<sup>rum</sup> p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate<sup>m</sup>  
 t<sup>er</sup>re p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate<sup>m</sup> / sic<sup>ut</sup> p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate<sup>m</sup> explanabit<sup>ur</sup> et decla  
 rabit<sup>ur</sup> / Quare facim<sup>us</sup> s<sup>u</sup>um<sup>us</sup> / q<sup>uod</sup> no<sup>n</sup> e<sup>st</sup> argen  
 tu<sup>m</sup> om<sup>n</sup>i<sup>m</sup> uulgar<sup>is</sup> / t<sup>er</sup>re sua p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate<sup>m</sup> nec na  
 tura<sup>m</sup> / Sed p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>etate<sup>m</sup> / approximatu<sup>m</sup> q<sup>uod</sup> q<sup>uod</sup>to ex

A que se habet fixa<sup>m</sup> sup<sup>er</sup> illa<sup>m</sup> / deo<sup>m</sup> est substantia<sup>m</sup> om<sup>n</sup>i<sup>m</sup> alio<sup>rum</sup> /  
 96.



entibus realibus videlicet ex auro et argento cum men-  
tura naturae per artem iam cognitam. f

**Quomodo omnes res mundi ex sulphure et ar-  
gento uno sint tempore ex materia vbi et de  
suis successione. Rubra. 2**

**28.** a d huc filii. Ammonstamus per nulla res  
mundi que corpus per naturam a se habet. per se  
mentem testimonio cuiuslibet bono naturalis et sua  
experientia non est substantialis nisi de sulphure et  
ex argento uno principio et mundis incombustilibus  
ad primum primum suo generationis. Et hoc potest scire  
et videtur per artem que fit cum operatione certa in  
magisteris scilicet humidi teporis sic ut congelatur  
sicut apparet per vinum quo induratur substantia in natu-  
ra humana conditum. Quid est primum germen art-  
materia prima et substantia media in qua natura in-  
git omnes suos colores insigniando diversas substan-  
cias. Iste colorum veniens per proprietatem naturae quae  
sulphureus in tali arte uno per instinctum naturae est  
habet adhuc multas alias proprietates ista materia  
prima per quas scimus quod de natura arte omni et  
sulphureis. Quia ipsa existens in igne non per cor-  
ruptum nec in aqua nec in terra nec in aere. Et habet  
proprietatem dissolvendi et proprietatem congelandi et  
proprietatem trahendi in appetitum et proprietatem



potendi/et p[ro]p[ri]etatem expellendi/et p[ro]p[ri]etatem  
digerendi/ q[uo]d e[st] p[er]fectio et complementum rei create  
i[n] contrarias p[ro]p[ri]etates/ p[er] quas p[ro]p[ri]etates certifica-  
tur/ q[uo]d ip[s]a e[st] de natura argenti vni et sub-  
p[ri]ncipio/ ut in faciendo contrarias op[er]aciones/ quo no[n]  
possent fieri absq[ue] p[ro]p[ri]etate hor[um] duor[um]/ Et cu[m]  
de p[ro]p[ri]etate no[n] possint esse absq[ue] substantia/  
sic accidens no[n] e[st] s[ed] s[ub]stantia materia/ dicim[us] igitur  
q[uo]d p[er] ista p[ar]ta no[n] e[st] nisi sulphur et argentum  
vnu intell[ig]it[ur] s[ecundu]m suam compositione[m]/ Quare  
apparet q[uo]d i[n] loco/ n[on] lapis p[re]iosus p[er]it p[er]  
eandem suam p[ro]p[ri]etate[m]/ Et p[er] ista experientia cog-  
noscim[us]/ q[uo]d h[ec] e[st] p[ri]ma materia om[n]i[um] p[ar]t[um] vni  
salu[m]/ quo p[er] corruptione[m] et g[en]eratione[m] format[ur]  
s[ecundu]m eor[um] compositione[m]/ Quare debet eluci-  
dari/ q[uo]d ip[s]a e[st] de natura sulphuris et argenti/  
etia[m] no[n] p[ro] tanto q[uo]d sit argentum vnu i[n] tota sua  
substantia nec i[n] tota sua natura ad p[ro]fectu[m]  
quo[n]iam/ Sed in p[ar]tibus e[st] ex illo/ p[er] hoc cu[m] ip[s]a co-  
migit[ur] amicitia cu[m] sua natura/ et ex illa  
e[st] p[ro]fecti[us] g[en]erationis s[ecundu]m p[ro]p[ri]etate[m] digestionis/  
p[er] qua[m] quid[am] vocit[ur] i[n] coctu[m] et natura  
totat[ur] a natura/ p[er] concordancia[m] illius/ s[ecundu]m  
not[um] a[n]te p[ri]ma[m]/ Et ideo vnu co[n]gelat aliud/  
et p[ro]p[ri]etate[m] fixat absq[ue] aliqua d[is]tinctione/  
q[uo]d no[n] posset facere/ nisi natura vni p[ar]ticiparet



no.

¶ affirmatio/ ad naturā aliorū/ et hō p concomitantem  
p̄m generis/ a quo oīa conueniunt/ Dicitur igitur/  
q̄l cognitū est manifestū/ q̄l ita p̄ma materia habet  
naturā agentis vni/ et est oī mltū p̄p̄m̄  
qm̄ ip̄a cū sua p̄p̄tione h̄ defendere agētū  
vniū vulgare contigit igne ab oī adustione/ et  
congelat et potest oī miraculose post suā per  
fectā fixationē/ Unde notandū q̄l iuxta medicā  
nō est nisi argentū vniū bene digestū et coctū/  
p̄ calore sū sulphuris depurati/ Et p̄p̄tione agētū vniū  
sit/ et d̄ de naturā metalli. Ideo ponetur illū  
et mystionat/ Secū/ qm̄ ip̄m est de sub̄ et de  
naturā illig/ Quas debes intelligere et scire/  
q̄l p̄mo debes fixare argentū vniū t̄ cetera  
de coctione humidi descendens ab una p̄p̄tate/  
que d̄ digestio et p̄fectio illig/ p̄ fermentū solis  
vel lune/ anteq̄ facias p̄p̄tationem sup̄ agētū  
vniū vulgare/ qm̄ ip̄m totū d̄ aerē/ et ideo  
ip̄m ex toto euolat ab igne/ at ex toto rema  
net/ quare p̄ ip̄m et tota sua s̄ba d̄ recombustū  
bilis et aerē/ quod d̄ signū p̄p̄tationis/

**Qualiter in oī loco p̄ mueniri n̄ lapis et  
de nigro modo quomodo reperitur. Rubia**

39

¶ Vm igitur fili tibi diximus/ q̄l ex tali mā  
accipit omnes res mundi sūa forme  
substantiali sūa et accidentali/ Dicitur



no. ex. ferrug.

igitur / <sup>q</sup> in omni loco inueniuntur in lapidis cu  
ab illa / sint quædam / Quædam facias tunc / si cognitis  
p<sup>h</sup>is. Soluendo d<sup>o</sup> / <sup>q</sup> ab omnibus rebus aut de ali  
quibus illarum / habet prima materia de p<sup>o</sup> in actu  
cu actualiter p<sup>o</sup> nature tibi reuelantur / <sup>q</sup> ab  
illis solummodo se habent i<sup>o</sup> reprobate bonitate mag  
nitudo et c<sup>o</sup> / p<sup>o</sup> p<sup>o</sup> in hunc modum // sili quæ for  
sacis mult fabricare cum clauis / p<sup>o</sup> n<sup>o</sup> n<sup>o</sup> est / <sup>q</sup>  
capit mat<sup>o</sup> conuenienter / videlicet / sili ante  
<sup>q</sup> potest facere clauis / Qm absq<sup>o</sup> mat<sup>o</sup> sili  
no potest facere clauis / Et postea cu sili i<sup>o</sup> sili  
monet / habet illu signum cu informacione / quæ  
monet a suo intellectu / donec veniat ad finem  
sili optati / Consistit facit nature / quando ipa mult  
incipit ad figurand<sup>o</sup> aliq<sup>o</sup> rem in forma substan  
tiali / ipa accipit ista mat<sup>o</sup> p<sup>o</sup> simpliciter quæ  
est sili forma completa / et in illa incipit fixa  
in sua sili / quæ sunt ex diuersis nature / sili quæ  
ipæ sunt dep<sup>o</sup> et simpliciora sili cu p<sup>o</sup> p<sup>o</sup>  
m<sup>o</sup> naturalib<sup>o</sup> p<sup>o</sup> actionem caloris temperati / in  
figurando diuersas formas a<sup>o</sup> figurat a<sup>o</sup> diuersos  
colores odores et saporos / et in diuersis com  
plexionib<sup>o</sup> sili diuersitate et mixtionis sili  
in illa p<sup>o</sup> mat<sup>o</sup> / sili in animalib<sup>o</sup> aut i<sup>o</sup> sili  
tubilib<sup>o</sup> aut mineralib<sup>o</sup> / Qm ad oia habet  
respectu contritibile ad d<sup>o</sup> mat<sup>o</sup> / ratione  
sili incomplexione / sili i<sup>o</sup> oia se habet q<sup>o</sup>



25

104.



dicimus ea mensura ad deum plenote colapsalis qui  
clamat mensura qui est frigidus et humidus et  
calidus et siccus per signum in quo ponit per sonum  
conus per cyclus aut est temperatus aut intemperatus  
per <sup>esse magis</sup> simplicitate suam apostolici et comitatus Et in  
~~omnibus~~ h' lapis quando est in aqua tunc est valde  
frigidus et quando est in igne tunc est multum  
calidus et quando est in aqua tunc est valde humidus  
et sic de aliis elementis Et istud temperamen-  
tum debet eligi sic dicit Arnaldus de Villa  
nova in suo sermone in capitulo quod incipit De  
sub tunc diffinitio et in fine Consilium  
fili et h' materia comitatus se ad naturam  
cum qua coniungit tunc comitatus quod dicitur per  
modum et virtute comitatus aut dicitur per  
tempus et fermentum hanc fili si velis quod pertinet  
ad naturam metalli coniungere cum natura metalli  
cum quo appropriat quousque in passu suo virtus  
se fermentat videlicet quod coniungat fieri  
quod est materia scilicet sulphuris metalli cum matre  
per humidum metalli videlicet aqua et possit  
fluere et fundere eo quod de bono exit homo  
et de trupo bono et cruce et trupo et bono  
metallum de bono metallo Et sic emittitur  
ex hoc illorum qui in suo tempore generaverunt  
cognoscere sine aliqua fusione effectiva quod cum  
non venit appetitu metalli quod est liquidabile



10. bu

et fundens. Sed tu adhuc debes notare quod <sup>non est</sup> in  
montu in toto mundo nisi in auro et in argento quia  
sunt tincti cum quibus colorat nigrum argentum omni.  
Quia igitur absque tali auro omni quod tingeretur  
metallum. <sup>et</sup> orbatu et coctis vadit ad practicum  
transmutacionis. Quia auri tingeretur in co-  
lorum albedine nitendo et ponendo in corpore  
metallico. Si tunc argentum omni cum <sup>sele et cum lina</sup> ~~luna~~ et appo-  
sit tingeretur veniens ad magnum secretum quod dicitur  
ignis noster. Ista sunt media materialia depurata  
per ingenium naturae in quo sunt omnia per se in  
tensa et vitiosa cum omnibus suis accidentibus tem-  
peratis cum quibus debes semper comparare lapides in sua  
invenione cum fermentatione.

Præterea eubæ pot  
est purus sanguis et  
argentum tinctum in  
calorem.

### De tenendo secreto inveniendi lapidis

Exper oia fili tibi precipio quod in tuo secreto hoc  
velis potius. Cum in omnibus rebus in ore  
terra depuratione inveniuntur prima materia omni per se.  
Et in qualibet illarum in forma inveniunt. Et videlicet no-  
bilis opusculum si tu hoc scis facere. Quod materia  
dicitur genus galissimum. Non quod tu hoc accipias  
sicut faciunt logici qui capiunt per hoc confidendo  
aut per omne fantastico. Sed tunc ens reale quod  
est tunc materialis nature. Ex quo natura accipit  
sua principia primaria materialia et actus quodammodo  
facit cum est primum ens quod est terminus.



materialis in natura philosophia / mendax homo loquax cla-  
mat genus generalissimum Quid est primum subiectum  
in natura / et dividitur in tres partes / eo quod primum  
est genus de genere numeratum / Et est adhuc  
genus de genere vegetale / Et de genere de  
genere animale / Igitur multum philosophia comprehendit et  
tribus generibus principalibus in arte experientia /  
videlicet / numerato vegetale / et animale / scilicet primum  
item dicimus et illa vobis intelligere / quod multi  
sunt et sunt / qui legunt et legunt nostrum li-  
brum et non possunt intelligere / Quia eis sunt  
ignoti et absconditi / tamen principales nostri intellectus  
tuo / et alios sentis scilicet quod per cetera ignorantia  
sufficienter quotidie nos persequere et experientia  
sed non curamus / qui dicimus vegetale / Et de  
aliis qui nos bene intelligent et persequuntur / per  
illos postea palliant et capiunt per analogiam  
sed ad finem totum est cognitum ad seipsum confusione  
ob hoc / quod tales non volunt quod per gentes habe-  
ant cognitionem vegetalem / ut non persequantur de seipso  
mundantibus / Igitur fili si tibi potuit venisse ad  
brum nostrum / custodias illos magis a manibus illorum / qui  
tractant de ista arte / quibus revelamus totum  
secretum apte / Et super omnia alia / bene scia et cetera  
de hunc librum ab omnibus nostris et amicis nostris /  
Quia multa mirabilia cum cetera experientia tibi  
dicimus et plane manifestamus per amorem tuum et gratiam



Quomodo lapis postquam fuerit repletus sustinet adiuto-  
riū ab alijs rebus per eundem signum completum

capitulum

¶ Dico fili cum tibi dixerimus superius quod dicitur genus  
custodiat ab omni magis combustionis/inter est  
tibi quod cum ab illo facias tunc opus cum adiutorio tunc  
tuncque salis et limo/ Sed primo indiges quod illas stas  
trahere per aquam magister/ sic tibi dicimus i. 2. pto  
omni quomodo exfoliari ab omni fimo extrahendo si  
quid/ quod nature possunt in illo/ ut sunt fume/ et pueret  
dumque plantarum/ dumque animalium/ dumque mundi  
huius/ et dumque liquorum/ Et ex omni istis/ Constat  
magis in unum id quod in alia permississimum reperit/ et  
de maiori humiditate/ et magis adhesionis cum proprio  
substantiis et nature metallarum/ sicut quod magis co-  
tinent in se de fimo iste essentia/ sic sunt inter de  
getabilia/ vitis/ dea materia masculina/ et humida  
magna/ quod est succus vitalis/ et radix stramonii  
nisi/ et fomiculus/ et portulaca maxima/ et mory  
alii/ et celidonia/ et alii arbores et herbes/ quod  
sunt calidi et humidi nature/ quod portant flo-  
res et fructus/ Unde potest fieri oleum/ genus  
quorum interu appropinquat cum natura et materia minoribus  
Et ita alia quod magis sunt de calida et de hu-  
mida nature/ sunt animalia sicut basiliscus/ et apis  
quod facit cera et mel/ Et inter liquores sunt  
sanguis humanus/ et urina/ et capilli muco-  
si/ et lac bestiarum/ et alie humiditates viscosae/ Et

no. 28  
p. 28



7  
 nre mineralia sunt sol et luna. Quin sunt forme  
 tunc lapidis. Et ab istis exit p[er]mixtum s[er]p[en]tinu[m]  
 genus q[uo]d magis adhe[re]t cu[m] p[ri]mo substantie et  
 nature metallor[um] videlicet cu[m] p[ri]mo cu[m] auro et  
 cu[m] argento / et cu[m] illis debet fieri fermenta  
 no[n] t[ame]n lapidis cu[m] naturali co[n]co[n]co[n]ione / et deinde  
 habet p[er]fectam nigrescentia[m] i[n] alio metallo p[ri]mo  
 d[omi]ni fermenti / q[uo]d t[ra]git in natura p[ri]migena p[er]  
 medicos / quo p[ar]ticipat cu[m] essentia p[er]fectio[n]is et p[er]  
 factor[um] cu[m] essentiali co[m]p[ar]atione mysticor[um] ad illa  
 medicina[m] et fermentu[m] p[ro]p[ter]ea p[er]volat / q[uo]d cum  
 magis na[tur]a appropinquat gradualit[er] cu[m] natura  
 tanto magis p[ar]ticipat cu[m] illa / Et q[uo]niam magis ibi  
 p[ar]ticipat / citius p[er] amore nature in illa co[n]dit[ur]  
 Quin nature gaudet p[ro]p[ter]ea de sua na[tur]a / q[uo]d facit  
 et de na[tur]a extirpata / Quid p[ro]p[ter] apparet / q[uo]d p[ri]mo  
 dia nature habet p[er]fectu[m] t[ra]nsit[um] ad extirp[atione]m  
 et t[ra]nsit[um] i[n]m[en]s[um] lapidis de p[ri]mo ad acti[on]e[m]

De t[ra]nsmutatione et fine lapidis et de diuisio[n]e signi  
 ric et quod est m[en]s[ur]a lapidis p[er] salia et vitru[m] q[uo]d  
 totu[m] exat[ur] a sua na[tur]a et qualite[re] debet nasci

742  
 n[on] t[ame]n nobili mat[er]ia dicit[ur] hoc genus q[uo]d  
 s[er]p[en]tinu[m] tibi d[omi]n[us] / q[uo]d nos t[ra]nsmut[ur] a lapi  
 dib[us] / et ex h[er]editate / et ab animalib[us] in forma aque  
 clausa impregnatu[m] ex p[ri]mo h[ab]et essentia[m] / et p[er]fecta  
 congelatione[m] / cu[m] p[er]p[et]uo p[er] p[er]p[et]uo t[ra]nsmut[ur]



appareret lapis qui p<sup>mo</sup> erat occultus in sua homoge-  
nitate liquorosa // fili nota qd nym p<sup>mo</sup> p<sup>mo</sup> q<sup>o</sup>at<sup>2</sup>  
m<sup>o</sup> lapides et q<sup>o</sup>at<sup>2</sup> m<sup>o</sup> falsa / et m<sup>o</sup> vitre / ex  
falsa p<sup>mo</sup> p<sup>o</sup> / quo dicit<sup>2</sup> argenti v<sup>o</sup> / fili ab  
ista falsa argenti v<sup>o</sup> / facim<sup>o</sup> totu nym ap<sup>o</sup> / q<sup>o</sup>  
et sal in corruptibile / no de sale q<sup>o</sup> erat<sup>2</sup> in p<sup>o</sup> /  
nec de vitre / neq<sup>o</sup> de p<sup>o</sup> aliaq<sup>o</sup> lapidis / sed m<sup>o</sup>  
illa q<sup>o</sup>am<sup>o</sup> / q<sup>o</sup> sunt vase nat<sup>o</sup> quo d<sup>o</sup>u g<sup>o</sup>ng  
elegit / q<sup>o</sup>at<sup>2</sup> q<sup>o</sup> n<sup>o</sup> lapis q<sup>o</sup>abit<sup>2</sup> / facias q<sup>o</sup>m  
nasci de vitre suo mat<sup>o</sup> / et de hinc noli m<sup>o</sup>st<sup>o</sup>  
vlla rem alia / Qm<sup>o</sup> portat v<sup>o</sup>rtu<sup>o</sup> p<sup>o</sup>u<sup>o</sup> q<sup>o</sup>vent<sup>o</sup>  
suo mat<sup>o</sup> / videlicet / illa nat<sup>o</sup> subtilis p<sup>o</sup>l<sup>o</sup>u<sup>o</sup>  
p<sup>o</sup>u<sup>o</sup> / quo congelat omne argenti v<sup>o</sup> / q<sup>o</sup>at<sup>2</sup>  
est t<sup>o</sup>pp<sup>o</sup> in qua p<sup>o</sup>iam<sup>o</sup> nym a<sup>o</sup>u<sup>o</sup> / id<sup>o</sup> habet  
p<sup>o</sup>u<sup>o</sup> p<sup>o</sup>mondi / et tale m<sup>o</sup>conom<sup>o</sup> fili d<sup>o</sup>bet<sup>2</sup>  
habet<sup>2</sup> / q<sup>o</sup>at<sup>2</sup> aut<sup>o</sup> q<sup>o</sup>at<sup>2</sup> lapidis ap<sup>o</sup> /  
c<sup>o</sup>u<sup>o</sup> nat<sup>o</sup>alib<sup>o</sup> / t<sup>o</sup> de lapidib<sup>o</sup> / q<sup>o</sup> de q<sup>o</sup>u<sup>o</sup> /  
t<sup>o</sup> d<sup>o</sup>u<sup>o</sup> gl<sup>o</sup>riofus et p<sup>o</sup>u<sup>o</sup> c<sup>o</sup>ndit<sup>o</sup> / p<sup>o</sup>u<sup>o</sup> m<sup>o</sup>ltas  
p<sup>o</sup>et<sup>o</sup>as v<sup>o</sup>rtut<sup>o</sup> in lapidib<sup>o</sup> et in q<sup>o</sup>u<sup>o</sup> / c<sup>o</sup> q<sup>o</sup>u<sup>o</sup>  
si for<sup>o</sup>nt c<sup>o</sup>gnit<sup>o</sup> / m<sup>o</sup>ltas op<sup>o</sup> m<sup>o</sup>u<sup>o</sup>culosa f<sup>o</sup>u<sup>o</sup>ot  
p<sup>o</sup>u<sup>o</sup> t<sup>o</sup>pp<sup>o</sup> / quo p<sup>o</sup>u<sup>o</sup>l<sup>o</sup>os<sup>o</sup> g<sup>o</sup>ntes absq<sup>o</sup> d<sup>o</sup>u<sup>o</sup>io  
p<sup>o</sup>u<sup>o</sup>u<sup>o</sup>ent ad m<sup>o</sup>u<sup>o</sup>ct<sup>o</sup>u<sup>o</sup> /

De magna conu<sup>o</sup>ione et de modo mastuli et fere  
et de elipsi solis et lune / et de 2<sup>o</sup> nascencia  
n<sup>o</sup> argenti v<sup>o</sup> ad facienda ely<sup>o</sup> caplo  
t<sup>o</sup>u<sup>o</sup>

104

3



Vnde fili tibi revelatus e locus unde  
 potest exire nro argento vnde qd  
 facit comatione femelle et masculi / Et qd  
 exodis qd sit in loco femelle nec masculi  
 et magno magistro / tunc est quasi mediator  
 solis et lune / Qm suo argento pmo isto  
 bono no coniungunt nro argento lapidis ma-  
 xio / pmo qd dissoluit et subtilianeqs cum  
 indurio / nro videtur pmo hio qm pmo  
 pmo actum pmo / hoc est femella / qd por-  
 tat su infra suu ventu / Et qd est luna / qd  
 nrognabit ab igne nro solis / donec veniat  
 et magna sic cybo / qd facit indurio nro qm  
 pmo tunc qd solis qd e pmo indurior  
 sanguine diano / et ipse pmo totus  
 tunc / pmo venit femella / qd concipit  
 totu qd / et exinde pmo / donec ad par-  
 tu / Igitur fili tibi clavisimo pmo / qd qd  
 nro lapidis nro et magno pmo / no potest  
 fieri / nisi cu masculo coniungat femella con-  
 uenit / Qm licet absq femella dno co-  
 positu solis possit dissolui / attamen actio et  
 passio no potest de suo agente et par-  
 tite in actu generationis et corruptionis / Et  
 qd facit pmo / qd pmo diano qd dno na-  
 turo componit / et discomponit / Sic qd indurio  
 in suo pmo gradu comatione / tantu / quatu

solis

et natura



40  
 Tactu corruptio illius cui quo misit / quoniam  
 fuerit deolata / salicet / et induratus et sol et  
 induratus et hinc Sed hinc respicit ad actu gen  
 acome ad faciendū magnū lapidem / videlicet  
 quod induratus ad illa coniungit / tunc non est nisi unum  
 compositum. Sed magis sic carbo / Quia pro  
 tunc apparet / quod non induratus non est femella  
 quoniam / cum corpus sit de se tā magna purita  
 te / quod per sua magna claritate corpus corpus  
 compositum / et habet potentiam dividendi suam  
 naturam ab extranea natura / quo venit ab aliis  
 et ex coniunctione / Ob hoc indiget alia nobili  
 femella / quo habeat puritatem et suam puritatem  
 recipiendi et portandi et mirandi nunc est  
 infans absque de pectore suo nobilibus materio  
 quod ex se magis / quoniam ipsum totum multo totius  
 Tunc potius dicere / quoniam videtur hoc quod luna patit  
 eclipsim super totam terram / quia portat in suo vultu  
 et sol patit / Quoniam nihil inde videtur / quoniam ambo  
 patiunt eclipsim / Et sic videmus / unde sunt  
 multi astrologi qui credunt / nolunt / dicentes  
 quod contra naturam / Et de hoc dicunt nonnulli  
 non habent intellectum naturae / Quia contra na  
 turam est corpus compositum quod ipsum est ca  
 rit per suam magnam diligentiam / igitur fili natus  
 de / quod dea femella sit substantiosa in natura  
 et quoniam quod ministeriali ad omnia accidentia



totius substantie universalis respectu masculini in  
complexiōe / Quia de carne est corpus / et de  
aqua ventus / et de vento pluvia / Et idcirco  
nunc et per duas substantias materiales et principa-  
les / quo concordant ad unam naturam / et sunt ma-  
gis approximantes ad illam / et non passiva de  
sua plenaria voluntate et de sua propria natura  
habent appetitum recipiendi formam virtutis mas-  
culinam / velut forma appetit virum per mixtum instinctum  
naturalem / magis quam <sup>nulla</sup> alia res / Descriptum siquidem  
potest per simplicem femellam / cum ipsa veniat et  
donallat agens subtilissimo / ex quo non omnes alii  
res sunt generati cum linea gradualis / sed cum multis  
exemplis / et cum longa digestionis / in qua multo  
et quasi infinite species indigeant / Cum ad  
hoc opus ipsum non sit inceptum / Et quia lapis per  
artificium subtilis de natura metalli cum deo  
arte primo expleto fuerit generatus / qui nunc  
est quod nos indurum miscet cum naturae duorum  
corporum / et postea ab illis recipiat antequam ab  
illis possit fieri olivae completum / Et idcirco sunt  
<sup>abusi</sup> artifices moderni / qui procedunt eo ad  
fines qui debent incipere / et faciunt profectionem  
et magnam abusione / qui non integranunt  
totum corpus naturae / quod dicitur per fluxum duorum  
animorum completum / Unde lapis est unquam  
et olivae ab eis de novo artifice / qui nunquam potest



41  
Sed omni bono artifice opto/ qui sit subtilis/ habet  
unus annus et tres menses/ p. fm qd corruptitur/  
sicut datur/ q. r. p. si est optus in sua corruptio/  
tantum opt optus in sua creatio/ Qm id qd  
corruptum/ hoc id q. r. p. et totu ho fit p. p. r. p. r. p.  
quo clamat p. nos/ soluto et congelato/ quas tibi  
dabim p. p. r. p. r. p. et p. nos cognita r. r. p. r. p.

*De naturis radicibus ad consequendum et citius  
attingendum p. r. p. et na. specialioris matris  
et de virtute quo opt ab ho matris p. r. p. r. p.*

Ca. 42  
p. Et ho filius noster sol masculinus/ indigeat ma-  
tris appata femella i. nativitate/ q. r. p. r. p. r. p. r. p.  
matrem magis cocta/ p. qua decoctione sua natura  
condit in natura metalli/ mediante quo n. m.  
magistri melius complet cu magna p. r. p. r. p. r. p.  
fili tu debet eligere et cognoscere meliores sa-  
dices et minores nativitate/ quo sunt magis approp-  
mate et appropinquando i. natura sit lignabili/ cu  
toto sex mense/ cu quibz procor to qd n. m. ma-  
gister fiat qu. r. p. r. p. r. p. r. p. r. p. r. p. r. p.  
bent de in una specie et forma confili/ scilicet  
forma metallina/ p. sic requirit natura/ sicut  
legimus plenius in fine n. m. r. p. r. p. r. p. r. p.  
telligendo p. r. p. r. p. r. p. r. p. r. p. r. p. r. p.  
r. p. r. p. r. p. r. p. r. p. r. p. r. p. r. p. r. p. r. p. r. p.  
aut generis/ Sed licet qd dea femella minus  
salus sit de calidiori nativitate/ p. no sit p. r. p. r. p.

///



non fit aliquid de calore nec frigore complexionis  
 huiusmodi in eis excellens simpliciter. Verum deum fo-  
 mella minoralis est frigida in natura complexionis  
 rationalis ad ipsam sui masculi quoniam est in toto magis  
 calidus actualiter quam illa non sit per gradus natu-  
 rales in complexionis gradibus. Et sic per dictionem  
 formas autem dicitur complexionata perducunt de  
 potestate in actum. Quod si femella minoralis est  
 coniuncta cum prima femella simpliciter quoniam est de  
 naturata a quo valissimum quod gradus fit ab illis duobus  
 femella minoralis est in hoc casu deum mas-  
 culi ratione sui maioris caloris et tenore lo-  
 cum masculi. Sed non talis ut masculus perfectus  
 agens quoniam est datus forme per actum gradum. Id  
 est perfectam forma materialis quoniam portat materiam in se  
 completo. Et non per hoc quod luna est forma ac-  
 tua et materialis est remota donec in certa gra-  
 dualitate ad quam quoniam est fit et data talis  
 actus materialis quoniam <sup>habent</sup> per se dandi et certa  
 forma et fluxum talis est nimis tarda in gradum  
 sui filii. Et ad evitandum istum oppositum naturam  
 huius manifestant cum certa explicatione quomodo sui  
 virtutes ei debent ad augmentum. Unde dicitur  
 in tibi fili quod fit cum calore sui masculi ta-  
 tum in prima coniunctione suo solutionis quoniam in  
 2a reductione eorum humido. Tunc copiose dicitur  
 ipsa femella in suo ventis humido calore sui  
 masculi quod postea reddat libentem cum magno in  
 pigmento et crassa amplexatione in sua reductione.



et hoc per attractionem aut appetitum vel instinctum  
sua natura accipit a calore sui masculi in prima generatione  
et de hoc datus exemplum quod poteris videre quomodo  
aque que capiunt per conductus foras virtutem minera  
sui donantur per illam virtutem et continentur in lapides  
sui natura virtutis aut citius aut tardius sicut quod dicitur  
virtus mineralis est per suum locum communitate confortata  
confortata aut debilitata Et ob hoc confortatur virtus  
in lapidis cum calore sui masculi ut longius  
et primo vi cum amabili primo complexionis nature  
possit suum generis fermentationem aut in generationem  
sui ventis et conditum et congelatum cum calore  
sui masculi per quod dicitur generis venit in magnam  
et fertile generationem tunc filii non habent ali  
quid facere ad transmutationem nature quam virtus  
corporalis vero femelle iam confortat et potest et  
acceptat nutrimentum et calorem naturalem et per  
virtutem attractionem trahit ipsum per concordanciam  
nature inducentis spiritum per subtilis vaporem sulphuris  
quod est in ipsa minere sicut dicitur quod plures  
et magis placent vero argento vivo quam nulli ali  
ud metallum sic manifestat attractionem suam naturam  
per et per virtutem illius pyramenti congelat in sulphure  
metalli placent Quapropter dicitur quod ubi est ista  
virtus ibi primo est locus generationis sui sulphuris et  
transmutationis sui generis

**Quomodo generis non per ventum de qualitatibus  
metalli remotis et de dya quo dicitur masculini  
et femella et de calore primo**

ca. 14. p. 1.







qualitate contraria. Et quia est propter talis po-  
tencie ad faciendum suum actum de tanto est actus  
eductus de maiore virtute operata in suis operibus  
magis naturalibus quam crassi nature. Quia fili for-  
tassis apparet tibi quod hoc tibi sit impossibile  
hoc cognoscendi ad faciendum magisterium nos tibi  
declaramus in 2. pto. cum hoc faciendo nos tibi  
dymus quod tu comigas solem et luna quousque  
inter faciant eclipsim et sunt in capite et in  
cauda dycomis. Tunc tu fili fecisti imitationem  
pluribus de qua natura facit nova generatione  
Iacob declaret dea esset essentia substantialis  
et non accidentalis quod venit ex parte matris  
muleris quod est totus plenus accidentibus. Et hoc  
apparet ex hoc quod bayatant son decipit gen-  
tes et suas tincturas accidentales quod dicitur quod illud  
sit ipsum agentem unum essentiale et substantiale  
quod habet maiorem virtute quam non sit accidentale  
quod operaciones essentiales et substantiales sit  
nobiliora quam non sunt accidentales et plus quam  
magis in ipso magisterio. In ipso casu aut declinat  
assilari nature et mater nature ad respectum ma-  
tis actus non sunt magis accidentia. Quia non  
est nature quod subtilius habeat formam omnes  
suas creaturas. Et cum aut non possit ea subtiliter  
operari non quod per sua potencia et facultate  
hoc est quod non sibi amittit mater tantum sub-  
tilis. Sed cum pluralitate materia essentiales substa-  
cialis ad oia sua accidentia et tantum quantum dicitur

+

no. 10.



essentialis cū unitate pluralitatis de tanto est magis  
sua virtus in magna maiori cū essentia activa  
et passiva et absque tali actione et passione deo  
virtutis non habet et in se aliquid operationis in aliquid  
subiectū substantiale et ideo talis pluralitas in  
nostro magistro est naturaliter desiderabilis

*Quomodo ab unitate nri agentis vni in quo est  
pluralitas exit vni simplex assuetudine lapidis*

*c/25.*

f. ibi de ipsa unitate quo fit ex pluralitate  
exit una nobilis potentia et secretum in  
cipit naturaliter et per suam simplicitatem transmittit  
foris de primis entibus localibus ad finem qui in illis  
manifestantur sua secretis et sic per simplicia secretis  
dignis ponuntur primo potentie specialis comitatus in  
vni et clamantur localis calidus natus origo et plerumque  
compositus et agentis vni dignitatem et localis pas  
ture liquor magni valoris deo qui in vni  
tate sunt unitate et vni per potentiam naturam quolibet  
to per actum magister et vni eximuntur opera secretis  
dignis quo credunt ad generationem Qui finis  
entium localis simplicis et in fine finis simplicis  
Et sic est totus cursus naturae finis qui vni localis  
to et dignitate suo nobilis finis et maiorom  
virtute et aliud et de tanto qui est de liberorum  
virtute de tanto sua operatio est cū maiori potentia  
Et ideo in operantibus sapientibus possunt ponantur  
omni sapientia per secretorum secretis naturae et suo



nobilitates que sunt in entibus realibus si consideras scilicet  
per quas consideraciones <sup>poterunt</sup> ~~venire~~ ad unum magnum  
scilicet quod habet primo cognicionem suam ma-  
trialis unde exiit entia realia de potencia in  
actu / sicut scias quod specialia sunt in maiori virtute  
Et illa sub quibus potest individualis sunt magis con-  
traria ad respectum sui generis quam / Et ideo alia in  
individualia sunt in natura immutabili quo habent  
maiores operationes et magis nobiles / quia non habent  
alia / sicut primo se et postea limitat / et sic per quod dicitur  
et maior in uno genere quam in altero / sic est sua  
operatio magis contraria in illo quam in altero / Quare  
fili tibi ponet quod non videtur operari nisi de duobus  
finibus cum eorum mediator / qui est noster inter-  
medius / Quia operatio est maioris virtutis in eorum esse-  
cia / quam non est in altero alio / Et quando videtur quod  
pluralitas duorum conditum in unitate / aut totum  
et unum genus per partem principii actum et simplicitatem  
et deo nostro modo / tunc deo in omni parti-  
cipant fines specialium in quo principio generis et  
in illa unitate incipit fines individualium  
primis quos natura pacificavit / Et ideo videtur est quod  
compositum illorum sit in principio et ad principium  
diffinitionis generis non in quo salvatur natura  
ma <sup>natura</sup> ~~natura~~ / Quare manifeste apparet quod absque  
simplicitate non esset veritas in cursu nature / nec  
primo potestate non esset species / nec absque specie  
essent individualia / Quia namque si quia habet

cogniciones

.uo. fin  
mem. ap  
e to. ca.

117



no.

no. de motu 2

¶ sub sua propria specie / Et sic concludat / quod cum mensura  
simplicitatis / monentur omnes naturae secundum seculum  
et fantastice / Et de tanto quod est motus est ma-  
ior / de tanto potius cognoscitur / quod virtus naturalis  
est maioris potestatis / et per consequens sua operatio / Et ideo  
in maiori et in virtute motus multiplicat maiori-  
tatem / et virtus sua operatio / Et cognoscitur maiori-  
tis virtutis habebit per cognoscitur maiori motus / Et  
cognoscitur maiori motus habebit sed oportet  
quod scias cognoscitur maiore finis illius / Cum motus  
venit de potentia / Et potentia venit de simplici-  
tate / Et simplicitas monetur de subtilitate / Et  
subtilitas venit de dissolutione / quod finis corporis  
comis antiquorum et mundanum / et intelligatur  
corporale et naturaliter / itaque dicimus / quod per solutionem  
non quod est finis corporis / trahit noster lapsus  
de potentia in actum / cum ab illa deuallet  
sua coacta / quod sunt infirmata omni natura  
cum sunt fantastice et seculum / cum confusione nobis  
ad inxtionem / Et quid veniunt omnes nobiles  
agentes / hi sunt maiores motus / et in nobis  
liber patientibus in quibus semper monentur sua propria  
agencia / Et de tanto quod est motus habent  
maiores virtutes in agentes / unde accipit ori-  
ginalitate immediate / quia non habent sua pa-  
tencia vel passiva / de tanto magis sua operatio  
est maiori virtutis in actum / quod non sit in passiva  
Et ideo sol habet maiorem instructum generationis  
et cetera quando sunt filio / ratione sua motus / quia  
non habet limam / nec aliquis alius planeta in se



21.

natuſ. Sicut pſc habet iuxta maiore appetitum  
q̄ ſeſa/et aia magis q̄ corpno. Si igit tu fili  
ſcis deſponſio tale pſm maſculu/cu tali pſia  
ſeſa/habebis filiu qui nuq̄ morietur immo ſeſa  
et iouuſtoſ omes illas qui ſunt mortui/et ipſe  
vivet cu illis poſt ſua morte

**Quomodo artifex debet conſiderare poteſtate duor  
argenteor vinor pſicor poſt eor comitad et  
ſeſa ſm effectus**

col. 21.

21.

Oſtea fili tu non debes ignorare pſate iſtoſ duor  
argenteor vinor pſicor/videlicet qm comitad  
miſt p diſſoluconem/cum om ſit actiuu et aliud pſ  
ſum/ ſiſt ab iſto duobus p diſſolenciale coſcordia/que  
venit de pſtate et potencie pſtate/ſpſunt. q̄ conſe  
principales quo clamat alio modo. q̄ pſtate pſtate  
natuſ. Sed ſpecialia pſma pſtate natuſa attracia/vel  
appotia/et natuſa pſtate a coagulatione. Et 3. ap  
pollat natuſa expulſina. Et hoc eſt natuſa quo  
mucrit/quo mucrit natuſa digeſtina. Et natuſa  
attracia ſit p diſſolenciale caloris cu pſtate tempera  
Et pſtate ſit p diſſolenciale pſtate. Et natuſa ex  
pulſina eſt p diſſolenciale humiditatis. Et natuſa digeſ  
tina ſit cu pſtate caloris/quo ſit p diſſolenciale calo  
ris moderati cu humido. Et natuſa attracia mouet  
a maſculo calido. Et pſtate de toſa pſtate  
Et expulſina mouetur a maſculo calido. Et  
pſtate ab humore pſtate. q̄ eſt poſitu

natuſ  
no. q̄ pſtate re  
getiaſ natuſa



in deo gendo / qd nos appellamus argentu vnu /  
 qd est p pmpm qd donallatu a gonoze gadalissimo /  
 Digestina mouet a qualitate ignis omibz co  
 tempatiu cu ooz humore p sua pccationem  
 ouit se mistendo / qd hanc vocamus molliorem  
 partem compositi digesti / Et appellamus Eng  
 nentiu et anu nru / et oleu / et vnguentu qd  
 colorat et turgit et fmdit / et facit fluos / ois  
 argentu vnu iacno suo pccatio / qua acqui  
 nit p deam digestionem / Qm frigidi dntur  
 et calidi / et siccus in humidi / et ponderosus et leue /  
 qd libet p sua media / ffili si tu nostis diam / q  
 est qd ut calidi et frigidi / et masculi et fe  
 iam / no intelligis in aliquo qd nec vnu p  
 os facere / ffili tu scis / qd corpus est / qd nulla p  
 p nasci nisi de foia et de masculis / nec vnu  
 germen potest qm gignere / nisi p calore et hu  
 more / Jam fili tibi exponemus suas dyas / ffili  
 fortitudines vel dyas appetine / sunt masculinae  
 et sunt calide et siccas que sunt ignis / Continetes  
 potentie sunt filie masculinae / et sunt frigide  
 et siccas / que sunt terra / Et dntes mundificati  
 ant digestionem / videlicet altancia / sunt femelle  
 et sunt calide et humide / que sunt aer / Et  
 tntes expulsiue sunt filie feminae / et sunt  
 frigide et humide / que sunt aqua / Et quita  
 vis est vita nri infantis / que vis no e cali  
 da n frigida nec humida / nec siccas / nec mas  
 culus / nec foia / ffili noster infans habet

a  
 no.



96  
Dnos patres / et dnos matres / quid ipse est corpus intus  
de tota ipse suba / et regnabit in mundo absque  
quod mori / filii vero vides appetitum suum et calidum sunt  
illo / quo tingunt et colorant et fermentant co  
lores absque vniuerso separe nec alio / Et ipse  
exponit ab igne / qui est corpus pater / virtutes  
potenti frigide et sic sunt illo / quo coniungit  
colores in corporibus et molliificant illa et co  
migit cum forti aqua cum dno tractum suum se  
parando aliqua / virtutes digestione et mundifi  
canti sunt illo / quo mundant et lanant sta  
bilis corporum / et ab illis trahunt suam naturam  
et illa accidentale constituit / qui sunt hu  
mido et calido / Et virtutes oppositissime frigide  
et humido sunt illo / quo oppositissime vicia mundi  
Et qui opus fit / ipse transmutat corpora in se  
via in se / quousque transiunt in sua quida na  
tura / Et postea quando quodlibet alio / virtutes  
vniuersum / magis separe nec discedunt / Et sicut  
quodlibet illo separe a corpore / sic scia iudicat  
et per ipse componit et coniungunt suas mat  
rias totum in dno / Et huiusmodi est illa que via  
facit / et omnem rem ducit ad finem suum composi  
tione / Et est ipse huiusmodi essencie inflatus per  
naturam in suba compositionem / ad finem qui sua  
virtus sit inflata per ipse in illis



Qualiter lapis sortit<sup>r</sup> diuisa nomina p<sup>r</sup> suos diuisos  
effectus Subiecti cali<sup>r</sup> p<sup>r</sup>g.

48.

f. ibi quando voluimus opari et maxime in ma-  
gistro cano no opus est de natura vel  
materie lucida et no alijs de quibz minor  
mundus est exortus quas tibi nominamus p<sup>r</sup> suo  
pprietatem. Et nota qd<sup>r</sup> h<sup>o</sup> dicit<sup>r</sup> ideo q<sup>d</sup> tunc  
incipit magister cu<sup>m</sup> tunc materia est p<sup>r</sup>parata  
de luciditate et de sua claritate ad factu<sup>m</sup> qd<sup>r</sup>  
inducimus. Quia q<sup>d</sup> d<sup>r</sup> in m. calo. Si igit<sup>r</sup> p<sup>r</sup> istud  
mot<sup>r</sup> capitulu<sup>m</sup> nota igit<sup>r</sup> bene q<sup>d</sup> corruptio fit et  
generatio no p<sup>r</sup> se<sup>r</sup> nec succedit. Ad hunc p<sup>r</sup>positum  
p<sup>r</sup>sentimus ad notandu<sup>m</sup> naturas lucidas p<sup>r</sup> suas p<sup>r</sup>o-  
prietates. Et scias fili<sup>r</sup> qd<sup>r</sup> sulphure est ignis. Et  
magnesia est in aqua terre. Et secundum  
nos aer. Et argentu<sup>m</sup> omne est in aqua  
na. quo cupit et fluit p<sup>r</sup> omne corpus. Sed p<sup>r</sup>is-  
solutus est aqua secundaria de qua o<sup>r</sup>do p<sup>r</sup>o-  
prietat<sup>r</sup> habet multu<sup>m</sup> et omne g<sup>r</sup>eg<sup>r</sup>ior negotia. Et  
omne hunc et claritas illuminari. Si igit<sup>r</sup>  
hunc opus voluimus facere magister p<sup>r</sup> p<sup>r</sup>o-  
prietate fallo. Notandum est qd<sup>r</sup> cu<sup>m</sup> coequalitate natura  
tu ducas omnes istas naturas in se. Vnde  
licet masculu<sup>m</sup> cu<sup>m</sup> femella. et calidu<sup>m</sup> cu<sup>m</sup> fr<sup>r</sup>  
idu<sup>m</sup> et humidu<sup>m</sup> cu<sup>m</sup> sicc<sup>r</sup>. Et postea mixtu<sup>m</sup>  
cu<sup>m</sup> aqua quo p<sup>r</sup>terit in se p<sup>r</sup> hunc hunc cla-  
ritate et vite in coquendo tunc opus bene et  
equalit<sup>r</sup> cu<sup>m</sup> constancia p<sup>r</sup>sidencia et p<sup>r</sup>sentencia.

no. de aq<sup>a</sup> secundaria.



Et quoniam idem sunt compositiones illarum de quibus voluit com-  
poni / scilicet de solo et de luna et de indur / mo / fili  
sic ex diversis naturis fundatur nunc compositum / quoniam cor  
aut quantitas illius fit de melancholica / tunc ignis  
qui est color ruber ponitur et adnigritur cordi aut  
spati ad digerendum totum hoc quod venit ad cor / post  
ista digestionem est materia digesta per ignem exquinta  
et ex parte / cum quigritur aer / qui est sanguis fluidus  
qui descendit per omnes venas corporis et tunc ap-  
paret calor / quando totum venit in pulchritudinem / et  
aqua quae nunc vocatur flamma / est posita in pul-  
monibus / et illa ascendit in lingua / et insinuat  
oritur / sic filii nati sunt ex ea sapientia aptis tu  
quingens naturas / quousque corpora fiant singulis  
Postea cum primis accidentalibus / quod introducit  
in corpus per hoc per aptum magister / adnigritur et duas  
naturas / donec extraxerit totam naturam primam et  
lucidam et claram / quod ab illis duabus debet nasci  
una sola / quod debet illuminare totum suum genus  
Vnde filii custodiunt bonum corpora in eorum lique-  
factione / quando quid in eis non transierit mon-  
stris quas signa naturae tibi monstrabunt  
et qualibet deccatione / Cum namque mutatur de  
natura talis / quousque corpus et per manes pro-  
prietatem ad liquefactionem et fundendum apter  
permanencia naturarum fixarum / quod sunt materia secunda  
teperata et humida / in quibus corpora videntur per aptum  
magister / et sunt unguentum et oleum et formosa



et me/ et soles/ qui sunt hanc materiam non cessant potest  
 aye/ itaque fili voluit laborare in attornatione na-  
 turarum/ ad formandum corpora p[er] hunc/ donec o[mn]ia fi-  
 ant aqua clara ista aqua vocat[ur] aqua sapien-  
 cio/ Om[n]i t[em]p[or]e tota est am[n]i et agerit[ur] per  
 totu[m] actu[m] finaliu[m] o[mn]iu[m] in quib[us] deponit[ur] p[ro]  
 p[ri]o essence qui facit totu[m]

**Qualit[er] act[us] artista debet custodi[re] naturam  
 spiritus. i[tem] essence sicut forma om[n]i formarum  
 et qualit[er] illa debet intelligere et de mensur[is]  
 ignis. Ambra**

et ita fili n[ost]r[u]m est tibi/ q[uod] tu custodias  
 bene naturam spiritus. i[tem] essence/ si tibi  
 aliquid facere/ q[uod] descendit/ a p[ri]mo p[ri]mo t[em]p[or]e  
 et forma formarum/ q[uod] ponit[ur] in supra dicto. q[uod]  
 naturam honorabilib[us] et vocat[ur] anima. q[uod] o[mn]i[um] et  
 lux/ et claritas/ et lumen claru[m] et p[ro] q[uod] q[uod]  
 essence/ Et eo q[uod] o[mn]i forma finalis/ donalla  
 tunc immediate de p[ri]mo p[ri]mo q[uod] q[uod] q[uod] q[uod]  
 q[uod] appellat[ur] mat[er] tota[rum] act[us] forme// fili tu no[n]  
 debes intelligere/ q[uod] ista forma aut p[ro] sit  
 calidus/ nec frigidus/ nec humidus/ nec siccus  
 nec masculinus/ nec foemina/ sed bene debes in-  
 telligere/ q[uod] p[ro] p[ri]mo suo magno p[ro] p[ri]mo p[ri]mo  
 p[ri]cipat cu[m] qualibet illar[um] naturar[um] p[ri]p[ri]at[ur]  
 q[uod] p[ri]mo illo p[ri]mo/ no[n] esset completio in aliq[uo]

intelligo b[e]n[e] t[em]p[or]e  
 p[ri]mo et

no[n] p[ro] p[ri]mo essence  
 appellat[ur] mat[er] tota[rum]  
 act[us] forme



completo pronato / sic manifeste nos cognoscimus / et  
videmus cum certa experientia per ligamentum et quod  
vires per olivam / quo per sua qualitate contraria  
repugnat / per quam repugnancia deum olivam non possit  
concordare / quia ipsa habent omnia in omni / nisi est  
modum honorabile / quod vadit confuso per omnia  
olivam / et participat cum qualibet suarum naturarum / Quia  
per filium istum est si cognoscere deum qui facit patrem  
nunc inimicos / Et per hoc intelligitur / nos tibi notificamus  
et deum exemplum / quia aer est nunc duo  
inimici / videlicet / nunc ignis et aqua / quia ignis  
est calidus et siccus / et aqua est frigida et  
humida / Et aqua scia est nunc duo inimici  
videlicet / nunc aer et terra / quia aer est calidus  
et humidus / et terra est frigida et siccus / Et quia  
ideo volumus iudicare sicut in humidum / dicitur  
primus in humidum quia est in aqua / quo participat  
humidum radicali / videlicet / per se habet et  
aerem deportat in suo flumine aquatico / in  
fide quibus deportat / primo quod vapor qui est materia  
nunc generis deportat in suo flumine / quo  
dissolvitur a supra dicto genere galisio / non possit  
congelari / itaque tibi volumus in scriptis  
quod tua disceptatio sciat huius substantia aerea / diffundit  
nunc lapidis / et substantia nunc terre / quo est  
mater / quousque quicquid sunt separatione / filii  
substantia aerea est suba nunc hominibus / quo

no. quod est ele  
in alio oportet



Vocatur alio<sup>modo</sup> aqua permanens / humidas cuius est natura  
 calida / quoniam est indita de proprietate y ignis naturae  
 Quod nunc est ut illa scias bene disponere et  
 cognoscere / super quam terram tu habes ea semina  
 Quoniam ibi iacet totum / Et ab illa constant  
 omnes virtutes in lapidis / Quia si terra in  
 humida esset congelata et conersa tunc  
 suo matris / quo et vas in frigore / cuius ad  
 teris pertinet cum sua essentia per unum calorem  
 excitatum / quoniam remaneret sine anima / et non  
 haberet amplius motum aliumque fructum / et sic  
 mortificaretur in modum terre albo colorate  
 quod indiget fructu vivificationis / videlicet  
 aere in quo oia res inspirant / Quia nosse  
 terra honorabilis sine isto fructu non posset  
 portare fructum nisi esset personata ab illo qui  
 perficit ea / quoniam filii volis fructum deum fructum  
 aeris volatilis congelare in sua terra cum in  
 tunc amorosa ignis appropriati / velut infans  
 et brachia suo matris / Et custodi bene sapienter  
 omnia quod deus ignis sit illo quod in proportionem  
 quod ipse non possit super unum spiritum humidi calidi  
 di / Quod sua naturalis caliditas statim posset  
 id est per flammam ignis typi / sicut potius magno  
 flammis destituit virtute pro / filii tu in isto ai  
 su debet assilari naturae / scilicet quod tu non  
 debet capere unum elementale in generatione  
 per naturae / nisi tantum quoniam indiget ad

no. de igne cor.



ad proportionem exactionis ignis naturalis in quo d  
vnde gratia naturae quod monetur per totam materiam. Et de  
tali assilatione natura est tibi dyotia et magis  
si illa seipsum possit et intelligere. Quia ipsa per  
sua magna sapientiam pmissa et sollicitudine in suo  
opere naturali non capit de igne elementalibus nisi tantum  
quantum indiget informatione suo matris. Sic fili  
tu debes facere videlicet infigere deum spiritum  
humidum in sua terra et sapienter disponere per calorem  
quod nos vocamus spiritus quia illa sustinet sen  
su et spiritum naturae. Quod sufficit ut si fuerit  
tuo tempore sit sustentatus in firmitate multum to  
nimus ignis et debilis. Et cum toto hoc per calorem  
subtile deus per ignis sua naturae sibi exactione  
absque transgressionem virtutis illius. Quia per illum  
sua caliditas inquit in profundiori honorabilior natura  
sic autem in corpore hominis ad dandum sibi potentiam. Huius  
hoc est sua aqua quia debes regere et gubernare  
naturae per ingenium naturale et illa infigere bene  
tuo corpore ut ipsa non remaneat mortificata  
et postea prope suum flumen cum omnibus supflui  
tatibus. Tunc habebis subam talem bene dis  
positam per humiditatem et caliditatem absque sepa  
ratione unius ab altero et ipsam in naturam aquae  
quod ligata fuit terra per deum aquam quod dicitur  
deus noster spiritus et humidus. Et notetur hoc in qua  
est natura et notatur naturalis eo quod natura  
facit ea per generationem et corruptionem per  
mortificationem quod per substantiam ipsam generat fieri

quod est ignis  
et spiritus  
sequitur

non. sed ista per  
assimilationem

continuat



in humido et eonverso. Et ista d' mixta natu' q'p  
cu' igne fit et sine illo non. Quia' rectum est q'p  
de multo subtili' t'p'ostu' et fortit' digesto et de  
subtili' calore aq'eo/ sulphur' compositum/ cu' sub  
liatione tali' qualis fit i' vase natu' in q' d'cu'  
humidu' et d'cu' t'p'ostu' totu' m'it' m'it'entue  
subtilit' p' p'p'uas p'cias m'it'as. sic q'p' m'it'um  
fieri t'p'ostu' et m'it'um humidi' aquaticu' et  
mag' vni' et mag' alit' filant totu' vni' et  
silitudine qua' capiunt. vni' ab alit' tali' m'it'  
q'p' nec vni' nec aliud nec aliud no' sepe d'ne  
ap'p'it'z sui' g'neris/ sicut m'it'ose app'p'it'  
per eoz' sublimatione. Qm' in illa videt'  
p' certu' et p'batu' exp'ientia/ q'p' de toto suo  
lat' aut de toto remanet m'it'us m'it'us p'p'it'  
Et sic m'it'um p' p'p'it' q'p' m'it' p'p'it'  
ab alit' p'p'it' natu' h' colligantur cu' ma  
iori et cu' minori/ et cu' magna et m'it'ulosa  
sollitatione. ffili' totu' h' fit in p'ma p'te de  
creatione n'p' lapidis. Et hoc est mixtu' p'p'it'  
al'it'at'z/ videlicet/ m'it'z argentez/ m'it'z alit'  
at'z/ quo possunt colligari cu' vnit'ate essen  
tiali' p'p'it' q'nto essencie p' al'it'ationem/ it' totu'  
q'p' m'it' p'p'it' sepe de eoz' homogenei  
tate/ sic p'p'it' tu' potens videt' et exp'ientia  
tate p' sublimatione/ quo p't' congregat' id  
q'p' d' vni' g'neris/ in aliquo m'it' no' de  
hoc hoc ignorare/ cu' sit uita' p' m'it' mediana



60  
ex uno solo generis et de una sola natura tantummodo  
se habet componi

**Quomodo natura se habet primum ad imperium et  
sordidum a mundo per subtilitatem et ingenium quod  
et naturam et qualiter debet intelligi animam et  
quid anima et vera causa**

f. ubi in a sublimato se habet totum primum quod est  
colligatum in unitate indurati a fecibus  
grossis terrenis et impuris. Sed nunc dicitur per  
deum et seque et per spiritum sanctum donec denominat  
ad intellectus considerationes rationales prout istud  
regimen quod est totum primum et totum primum  
et totum primum magister in intellectu ad formandum  
primum intellectus et influenda prout et animam infusa  
primum corpus cum humore et calore clare luminis  
quod transmutabit materiam de colore in colore  
filius istud opus non intelligas quod fiat primum sed  
per ingenium et subtilitatem quod tu debet intelligi  
de natura quod ipsa est magna sollicitudinis pro  
sua sagacitate omni et potendi materiam ad sua  
perfectionem. Quare per primum movens opus animi  
semper naturam disponendo sua materiam cum ista  
nota in igne per naturam requirit quod tunc ipse  
faciet suum primum debitum quod ipsa format et colligit  
et primum materiam et non tu quod ipsa ipse  
int materiam ad respectum naturalium principum quod



no. 19 ad 2. q. 4.  
 habet effectus  
 p. m. d. g. t. u. d.

p. apte fili appropiamt tunc natura p. sua sollicitudine  
 intelligencia est obediens ad faciendū totū opus  
 t. materia. Et sic tu non es nisi administrator illius  
 eo qd nulla forma excepta aia / est monens ma-  
 triā p. m. p. m. actū / et absq. motu / nulla p. d. po-  
 terit generari. Et ideo ab aia venit totū factum  
 Quid non intelligas p. m. h. qd est organum p. h. i.  
 cu p. qd constat p. m. i. t. aia / sed tanq. artista  
 in suo officio. Quare fili i. aia nō est vntus  
 sexa p. m. est vntus. h. t. quo p. sultat supra / et de  
 tota p. m. o. s. n. a. q. elementor. / et i. o. p. m. o. s. t.  
 t. p. m. o. s. i. g. n. o. / et ibi habitat p. motu q. m. u. / et  
 o. a. p. m. motus d. calor naturalis exaltatus p. igne  
 elementatu simplici / videlicet / in o. d. m. o. t. t. p. a.  
 du / Tunc fili nō tō enadit / et teneas cu m.  
 amos / et custodis a m. m. o. calore.

*Quomodo q. elementales natu? exorunt et  
 nascunt a masculo et femella ad faciendum  
 generationem Rubra cal. 11.*

111

Tem fili cu de q. natu? supradicte due  
 donallant a masculo. et alio due a fe-  
 mella / vnde nō est q. m. s. t. habent pati in  
 mutacone p. m. a. z. natu? t. m. u. / donec supra  
 dea vntus quita ponat et o. a. t. p. m. o. s. t. conco-  
 rancia et ligatur cu o. i. o. p. t. a. l. i. o. ligam / q.  
 m. i. g. p. m. o. s. t. elementor. sepat ab aia / quoniam  
 p. corrupcone dea vntus quita ponat ad fine  
 t. m. u. p. m. o. s. t. conuersione aut p. s. e. / aut p. a. c. t. u. s.



et sit de toto sepe dicitur dissoluta et deligata a toto  
 composito / tunc elementa non habent aliquam fortitudinem  
 sed per se iunctissimum iunctum separata et deli-  
 gata elementa sunt cum ab alijs quod est ligatum  
 hoc est dea vnde quia est dissoluta et separata  
 ab illis velut per confusa et desolata / quando per  
 didit suum rectorem et gubernatorem / Quid alijs fi-  
 lii doctores velut notari ipsa nobis videntur multis  
 elata sua simplicitate ligata / Quia primo illa non  
 per se non est mystica anagramma / aut primo illa  
 et cum illa sit per temperantiam sua que nascitur de  
 nobili concordantia cum ipsa mensura descendens  
 a sua summa que non habet in se partem et sciam  
 an. ayem liberalium / quia ipsa portat in se totam  
 formam geometricam / et terminat omnem rem per  
 vnde per aperturam cum equalitate coeque /  
 non / et cum coeque cognoscere potestatem portat  
 et ducit suum intellectum de potentia in actum / Quid  
 nos alij suam cognoscant ipsam in se habentem / si multum  
 videret et cognoscere cum coeque exponat suam  
 tunc in se habentem / et ad iuncturam tunc per sagacitatem  
 citate naturae / et per sapientiam actus in se compositum

**De intentione per quam fit vno. et elementorum et  
 quomodo per se fit et quod et quare fit**

cali / 121

c/121

Ad intentionem per quam fit vno. et elementorum  
 et quomodo per se fit et quod et quare fit  
 scilicet quod per intentionem fixandi illa velut compositum  
 ad finem quod illa sententia potest fixari / don



no. ppetate igo

possit resistere contra pugna ignis / fili est ignis  
talis ppetat / si nulla rem quo habet secum cor  
mptio potest sustinere / pmo habet illa natu  
p sua fortitudine ex toto ad nichilum / cu ipa per  
sua ppetate mult q nulla corrupta sit ppe cu  
p sua ppetate / et p dnm magno contrap  
tate quo d m ppetate ignis et m ppetatione  
illor alior elitor / Deo fili cu mtenone et  
pco gnta / natu est tibi q pmo habet elita ppe  
pape cu ppetatione philosophicali / quousq tu  
habes illa ppetate natu quo apparet pmo elito  
et istud elimentu dicit ignis / qm est incorp  
tibilis / Et deo dicit ppe q corpora sunt ppe  
luta i agentu pmo ex calore quo mferre  
p ppetencia / et d illa ppetate natu quo appat  
pmo elito / et pmo ppe extracta ab eor cont  
i forma cristalli mltu ppetationis et clari  
Quia ia diximus tibi in calo de forma manar  
q terra qua nos calenam no est ppetate elito  
sed elimentu aqro qnto elito / no i suo cont  
inone q ipa d ppetate et ppetate elito albu  
p de alijs elimentis intelligi debet filio  
Itu ad huc diximus si nos voluimus intelligere  
q totu qd no est de ppetate ppetate elito  
pmanabit de toto et — annihilabit / et tunc  
elita pmanabit clari et mltu ppetate / et  
ita mltu ppetatione tanq ppetate cristalli  
Et talis ppetatione faciet ppetate creator



in ista igne celi/ quousq mundus creatus in sua  
 prima/ scilicet/ oia olita in oia prima/ quousq  
 postea no dubitabit ignis celi/ Quia tunc motus  
 primo nature remanet in celo/ primo aliqua cor-  
 ruptio // Sic filii nature est tibi/ qd affilios  
 tunc opus qd no minor mundus ad purgationem  
 maioris mundi tantu/ qd primo motus maneat  
 primo corruptione/ tunc no dubitabit ignis in aliq  
 ymo requiescent in ista elementa p magnu amo-  
 re // O filii doctrine videri si bene teneatis qd  
 atq/ qui te fecit ad pte te filius. et talia  
 demonstrare/ si sensu volueris habere/ itaq  
 filii integrati tibi/ ponet/ qd cu nulla res  
 munda corruptione/ no possit tollere ignem  
 nec sustinere/ sed ignis pte in se suffere cor-  
 ruptione/ Ergo opus est qd lapis sit primo ma-  
 gistro extractus/ mundificatus/ et separatus et  
 separatus ab oibz suis fontibus suis corrup-  
 tibilibus/ anteq tu psumas illa fixare/ don  
 sit pura natura/ quousq res appropriata primo elime-  
 to et primo rei

Quomodo tota substantia lapidis est et debet esse  
 impregnata ab igne in quo mouetur. h. l. to  
 cencio et de gemis p h. sapientia et bonorum  
 demonstrat. Rubra. 113.

F. istas qd substantia lapidis est tota impregna-  
 ta ab igne in quo mouetur spiritus. h. l. to cencio  
 et ibi habetur/ scilicet/ in pte ignis cu n. lapis qui  
 est spiritus quousq sit plenus de illo/ Et est in omnibz



.¶ et immortis dimisio et non dimisio / Et in omnibus his  
 videtur magnus draco / scilicet ignis in quo noster  
 lapis asperus est / Et notetur hic qualiter debet custodi  
 draco et defendere proprietatem a combustionem / Et ista  
 proprietates sunt in omnibus compositis / et ideo dicitur in libro lapidis  
 est per totum mundum per illos qui bene intelligunt  
 Sed dea magna habet in lapidem et lapidem  
 Quia temperamentum non potest fieri nisi per fermentum  
 non est nisi quod fixant et habent de natura  
 te fixo lapidem postea convertit ad naturam mo  
 tali / scilicet sulphure et ac. pr. Et fermentum  
 non est nisi a sole et luna / cum nos non requiramus  
 quod lapis convertatur nisi in suum situm / quia illis est  
 tota temperantia / hoc fermentum non est / donco  
 dea corpora sunt in sua prima natura / per quod con  
 vertit quod in libro de oleo et in libro de fermentis  
 tili fermentum generat componat / modica per  
 incorporationem naturalem solutionem et inductionem  
 donec totum sit tanquam substantia gummosa / Et ista gumi  
 na sunt cum trahendi ad se omnes alia naturam  
 cum qua coniungit / scilicet ista gumi est ipsum ferme  
 tum compositum / Et est consilium medicina / quod  
 habet virtutem condenda post finem medicinam  
 quod postea fermentat a deo fermento compo  
 sito / Et ipsa simplicia fermenta sunt in  
 prima olea de quibus facimus ipsa fermenta co  
 posita / quod sunt medicina magni valoris / Quia  
 ipsa conolentur per se dea corpora ipsa noster  
 reducunt in sua prima natura / non poterunt habere  
 per fermenta composita

no. fermentum spiritum

134

ne fermentum spiritum est receptio fermenti simplicis  
 fermentum simplicis



**De virtute vli que sepat elementa et que  
conugit et unde creatur dando cognicionem  
vniuersalem / Ab Aristotele cap. 114**

1. In fili vido quid dicunt / dicitur est qd  
una virtus e influxa in omnes corporibz  
elementatibz / Om sine illa non possunt esse / Sed  
cu in iobz homogeneis statz manet dea virtus  
i immortalitate ppetuali / Illa est que sustinet omes  
calorem / ratione suo pfecto decoctio in forma  
humiditatis liquorose / deo nro est qd iustitiam  
tuo extrahit a metallis pfecto / videlicet a solo  
et terra / qm nro venit tracto nro pfecto / et  
claytas et tux clay / lms qm / ista virtus  
debet extrahere p sua plenitudine / quo est  
in quid iobis et iis tractz p extrahit / sed  
tommatis solimodo cu mediocritate / de quibz so  
pabis aqua / et ignis / et aerem / et terram / Et  
ista elementa quida sunt impregnata deitate  
conflata / tamen magis quida sunt impregnata  
ta p materia suoz / et ratione potentie sue  
nature quida ipa habet attrahere naturam magis  
tota calida et humida subtiliorem et aerem  
quo est versa et congelata p nigrem naturam  
in speciem et naturam metalli in sua ppa in  
nope influxa / Quia ista est est ppropinquior  
in natura / p prima ma / quod ppropinquius donalla  
tue a forma formaz / quo magis conugit nec  
conoptat in forma aut nature metalli / nec

no. Virtus media  
q. d. solutio con



faciunt quousque primo in sua natura quida pontu  
ca et amara committit metallu. Et per quida  
sustinentur cu toto cocto / et coctu cu quida in  
tali modo fili volu ppendere forma antiq  
cu omnibz suis ptibz subalibz. Quia illa est  
prima species et prima natura vero claustris / et in  
nona volu ea confortari. et augmentari  
suis conuol / et ammissionis influentis celest  
tralis. Intellige si volu per naturam est / per hanc  
admittit a natura. Et bassa indiget adito  
no alto. Sic ma fere indiget per mat con  
fortata et pfectionata cu virtute matris sui  
masculi. Sic dyumq sup / per virtus mas  
culi temperati in calore et humore confortat  
et confortat virtute passiva ad potendum  
virtute generosa / et pper et ducit omnes  
suos frigores excessivos in remota regi  
one / cu suo appetitu in virtute celesti / quo  
ducit forma et mat formam / descendens  
in virtute comicta cu pperiori natura mo  
tali cu sua virtute et subtili influencia  
implendo formas medias fm generis et for  
ma materio cu generatione pperiori amant  
si volu per fili nota istas tres virtutes / per  
ma descendit a primo motore act a motu pas  
sato et a suis frigidis / et ista vocamus in p



67  
testamento / prima formam formam. Hoc est dictum / prima  
forma p qua ois matia inferior transmutat de forma  
informa / <sup>per</sup> per cunctum et instructum natum / Et de <sup>elemento</sup>  
ista forma natum habet satis ad formam et ponendum  
de potentia in actu sui pum compositum cu matia  
Et ista forma non potest esse sufficiens in arte secunda  
utrumque tunc infuse in matie confuso <sup>et</sup> elementa  
lib / qua indiget p istas exinde trahere ubi est per  
modum reductionis sui generis ad prima natura / et apper  
mado illa cu tanto / quantum est possibile ad sua primam  
causa / et ista est sufficiens arti qui est naturalis  
Et i isto pmetu p deo no p assilari natum / cu ipa no  
possit deo forma substantialis totus / sic ficit natu  
ra p rigorem sui nobilis et intentionis operationis / Et  
ideo natum est arti et artiste / qd in isto passu / et  
pat ad naturam / et si supplet / qd volit si presare  
de fine forme subaltis / quas ipa ia exaudt ad forma  
du sui corpus i mltis magna potentia / qd uat mor  
tuum in terra / et signare tibi / qd potis illud trahere de equo  
suis compositis / et monstrare tibi sui mcoratu  
no / quo uertit matia de potentia i actu gene  
rationis / qd filii dytista subtilis debet respicere  
tunc qualis natum operatur / ad fine qd cu sua arte  
si possit assilari / et in tantu quantum est possibile et  
ho qd no est impossibilitate / qd p rigorem intellectu  
ale fiat bene suppleto ad respectu natum / Et uolus  
qd ipa ius fiat p natura illa simplicitate nascit de q  
utro / qua potius intelligere p forma secundam  
Et licet dyring qd sunt tres forme / ueritatu no est



in forma sola / quoniam quia non capitur differentia de se  
concomitantem / nisi per naturam sui generis in quo est influxus  
per cuius naturam / et accipit et condensatur ab illo  
in forma substantiali / sine qua non est aliquid in mundo  
quod possit removere / et ad hoc faciendum intelligitur  
fortificatus / et accipit intellectum humanum / per de-  
ta / et est influxus in humido radicali  
quo inbita in partibus essentialibus per compositionem in  
compositis et elementalibus primis et non primis / Quoniam  
ex deo humido constant omnes de partes essentialiter  
omni in primis / et tunc quod in mundo est / et per illud  
omne quod habet quatuor et multum / ab illo quod est  
tantummodo et multum / Filius / quia tibi loquimur  
in omnibus / si intelligis id quod modo tibi posui  
tamquam / Et si nos intelligis in tuo corde tunc hoc  
scietis et scietis sine aliqua consolatione / Quoniam  
hoc est talis virtus / sine qua non potes ligari / in de-  
tate / forma / nec transmutari / nec lauari / nec  
frigari / nec infrigari / nec calefacere / nec humectari  
et nec in eam ponere in corpore / et cum illa / sunt ligata  
et tunc / O fili / doctrine / primo per theoriam non intelligitur  
eorum naturas / nisi per se per practica demonstrantur  
opere / nec intelligitur / sunt mensurata / primo operibus  
demonstrando per punctum contrarium / quoniam videtur in casu  
fortune /

Subter alij

De natura monstruosis potentis in quo monstru-  
ali est ignis contra naturam et de eo que est  
super omni naturam



69  
Ostea fili voluimus tibi ponere naturam monstru-  
alis potentis in quo est ignis contra naturam  
qui transmutat nigrum lapidem in purum diaconum per  
generem forte spiritum qui impetrat suam materiam  
Et dicimus quod natura illa est in sua prima natura  
et complexionis frigida et sicca in 2<sup>to</sup> gradu et sic  
suba est pontica sed per suas decorationes et digestio-  
nes mutat de natura in naturam et de sapore in  
saporum. Quia cum materia sit subiectum transmuta-  
tionis facta illa per suum primum nomen recipit in se con-  
trapositionem. Et si quia est manens secundum hoc in quo  
habet contrapositionem possidet contrapositionem transmu-  
tationis secundum contrarium acceptum in illo ente de quo  
contrapositionis monetur. Fili nullus igitur corruptus alia  
nisi quod superat in qualitate contraria sicut est cal-  
or et frigus nec quod sunt omnes generis sicut dicitur  
tor tolerabilis et intolerabilis deservens sensum  
naturalem. Et ideo puer flamma gemat et donasset  
per magna sine ratione magno excellentia quam habet  
contra illam. Quia humorem qui longo tempore  
intinet suam primam flammam consumit fortiter in brevi  
tempore per maiorem flammam tunc per primam flammam factam  
aboleat. Et ideo tibi ponetur quod omnes res naturales  
in uno momento sunt et in uno momento corripuntur  
sunt in uno momento sunt. Quia omnes habent  
contrapositionem. In ista contrapositione aliquae res sunt  
excellentes et sunt omnes de uno genere. Et ali-  
quae alio sunt ex toto contrario et cum toto hosti-  
pant in pugna et ideo contrarietatem operantur in illis.

Intellige hoc

ipso car.



no. 20 duplici aere

et continuatim patitur. Quare potes intelligere  
corruptionem in lapide et ablationem in vitro et  
dissolutionem illius in complexione aeris continens  
fili in isto magistro indiget duo aeris / uno de  
plexione temperata / et cum isto gremio in lapide  
quoniam in quo est virtus unificativa / quod est virtus  
infrumentum ad animam corporis / Alius aer est de  
complexione intemperata / sicut sua ponticatus  
posterior acuta et amara te potest certificari. Quia  
fili tibi sonat / quod quod est de natura frigida  
in . 2<sup>o</sup> gradu et calida in primo / per frigiditatem con-  
stat ponticatus / et per calorem causatur amaritudo  
et acuitas / per quam acuitas <sup>in fetet</sup> permittit multum / et ha-  
bet virtutes operarias et insensibiles / sicut apparet per  
plures in actus / qui continent quod ponitur / et  
postea facit seipsum una partem ab alia et com-  
mittit et corripit / Et ideo potens habere cognitionem  
quod omnis aer acuta in alios saporos qui causant a ca-  
liditate / est calidior quam aliqua natura alia / cum  
non potest talem impressionem facere sicut illa facit  
quod portat secum caliditatem excellentem / Et ideo  
talis complexio per suam caliditatem potest semper  
resolvendo humidum / et convertendo in vaporem / et illud  
putrefacere cum impressione caloris in naturalis  
qui venit a nro argento vivo / maioriter quidam  
condit de natura lapidei / et est continua acui-  
tatis / quoniam quoniam fetor et putredine / sicut ponticatus acuti-  
tus non tam profunde / Et ideo reputat grosse sub-  
stantie / sicut apparet per aliam experientiam / quoniam quoniam

no. 20 calore duplici.  
per modum generati  
per minorem.



calidum acutum incorporatum cum amaro in forma aquae  
humide intrinsecus in profundiore corpore dissoluitur  
et corpus sit continuatum in partibus suis separat per se humiditas  
grossas salis quo non potuerunt intrinsecus corpus cum  
calido acuto. Et ideo cum sit sequestratum a suo loco  
non potuit habere humidum in quo posset continuari  
sed caput se ad congelandum in fundo sui basis et se  
manet metallum dissolutum et impregnatum a calido  
de acuto in forma aquae. Unde dicitur in philosophia  
omni hoc quod de eo dissolutum est. Raro quare per  
sal est propter duas rationes. Una est ad extrahendum rursus  
contra naturam quae corrumpit ipsum lapidem. Et alia  
ratio est quoniam sal est abstractum et mundificatum  
concreta sunt. Descriptum filii naturae est tibi semper  
pondus et mensura. Quoniam non est naturam quod amaro  
super calidum acutum ad finem quod non impediatur  
putrefactionis in ipso lapide. Quoniam nulla bestia  
potest generare per similitudinem putrefactionis  
illius. Filius naturae bestie quo est in ipso monstrum  
est talis quod mortificat omne idem quoniam  
tangit et mortificat et obscurat ipsum aerem  
et corrumpit omne idem materiam et deficit per  
videtur et humiditas et naturales quo sunt generum  
acuto atque in materia generum et accendit per dulcedinem  
et congelat per dissolutum et coniungit per  
coctum immutatum et facit de calido frigidum  
et de humido siccum et de duro molle et de  
ponderoso leve et de grosso subtilis et totum hoc  
facit per suam primam naturam per certas operationes. Item



habet ad hunc plus potestatis. Quia ipsa natura summi-  
cat omne illud quod est mortuum / et delectat totum hoc  
quod est mortuum / et generat omnes semina. Naturam / et humectat  
siccum / et custodit et defendit a combustionibus / et  
dulcorat per aquas humidas frigidas / et temperat  
per ponderosas / et humectat et dulcorat per  
siccas et amaras et calidas / et parat eis totam  
potam complexionem / et parat incrementum. In ma-  
iori decoctione / et facit de frigido calidum et de sic-  
co humidum temperatum / et de levi ponderosum cum  
moderate / et de subtili facit grossum quod participat  
cum simpliciter / et simplex condensat / et spissum par-  
ficat. Et sic habet operationes contrarias / quod sit  
opere nature <sup>quod</sup> quod congelatum est congelat / et quod  
dissolvit dissolvit id quod est congelatum. Tunc fit  
non est mirum si viderem talis monstruosis pennis  
in corde tuo ad inveniendum / cum sit conductus et in-  
veniat totam naturam. Et ista est per se natura / quod  
per semet ipsam creavit in semine multum multiplicata  
et magis perficere et preciosa / quam semine magis  
quod diffundimus / si non videremus suos effectus per  
nos oculos nostris / ista videremus deus immensum  
non et finem per se solitum / Et super hoc / videremus  
causam in nostra practica / quando dicimus de corporibus  
et finem in se dando exemplum per generationem  
humana / et in. 1. 1. cum / ac oia videremus super hoc esse  
prout. 48. et 49. Sed hoc secretum et de 1200  
per ibi est intell. de proprietate induracionis  
monstruosis / quod participat in duas operationes videlicet



induracōis et mollificacōnem / Et qm hoc bono intel-  
ligit gignoscit / qd virtus minoribus portat et deponit  
tunc aut in terra aut in aqua / Et considera bene po-  
tencia sua / qm ipa non recipit doctrinam neqz finem  
nisi de sua ppa materia / Et sit ei in memoria / qd  
ipa p se aut colorem aut tēperamentū p virtutē nō  
missam / que aliquo modo p agens extrinsecū nō  
debet suffocari / Sublimia. q. indur. in quo ē ta-  
lis virtus / qd qm est sublimatus p virtutē  
te congelat aliu motum in alia modiciam  
sed hoc nō facit / nisi fuerit sublimatus / p pta dūc  
dicit / qd pmo noster indur. debet sublimari / et  
q pma res que debet fieri in nro corpore et ma-  
gis / qd p nro indur. sublimat

Quomodo artifex se debet habitare ad inveniendū  
rem monstrat / et bene intelligere sua naturā

Sublimati

16. Dnc fili inveniendū istud monstratū pmo quo  
nichil potes facere naturā / debes pmo intel-  
ligere / qd indiges recipere ad principia naturalia /  
videlicet / ubi ubi natura pmo incipit opare immediate /  
Que principia materialia sunt mltū ad herencia p  
cūssū nature cū sine substantiis pmo / sic sunt hīc / substantiis  
radicalia / que p sūm calorem naturalem cū extrinsecū ignis  
solis / trāntur i subm motu / Quod nūqz possit  
facere / si ipa nō picipiet cū natura motu / Qd  
dico / qd illud humidi radicale nō est nisi suba  
argenti cū mgnatū a calore sulphuris / Et  
iste calor sulphureus est causa congelacōis hīc

no.



inueniunt et sue transmutacionis in metallum per se inueniunt appa-  
 ret quod istud humidum radicale in statu in forma me-  
 talli habet actualiter potentiam et naturam monstru-  
 alis. Et ideo appellatur primum extrinsecum in lapidis.  
 Apparet igitur quod in lapide cum ponitur de sua natura  
 resoluitur in illud sine principio suo nature et sine co-  
 munitate cum primum principium in lapide sit resolutio  
 sue transmutacionis in argentum primum. Et ideo dicitur in quod  
 forma nostra lapis extrahitur ita de corpore quod de  
 argento primo cum natura dei monstruosa deus sit  
 et fuerit et adhuc est continuus illorum et natura  
 argenti primi cum per calorem illius in natura metalli  
 sit congelatus. Quia dictus calor multiplicatur in  
 ista argenti primi cum per calorem illius in natura metalli  
 et per deum substantiam humidam vaporabiliter inquit per  
 virtutem primo inquit ant continuationis homogenee  
 in forma liquoris. aut aquae clare. Et per similitudinem  
 istius principii naturalis nos tibi dicimus quod dissoluatur  
 lapis tantum donec efficiatur aqua quia per se argen-  
 tum primum inquit non potest fieri per deum calorem  
 et humorem in quo nunc est quod lapis est in forma  
 liquoris cum non sit transitus de primo ad primum  
 nisi per suum medium. Apparet igitur si bene me intel-  
 lexisti quod absque monstruoso lapis non potest dissolui  
 in humidum quod est per se fortius. Unde trahit aqua  
 prima quod apparet nobis facta. Quia argenti primum  
 inquit intellectum videlicet scimus in sua propria natura  
 non potest aliquid corpus mutare nisi sit in sua natura  
 in quo mutatur quia vertit corpus quod mutatur si sit  
 aqua clara in aqua clarea mutatur. Et nisi mutetur non  
 potest mutare nisi in sua natura. Et ista mutatio

continuet



fit per rationes capituli precedentis supradicti. Et ideo  
 impregnationi utitur per semper recipit delectationem ma-  
 tiæ sit matia aque aut terre. Et idem multum decipit.  
 qui per rationem credunt. Per tales argumenta omnium unum  
 recipit intellectum. possit per naturam que non est illis  
 transmutare corpus in aquam omnem. Sed totum  
 non valet omnium fieri putrefactum. Quia autem omnium  
 unumque sit tibi dymus. non transmutat corpus so-  
 lus nec luno in aquam humorosa. nisi per suam na-  
 turam cum multa per actionem. quia per appellationem  
 combustionis et per actionem solis. igitur autem con-  
 fusionis spiritus. anime. et corporis. Et hec ratio. quia non est  
 per que participat in corpore et spiritum. Adhuc ut. ac.  
 vi. in deum. et motum per se. Et ista per est istud  
 modum. per se per facendi comparationes. scilicet  
 deligandi elita. et ligandi illa. et defendendi ea ab  
 omni adustione. Et tunc per ignis excitat. et moderat.  
 Quia sicut plumbum adimat a se. quia excitat. et custo-  
 dit a combustibilitate. et per ignis. et est ibi  
 plumbum in loco modum in argento. et ignis. sic istud  
 modum defendit. elita ab omni adustione. et co-  
 adimat per per se suo nature corpus cum spiritum. et  
 spiritum cum corpore. et ideo nos clamamus in modum.  
 in corpore et spiritum. Sed est adhuc aliud modum.  
 quia corpus coniungit cum spiritum et ego. et istud. generum  
 metallicum permissum. tunc per media fit tran-  
 situs ad extrema per se. quia apparet quod non fit  
 transitus de contrario ad contrarium. nisi per tran-  
 situm suo modum dispositionis. sic tibi declarabit  
 per figuram arboris practicas que sequuntur. ffili



media dispositio est illa que precipat in molliore  
argenti vim in primo latere et in duplici metalli  
ab alio latere / In de quia subit illius natura illa  
posuerit de po<sup>te</sup> in actu / Sequitur figura /







m. 100. h.

Propterea reuelatur qd extima immediata in opere  
nature in pmo lateo est argentum pmm / sed non tale  
quale nos somus facere p nram artem / et ideo illud  
nos capimus p menstruale // Et in alio lateo / sunt oia  
metalla / eo qd in eis includit fimo cuncta / et facit  
te p opus nature / media dispositio istar duor extimo  
eu / est argentum pmm extractu a dicto pmo extimo  
quod vocamus menstruale / de opo artis in forma ad  
clay facte p ingom nature / quo congelat in sulph  
Quartum dicitur aqua fixa / et no aqua mbris / nec aqua  
fluminaria / sed aqua colorata calidior igno / Sed ppe  
principia iudicantur notata de quibus nature opat  
totu hoc qd dem est sunt pparat sulphur et  
argentum vnu / vnde opant duo qma que sunt  
mtru fortit / remota cu pmo medio / quo nam qd  
scias / si volis principia / ad respectu nature et scis  
quomodo appellant / pmo iustico

tubca / 4A.

De principis naturalibus confusis et quomodo generantur  
p contentem successine operationis in altis naturis

Principia naturalia confusi in opere nature  
sunt ppo fontentes et aqua vna / quo  
aqua fixa / et tunc de modum iusto / pfi ppo fo  
fontes sunt secunda media / quo pparant mtr cor  
pms et pmm / Et vocantur alio modo / sulphur et ignis  
Et est sic pparata masculinum / qd est mediu actiuu  
mtr menstruale et ignem / Et aqua vna est illa  
v. qd congelat in sulphure / sic menstruale qd co  
gelat in sublim embryonico / Ab ista materia ppo  
successine in suo ppo vase immorati generat / et creat



Videlicet / d' mineis sue tepe aut vemo innoxialis / una  
 fumosa s'ba mlti subtilis / que vaporabilis commut<sup>2</sup>  
 t'rim / et illic coquit et depurat mlti / postea s'ro  
 supponit virtus mineralis sulphurea in forma su-  
 poris sicut / qui s'nd penetrat / congelat ann teli luge  
 amoris / q'd mlti s'pat s'nd ab alio / sed q'd s'nd  
 masculi supot vnto femelle / cū coquuntate s'nd  
 quate / tunc remanet materia p' fixa p' temperatam  
 decoctionem naturalem / quā materia habuit in  
 sua minea / In tali forma q'd humidū inceptū  
 a s'co sulphureo / nec s'ca sulphureū ab humido in-  
 cipiat mlti s'pat / Qm s'nd s'nd p' actionem  
 et passionis in illud modū naturalem / in quo forma  
 metalli ē plenarie constituta / Non q'd sit .ar.  
 in tota sua natura / cū pars sue nature tam  
 sit altera p' constitutionem hanc sue p'tes subti-  
 les acciperit p' via colligamenti a vapore sulphu-  
 ris / nec tam p'p' est sulphur in tota sua natura / qm  
 si s'et sulphurei cōmāget materia argenti vni per  
 omnem naturam accipit sue d'iacōis / Et qm s'nd sulphu-  
 ris nō d'iatue vnto argenti vni / nō potest cōmāde  
 claudere metallinā specificatā / sed tantūmodo cō-  
 gelat en et fixat / quousq' ad gradū p'tatis suo v-  
 titis sub cōsuacone s'et metalline / quā argenti  
 vni tenet materialē s'm sua natura / et talis pro-  
 porcio sulphuris et argenti vni cōstituit specia-  
 lit' formā et s'p'm talis metalli / de quo vapor sul-  
 phuris aut argenti vni s'it / aut aūp' aut  
 argenti / aut alterius metalli / et h' s'm de  
 p'p'acōis de vaporis / et decoctionis et diges-  
 tionem quā accipit in sua p'p'a minea / Et

metallo



itaque sustinet aer metalla pro medio in opo magistro  
magistroni et specialiter solem et lunam. Quia illa  
duo ponunt in coequalitate temperata et fortiter  
deputata de sulphure et argento vivo bene coctis  
puris et digestis per ingenium naturae. Ad quia pro  
porcione aer maximam liboraret si ad principia  
naturalia sine medio realibus per intentionem facti  
endi vellet incipere.

(Pubca/48)

De materia sulphuris proportionati et sua equi  
pollentia ad opus naturae.

¶ Ista est materia metallina in qua nunc  
sunt proportionati quod natura supponit  
per suum subtile ingenium nobis preparavit medicato  
quo facimus totum nunc magistronem. Quia fili no  
ti ignorat quod dicitur. 2<sup>m</sup> eximium est opus naturae  
dicimus tibi esse modum in opo phasi quod nunc  
est quod per artificem completatur hoc quod natura  
relinquit. Natura non potuit habere motum tran  
sivendi ultra generationem metallorum quia illa com  
pletur evolutione sua. Intellige fili quod ista  
tibi debet elucidari manifeste rem perfectam  
et manifestam ad omnes experientias quod huius  
in metallorum in sua calcinatione non potest  
transire nec separari ab illis ratione homogeneita  
tis et omnino soluti. Quod per se per se sunt li  
gata in se. Sed huiusmodi lapides bene sepius  
sicut apparet in eorum calcinatione solimodo per  
ignem absque aliqua administratione medicamenti.  
Et hoc quod huiusmodi in grossa substantia lapidis



terceri non est ligatum cum facto in panno et subtilibus  
partibus vni et altius qm cu alio. Sed in grossis  
et multis partibus humidu et factu. Et p contrariu est  
in materia vtriq p qua materia aq vtriusq subat  
tunc hinc aptu quare pho dicit qd vtriq sit no  
bis in exemplu in q magistro. Et hoc d causa  
quod humidu lapidu et modioru mineraliu sunt  
attamen tera vitreola et azoquet seu salia et al  
ia et boracia que no sunt in natura fixa cu facto  
materiali quippe sunt volatilia et fugientia ab  
igno. Sed humidu metalloru est fixu et pmanet  
in igne. Et ideo cu tali aqua fixamq nos auer quo  
sunt solutis p aq p vtriusq lapidis qm ex  
ab oq ppa suba. Deparet q qd nym argenti vnu  
d suba materialis et humidu iudicatis omu corporu  
liquabilu. Et notet hic aqua fixatna sunt li  
quofacta et facta aqua ex fundendo et liquofa  
ciendo in argenti vnu. Qm qm est principale  
elementu illor corporu liquabilu qm quando fun  
dit et liquofit cu eis ipa secu dissoluit et i illo.  
Et sulphur d lapis no dicit modum i opo nro.  
Sed aq m et metallu dicit sua gma que sit  
materia pmanet et materia fmo. Et itaq ia potest  
appari qd qm teneam assilay nym magist  
in op natu m q d possibile. Comptam no  
possimq ppo. Sedm natura nisi sit pmodu opandi  
no accipiendo materia <sup>tale</sup> qm dicit sic illa facit i suo  
pmodali principio licet sine illa no possimq  
principare. Cu sit nam qd coctu metallum



Rubra/119.

qd est sulphur et argentum vni in illo se habet  
ant. p. iuday in sequendo similitudine op. natu.

Quomodo aer corrigit et supplet vnos / quas in  
uenit in materia nature p. m. ita cono illig in ac  
cone p. m. forme

f. i. si no sit ibi graue ad audiendu id qd dicimus  
qm nos p. apte sciam corrigit et supplet  
m. vnos et vntes nature cu ad intono illius  
nos p. aptem mapm. op. p. vbi natura soluit  
cu vno sit qd metalla non possunt tingeri m. p.  
tantu quatu sua tinctura extendit p. p. ita  
p. m. cyclus nature sue nature sulphuris. Et deo  
fit certa opaco p. yndationem m. lapidis ut sua  
tinctura q. stat et augmentat m. magis p.  
stat in sua natura sine compacone. ffili si tu p.  
m. lauatori facio talit potens lanare m.  
argentu vni in quo natura m. p. potest p.  
m. p. officio elixir completu. Sed cu i. natu  
ra / aut i. suo opo / ac. m. et metalla sunt ex ma  
ta no habent posse / qd possunt tingeri m. p.  
tuto disposicio medio / que est m. molliam  
argentu p. et d. m. m. metalli. Quia p. ista  
media disposicio / constat vna obediencia na  
turalis / ex qua causat conitio m. corpus et  
p. m. / sic qd m. ad p. genata. Et ista p. m. est  
duplex. scilicet p. m. opatia / et p. m. materialis. Et  
quolibet istar duar habet disposicionem medi  
a / videlicet dea opatia quo dependit quicquid  
liter ab m. p. m. / licet de toto composito ut

no. lauatori

ad artista sapienti et expto / et alia materialis est  
illa quo dependit

A. in m. magistro cu p. m. materialis / sic conent scilicet omni  
sapienti artistae et c.



subtilitate ipsa recepit suam determinacionem et finem/et  
 hoc tripliciter autem perficitur/ quoniam nature sunt multe  
 media/ Ex quibus duo habentur/ quod sunt magis propria  
 et minus corrupta quam alia/ sicut sunt aqua et vitruola  
 Myda/ cum natura lapidea/ quod est sal et natura la-  
 pidea/ sicut in admittendo nature istius dicitur per aut  
 materiam propter nossem lapide/ quod tantum per se habet  
 eo quod ipsa est media in opere nature inter spiritum et  
 corpus et per materiam subiectum/ Et ideo natura me-  
 diante illa committit argentum omnium in metallo  
 perfectum/ quod metallo ratione sua determinacionis in ipso  
 magisterio/ dicitur media per se inter corpus et spi-  
 ritum/ nos dicimus corpus quando est in se et committit/ Et  
 dicimus argentum omnium/ spiritum extractum a corpore in  
 forma aque clare/ itaque debet fieri bene intelligere  
 quod in opere nature/ habentur duo propria media inter  
 omnia alia/ videlicet/ deum aqua et sal nature/ quod  
 committit argentum omnium in liquorum ipsius ignis  
 unde claretur substantia/ quod congelat argentum omnium  
 in liquore/ sicut in proprii modo habemus duo media  
 in ipso magisterio/ quod natura nobis dedit et de  
 propria a fine medio confusis/ et vocantur aqua  
 et argentum/ quod ratione sua primo nature participat  
 cum maiori perfectione/ Quapropter exima in lapidis  
 in sua prima creatione est argentum/ quod est ex-  
 tractum a corpore in primo latere/ et in 2o est elixir  
 completum/ et medium istorum duorum est lapis noster/ qui  
 de substantia dei argenti omnium creatur/ ex quo statim  
 sine alio medio fit elixir completum/ quod est ultimum  
 omnium spirituum in lapidis et complementum in ma-  
 gisterio/ et tunc filii benedictissimi tibi per corpus

/no. qd. e. cor.

/no. sal. nae.

/omni



gradus primorum et mediorum donec ad primas radices  
nature / ad finem quod tu intelligas media per que na-  
tura transit de gradu in gradu / unde ad sua extrema  
simpliciter maiorem aut minorem / Quia in hoc est to-  
ta cognitio totius operis naturae / et omni fuerit recepta  
et per seque totius altius sciencia /

Rubrica 60.

De natura nostri argenti vivi et de suis extrinsecis /

¶ Ostendit dicens extrinsecis nostri lapidis / modo dicit  
magis extrema nostri argenti vivi / Et dicens quod  
duo extrema sunt primo latius / est aqua communis  
dicitur metallo generata / Et in 2o. est lapis / qui generatur  
est / et modum illorum est sol et luna / unde erit  
noster argentum vivum / quod est corpus liquefactum  
fusu et purificatum / de quo generatur lapis qui purifica-  
tur a sua macula originali / ffili leon piperis  
azobis qui dicitur Satpolu / per naturam fit de propria  
facultate argenti vivi coloris / quod est radix nature  
unde generatur metallum in sua propria minere / Quia  
fili tria principalia sunt natura in ipso opere scilicet ma-  
gisterio naturali / scilicet in opere nature / videlicet ex  
ma et medra / Et dicitur natura quod ista finitissime cum  
magna paciencia habeat seipsum in faciendis operibus  
sicut quod natura sapienter te facit et potest animo  
nostro / cum tali intentione / quod tu primo habeo  
ad creandum naturam nostri argenti vivi principaliter  
per habendo quomodo materiam / unde possit esse  
qui noster lapis / Cum modum nostri argenti vivi  
principaliter sunt duo propria metalla scilicet sol et  
luna / Et natura illorum habent converti ad  
vnum in lapidem virtutis per artificium / Et quod



natura non habet potestatem ponendi dea metalli  
 i alia digestionem / ad finem qd p alia circulationem  
 ipa fecisset oblique completu / et ho ratione spissitudinis  
 densitatis et compactibilitatis humidi mensuratis tractu  
 et inspissati potuit in sublimis et caloris natura  
 hic in forma metalli / sic ipa quodam solum et luna  
 de subtili suba suoz vaporu medioru potentiam fin p  
 in apis in calore / Ideo in ho passu supponimus impo  
 tencias naturo / faciendo corpora dura gracilia et  
 mollia cu adiutorio nature que no separet abinde /  
 et ea liquefacimus / et frindimus cu purgationibus /  
 donec penetrat in materia argenti cum p subti  
 lizatione grossi in simpli et p reductione cocti in  
 quatuor / Et p dissolutionem fieri in humidi / Et ho  
 totu natum est fieri completo / ut natura simplex  
 sit magis obediens nature digestivo / Qm constat  
 iam manifeste omni sapientissim in principio natu  
 ralis demonstrat qd hoc quo est subtilis suba et  
 suo suo toto sicut corpus omogeneum / acq mutatur  
 et generatur p virtutem sue nature qd alia / que est  
 grosse substantie dms et spisse / Et ideo dissolvimus  
 aurum et argentum cu robore radicalis fin ppi generis  
 videlicet cu liquore nroz argenteoz pmoz de  
 quibz pmi est fetens monstruoso / qd intret in  
 pma materia duoz lincum / sic potes intelligere  
 p principia naturalia i pna ppa nroz / Et  
 ideo dicimus qd in illo se habent immediate re  
 solvi / et in illo de quo sunt resoluti et coner  
 tunt ad respectu illor in fetens monstruoso  
 in alio modo non haberent actione nec passi  
 onem nisi p convenientia nature qua habet

11 simplex



De lapide vegeto

Ho

no

Rubra/Gi.

Non id altum quoniam habeam in tua memoria. Si  
non velis aliud ponere cum mensurali nisi rem  
que sit nata ab illo in principio tue mixtionis. Quia si  
examine naturae tu ponis statim corripit et nunquam  
habes hoc per se. Anni et argentum et mercurium  
dissoluit in uno mensurali eo quod participat cum illis  
in propinquitate naturae prime et exinde trahes finem  
alium qui est nunc sulphur. Et leo primum qui est  
nunc argentum. Et aqua fetens quod est nunc  
secundum argentum primum. Et tu nunc est quod leo  
primum dissolvitur in aqua fetenti cum solomina  
in dissolutione. Ante quod finem alium possis habere  
per quod dicit sulphur quod consistit dissolvitur a corpore  
congelando primum in forma aquae frigidae quia nos  
vocamus lapidem et finem medium totius in operis.  
Quia est mixtio naturarum videlicet corporis et spiritus.  
Sic ista dicit aqua ignea quod coeat et quod ac-  
cet aux magis quod ignis elementalis potest  
facere. Ideo quod continet in se calorem naturae  
seindit in partem et dissolvit sine alio primum quod non  
posset facere ignis cois. Et obrem. Et primum quod  
de rebus calidioribus quod potius invenimus in  
totum naturae facias magis et habebis aquam calidam  
quam que dissolvit omnia. f

De natura aquarum fortium et de earum experientia  
et probatione. f

Multi sunt qui affirmant aquas fortes esse  
corruptionem nunc lapidis et non movent  
in aliquo. Quia qui non intelligit suam corruptionem  
nunc non est ut ignorat suam generationem.



cū illa non posset fieri sine corrupcōne et transmutatōne  
 in diuina natura / que sunt enaia pealia et materialia nra  
 lapidis in sua ppa natura / que se habent corrupi p dū  
 mensurale cū ayo pmissio sine di destructione / Qm  
 mat pta nra mult mlticep nra film que int  
 nit / fili omnem rem quam pems que nō sit nisi ge  
 neris / pstatat suam dū dissolutionem sed illa pntestat  
 Qm est pō qis pcpiondi tota natura cū qua appa  
 rat / Cū eas qd non mlticep cū nra aqua aliq  
 rem / que non sit de sua ppa natura / Qm pō que  
 magis pntestat corpus psem / est aqua nra pta  
 hie pntestat amaro et natu qnde / et illa est que  
 pntat et que corrup totū hō qd est qomodo  
 et corruptibile cū amichillatōne hie ppe / pntat  
 et comburentis et combustibilis / Et si humidum  
 oleaginosum mpm et vinctuosum est in suo com  
 posito / qd ipa habeat corrupi p sua pntatōne / cū  
 tota opacone vertit in nichilū / Et pōdū magis  
 qd est pmp remanet dissolutū et defonsum ab  
 igno / qm est pma natura et ppa materia essen  
 tialis nra lapidis dissoluti / pntat aqua antedē  
 que combū non possit / Qd cōstat sua humiditas  
 quanto magis stat in igno / Et qd hoc aqua ita  
 habeat pntat qomandi totū hō qd si est exa  
 non / pntat p certa pntat / nos dissolueba  
 m q p artificem in ista aqua sulphur de butyru  
 Et sublimamus illud modū humidū qd magis  
 pntat in natura qd p distillationem / Et postea  
 pntat nra pntat / qd vinctat / et statim gela  
 batur in modū amalgamatis mpm mltū molli  
 qd qd sulphureas pntat vapores non vinctat  
 molliem argenti / Postea vinctat pntat

natur

.no. de... ..

qum



De sua luciditate et mysteriorum aqua argenti fuit in  
aqua dicti sulphuris postea congelamus argen-  
tum et illud secum fundi in iuxta presentia et in  
nomine quod fuit magis tunc ostendit. Illud purgatum  
magis per evaporationem et fuit bonum sic primum sed plura  
medietas predebatur. Quod manifestatur quod ad  
huc tota humiditas extrahitur a sulphure est for-  
titus penetrat et gemabatur in aqua non potuit con-  
tere immundicia et malicia sulphuris. Sed misce-  
mus adhuc de nova aqua cum aqua sulphuris  
et distillamus aqua et inuenerimus quod tota  
substantia humida sulphuris fuit gemata eo quod nullo mo-  
do operatur contra naturam. Propterea ponetur potius  
aqua nostra quod habet potentiam congregandi res puras  
homogeneas et separandi et dividendi res eteroge-  
neas per combustionem et suspensionem illarum cum sit cum  
non fuit unius generis.

Indica cap. 62.

Quomodo existat ut intelligere bonos spiritus  
et malos et cognoscere per virtute et naturam aqua  
foram et de igne elementato quod elementat elementa  
e. Et in illo modo fili experimentum naturam esse  
merito uultu quod non reproberimus minus fortis  
et combustibile. Et fili de aliis spiritibus instructum in-  
tellectus quod fuit ovis plenus infectus. Denudando igitur  
ad aquam nostram. Illud inuenimus per dictum quod  
motum naturam custodit et conservat ab omni adusti-  
one. Itaque tibi fili ponetur quod cum nostra aqua po-  
tius cognoscere consuevit qualis spiritus melior  
est in natura et purior in nostro opere. Sine se sine  
sine puritate cause agentem unum sit purgetur ab



illa aq<sup>ue</sup> sine consummatione sine sube p<sup>ri</sup>ncipio est per  
naturam et videtur p<sup>er</sup> aptum et p<sup>er</sup> naturam tractum i<sup>n</sup> mortal  
lia et p<sup>er</sup> aptum in p<sup>ri</sup>ncipio medicina. Quod ee no<sup>n</sup> potest  
si suba no<sup>n</sup> det fixa et p<sup>er</sup>petua contra ignem qm no<sup>n</sup>  
nult nisi p<sup>er</sup> p<sup>ri</sup>ncipio. Et qm sua suba est p<sup>ri</sup>ncipio p<sup>er</sup> p<sup>ri</sup>ncipio  
est i<sup>n</sup> igne absq<sup>ue</sup> diacono finis consumptio. Et sic ap  
paret q<sup>uo</sup>d p<sup>er</sup> aq<sup>ue</sup> potest cognosce<sup>re</sup> spiritum et p<sup>er</sup> spiritum aq<sup>ue</sup>  
q<sup>uo</sup>d e<sup>st</sup> ea sine p<sup>er</sup>fectione. Fili<sup>us</sup> nota q<sup>uo</sup>d ignis elime  
talio q<sup>uo</sup>d elimentat<sup>ur</sup> ele<sup>mentum</sup> no<sup>n</sup> potest extrahere aiam  
a corpore. Sed m<sup>agis</sup> aq<sup>ue</sup> fetens bene illa trahit p<sup>er</sup>  
fortitudinis amoris q<sup>uo</sup>d p<sup>er</sup>icipat i<sup>n</sup> illa et p<sup>er</sup> p<sup>ri</sup>ncipio  
no<sup>n</sup>. Qm i<sup>n</sup> p<sup>er</sup>parationib<sup>us</sup> extrahunt<sup>ur</sup> a<sup>u</sup>o et fortitudines  
q<sup>uo</sup>d fuit i<sup>n</sup> m<sup>agis</sup> magisterio distillando et redistillando  
et dissoluendo et congelando. Et tunc fili<sup>us</sup> m<sup>agis</sup> aqua  
fuit om<sup>n</sup>is corpore spiritum et argentum mortuum p<sup>er</sup>ipitue  
i<sup>n</sup> subam. Qm et postea mortificat et deinde v<sup>ir</sup>u  
fuit cu<sup>m</sup> sua p<sup>ri</sup>ncipio natura. Et qm congelat<sup>ur</sup> dicit<sup>ur</sup>  
m<sup>agis</sup> magnesia no<sup>n</sup> est aliud nisi aqua composita  
et congelata et p<sup>er</sup>ignat ignem. Et postea m<sup>agis</sup> du  
bitet illi i<sup>n</sup> aliquo. Bo q<sup>uo</sup>d p<sup>ri</sup>ncipio est ignis et  
de natura ignis fit. Et i<sup>n</sup> igne est et fin<sup>is</sup> m<sup>agis</sup> m<sup>agis</sup>  
tu fuit ignis. Quidodo igit<sup>ur</sup> posset pater ora  
dere filiu<sup>m</sup> que genuerat. R<sup>es</sup> p<sup>er</sup> mater p<sup>ri</sup>ncipio q<sup>uo</sup>d  
posset cogitare q<sup>uo</sup>d p<sup>ri</sup>ncipio occideret infante qm cu<sup>m</sup>  
intuit. Et posito q<sup>uo</sup>d p<sup>ri</sup>ncipio voluisset ipm m<sup>agis</sup> m<sup>agis</sup>  
nullo tempore posset confindere ymo posset extrah  
i<sup>n</sup> p<sup>er</sup> calorom laboris. Bo q<sup>uo</sup>d filius e<sup>st</sup> m<sup>agis</sup> m<sup>agis</sup> tali  
calore q<sup>uo</sup>d nullus ignis possit ipm corripere cu<sup>m</sup> sit  
m<sup>agis</sup> m<sup>agis</sup> maiori calore p<sup>er</sup> ignis elementalis. Et  
cyco fili<sup>us</sup> magnificam<sup>us</sup> m<sup>agis</sup> aq<sup>ue</sup> post congelato  
nem cu<sup>m</sup> suo fermento. Et m<sup>agis</sup> bene intelligis m<sup>agis</sup>  
aquas intelliges argentum v<sup>ir</sup>u que veniunt fuit p<sup>ri</sup>ncipio

.no

Rec



no. 160

Et omne quod dicitur de faciente/ sit maiorem partem fer-  
mentandi quod sunt precedens/ et sic est de potio/ quod habet  
maiorem partem quod omnia alia/ quod si intelligitur in  
argentea una et eorum fortitudines/ intelligitur partem  
inque fermentum/ Et si iacet multum notabilis phia/ quod  
per monstrum visibilis per experientiam et rationem ordi-  
nata capitis/ et moris temporis anticipati/ ad habere  
in medicina que non inveniuntur cotidie/ Quod quod ista  
sit/ habet thesaurum admirabilem et in alio comparabilem

Rubra cal. 63.

De natura fermentorum et aquarum/ et de his argentis/ unum  
et de tempore magisterii/ et cognoscere aque fortis/ et de rebus quod debet  
vincere per concordantiam contrarietatis

no. 161. ca.

¶ Odo fili summe intentionis/ Et tibi dicam/ in una  
natura fermentorum et aquarum et inque argentorum  
unorum/ que sunt omnia res una/ et una sola natura/ et de  
his tempore/ Et dicam tibi/ quod totum hoc non est nisi una  
sola res/ que dicitur in mundo. 3. per suas operationes/ et  
in variis/ per unam decorem/ una res/ unum partem  
simplicem/ Et postea transformando gradualiter cum infor-  
matione per aliam digestionem/ est una res alia/ quod in  
eandem argentum unum/ una et fermentum et quina  
et salatura. 1. et amara/ et aspera/ que dissolunt  
omne corpus per virtutem compositam/ et operationem acquisitam  
in ista. 2. digestionem/ Et postea per alias digestionem/  
recipit multo maiorem partem/ Et sic potes intelligere/  
quod in his magisterio sunt tres partes terre/ et tres partes  
aque/ et tres partes fermenta/ et tres partes quina/ et tres partes  
salatura/ et tunc per argentum una/ sic potes intelli-  
gere per figuram operationis triangularem per quam constituitur  
et tres principales reductiones/ que sunt compositionem  
tunc in magisterio/ sic declarabimus in mea practica/ itaque  
filius meus congelare argentum unum in unumque suo



terre/quin illud est nym appetitum pmm nra terra nra gnuma  
 nra salta amara/que dultificat p vntu tejae pnduamio/  
 Et e nym fermentu et nym olia et nra modica ad  
 omes infirmitates et hec est aqua nra et no aq mul  
 gans nymalis flemmaticoz/ Sed est illa nra dy  
 nny/ Qno d m sua natura nullo calidior q sit ignis  
 Qua ppoqas/ Galienus et dme/ dneyos et alij pti  
 vocantur nyma mueni colericoz pueroz/ Videt  
 aqua fortis acuta/extracta ab eo qd ia dem est  
 et comisa et congelata i aq fermenti sic dymy  
 Et ia fili qd colida no est mso ignis/ fili talis est  
 exposito mso aque pmo r vntu/ unde pmo Dissipa  
 jo capta/ qd hanc p rom satis aptam/ Dissipa igitur  
 rom/ scilicet/ corpoream dissoluta capta/ scilicet per  
 colligacionem et pmonu natmo/ pmo hanc p rom  
 scilicet/ aqua scilicet jo corporea dissoluta/ et m jo aq  
 deportata/ satis apta/ de q vide alibi ca lo hto de 3.  
 libo minoialm Alberti de conspiceencie metalloz  
 sup illa clausula q tangit solucioe/ Et hec aq est  
 jo supradicta/ leuit extracta sic massa gtepo facta  
 leuit extracta/ scilicet rom corporea bene dissoluta/  
 et m jo aquea deportata/ Sic massa contepo facta  
 scilicet/ dundo op9 solucioe cu coecone imbibicome  
 et assucone sup massa qo indissoluta romanst/ dno  
 soluat usq ad signu tibi notu/ scilicet p ignis aq vel aq  
 et eia ignis sufficientis exetacione/ Cu natura i ac  
 tibi suis indigeat iformacione/ q no festmo/ h tepus  
 ordie sue/ Nam Alben nym disponit membra pme/ ita alben vntu.  
 id est ignis aque disponit membra pme/ id est ptoe  
 diuinales corpore i qm9 ptoe soluit/ Im no est

Esq.

sedm opus pmi  
ita alben vntu.



uā ad hōiā gñetū  
q̄ cōcordancā

magis

u. b. l. a.

sed i toto mūdo tam bona p̄ tinctura sicut aq̄ quā habemq  
i memo fili scias bene nota q̄ tū p̄ apto q̄ p̄ natura  
on<sup>m</sup> congelat<sup>r</sup> cū aqua acuta Et ideo intellige p̄tē  
nā p̄ ipā nō eet acuta nō sū penitayot q̄ est p̄ma actō  
i solucōne postq̄ solucōne i sūmō apostomatu p̄ntur  
p̄ mutacōne p̄mā natū in alia // fili due p̄o sunt que  
debet adherere p̄ concordancā contrarietatis / Una p̄ma et  
altera impura impura p̄cedit cū sit immēta ignis iaco  
suo corrupcōne Sed alia p̄manet iaco suo puritatē tū  
mutata i sanguis Et q̄d s̄ nēm ac<sup>m</sup> p̄m et tō nēm s̄ctū  
q̄ s̄ indutū mōtū tēpō s̄ctū mōp et alio r̄ enbes Et de  
isto s̄ctūmōdō idigēis ad habendū itēcōne m̄i magistū cū  
sit ac<sup>m</sup> p̄m q̄ contiet i se totū hō q̄ indigemq ad s̄ctū  
hōtū s̄ctū / Et i mōuio quidq̄ querit sapientes / s̄ctū s̄ctū  
bra sua latet s̄ctū q̄ta / Et q̄ sua s̄ctū i p̄ma et i com  
bustibilis Et tō hō nō est n̄ auz r̄ ac<sup>m</sup> liq̄factū et fusi  
tū et exlig videt<sup>r</sup> i re corruptū q̄ iūm lapidis s̄ctū  
nature cū ipā sit cōtra natū / Qus corpora sunt liq̄factū  
tū et q̄t p̄tūto ignis dēi monstrat<sup>r</sup> et postea de  
puritatē et s̄ctū ab illo et a tota sua macta originali  
Qma auz q̄ s̄ i combustibilis p̄manet liq̄factū et fu  
si et est mōuio auerficacō / Et hac de causa facit et q̄  
i illo et cū tūgit cū sic sit q̄ s̄ctū s̄ctū sit p̄m  
sabit<sup>r</sup> dispersa p̄ tota sua s̄ctū / Et s̄ctū hō videt<sup>r</sup> liber  
p̄fectōne geber<sup>r</sup> Et tūq̄ liber mōscaliū Alberti et ca  
de p̄p̄acōne solis q̄ auz q̄ s̄ i combustibilis ut dēi  
s̄ctū cōmet liq̄factū et s̄ i mōuio auerficacō / Et dēi  
induc<sup>r</sup> e i s̄ctū totus formontatus p̄ dultedmo auz  
q̄ mōyt s̄ctū et mouet et sū mōtūat<sup>r</sup> sic p̄ctū  
videt<sup>r</sup> i iobis nature / Intellige fili nēm mōm et  
sua p̄p̄acōne et mōdū sue capulacōne et i q̄ s̄ctū s̄ctū  
bet amūstū / Et q̄ ac<sup>m</sup> s̄ctū ab argento / cōm  
lat<sup>r</sup> mōtū bene cū auz q̄tū noli q̄an mōtū cū mōtū  
p̄o et cū tūna ad argentū et cū mōtū et cū



luna ad argentum et cetera idem et in solo ad aurum / quod aurum  
non est resolvable nec eductibile nisi cum propria sua natura  
Quare debes bene discernere que sunt materie / que sic nominantur  
et in qua figura et natura ipsa sunt

.no.

Pubar cal. 64

De preparacione lapidis / et per divisionem illius in elementa post  
suam putrefactionem

¶ Ibi intentio nature ad faciendum nunc magister est quod  
lapis dividitur per se. scilicet ut phibet per se per ex  
igencia sue nature possit preparari / et hec est purificatio  
et regit que procedit operationem per se preparacionis et  
per se dicitur / separatio elementorum et abluo illorum / nam illa divi  
dit omnes partes impuras a partibus puris / ut cum semina  
zibz et puris fiat successione cum natura nostra conuisione  
per se preparatio / que fit per se reductionem humiditatis in sicco preparato  
facti et immediate post beneficium separationis elementorum  
Alit humiditas non amaret sicco / nec corpus spiritum / si per  
mo non sint in puritate de suis infectionibus lauita / per dis  
tillationem et calcinationem / solutionem et congelationem / scilicet  
post separationem elementorum remanet corpus cinerem  
cum salatura sulphureitatis coherens / que remanet  
per maculam originalem neri menstrui / quod est cor  
ruptio in lapidis / quia terra corporis calcinetur post  
extractionem aeris / ut a sulphureitatis salis et coher  
tibus bene depuratur / Constat quod si talis materia  
corruptibilis non erat posita pro corruptione lapidis  
in suo principio / si nunc oporteret eam purgare / Et cum  
sic sit / nunc est quod post corruptionem lapidis compositum  
depuratur ab omnibus suis sordibus post separationem illius per  
se. scilicet cum distillatione et calcinatione / antequam in  
compositum cum corpore ad incipiendum localem preparationem  
que est cado in lapidis / videlicet / qua natura facit  
per distillationem dissolutionem corporum / et congelationem

.no.



Hic / Qui naturae sapiens operator debet materiam ammissio  
 p illu modu / que naturae requirit i fine factis / Ideo  
 namd est qd lignu dividat p qd elat / Et illa divisio  
 e solutio / que fit ut suba lapidis sit fortit munda / Et  
 qd totu no sit nisi purus mduq / qui portat in se  
 ppetuo fixandi et fundendi / Tunc qd volueris co  
 pus dissolvere post sua calidatione / Dissolue id  
 cu. ayto. vmo extracto ab illomet purificato et cu  
 rectificato cu. vii. distillatione / Qm tunc corpus  
 est mltu habile ad dissolvendu / et. ac. vmo mltu  
 efficac ad penetrandu i corpus et mduq / p spon  
 giositate illig sui corporis / i qua spongiositate p  
 congelat bnfico dissolutiois naturae fixe corporis  
 Et mixtiois illig cu. argento vivo / Et ista fili m  
 sine intelligit d solennitatis dissolutio mta / que  
 fit cu. congelatione p / et sine illa no / qm fili p  
 paco elementar no intelligit qd fiat aut possit  
 fieri / nisi post eoz putrefactione / p qua mistet p  
 cu. corpore et cu. suis elementis / et illa cedit in  
 latilia sic apparet i eoz separacionib / Ergo tunc di  
 gere et putrefac elementa i fine finis / ad fine  
 ut ho qd erit bene digestu / ad satisfaci voluntati  
 naturae possit bene separari / Et postea thmna ut p  
 septe. meliq possint depurari et efficiantur argenti  
 vmi i forma aque clare / ffili si tu no divides  
 lapide videt substantia. htu per. s. elo. scias  
 certe qd elo. humidat vmi no potuit natu  
 rali / nec coniigi cu. corpore sicut si paret elo  
 mentar no tenet de natura. hte. essencie / sciam  
 illa d gregio omni elo. et reducio illor i vnu  
 puru substantiam / Et quom qd i illa elo. b  
 depurantur ab eoz corruptione / Et dicam qd tunc



¶ sulphureitates combustibiles et corruptibiles benifacit cal  
cinacionis separantur et de toto annihilantur ab igne et a ter  
ra et corpus gmmmit et subtiliat mltm p talem diges  
tione et aqua depurant mltm ab eoz sordibus cu  
distillacione Et subtiliando vertunt i naturam aeris  
p lenigacione lenitatis ¶ Postea fili potes faceye co  
macione masculi cu femella ut mlt p p apto gng  
nant filiu ignis qui tantus est i amore omni phis  
¶ O fili si bone mo intellexisti si iacet tota mlt phis  
De effectu artis et totiq hmg scie i summa mundiali

liber ac 61.

¶ Jamq in reducendo ad memoriam totu hoc q in  
libris nostris determinamus qd effectus totiq  
magister no est pda alia i summa vbi mlt multiplicaco  
tinctura adheoritis i na ad oia genera metallorum Et  
tinctura metallorum i summa vbi no est nisi sulphur  
ex quo fit multiplicaco p sum p p calor naturalis  
i suba argenti sum digereentis illud et conuertent  
illud i subam sulphuris cu certo modo digestionis  
¶ Sine multiplicaco tinctura no est nisi augmentaco  
coloris naturalis naturalis qui est sulphur no p p  
i materia argenti sum ¶ Cu certu sit qd argenti sum  
sit ma metallorum et suba in qua eoz claritas sit  
infixa ¶ Ma metalla non indigent nisi tinctura  
subali ¶ qua tinctura sulphur infigitur Et naco  
¶ qd sit de materia metalli ab oia adustione et  
effectura emissibet fusionis et annihilabilis et pla  
cens ad oia metalla qdes necum est qd tinctu  
ea sulphuris sequat talis suba et i illa colliga  
tur ¶ Sicut qd sit tinctura metalli Et qd dco  
suba sit talis qd possit fixari sine corrupcione hndit

¶ no. qd dicitur et  
qda multiplicat

saluata

no.



et alibi venerione illius in terra et sine crematione  
pro filio suo et hoc totum est in argento vivo. Quare  
notat quod ipsum est causa perfectionis ad naturam metallorum.  
Quia ipsum est sufficiens in quolibet gradu omnium fi-  
sionum videlicet cum igne sicut demonstrant aurum  
et argentum et ferrum et cuprum. Et sine igne sicut  
apparet in plumbis et in stagno et per bonam adhesionem omni-  
suam per se et per fortitudinem sue nobilis mixtionis. Et  
itaque si aliquo modo ipsum potius infusum per ignem  
sub consuetudine sue humiditatis magis alio tempore  
permittet se corrumpi. Nec per flammam superflua in summum  
magis recedit per gravitatem ponderosam quam habet  
et carencia totius adustionis. Corruptum ista infusio  
concreta non possemus facere de argento vivo vulgaris  
sed de modo philosophico cum in suo effectu habeat  
substantiam infusandam et fit per opus. 2. aut tertia gradus.  
De quo ipsum est manifeste per se in omnibus suis operibus non  
emendat de alia preparatione cum visibilis experientia nobis  
demonstraret quod quando fixatur venit in tam magnam  
tincturam exuberantem perfectionis et in tam magno  
splendore. Si homo rationis non posset tibi dicere et  
ipsum est mediator coniungendi tincturas. Sed quod ipsum  
motus infusio cum illis per minimas partes et in profundis  
et illorum naturaliter adheret. Sed quod ipsum est de natura  
metallorum specialiter solis et hinc quod sunt tincturæ omnium  
aliorum imperfectorum. Et ideo tunc solimur in doctrina quod  
necesse est quod tinctura philosophica aut ignis qui est  
in materia argenti cum proportionatis confectum in  
proportionem de argenti cum cum sit materia me-  
tallorum ad finem ut tinctura mediante materia in  
qua colligitur per gravitatem suo nature possit coniungi



in metallis/et in profundiori illorum/ratione argentum  
in quo infunditur/possit adherere/sine separatione/ Et si aliter  
putas fixare sulphure/primus non erit amatum metallorum/  
neque consequens quicquid/ quoniam est de natura ignea/ Et  
si in materia prima argenti vini fixetur/ erit perfectio et  
transmutatio metallorum/ Quoniam ab illo omnia creantur et in illo omnia  
resolvuntur/ et in sulphure conduntur/ cum multiplicatio  
tincture quicquid dicitur materia dissoluta et coacta  
ta per virtutem unius retrogradationis propriam naturam  
Et per intellectum hominis rei apparet quodam tinctura  
sequenti altissima est maior quam naturalis/ Quia  
cum maiore tinctura creatur in subiecto argenti vini  
medicinalis ex pura natura per actum magistri/ Illa  
maior tinctura multiplicatur in multis tincturis primis et  
ex multis potentibus constituitur et fit/ et hoc per poteri-  
cia mixtionis materie/ que fit per virtutem caloris na-  
turalis et sui motus in dicta materia metalli/ que  
postea constituitur/ sulphure/ quod dicitur subiecto argenti  
vini/ in qua coniunguntur multe tincture in unitate ma-  
trici sulphureis et argenti primi albi aut rubri parti-  
tem lapidificationis sulphuree/ et ipsam efficiunt in ma-  
teria argenti vini/ Quapropter constat de sapientia veterum  
experientie/ quod ista maior tinctura est maior quam omnis  
alia tinctura lapidis/ quod est per naturam/ sic patet  
et plene demonstratur in tractatu questionum. xxx. ques-  
tione/ in mixtione fermentorum m. 2. pte  
Qualis est materia dicti argenti primi. et sulphuris primi  
quorum natura / Indicatur / 60  
f. illi magis et dymus/ per humiditatem radicalem in  
qua calor naturalis incalescit/ est multum

164



Vinctuosa/et ideo sua sepe est in difficultate/et p. o. q. d.  
 sua equalitas/et nisi hoc esset/naturae non posset p. videri in  
 suis naturis/que sunt soliditates/et fluxibilitates  
 permanentes et c. Et ideo naturae desiderat fieri semper in  
 eo perpetuali in suis individuis/et consuetudine  
 sua p. videri/et per naturae sapientie ordinem istud in  
 mundo in corpore vinctuosa multum fit. Et tenet  
 in se materia tunc unita in multitudine caloris na  
 turalis/et p. sepe tunc talis vinctuositas p. ma  
 nentis/et tenet quodammodo in se liquidum/et fit ex aqua  
 post separationem p. vinctuosa/et filii humidi  
 vinctuosa et p. vinctuosa materia in se. Et p. vinctuosa/et  
 sua sua vinctuositas est p. vinctuosa materia et vinctuosa  
 filii. Quia p. vinctuosa p. vinctuosa intelligitur/et tunc  
 non potest fieri p. vinctuosa alio. Et sic fit/et vinctuosa  
 non fit in alio/et sic materia non est sine aliqua forma  
 p. vinctuosa est p. vinctuosa tunc calor complexionalis  
 et sua materia/et est ibi/et sic vinctuosa p. vinctuosa materia  
 huius/et est in se vinctuosa/et alia vinctuosa genera  
 tia/que est in se vinctuosa. Quia filii intelligitur/et ma  
 talis sulphuris est multum lucens/et fortiter mundum  
 et apportata ad puritatem/et vinctuosa p. vinctuosa  
 multa forma et acutissima/et tali modo/et p. vinctuosa  
 vinctuositas gemabilis portat in se/et nec aliqua in  
 vinctuositas flammatica vaporabilis/et sic fit/et  
 p. vinctuosa illa sit subtilis p. vinctuosa et subtilissima  
 ad formam vinctuosa electa sunt portata/et in con  
 stit. Et oia in se sunt mixta p. calorem et dispositionem  
 vinctuosa in clausis et reflectentis vapore in semetipso  
 et contra locum suo gressu/et forti ligamento  
 naturae colligunt in p. vinctuosa et vinctuosa multum  
 myriaculosam



De notitia caloris naturalis et loci suo dispositione  
 ad creandum sulphur supradictum. / Suba / Ga.  
 f. ubi humiditas. aeris. non potest converti nec conge-  
 lare in sulphur. nisi per virtutem sui. quod est de  
 sua natura. propter totum porosum et aptum. in quo est  
 illa subtilitas. natura. quae congelat. aerem. in istam sul-  
 phuris. in qua continetur per calorem naturalis. et per  
 suos poros. aerem. per immersionem. et per resolutionem.  
 de caloris naturalis in sulphur. primum congelat. Alio  
 modo si corpus non esset aptum. aerem. non posset huius in  
 tortum. nec scia si corpus non esset spongiosum. quia in natura  
 que totum aptum est magistra procedes et exemplare magis  
 sapit. quod ipse possit mutare quod est nec multiplicat  
 aliquid. prout est in spongiosa solida et compacta. sic ap-  
 paret in metallis in sua propria existantibus. ob hoc non  
 dicimus. quod quoniam inuit mutatio metalli in metallum.  
 vertat prout in sua prima. per primum suum generem.  
 quod stantia in sua propria. per non potest prout. nec  
 vis est. si ipsa habeant prout. quod perfectione  
 toro et prout. Et si habeant prout. prout  
 debent sustineri. si ista sustentencia est duplex. per  
 naturam contentis. quod aut prout. aeris. per. per  
 phicet loquendo. et tunc phicet. et est sulphur por-  
 tatum in medicamentum. si est sulphur portatum in me-  
 dicamentum. tunc corpus habet partem per quod sione. prout  
 in aliud. sicut ab eis comitit in istam naturam.  
 sub consuetudine suo. si est. aeris. tunc corpus  
 per resolutionem suo. nature et concessione illius.  
 per virtutem. aeris. in istam sulphuris. est natus  
 per. ad ultimum passum suo. mortis. et hoc.

GA

169



qm tale sulph<sup>r</sup> non possim<sup>9</sup> inueni<sup>9</sup> i alio loco nisi in  
p<sup>r</sup>fundiori s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> ventis. Et cū illud sit s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> p<sup>r</sup>ima nat<sup>u</sup>ra  
q<sup>u</sup> tenentur in e<sup>9</sup>u<sup>9</sup> actu nam est q<sup>u</sup> p<sup>r</sup> corruptione  
s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> nos h<sup>u</sup>am<sup>9</sup> illud ex<sup>r</sup>trahere cū s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> illo nō p<sup>r</sup>  
s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> p<sup>r</sup>fect<sup>9</sup>. Et ideo p<sup>r</sup>h<sup>u</sup>ncipit in s<sup>u</sup>u<sup>9</sup>  
t<sup>u</sup>o d<sup>r</sup>istotiles plato et o<sup>r</sup>es alij valentes doctores  
p<sup>r</sup>h<sup>u</sup>ncipit p<sup>r</sup> p<sup>r</sup>es metall<sup>9</sup> nō p<sup>r</sup>it p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> de forma  
in forma p<sup>r</sup>fecta in p<sup>r</sup>es metall<sup>9</sup> et s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> cons<sup>r</sup>uacō  
q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> a<sup>r</sup> forma metall<sup>9</sup> nisi q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> in s<sup>u</sup>u<sup>9</sup>  
p<sup>r</sup>ima nat<sup>u</sup>ra s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> et a<sup>r</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> p<sup>r</sup>  
tea q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> et nō p<sup>r</sup>cedit s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> et s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> de c<sup>u</sup>  
p<sup>r</sup>fectis nā illa h<sup>u</sup>nt p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> et p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> cor<sup>r</sup> m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> d<sup>r</sup>  
p<sup>r</sup>fectio<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> p<sup>r</sup> m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup>. Q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> p<sup>r</sup>  
fili cū tale sulph<sup>r</sup> nō possit h<sup>u</sup>nt n<sup>u</sup> m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup>  
nā nos m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> p<sup>r</sup>ima cor<sup>r</sup> ap<sup>r</sup>iant<sup>9</sup> et s<sup>u</sup>u<sup>9</sup>  
p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> cū op<sup>r</sup>acōe al<sup>r</sup>em<sup>9</sup>acōe certe et p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup>  
om<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> de q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup>  
tū debet am<sup>9</sup> cor<sup>r</sup> p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> t<sup>u</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> cor<sup>r</sup> p<sup>r</sup>  
solucōe et cōu<sup>r</sup>sione h<sup>u</sup>nt nā s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup>  
s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> ignorancie h<sup>u</sup>nt q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup>  
nō s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> debent dice<sup>r</sup> cū s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup>  
nō e<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> cū de toto ignorant ap<sup>r</sup>icōe p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup>  
tū et p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> compactat<sup>9</sup> i s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> ac  
tūe et m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> cū sit  
i actu p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> cū p<sup>r</sup> actō h<sup>u</sup>nt faciat cū op<sup>r</sup>acōe  
cor<sup>r</sup> p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> p<sup>r</sup> nō m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> nō p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup>  
fieri s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup>  
distillandi et p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup>  
p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> n<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup>  
m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> n<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> n<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> ad s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> p<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> q<sup>u</sup>u<sup>9</sup>  
cor<sup>r</sup> t<sup>u</sup> m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> cōp<sup>r</sup>mitat<sup>9</sup> m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> m<sup>u</sup>diat<sup>9</sup> nā  
q<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> h<sup>u</sup>nt t<sup>u</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup> s<sup>u</sup>u<sup>9</sup>



opus qd dmsimode opat p m intentione transmutacionis  
 sine pmo natmo intellectus p opatore cu omibz suis  
 factis/ ad huc magis pmolet qd si tu filius qm no  
 hes intellectus p m modi opis natmo/ te pmo ad dis  
 talland/ et arbitrar h b facere/ ante posses co  
 sume/ oia tempora vite tue et vixisses p mille annos  
 et cotidie distillares/ et qd ad bonu portu dices/ posses  
 elat/ si pmo de ill no magis intelligas virtutes/ et  
 postea oia sua signa b cognosces in eoz mutaco/  
 qnd no p fieri sine pmo instrumentis/ que tibi apertis  
 ita qd scias b sensu potendi/ nos t id pstanting  
 in pmo si hes intellectus/ que dicunt conseruata  
 qd oia obediens voluntati natm/ tamq msta  
 quai ex volis portis/ postq complendo/ no post alia  
 vite gratia tibi pstatu/ et vocat in m magistro  
 pmo/ soluto/ p de pmo/ dem venet pducio/ ad  
 fixacone/ Et p ignorancia h eoz ignorant opit na  
 Et qd pualos h eoz sunt clera at matores qm igno  
 rant qd sup dicit/ qd et fimit tenent qd nos in  
 m magistro no possing assilari natmo in aliis m  
 h nos fili ex certa scia dicim filis doctis/ et foli  
 ces scia de na pstanti cu certificacone visibili/ et  
 cu experimento comprobato et absq fallacia/ na go  
 ualut opat in suis pmo locis h eoz calid et porq/  
 pmo nos in h passu dicim/ qd na nobis voluit de  
 monstrari/ qd omne qstionis at mltiplicans nato  
 debet h eoz msta concantato illis qd eert et  
 mltiplicat/ Et deo h m eoz p m sapientis p m om  
 altimptaz/ p m dendo opa natmo et assilando illi  
 in suis mltiplicacoibz/ et nos sequentes vestigia

.no. 2. regina  
 .no. 2. regina  
 .no. 2. regina  
 .no. 2. regina

.no.



no. bu. tra. porosa  
et spogiosa

illig. tnd. quantu est possibile m. veris et peculios. trans.  
mutacionibz. videtur. inuenimus. cu. experimento. p. bato  
et certo. q. omnis metallu. dissoluitur. indiget. nectio. loco  
poroso. qm. sit. de. fit. de. sua. p. p. ma. continens. de. pu.  
ja. na. Sed. metallu. dissoluitur. quo. d. r. ac. vi. in. q. loco  
poroso. se. et. q. ost. et. augmentat. h. p. na. multipli.  
cat. sic. fac. quolibet. alia. res. que. est. in. actu. multi.  
plicacione. fm. sua. nam. q. d. r. fit. corpus. porosu.  
ut. q. ost. se. possit. dilatari. et. in. illo. p. f. co. et.  
conolito. et. mutat. in. nam. illig. q. est. continens  
et. multiplicat. Et. q. corpus. est. spogiosu. recipit  
id. q. p. p. d. et. magis. p. v. t. motus. fm. ac.  
lorio. naturalis. qm. motus. est. in. attractione  
mutu. et. mutu. monet. in. p. tes. illig. q. in.  
t. p. sic. locu. monet. ad. fm. locu. qm. p. illu. loca.  
tu. trahit. p. aliqua. v. t. ffili. causa. attractio.  
mutu. i. quatu. est. in. locu. ad. p. trahit. mut.  
mentu. q. p. et. v. t. g. n. t. a. lapid. qm. alio. m.  
v. t. m. g. calore. n. a. l. p. h. a. m. n. p. s. q. o. t. i. s. fm. q.  
nulla. p. o. q. e. a. t. cu. sit. corpus. p. t. u. et. v. t. n. d. a. l.  
Et. ideo. in. o. p. o. s. t. i. t. e. n. e. t. a. est. a. c. t. u. s. n. a. t. u. r. a. l.  
que. est. f. r. i. c. t. u. et. p. p. n. i. t. m. a. c. u. l. u. d. e. i. c. a. l. o. r. i. s. q.  
a. c. t. u. s. m. a. n. i. f. e. s. t. i. t. i. n. c. o. l. o. r. e. m. g. qm. o. l. o. t. a. s. i. n. t. b. u.  
m. y. t. a. et. corpus. est. q. e. m. a. t. i. d. Et. n. o. l. o. t. a. s. i. n. t. b. u.  
m. y. t. a. n. i. q. v. i. d. e. b. i. s. m. i. g. r. e. d. i. o. que. est. m. a.  
i. n. f. e. s. t. a. c. o. l. o. r. i. s. q. m. i. g. r. e. d. i. o. m. o. n. s. t. r. a. t. p. l. o. r. e. s.  
n. o. p. e. m. a. n. e. t. p. n. a. t. u. d. e. v. t. u. s. a. c. t. u. s. et. v. t. u. s. a. c. t. u. s.  
est. f. i. n. i. s. c. a. l. o. r. e. s. t. a. l. i. t. et. m. i. s. t. i. m. u. n. d. a. l. i. t. et. ille  
est. qm. o. r. a. m. i. g. r. e. d. i. o. qm. o. p. a. t. i. n. f. i. n. i. s. h. u. m. i. d. a.  
Et. qm. o. p. a. t. i. n. f. i. n. i. s. h. u. m. i. d. a. d. e. m. o. n. s. t. r. a. t. q. o. l. o. t. a.  
f. i. n. i. t. b. u. m. y. t. a. qm. a. g. n. a. m. p. f. u. n. d. i. o. n. i. c. o. r. i. s.  
p. e. n. e. t. r. a. n. s. et. i. o. s. o. l. u. t. c. a. l. o. r. e. qm. est. l. i. q. u. i. d.

no. do. t. u. t. o. a. c. t. u. s.  
et. de. m. i. g. r. e. d. i. o.



in humido radicali in colore nigro. Quia si humidum  
radicale est, est sicut ignis separatus a corpore in sua caliditate  
concreta sufficiens se habet calor naturalis. Quia si sicut  
deficit et corpus manifestatur in colore rubro. Quia  
opponitur sine effectu. Quia calor naturalis recessit et corpus  
remanet sine vita. Sicut humidum est et dicitur. Est  
materia sicut in qua calor naturalis potest et in calore  
et in caliditate operatur contra sicut humidum et quod  
negat humidum. Quia cum sit separatus a corpore tempore  
amento. Nam est quod habeat operari in quantum est ignis  
et quia non est aliud sicut si de possessione sine ratione  
per qualitatem contrariam sicut quod fecerunt aqua et terra  
et sicut operantur ligata et per quod est temperatus. Quod  
est in se calidus appetit et quod sicut sicut sicut in  
quo potest et facit totum in se ut arbor. Quia  
sicut canis per tale humidum in quo calor naturalis  
calidus non separatur a corpore de toto in toto per ignem  
exteriorum. Quia quod in suis naturalibus et per se  
caliditate. Quia ipse potest non potest trahere  
nec contrariis in se. Quia quod non esset per se  
pale agens. Et sic multipliciter ex toto potest  
non autem in se. Quia si fieri in se per caliditate et  
humiditate. Quia quod calor naturalis calor  
De essentia ignis et quomodo nos illud appellamus  
in hoc magistro. Textus. 69.

Et ibi per hoc id deo patet ostendit distinctio.  
Si talis calor est in qualibus per generationem  
si in visu sit quod dicitur per generationem habet in se di-  
versam operari. Et ideo dicitur calor per se  
per modum qui dicitur. Voluit calor et in se  
naturalis non est sicut in forma et in se.

no. de minima  
caliditate

no.



ymo est de multis formis et de multis virtutibus in  
 et fortitudinis quia capit specificam per determinationem ubi  
 in quo est et ideo nulla pars in quibus et constingit  
 quod habet multas operationes miraculosas et fortis  
 notabiles ex quibus aer est purus et naturalis filius  
 per fortitudinem extraximus partem naturae quod est  
 occulta et manifestum et ratione lucramus per  
 vim sensus et intellectus quod illa sunt prima  
 cognitio sensus et operationum naturalium et tunc hoc  
 est directum instrumentum experientiae virtutis cuius  
 nos et manifestum sic videmus quod quolibet super  
 dictarum operationum et de diversis monstris et foris  
 et debilius sed et diversitas est per diversitatem im-  
 pationis et de quod mixtura non est tamen nisi cum  
 actus in genere videtur distillare et per distillare et  
 dissolvere et congelare et per contrarios virtutes  
 in magister per ignorantem mundi reputat in  
 deus quod et opus mulierum et demonstrat quod  
 non habet caput neque caudam sed per partem sentit tamen  
 satisfactionem postea supponendo quod deus mixta  
 sit trita et non trita quanto est calidior per cal-  
 lorem naturalem tanto plus est calidior et de sic  
 contra de humore videtur et magis suos effectus  
 imprimet in deo et quod quodammodo commutat in  
 suo filio per convenientiam virtutis humore quod deus  
 hoc quod calor naturalis in tantum quantum est  
 panis et in fovea in materia grossa hoc non possit  
 fieri nisi informetur per adunet per calorem  
 extrinsecum sapienter administratum per naturale  
 operatore sic videtur est in operatione subtilis  
 et sua multiplicatione et hoc quod opera naturae



fieri in gignitudo ad respectu virtutis effectualium/  
quo sunt in solis et in materia aut natura illius  
caput de virtute determinatione. Quia virtus  
agens quod est in humido exalato statim penetrat  
omne humidum condensatum / sine adiutorio  
caloris extrinseci. Et cum humidum videtur esse dea  
virtus sit exalatum / seipsum et solimque sua virtute  
et cor densato et quod postea est vacuum a virtute  
remaneat sine aliqua impressione / et id dicitur. Et hoc  
statim recipiat / et deinde statim patet in factis to con-  
taminat / Et hoc per contrarietatem facti et huiusmodi  
si humidum est omnis apacitas / apacitas facti est quia / Et  
si virtus est quod sunt sustinet impressionem et quantum  
dimittat / et huiusmodi hoc facit absque igne accidentali  
et factum non / Et id cum factum indiget igne ad fa-  
ciendum impressionem / illud factum subtilitatem tamen quantum  
passim / et cum huiusmodi mystem donec sit modum to  
patet et factum subtilis / ut in adiutorio per calorem  
faciat de toto suo corpore nobile impressionem / Deinde  
tamen ad hoc faciendum / sufficit tibi calor ignis quod ex-  
stantis / et calor quod natura operantis / de quod tamen tibi  
diximus quod bene potes intelligere / Attamen fili nunc  
est tibi / quod deum calorem plantis in terra multum sub-  
tilis / hoc huiusmodi tenet non impedit impressionem / Et  
de hoc accipe ex a subtilitate huiusmodi / fili deinde calor  
est tamen principale effectum tamen quod per quod / Deinde  
id quod non est nisi in potentia / portat in actu magis  
manifestum cum clara experientia quod adhesionem col-  
ligat in instructu naturae / quod ignis in quantum est ignis

no to istud con-  
bui quod est deinde  
fuit effectum  
calor natus



no.

no. qd solo vocamus ignem  
a fine vocamus appellam  
calorem naturalem

no.

nam p[er] faciem p[ri]mo s[un]t p[er] q[uod] ad h[oc] faciend[um] m[an]u m[an]u  
atq[ue] eo q[uod] n[on] op[er]at[ur] sic i[n]st[ru]mentu[m] organicales  
sic facit calor i[n]natu[s] cu[m] op[er]ato et i[n]fl[ue]ntia i[n] illo  
a solo et scilicet et n[on] p[er] ignem gen[er]at[ur] sic multu[m] p[er]tinet  
putat p[er] eor[um] ignoranciam na[m] ad diam[et]ru[m] q[uod] l[icet]  
creat[ur] ab igne i[n] q[uo] n[on] vident aliu[m] ignem  
cor[re]ct[ur] nisi gen[er]at[ur] nec aliud sulph[ur] n[isi] aliud. ac p[er] n[isi]  
sit uulgar[is] e[st] homin[um] decepti p[er] eor[um] cecitas op[er]at[ur]  
et postea vident[ur] dicens q[uod] na[m] p[ri]mo cu[m] decept[ur]  
cor[re]ct[ur] eor[um] et q[uod] eis dedit i[n]telligere vnu[m] p[er] aliu[m]  
s[ed] h[oc] n[on] est p[er] salu[m] honore eor[um] sic nos p[er]b[er]im[us]  
p[er] q[uod] p[er] p[ri]m[um] relinque[n]t i[n] scriptis. Q[uia] m[ult]i s[un]t  
filii h[uius] m[un]di et nos s[ic] s[ic] i[n] m[ult]is locis n[ost]r[is] vo  
luntate p[er]alit[ur] i[n] a[n]i[m]o op[er]at[ur] n[ost]r[is] magist[er]  
et evidente c[on]fessionis cu[m] filio doct[ri]ne est for  
t[er] declaratu[m] s[ed] p[er] solo vocamus ignem et s[un]t  
viciu[m] app[er]ent[ur] calore naturali et q[uod] i[n] se p[er]  
tat fortitudines solis cu[m] adu[n]to calore g[er]it[ur] sic  
app[er]et p[er] s[un]d eff[ec]tu[m] q[uod] h[oc] q[uod] calor solis facit i[n]  
minu[m] i[n] mille annis q[uod] id facit calor naturalis  
sup[er] h[oc] i[n] una hora q[uod] nos et m[ult]i alii illu[m]  
vocamus filiu[m] solis q[uia] p[ri]mo p[er] i[n]fl[ue]ntia illu[m]  
fuerit g[er]it[ur] p[er] nam s[un]t adu[n]to aq[ua] et ideo  
dystotiles appellam[us] solis p[er] et t[er]p[er] magis  
om[n]i vegetabilu[m] s[ed] sol i[m]p[er]nat t[er]p[er] et cal[or]  
vni[us]ficat[ur] q[uia] postea p[er]t[ur] i[n] calore natu[r]ali q[uod] m[ult]i  
p[er]licat[ur] cu[m] adu[n]to calore ignis p[er] a[n]i[m]o magist[er]  
Tunc postq[uam] p[er]t[ur] vocam[us] illu[m] filiu[m] ignis  
p[er]ico la monstrat q[uod] p[er]t[ur] cu[m] dedit i[n]telligere cu[m]  
m[ult]a magna claritate aut si occultam[us] i[n]telligere



cū magna obstinente/ si tu qm nō p̄sentas in p̄tina ali  
 quid/ quomodo possis cogitare q̄ molig tibi possem  
 dicere/ Vnde an tibi p̄ sufficiat/ hō q̄i modo volūm  
 dāre sūo aliq̄ p̄gnato/ hō est/ ignis naturalis qm  
 gendat p̄ solē/ et multiplicat cū ad interiorē ignis  
 nō cū disposico p̄tū/ Qm si p̄m istoz tū de se  
 cept apti/ totū nichil valeret/ Quare conuenit/  
 q̄ sit filius solis/ q̄ p̄ illū naturalit̄ gendat/ Et  
 fit postea filius ignis/ cū p̄ illū crescit et multipli  
 cat in toto in terra/ Et adhuc fit filius p̄tū/ cū  
 p̄ illū regit et gubernat/ donec ad finē suū p̄  
 fecerit/ et sic monstrat q̄ filius sit qd̄ patres/ p̄m  
 est cū suū gendacōis/ et secundū suū multiplicacōis/  
 et tūc suū p̄fectōis/ p̄p̄co dicim⁹ filius q̄i capias  
 m̄am tūc impignatā a solē/ et utriusq̄ bono p̄  
 ex p̄ fctile utriusq̄mentū/ q̄ ille debet p̄p̄o in  
 loco solis/ portans in se vīm suū patris/ pat̄ filio  
 suū p̄stant suā potestate/ ipse est n̄ sol/ et  
 n̄m auz/ influxū tū est m̄a aia/ et nō in alio/  
 et n̄m/ es in quo est dictus sol/ et tūc leprosa  
 et m̄ia/ in qua auz/ vulgare statū corripit/  
 honora natura illig/ et h̄as suā v̄nto in cognos  
 cencia/ qm h̄ est lapis honoratus p̄ptus in lo  
 cis desertis/ et ē virtus inclusus volū magnū se  
 cētū et thosūmū inccōitatus/ p̄ fili mānē m̄o  
 medie debet se m̄m̄ta ex quatuor. oleū/ p̄mū  
 est ignis/ p̄p̄o cariblo m̄ytmū alioz. oleū/ tali  
 modo/ q̄ n̄cē est q̄ ignis naturalis admiēt p̄  
 calore digerentem/ Et aqua/ p̄ fluxū p̄tū q̄ possit

. nō. do. ignis  
 . naly. qm  
 . filio. sit. qd̄  
 . patres



no. de appercoo

est in humidum/et aer/et deum humidum possit inspi-  
rare in terra/ Et haec consistencia sibi et potentia  
sue figure/ Utens colosialis quo format/ est in ca-  
lore et in spiritu/ Et hoc communiter dicitur miscetur pro-  
onabitur per medietatem quo vocatur geometria/ no-  
tu equaliter in quantitate/ si tantum quantum possit  
ad virtutem et ad finem aut subiectum aut medium/  
Et ista mixtio est prima et principalis res natura  
qua omnis materia generatur/ sequitur per se/ prima  
habet potentiam lapidificationis aut vegeta-  
tionis/ antequam possit appellari mineralis desu-  
pere subiectum/ no sic anima vegetabilis est in plantis  
si sic deum est/ Et tunc et quantum sunt sic de  
comparatione in eis sequenti

Quomodo artifex debet habituari ad mensu-  
randum suas inventiones/ respondendo fortitudinis  
ignis qui est instrumentum naturae/ Rubra/ 69

Exemplum nos datur hanc doctrinam/ eo quod  
in inventionibus debet attendi per quod  
sitatem virtutis ignis naturae/ eo quod tunc quoniam  
virtus ignis militet contra aquam/ sic per maiorem  
fortitudinem vincit/ et est vincens secundum propriam partem  
igitur naturae est/ si virtus aquae non superet calorem natu-  
ralem/ eo quod plus resoluatur et dissolvatur et esset  
mortificata virtus vegetabilis/ et quia in natura aqua  
si in quadam calidiori/ Exemplum ad confortandum  
virtutem lapidis qui fit totum hoc fixare et congelare  
septena partem aquae separabis cum lento igne per  
distillationem a toto spiritu/ per medietatem medietatis

no. 60

118



qui h[ab]et magis aqua p[er] qua sulph[ur] pot[est] in  
 dissolu[ti]one et conuertit[ur] in natura aqua p[er] poten-  
 tiam illig magis. Et de hac re na nobis dat  
 ex[em]p[lu]m q[uo]d fortior semp[er] vincit debiliore cu[m] p[er] magis  
 q[uo]d de succin[u]m quap[ro]pt[er] debet te custodi[re] ab  
 isto p[er] magis quoniam p[er] sensu volu[n]t facit. Item  
 nam est q[uo]d sic aqua vincit sulph[ur] et v[er]it[ur] p[er]  
 dissolu[ti]one in sua natura in fili modo conuenit /  
 p[er] sulph[ur] h[ab]et potestate vincendi aqua et illa  
 p[er]tendi p[er] congelatione ad p[ro]p[ri]etate suo natu[r]e. Et  
 ista com[un]is fit p[er] p[ro]p[ri]etate d[omi]ni que monet a co-  
 cordancia sicut iaco naturalit[er] nobis monstrat /  
 et experientia nobis certificant in confortando  
 virtutem lapid[is] et in dando sibi t[ame]n de succin[u]m  
 p[er] quousq[ue] h[ab]et potestate conuertendi aqua q[uo]d  
 p[ro]p[ri]etate p[er] suas vias in suo fili cu[m] conuertebat /  
 fili p[er] monstrat et temperametu[m] emulibet coru[m]  
 fuit p[er] confortatione suar[um] m[en]t[is] p[er] p[ro]p[ri]etate q[uo]d  
 dist[ri]cto scy[ent]ie no[n] plinu[m] qualis iob est / s[ed] in quat[er]  
 modis p[er] et debet p[ro]p[ri]etate ista potestate monstrat  
 m[en]sibilis ignorantu[m] offendit p[er] que h[ab]et potencia et  
 cognosce[re] illig / q[uo]d in iob gen[er]aliter sapiens et  
 ignorat p[ro]p[ri]etate i gen[er]aliter / h[oc] q[uo]d quoscunq[ue] iob  
 q[uo]d coru[m] d[omi]ni manifeste demonstrat / de e[st] manifeste  
 ta cu[m] h[ab]et cognoscentia p[ro]p[ri]etate sic h[ab]et sapiens  
 p[er] vnu[m] et alt[er] scit p[er] p[ro]p[ri]etate q[uo]d ma[n] est p[er]  
 q[uo]d vnu[m] illig est confortata et q[uo]d ciaq[ue] p[er] fieri  
 et demo[n]strat sua op[er]atione scit vnu[m] et no[n] alt[er]  
 Et nescis fili / q[uo]d cu[m] vna iob est cu[m] d[omi]ni gen[er]ali

no[n] de mune ibi



11 a no coſeque

Prælibet maſant qdlibet corpꝫ aut omne mōdū mōtū  
to illorꝫ nō debilitat nec confortat niſi p amore opio  
quā dea virtus debet facere et conſequendo et ſi poſtea  
conſequentiſſimo cognoscet tā bñ p ignorantē pōt pōt  
ſapientē ſi ſit pſca at mīſca ſi mīqꝫ p hō hōbit uꝫ  
norand cognitiōe maiore diſpoſitiōe mād n tū ſit  
illo q videt hōrē mīſimū et dicit et indicat pſco  
hōm ſuſtinet dignitatem at hō mala diſpoſitiōe m  
ſuo corpore et hō eſt genale ad dicendū tā bñ  
ignoranti ut ſapienti et cognoscendū tā bene pōt  
vnu ut p aliū ſi mīqꝫ p hō ignorant cognoscet p  
pōtate diſpoſitiōe conſuſo p quā corpꝫ at mā  
conſeqꝫ aut nō conſequit ſuas opaciōes at bonas  
aut malas et ſi nō cognoscit mīqꝫ hōbit cogni  
tiōe confortandū aut debilitandū dico t fili q  
totū hō nō p conſimari niſi p diſtictiōe pōd na  
turalis informat p mīſimū qd monet p mītel  
ligencia ad pſpectū evidenciā experimentorꝫ nō  
ſophiſticorꝫ quāqꝫ apparet qd oīs ignorant ex  
ulat et expellit a mō naturali magiſtro p illas  
ignorantes pſificas et planas mendacijs teſifi  
cat pſo filiō cogitatu p. ex. evidē qd mīdia  
eſt beſtialis et nichil ſcit qm tūm dicit hō corpꝫ  
pōt debilitare virtutē p hō dēmonſtrat  
p ipō nō melius cognoscit de diſpoſitiōe corō  
at mēdū quā faciat vnu qd hō mīſcia mīat  
qō apparet manifeſto qd ſi p ſone diſtictō nō cog  
noſcit diſpoſitiō virtutis pōtate p conſideratōe  
actō mīqꝫ ſciot aliq tempore qd dō illa pōt



que fit per se confortatio aut debilitatio / que con-  
 fortatio in confortatio vniq no potest fieri absq debi-  
 litatione absq sic manifeste apparet in dispositione  
 in sulphure aut lapide  
 Quomodo debilitatio vniq est confortatio absq et q  
 modo p confortatione virtutis mineralis greditur in lapide  
 f illi ois debilitatio coris et dissolutio illiq est  
 labilitas sui temperamenti et omnis tem-  
 peramentu est corruptio per se et deo quod p  
 de in lapide hanc se debilitat p dissolutionem  
 et divisionem et corruptionem / p virtutes aque in q  
 medicinalia nature fingunt in ois ptes elem-  
 tales / se habent confortati ad faciend conicio-  
 nes et omnes altitudo mptat in ois nona ge-  
 neratione / ut p suavitatem illiq confortamenti / vir-  
 tes aquar confortate possint melius et accepta-  
 bilis et sic appropriari contra pfectum aut defectum  
 et operari p sua bona exubantia potestate  
 vinctis virtutes in lapide debilitatas et illas  
 condito in se et in sua qualitate / et in sua natura  
 Et p ista confusionem facit p debilitate vniq  
 et confortatione altiq opat in lapide q hanc  
 qui submisus est in uno magno gurgite aqua  
 p istum modum opat cu patenti ioue / nos  
 monstrat natura sapientis / q vnde lapide quid  
 debilitatus potest confortari in debilitando aqua  
 confortate in mo / q hanc potestate condit  
 de aqua ad sua natura / hoc est id q opat de  
 natura hanc vnde in natura sua p via bo-  
 na temperantia / et hoc q opat de natura frigida



vertet in naturam calidam. Sed nunc est quod primo fiat  
veritas in natura frigida quoniam in eo transmutacione. elo.  
ista sustentencia et passio preedit et debet primo fieri  
et preedit transmutacionem. Iste scilicet antequam oia possit  
perferre ad hanc transmutacionem. Quod utinam elo. transmutat  
obtinere in sua potestate preedit. elo. transmutat  
aut transmutat et per fixet in illo modo transmu-  
tacione oia et sic in ista hanc elo. habebit  
matiam in aliquo alio elo. Quare igitur nobis assignat  
nat. quod dea habet in elo. et utinam alio elo.  
illi qui intelligit doctrinam annotatas per hunc modum  
in magister. qui dicit significacionem in lapide  
dicendo. suavit et cum indigis in ignis. Ascendit  
a terra in celum et quoniam nunc est. per descendit  
de celo in terram et ibi inuenerit ventum sequi  
qui fixat lapide portat in ventum ventum volat  
Et qualiter sit debet intelligi. per in lapide  
per passionem et sustentencia sue nature natio habet  
transmutacionem per qualitates omni alio elo. antequam  
sit perfecta media. Et igitur si fiat potest in ventum  
in frigida potest in ignem et ibi in ista. Et si  
frigida potest in ignem ibi sustentent. ventum in ignem  
ibi habet pati quousque fiat perfectum hunc. Et si  
hunc potest in calore in ignis  
accensus et magis extinguitur neque deficiat. Et  
ista media est complete facta et perfecta quoniam in  
bilis nature in potando et ventando in pota cu-  
culam transmutat per oia elo. et cum calidi caloris  
ista bene sustentent quare ista est tam nobilis  
Quod compositio lapidis in aere. non est nisi anima



eloto<sup>2</sup> ole<sup>2</sup> / omg solis natm / Enbta / Al

1. Al

¶ Raptorex nobis declarat doctrina pñi / quo dicit /  
 ¶ Et comisso lapid m. aequi / nō est nisi muta  
 cio natm / Descriptamō fili ueritatis nō intelligat  
 qd sba nī lapid sit aqua at dīcora / qm ipa nō  
 est solimodo pteq<sup>a</sup> una sola natmālis sba et co  
 nersa de toto in totū in natmā frigida pmutat  
 et anq<sup>a</sup> ab illa qmēq<sup>a</sup> fiat / quonq<sup>a</sup> ipa hēat ap  
 petitu sō tpsimilitudī in qualitate aliq<sup>a</sup> eloti  
 Et q<sup>a</sup> tūc nos ea dicim<sup>9</sup> elementaria / et sep  
 am<sup>9</sup> et diuidim<sup>9</sup> in .q. ptes / sū instructū sūo  
 pñi natm / quo uult sep<sup>a</sup> cū omib<sup>9</sup> sūo  
 pñi a sō corrupta / in qua mltū patit<sup>r</sup> et tū qd  
 uenit ad mortē / et qualibet pñi ad sūo pñi eloti  
 qm nulla pñi natm p<sup>a</sup> ēē absq<sup>a</sup> sūo pñi eloti  
 et de qualitate cui<sup>9</sup> uenit / donec pñi ueniat  
 ad suā exspoliatiōē pñi aliq<sup>a</sup> / qua quali  
 tate natmā appetit et desidet / nec tota nat  
 mō est in uno solo elementalī frigiditatis ab  
 q<sup>a</sup> quousq<sup>a</sup> eloti<sup>2</sup> p<sup>a</sup> ole<sup>m</sup> ignis / q<sup>a</sup> tūc ipa est  
 in natmā calidior / sūo doctrinā intelligat / pñi  
 qm dicim<sup>9</sup> elementalē / est eloti<sup>2</sup> pñi sūo  
 natmā quo est una pñi totiq<sup>a</sup> nī natmā pñi  
 in qua ē unū ole<sup>m</sup> elementalē / nos dicim<sup>9</sup>  
 ole<sup>2</sup> ad dīam / qm unū solū ole<sup>m</sup> ole<sup>m</sup> talē  
 dat et pñi ouat corruptiōē fēam / et tardat  
 pñi dīatiōē in semetipso / Et iō simplicia eloti  
 pñi et mchē pñi in hac apte / eo pñi illis



non sunt essentia primo elementum quibus sunt virtutes que  
mendant et purgant / generant et corrigunt / Et hoc de  
ea natura est / si sciamus quod simplicia elementa sunt ex  
corruptione et generatione / et hoc cum et ideo est / eo  
quod simplicia elementa non sunt obedientia naturae huius  
mundi / quo omnia facit nasci / et per ista causa nos et quod  
omnes nostri predecessores per hunc dicimus / quod ipsum deum  
magistram naturaliter non potest fieri / nisi fiat ex quod  
elementis / quo nos dicimus fore oportere quatuor et  
diversum / et in huius natura que est res homogenea  
metallorum tota integraliter deperditur

Qualiter in lapide mutat in omnes qualitates elementales  
Et est natura ipsius lapidis / quo per mutationem in omnes  
qualitates elementales in quas bonum  
consideratur aptus inest mutari / et ista elementa  
cum qualitates oportet / et ideo huius potestate  
potestatem commutandi istam naturam de qualitate  
in qualitate / nunc in sicco / post in humido / modo  
in frigido / modo in calido / secundum quod per naturam per divi  
sionem aut tota per commutationem ad complexionem  
in elementis fuerit confortata aut debilitata / Afflic  
tus debet per hunc lapidem non fit nisi tamen ex natura  
per hunc huius sapientis aliter magis per seipsum duobus  
modis / videlicet per rationem speculativam et  
intellectu moderato / et per experientiam visibilem  
cum perfecta luciditate et claritate / Et de ista sola  
natura fit nostra medicina solum / et sine illa non  
sunt nos intendimus bene docere in fine per te



In natu no debet aliquid miteri quoniam intendit  
 utroque sua potentia nisi tunc id quod sunt suo  
 propter naturam ex quibus ipsa se habet confortari et mu-  
 ti quousque fortitudo suo naturae debilitate possit  
 crescere et augmentari per perfectam mixturam contra pro-  
 priam ignis Et per hoc quod ista natura est de subtili specie  
 sua qualitates elementorum intant et in qualitate  
 illius elementum quo magis habundat in illa conditio  
 quare quidem si lapis potant et circumdant omnia  
 elementa secundum voluntatem naturae et intant totaliter  
 mundum in regione sua ignis tunc ignis prius est illu-  
 minatus per potentiam tunc quantum elementa possunt et  
 potant eo in hominibus et per mundum deficiat qui  
 non lapis est velud materia elementorum in qua materia illa  
 elementa ponit sua formam et in illa potant sic  
 natura non monstrat in omni generatione filii in illa  
 subtili specie condensant qualitates priorum elementorum  
 et illa capiunt sic mundum cum laudone Quoniam elementa  
 sunt quo dant tunc virtutem in ista specie per ipsam per  
 potentiam et tunc per et facere per miraculose  
 per potentiam quam ipsa accipit et acquirit tunc  
 virtutem ignis et aliorum et habet potentiam elementorum  
 et ideo ipsa vincit eo quod est subter et super per sua mag-  
 nam fortitudinem et est in natura per seque et  
 fortitudo miraculose qua gentes simplices reputant  
 ad miraculum et factum per incantationem ad figuram  
 magicam In hoc memoria non possit eis sufficere  
 ad intellegendum ipsum magistram per naturam et ad

no. fin.



Quod to<sup>o</sup> p<sup>o</sup>ta lapid & generalis rubra / 17.

186.

calculated possibly 17



calentur pedibus, si illa quod volat super caput, quod debet  
capi ordinare, et cetera tenore per sua potentate, quoniam absque  
illa nullum finem temperamenti poterit confici nec fieri.  
Et de isto temperamento loquitur philosophus, quod si natura non  
est calida, nec frigida, nec humida, nec siccata, et  
tunc est pura et altera, et ideo multum dicitur, quod non tenet  
magis de una qualitate quam de altera, nisi tantum  
quantum indiget temperamenti sine potentate, quod per  
concordantiam fit per dramam, sicut perale, inquit, elementorum.  
Et quoniam ad tale temperamentum pervenit, dicitur  
esse per in tabula. xii. per inquit.

Quomodo medicum debet esse subtilis philosophus, v. 1. A. 2.

Philosophus filius doctrinae et intellectus potens cognoscere  
cetera, quod inquit, medicum debet esse subtilis philosophus et per inquit,  
quod sit per philosophum, inquit, hoc in scriptis per doctrinam perlectam, inquit,  
statu cetera experientia magis dicitur, quod de foris  
ori subtilis et per inquit, philosophus, et de fusione magis loquitur  
si natus est per inquit, medicum quod sunt corpora me-  
tallorum, et de figuris potentiarum, quod est, inquit, in  
stant in sua natura, et in alio loco dicit philosophus, quod  
debet separari subtilis a grosso, ad hunc dicitur, philosophum, et  
per inquit, ab in per inquit, et simplex a grosso, et a temore  
et per inquit, inquit, medicum fiat, et dicitur ad perfectionem,  
sed in faciendo istud separationem non est per inquit, facien-  
cia, et ideo multum et quasi infinitum sunt, quoniam per inquit,  
etiam ignorantiam intellectus est per inquit, habilitate  
separata, et illi qui non intelligunt hoc non in-  
telligunt per inquit, inquit, quia per inquit, est perfectionem putat  
habere per inquit, intellectum aptum, et habent illum.



totaliter peratum et inchoatum/ sicut ista res ois po-  
test manifestare per claritatem sue experientie/ que  
est vera aut veritas/ Onagget ista sciencia est tam  
miraculum illi/ qui per suum intellectum ad habet/ si  
claritatem suam multo habet in aliis scienciis/ quod hoc so-  
lencia monstrabit ratione et causam tangendo per  
tatem per claritatem experientiam/ que non sustinet  
aliquas probationes nec rationes logicales/ sicut  
tas et longinquas a clavis intellectus/ Et alii sunt  
qui non possunt intelligere/ nisi tantum quantum  
videre possunt corporibus/ sicut in jobus coti-  
diano et mundano/ in quibus per frequentem ve-  
sitationem ois intellectus apparet/ Et cum  
sit oppositum et contrarium absque aliquo medio  
in intellectu/ per tales gentes sunt exelu-  
si et perlongati a vero naturali magisterio/ sicut  
papulus cassati et condemnati in vero summo  
seculo/ sicut ille qui non intelligit hunc est de  
seculo in vero seculo et a quo/ et de soliqui-  
us in vero testamentum/ in quo certo reperit  
thesaurum perhibibile/ si in fine manibus in  
dictum testamentum potest tamen/ Unde quod  
dicimus/ qui non est hostis/ nec zua/ nec tal-  
samini aotici/ sicut te facit sicut facit  
in confem/ si semel tantum iustamque vnu



90  
per se per se / pro tibi / per de illo habebis maiore  
famam commendare quoniam quod

De receptivitate / et qualiter ex una sola natura  
totum fit per se quod. Rubrica / . Alii

Ad hoc dicimus receptivitate / per se ista  
per se de una sola natura / et ex illa  
solummodo / fit hoc per se homines potentes habere  
desiderant et per se quod. Quia ista natura per  
concordiam amorem / et absque violentia et for  
tificatione combustibili / et sine corruptione ma  
nim aut demotione / per calorem sine frigore absque  
sensibilitate sine proprietate mutatur de qua  
litate in alteram / quoniam sicut in una prima natu  
ra aut qualitate / non valet tamen de fine / sed dnm  
modo transiit per totum cyclum / est thesaurus per  
dignabilis et inestimabilis / Illi ad hoc dicimus  
per ista natura per se potest transire per se  
tam cyclum de se. In quo est per se dividit in  
quatuor partes / ut possit transire per quatuor  
qualitates elementares. De sicco in frigidum / et  
de frigido in simplicem / de frigido in humidum  
et de ponderoso in leve / et de humido in calidum  
et de aspero in suave / et de duro et molli et



et placida per dulcorificationem amari. Ad ista di-  
uisio non potest fieri nisi naturae per mutationem  
naturae / sine p<sup>er</sup>ditione p<sup>ro</sup>portatis / nec potest fieri  
nisi naturae quae est in massa duplex et facit cum  
omnibus suis p<sup>ar</sup>tibus / portat<sup>ur</sup> in similitudinem illius  
quae naturae / in qua seculum p<sup>ri</sup>mitivum erat confu-  
tutu<sup>m</sup> per potentiam divinam / ad mo<sup>di</sup> forme con-  
fuso<sup>m</sup> in qua operant<sup>ur</sup> omnia modica confusa / sine  
quibus naturae non posset complere suas operationes  
quod spiritus divinus portaret<sup>ur</sup> <sup>super</sup> aquas / quae  
aqua occupabant p<sup>ar</sup>tes om<sup>n</sup>es aliar<sup>um</sup> elementorum  
sic<sup>et</sup> finis creator deus naturae ordinaret in illo  
motu motu et momento sine alia occupatione  
temporis. Antequam si placuit facere illud in-  
jaculosem confusionem illorum elementorum  
Ipsam operationem facit summus creator om-  
nipotens et noster redemptor / in demonstran-  
do quae naturae / quomodo debet operari p<sup>er</sup> nobis  
intelligentiam / Et hoc non intelligatur / nisi  
de tota summa naturae / quae p<sup>ri</sup>mo fuit creata  
ex nichilo / et postea illa fuit divisa in  
tres p<sup>ar</sup>tes cum certa mensura / et de p<sup>ar</sup>te  
p<sup>ar</sup>te magis



pma cānt deq angelos i celo ampeo/et p ista pmpatē et  
 luciditate ptiapat pmo et bone and cū angelis m  
 na/p qna ptiapacoez fit mī illos pfea pmo i glo/  
 rificacoe/ De pte nate mī pma fecit dñs  
 mī firmamētū/ sic supiq delectamīq i ca. for.  
 maioris et solis et stellas et luna/ et sedit cū  
 suas vntes/ que i natma ptiapat cū iob bass  
 Et de pte mī pma fecit dñs mī hūc mūd  
 et totū qd mīq d sic dēpibit m mō psoni  
 testat m mō quō dñmīq/ Sic fecit dñs mī nām  
 dñmīq/ ut qd quelibet iob possit sup ad sua ppa  
 iocunditatem/ q de magis pma fecit iom mōliore  
 et de mīq pma fecit iom mīnōre/ sic scriptū est  
 i iob natmē/ qd de tanto qd iob magis valet/ sua  
 natma monet de magis alta/ Quappē apparet/  
 qd nā bassa que d mīq pfea i pmpatē/ mīdget  
 de alta i cūctis sūo opib/ dñq vomat ad pfea  
 sūo opio/ Sic qd natma alta dat ei de sua p  
 ritate i tū/ qdū magis natma bassa appat pmp  
 tati et luciditate natmē abeo/ cū attactio/ quō fit  
 p cōmūtate et mīformitate quicūq an eoz  
 dñmīonem/ et hō est p asseniamētū iob qmīq  
 plemīq m hō quīte essēcie delectatū sū cōsidera  
 cōe traditū p sūm agnōgraficū/ Quappē apparet  
 qd pmo erat tōm cōna nā/ **Quomodo debes m**  
**telligē magistm ad respectū constitucōis hūiq**  
**seculi mīq istiq magni mūd/ Puberū/ Aō.**

Vñc loquimr de tūa pte/ hō est de natmē  
 bassa/ qsta est natmē que facit tōmā  
 dñmīates m hōt mūd/ Et de ista dñp supiq qd  
 tu debes fūcte mīelligē/ alit potis cades i dñmō



Et ideo uolo tibi magis dicere / n̄ tñ q̄d' possit sufficere  
ad intelligendi sequenti q̄d' nobis est datum / Unde fili  
intellige constitucōem mundi q̄ne deus omnipotens  
fecit post creaturam naturam in forma confusa / q̄o est  
q̄d' oia .x. elem̄ta erat mixta tali m̄ / q̄d' nec ignis nec  
aer / nec terra nō apparuerunt / nisi oia in forma aque  
que attinebat usq̄ ad circū tñme / sic q̄d' ignis nō  
habuit calorem / nec aer nō h̄uit humorem / nec terra  
h̄uit siccitatem / ymo oia erant visa in frigore p̄ con-  
fusione suam naturam / in tñ / cū nā aqua erat magis  
fusa / tñ postmodum magis nā calida in profundioribus  
aliarū elem̄torū / Et p̄ consequens nā aer magis purus  
aer sit calidus et magis ignis / sic q̄d' postea q̄n impetula-  
sa diuisio elem̄torū / fuit facta p̄ voluntatis potencie dñi  
nō dñi nāe / rep̄obatur q̄d' in terra remansit de igne  
et de alijs elem̄tis in quibz est res quod optineat res  
quibz / sic omni natura pleni aque clarescit et in  
totū medio aeris sup̄ totū / et patet in bassim  
p̄ s̄bas et saporis aque / et aqua plena de s̄ba quāta  
ascendendo in sua natura alta / appropiat / cū q̄ facit  
sit debitum naturam / Unde nos h̄ ponolam p̄ frigida  
q̄d' debet s̄bi / q̄d' natura nō op̄at' nisi p̄ sua volu-  
tate / quo possit ad volūtatis suam magis tñ  
q̄d' p̄ s̄bi satisfact' / eo q̄d' ea creatur / Et p̄ illa na-  
tura dñs deus n̄ facit naturam oia quod videmus  
et nō p̄ mixta suae potencie / sic p̄ tempus dñm  
/ q̄n p̄ amabilem concordanciam illis deus suum nos-  
trator subtrahit virtutes stellarū / quo transmittit in  
aere aquas magis / et pendent in altis sup̄ totū  
regionem aeris / et postea ceciderunt in fons et plu-  
uias at m̄nibz uol in grandinibz / coarctatis totū  
terra / eo q̄d' erant demerita apte illis climatis in

no. ex aqua



aliam/ quousq; in loco eorū fuerunt iensi ad faciendū  
 et q̄plendū voluntate dīnā/ Si dñs dñs n̄ vultet  
 q̄ dñs montes vñq; ab oriente et alt̄ ab occidente  
 in medio t̄p̄o ambo coniungerent/ sicut fiquet x  
 nō p̄ myactm/ Sed p̄ apta m̄stymōta habila  
 vñosa/ que dñs dñs n̄ posuit in nā p̄ sapiētiā  
 totiq; suo concordancie/ p̄ quā faciūt oloa suas  
 accedē/ Et sic p̄libet opq; natū nō ē occultū  
 deo s̄ hōibz/ Quapp̄ qm̄ mult facit aliquid fa-  
 ciat p̄ natūā/ et facit concordia nāo/ qm̄ sine illa  
 nūq̄ aliḡ fieri potit/ eo q̄ aliqua iōs mudi que  
 cuq; sit ad faciendū nō est op̄t̄ t̄mōs limitatō  
 at̄ semitas natū/ qm̄ p̄ ea et cū illa sit/ at̄ p̄t̄ fa-  
 cienda/ **Quomodo terra est plena intelli-**  
**cia/ et qualis opat/ et de creatore/ Adam et Eve**  
**et q̄t̄ opatue/ hō magistm̄ assilat/ eadē hōis p̄.**

¶ **Q**uapp̄ apparet q̄ tota t̄p̄a ē plena intelli-  
 gencia m̄dinata ad opacōz natū/ q̄ intelli-  
 gencia monēt̄ ab alt̄a nā/ sic q̄l nā d̄tollēt̄ h̄p̄  
 sa m̄st̄not t̄m̄/ q̄t̄n assilat alt̄o/ nā p̄ intelligē-  
 cia adūnat̄ a suo fili p̄ cōm̄sionē et potētiā  
 attrāctiā/ dēnde post istā mirabilitatē natūalē  
 dñs cōmit̄ Adam ex limositatē oloa/ p̄p̄/ de  
 limositatē t̄p̄o/ aquo/ aeris/ et ignis/ et cōm̄fica-  
 m̄t̄ eū de solo s̄p̄e sancti/ et de luce et t̄mō et cla-  
 ritatē mudi/ et ex oibz iēsultabit in cōmixtiō  
 iōs q̄itē in suo op̄posito/ s̄d s̄p̄alit̄ fuit q̄atq; ab oloa  
 t̄m̄ost̄/ sic apparet p̄ s̄m̄ d̄olictū et p̄cā/ Et  
 ex ista limositatē constituit s̄m̄q; creator nām  
 hominē/ de qua d̄dā formabatur/ Et ab illo



postea successit transierunt ena / postea precepta nato /  
ut huiusmodi multiplicat / spem eorum capiendo doctrinam  
per nobilem intelligentiam ad massam seculi / quod primo  
fuit confusa / et postea disa ut dicitur est / huiusmodi  
generalis operatio / quia deus dederat naturam / et nobis  
revelavit per figuram / et qui huiusmodi amos audienti /  
habuit totum in suo intellectu / nam in secundo illam  
doctrinam / est opus naturae / quoniam in lapu assimilatur  
in opere ad opus naturae / vegetabilis / et mineralis  
et multo magis / quoniam assimilatur deo / quod dicitur  
similitudine huiusmodi sunt facti / dicitur tu quod pro facis  
nunc opus per naturam / sequitur via et doctrina naturae / per non  
datur naturae / si posset operari per aliam doctrinam / nisi per  
illam que est sibi data ex parte sui magis / precepta  
et assignata per intelligentiam perfectam / per quam movetur  
operatio / Et qui multum operari / non vult fortasse /  
et de hoc sit sibi speculum naturae / quod non format suas  
res in huiusmodi tempore / sed in eis tempore ipsa facit et  
constituit ad se / et in se //

**Qualiter artifex debet se ponere in ordine / ad assimilandum  
suum magisterium ad opus creationis universalis in can-  
do massam confusam quod contineat in se omnia in eis**

18.

¶ Dicitur sibi ponere in ordine naturam quod indiget per  
deum cognoscere / scilicet per rationem quod sit per se //  
transgradationem illius informam confusam ad rationem masse  
confuse seculi / donec portatur in qualitatem magne  
frigiditatis / in qua per se sunt / et qui est perfectus de-  
bet notari et cognoscere / quod non est nisi unum oportum  
effectum per actum ad rationem naturae / velut absque arte  
admiratio sunt confecti per naturam / per consequendo //

¶ natura facit omnia sua opera / quia ipse appetit / quod qui ignorat  
hanc divinam doctrinam



et attingendo finem suū intellectus / qd̄ est eadē motus /  
 anim p̄fū p̄fū ant mediacz p̄fecta / p̄fectu natū /  
 que adiunat p̄ actē / Et in hō q̄posito sunt .x. olo<sup>ta</sup>  
 nāe mundalis simpliciā et q̄posita / p̄ q̄no p̄sultat  
 .x. qualitates elementares / q̄ p̄ hanc p̄dixz p̄mā  
 cōmisionē / lapi n̄ p̄dit in natūa magis frigi  
 da / Et idē cōuenit qd̄ aqua dūot et continet  
 in se alia olo<sup>ta</sup> / q̄ q̄mōz natūa p̄ dūmisionē sō h̄t  
 postea p̄ortū de qualitate in qualitate // h̄c est  
 res q̄no q̄tōt in se tō q̄ indigomq̄ in n̄o magis /  
 p̄eo nō dat intelligi h̄mōd scriptūa cū iōnō  
 p̄pali / qd̄ sic oēs res fuerūt facte ex vna sola p̄  
 p̄potencia dīna / et exierūt ab vna massa ylobo  
 sa et confusa p̄voluntate myraculosa dei / sic n̄  
 lapi nascit et exiit ab vna compacta massa / in q̄  
 cōtinent dīa .x. olo<sup>ta</sup> cū natūa q̄oata / ex qua p̄  
 voluntate dei et opacōis natū / n̄ lapi postea

**Quomodo p̄hi clamauerūt deā massam nascit**  
**confusam et de diuisione illiq̄ et de nā suoz ele<sup>ta</sup> / p̄ / A. g.**

**p** Ex istā massam confusā similitudinē voca  
 uerūt totū mūdū / qm̄ illa sunt .x. olo<sup>ta</sup> con  
 fusa / que p̄t separari et diuidi / q̄libet ad sua p̄tom  
 ignata q̄ nā q̄nta / et p̄ qua separantur et sunt  
 separata // h̄nc igit̄ ab illa massa confusa sepa olo<sup>ta</sup>  
 p̄dūstā p̄pionae que monēt a nobili intelligēcia  
 et in omēs nāz que est in illis diuisa in .x. p̄tes  
 Et q̄libet p̄ illaz nāz est ornata et in dūta  
 qualitate suā olo<sup>ta</sup> / qm̄ p̄ q̄no remanescit cū t̄a  
 est complexionata in p̄titate / et illa que rema  
 nescit cū aqua que magis p̄na et f̄tilis / est versa in



in frigida/ Et illa que remanet in aere/ ut in q<sup>a</sup>  
 litatem humida/ et quicquid se cu<sup>m</sup> qualitate ignis/ vi-  
 deas igit<sup>r</sup> fili naturam quatuor/ que erat ex toto inte-  
 ryaliter f<sup>r</sup>id/ et nunc d<sup>r</sup> versa in p<sup>r</sup>incipales qualita-  
 tes elementarias/ viz in f<sup>r</sup>id/ et in frigida/ aut in  
 frigore et humore in humida/ et in calore/ p<sup>r</sup> d<sup>r</sup>mi-  
 sione ole<sup>o</sup>. Et sic p<sup>r</sup>libet ole<sup>o</sup>. Et p<sup>r</sup>icipales cu<sup>m</sup>  
 p<sup>r</sup>incipiis illis/ sic quolibet p<sup>r</sup> ista natura h<sup>r</sup> magis  
 affirmatis cu<sup>m</sup> p<sup>r</sup>incipiis ignis/ quia habeat ad illa que  
 d<sup>r</sup> remanet/ et h<sup>r</sup> est p<sup>r</sup> p<sup>r</sup>itate et qualitate elementar<sup>o</sup>.  
 T<sup>r</sup> q<sup>r</sup> d<sup>r</sup> vaporabilis diffusa d<sup>r</sup> na<sup>m</sup> quatuor/ quia t<sup>r</sup>atm<sup>o</sup>  
 amant/ f<sup>r</sup>id<sup>r</sup> h<sup>r</sup>o. p<sup>r</sup> qualitates elementario app<sup>r</sup>  
 ant<sup>r</sup> d<sup>r</sup>is. ole<sup>o</sup>. p<sup>r</sup> grossitudinem et simplicitate d<sup>r</sup>az  
 p<sup>r</sup>cu<sup>m</sup> in quib<sup>z</sup> natura p<sup>r</sup>ima iacet p<sup>r</sup> magna corrup-  
 tionem/ a q<sup>a</sup> q<sup>a</sup> sicut d<sup>r</sup>is/ h<sup>r</sup>bit n<sup>r</sup>m magister cor-  
 tificatio p<sup>r</sup> certa p<sup>r</sup>acoez/ q<sup>a</sup> n<sup>r</sup> lap<sup>o</sup> n<sup>r</sup> in<sup>r</sup>it/ n<sup>r</sup>i  
 t<sup>r</sup>one corruptionem/ et abn<sup>r</sup> nos d<sup>r</sup> ex<sup>r</sup>alim<sup>o</sup>. Et  
 d<sup>r</sup> s<sup>r</sup>ba unde monet<sup>r</sup> corrupco<sup>o</sup>/ est m<sup>r</sup>tu<sup>o</sup> cassa/ cono-  
 sa/ p<sup>r</sup>ingmo/ et vinctuosa/ fortit<sup>r</sup> aq<sup>o</sup>ea/ t<sup>r</sup>ontio cui<sup>m</sup> est  
 ignis/ quem nos i<sup>r</sup>gim<sup>o</sup>/ et in illa nos d<sup>r</sup> ill<sup>r</sup>ma-  
 in<sup>o</sup>. Et id<sup>o</sup> fuit i<sup>r</sup>solatu<sup>o</sup> p<sup>r</sup> p<sup>r</sup>im<sup>o</sup> ayorionem sapientis  
 sapientis Romani p<sup>r</sup> sua bonitate subtilitatis/ cui<sup>m</sup> n<sup>r</sup>o f<sup>r</sup>  
 alt<sup>r</sup> p<sup>r</sup>ito in seipitate p<sup>r</sup> bonitate p<sup>r</sup>acoez/ metnond<sup>r</sup>  
 fides et bonum/ dando t<sup>r</sup> p<sup>r</sup>im<sup>o</sup> consilium/ dicens/ p<sup>r</sup> s<sup>r</sup>ad  
 cio homi<sup>o</sup> manifeste coniguit<sup>r</sup> in d<sup>r</sup>ne/ mansio cui<sup>m</sup> man-  
 festat<sup>r</sup> d<sup>r</sup> carne et d<sup>r</sup> sanguine/ et in p<sup>r</sup>fundiori p<sup>r</sup>ontio  
 et d<sup>r</sup> alio loco id<sup>o</sup> ayorionem nos i<sup>r</sup>solat/ q<sup>a</sup> p<sup>r</sup>actio n<sup>r</sup>o la-  
 pid<sup>o</sup> d<sup>r</sup> d<sup>r</sup> corp<sup>o</sup> et f<sup>r</sup>omant<sup>r</sup> calid<sup>o</sup>/ h<sup>r</sup> d<sup>r</sup> d<sup>r</sup>id<sup>o</sup> in p<sup>r</sup>im<sup>o</sup>  
 diore ole<sup>o</sup>. t<sup>r</sup>compositio/ ex q<sup>a</sup> ole<sup>o</sup> fuit/ id<sup>o</sup> p<sup>r</sup> s<sup>r</sup>ad  
 d<sup>r</sup>id<sup>o</sup> est d<sup>r</sup>no d<sup>r</sup>gimendi p<sup>r</sup>incipiis/ et affines f<sup>r</sup>uoz  
 affinn<sup>o</sup>. Q<sup>a</sup>m<sup>o</sup> t<sup>r</sup> q<sup>a</sup> natura f<sup>r</sup>id<sup>r</sup> a<sup>r</sup> p<sup>r</sup> ista que est  
 f<sup>r</sup>id<sup>r</sup>

no.

p<sup>r</sup>ima co.

196



in suo ele<sup>to</sup> terreftri non fit p<sup>ri</sup>ntem vertendi se p<sup>ri</sup>mo in  
 nam humida/ nec ligari se cu pte humida/ que est  
 de nat<sup>u</sup>ra aeris/ p<sup>ri</sup>mo d<sup>ic</sup>as cas comparat/ Una est/ q<sup>uod</sup>  
 tra et aer sunt q<sup>uod</sup>ia dist<sup>in</sup>ctio<sup>n</sup>es d<sup>ic</sup> qualitatibus/  
 Et tra cu nat<sup>u</sup>ra qua tenet d<sup>ic</sup>tra et frigida/  
 Et aer cu pte nat<sup>u</sup>ra/ que d<sup>ic</sup> in tra/ d<sup>ic</sup> humida et  
 calida/ et id na tra non possit con<sup>u</sup>ert<sup>u</sup> in nat<sup>u</sup>ra  
 humida/ frigida/ in calida/ nisi p<sup>er</sup> q<sup>uod</sup>ia illa  
 transiret p<sup>er</sup> suu mediu/ q<sup>uod</sup> d<sup>ic</sup> q<sup>uod</sup>ia suu opt<sup>u</sup>  
 mo<sup>u</sup>/ Una scilicet ad p<sup>er</sup>formand<sup>u</sup> nam/ q<sup>uod</sup> d<sup>ic</sup> q<sup>uod</sup>ia  
 tra<sup>n</sup>sia quolibet in sua na/ non p<sup>o</sup>nt fit ligari/ s<sup>ed</sup>  
 p<sup>er</sup> q<sup>uod</sup>ia no m<sup>u</sup>ntent a sua qualitate q<sup>uod</sup>ia in media/ que  
 p<sup>er</sup>cipat cu p<sup>er</sup>formis p<sup>er</sup> affinitate nat<sup>u</sup>ra/ Et id<sup>em</sup>  
 nat<sup>u</sup>ra tra non potest con<sup>u</sup>ert<sup>u</sup> in nam aeris/ nisi p<sup>er</sup> q<sup>uod</sup>ia  
 con<sup>u</sup>ertatur d<sup>ic</sup> nam aqua/ nec nat<sup>u</sup>ra ignis no potest  
 con<sup>u</sup>ert<sup>u</sup> in nat<sup>u</sup>ra aeris/ n<sup>on</sup> p<sup>ri</sup>mo d<sup>ic</sup>at in nat<sup>u</sup>ra aeris/  
 q<sup>uod</sup> n<sup>on</sup> illig transiret om<sup>n</sup>is ex<sup>tr</sup>im<sup>u</sup> ad aliud potest fieri/  
 n<sup>on</sup> p<sup>ri</sup>mit<sup>u</sup> transiret p<sup>er</sup> media grandia/ Quia fili aqua  
 et aer sunt grandia media elementaria scilicet p<sup>er</sup> se/  
 p<sup>er</sup> que na ab ex<sup>tr</sup>im<sup>u</sup> elementis transiret/ fit/ anq<sup>uod</sup> potest  
 compl<sup>u</sup>et sua opa ut d<sup>ic</sup>at ad p<sup>er</sup>fectio<sup>n</sup>em/ tra aqua d<sup>ic</sup>  
 frigida et humida/ et p<sup>er</sup> suam frigiditate p<sup>er</sup>cipat cu  
 tra/ et p<sup>er</sup> suu humore p<sup>er</sup>cipat cu aeris/ et p<sup>er</sup> suu h<sup>u</sup>more  
 r<sup>u</sup>ificat et attenuat tra in allomando/ et p<sup>er</sup> suu  
 frigore cond<sup>u</sup>psit aeris illu constringendo/ sic q<sup>uod</sup> d<sup>ic</sup>  
 postq<sup>uod</sup> aqua quirit tra in sua nat<sup>u</sup>ra/ postea p<sup>er</sup> con  
 u<sup>er</sup>te<sup>u</sup> in aeris/ p<sup>er</sup> concordancia h<sup>u</sup>itatis qua tra p<sup>er</sup>cepit  
 p<sup>er</sup> aqua/ et p<sup>er</sup> concordancia frigoris quo d<sup>ic</sup> int<sup>u</sup> ambo  
 duo/ sic p<sup>er</sup> q<sup>uod</sup>ia aer d<sup>ic</sup> mediu int<sup>u</sup> ignis et aqua/ q<sup>uod</sup>ia  
 p<sup>er</sup> humida p<sup>er</sup>cipat cu aqua/ et p<sup>er</sup> calidu p<sup>er</sup>cipat cu



no.

igne/ et pro suo humore condensat ignis/ et facit conditum  
nam aer per inspissationem/ et per suum calorem attenuat  
et subtilizat aqua/ et facit vertit in aerem per calorem  
eorum/ Ob hoc cum aqua est versa in naturam aeris per  
ea quod vertit in naturam ignis et aer/ et quoniam ignis  
est quiescentius in naturam aeris/ aer committit suum in natu-  
ram aquae/ per suum calorem inter se naturam et sapientiam qua-  
torum/ Quia sic aqua et materia aeris et hoc sic aer  
et materia ignis et aqua/ et compositum est materia alba.

**Quomodo elementa subtilizantur et quomodo ingrossantur  
per totam cyclicalem que dicitur catena denigrata pp. 8 p.**

80.

7  
Deus dicit per suum quod quoniam terra subtilizat per suum quod  
in vertit in naturam aeris per frigiditatem/ que per  
cipat in frigiditate et humore/ et quoniam illa aqua magis  
subtilizat per ignem/ vertit in naturam aeris/ Et quoniam ille  
aer magis subtilizat per ignem/ quod vertit in naturam ignis  
et per quod est per totam cyclicalem/ quoniam natura ignis magis  
satue/ vertit in naturam aeris humidum/ et tunc perdit tunc  
de suo calore/ per dea frigiditas et perdit contrarietatem per  
obstructionem suo ingrossationem/ Et quoniam magis illa  
natura humida condensat per inspissationem/ tanto magis  
vertit in naturam aqua/ que est frigida/ quod per suam  
condensationem mortificamur plurimum calorem/ et perdit  
magna partem humiditatis per induracem/ appropinquo  
materia naturae aeris ad qualitates hostiles/ Quia  
illa aqua quoniam inspissat magis/ tunc vertit in naturam  
terram/ et perdit de sua frigiditate una parte totius sui  
humoris/ quando et portando se in frigiditate/ quia  
quoniam vult illuminari in ignem debet et admissio  
cibi bono et tenui/ quoniam sua obstructio et morti-  
ficatio non venit/ nisi per frigiditatem et grossificationem  
materie/ sic apparet in declaratione super dicta/ Quidam

198.



utit volis de tra face ignoz/ debet ed mltu fortit subti  
 liay/ et qd volido ex igno facit/ tam/ debet mltu  
 fortit/ Depsy/ fili in oritate scias qd aer et aqua sunt  
 ad ingrossacois igno/ et magis aer quia aqua/ et aqua magis  
 quia tra/ et minus aqua qd aer/ et tra minus quia aqua/ et  
 aer/ Sed tra cu omniibz suis vmbz mspissat aqua/ ad  
 vertendo ad sua natura/ Et aqua gressando et con  
 vertendo se i natura tra mspissat aere et vertit in  
 i suam ppram nam aqua/ Et aer conditio se i nam  
 aqua p condempnacois mspissat igno/ et facit qd omni  
 verti i aere p condempnacois et ingrossacois suo sta  
 lis sbo/ Constat igitur cu oibz suis vmbz fortificat  
 se vertendo aere in sua natura p subtiliacois suo  
 pny sbo/ et ille aer versus in natura igno subtiliat  
 bene aqua/ et ad vertit i nam aere p purificacois  
 ullomacois/ traq versa i nam aere purificat tra/ et  
 facit ad vertit i nam aqua/ p subtiliacois suo qd  
 sbo/ Et p hunc vltimu ordioz solucot p qd cu com  
 ptois nro aqua filio intelligentibz/ cu vinct  
 apparet/ qd na pta no p verti i natura humida/  
 quousqz vertat i nam frigida/ fili manifeste apm  
 t porta nae/ ad intrandi in oia opa sua/ si nos volu  
 eis bn intelliges/ qm olo<sup>ta</sup> alta sunt ad subtilia  
 cois olo<sup>ta</sup> inferior/ et subtiliaco d ca vinctacois  
 et adacois/ et olo<sup>ta</sup> bassa sunt ad vinctacois olo<sup>ta</sup> altior/  
 po atqacois pprmpus consonancia/ quo iacet i suis  
 nae/ vt immediate sunt declaratu p tra/ et p igno/  
 Et ingrossaco d ca mortificacois et obotacois ca  
 loris aialis/ Et dicimq inuente p bonu intell  
 tu/ qd subtiliaco non p fieri/ sine ingrossacois/ nec



ingrossacio sine subtiliacione/nec dissolutio tunc sine con-  
gelacione aquae/nec congelacio aquae sine dissolutio-  
ne // **ffili** dicitur per dissoluium coram congelatum/et per coram  
congelatum per dissolutum/et in congelando per dissoluium  
dissoluium coram/et in dissoluiendo coram congelatum per  
ffili vide et respice bene multiplicacionem rerum tunc/qua  
deus deus in dedit naturam ad faciendam transmutacionem  
/ quoniam ex uno pingillo terre/et .ix. aeris fuit .x. pingilla  
aqua/et de uno pingillo humi aquae/et .ix. ignis fuit  
x. pingilla aeris/et ascendendo per scala conuersionis  
et subtiliacionis naturae grosse/in naturam simplicem et altam  
Sicut ex uno pingillo ignis et .ix. aquae fuit .x. aeris  
mortuus/quo dicitur aqua prima/et de uno pingillo istius  
aeris mortui quod dicitur aqua prima/et .ix. terre fuit .x. aquae  
glorificatae // **Intellige** fili/ quod inuentione huius dicitur  
natura per quam omnis mensura/et omnis temperancia indiget  
fieri/et est natura per se fiant in hac arte/et absque  
illa non potest fieri/ista fili est cathena deamata/et  
pota circularis totius seculi/et quoniam natura sapientis  
gubernat per omnia sua instrumenta in rotando/et cir-  
culando/et transformando in gyrum/qua sumus quatuor  
volunt conuolare in fine inuentionis diuinae et in  
finitis potentis //

**Quomodo** artista debet scire cordeteng tota cir-  
cularem/et naturam conuersionis et <sup>trans-</sup>mutacionis pri-  
marum et secundarum qualitatum **Publica** **git**

. 86.

**ff** illi inuentione naturam est/qui artista in magister  
sciat ista rota deamata cordeteng/et per se vult  
scire/et intelligere/ quoniam est <sup>trans-</sup>mutacio in naturam qua est dixi potest  
rotando successu in gyrum/ quousque finem et cyclum ex  
quo dicitur perfectio in ipso/et per sciam conuersionis ex ipso //



ret h<sup>o</sup> q<sup>d</sup> dixi sup<sup>er</sup> de p<sup>ri</sup>ma r<sup>ati</sup>one // dicit v<sup>o</sup> aut c<sup>o</sup> 1<sup>a</sup> 2<sup>a</sup> c<sup>o</sup>.  
 quia natura sua que est in terra / n<sup>o</sup> p<sup>o</sup> comit<sup>ur</sup> i<sup>n</sup> nam  
 aeris absq<sup>ue</sup> suo medio / est d<sup>i</sup>versitas r<sup>ati</sup>on<sup>is</sup> et sub  
 tilitatis / aut ponderose r<sup>ati</sup>on<sup>is</sup> et comit<sup>ur</sup> p<sup>o</sup> comit<sup>ur</sup>  
 notat<sup>ur</sup> p<sup>er</sup> nat<sup>ur</sup>am / et m<sup>o</sup> illig<sup>it</sup> de qualitatib<sup>us</sup>  
 id d<sup>i</sup>c<sup>it</sup>ur complexioneabilib<sup>us</sup> / q<sup>uod</sup> o<sup>mn</sup>es alio p<sup>o</sup> que  
 considerant<sup>ur</sup> p<sup>ro</sup> maiore p<sup>er</sup>ducunt<sup>ur</sup> in ist<sup>as</sup> / v<sup>iz</sup> flux<sup>us</sup>  
 ibilitate et soliditate / q<sup>uod</sup> p<sup>er</sup>ducunt<sup>ur</sup> ad t<sup>er</sup>ritatem  
 et siccitate / et comit<sup>ur</sup> et ponderositas p<sup>er</sup>ducunt<sup>ur</sup> ad  
 subtilitate et grossitudine / et notet<sup>ur</sup> h<sup>ic</sup> p<sup>ri</sup>ma q<sup>uod</sup> d<sup>i</sup>c<sup>it</sup>ur  
 Igit<sup>ur</sup> fili<sup>us</sup> q<sup>uod</sup> n<sup>o</sup> tibi intelliges / q<sup>uod</sup> p<sup>o</sup> nat<sup>ur</sup>am que  
 est in terra est grossa et r<sup>ati</sup>on<sup>is</sup> frigida et sicc<sup>a</sup> / Et  
 ideo frigiditas et grossitas et r<sup>ati</sup>on<sup>is</sup> c<sup>um</sup> siccitate  
 causant<sup>ur</sup> a<sup>er</sup>em que est in terra / Et n<sup>o</sup> que est in aq<sup>ua</sup>  
 est modice grossa et r<sup>ati</sup>on<sup>is</sup> et modice sub<sup>til</sup>  
 et comit<sup>ur</sup> / h<sup>ic</sup> et frigida / p<sup>er</sup> h<sup>ic</sup> f<sup>ri</sup>gidit<sup>ate</sup> et ideo cau  
 sant<sup>ur</sup> ab illa r<sup>ati</sup>on<sup>is</sup> c<sup>um</sup> frigore / et comit<sup>ur</sup> c<sup>um</sup> h<sup>u</sup>  
 miditate / Et notet<sup>ur</sup> d<sup>e</sup>u<sup>m</sup> t<sup>er</sup>cia q<sup>uod</sup> d<sup>i</sup>c<sup>it</sup>ur / Et nat<sup>ur</sup>am que  
 est in aer<sup>e</sup> est subtilis et comit<sup>ur</sup> calida et h<sup>u</sup>  
 mid<sup>a</sup> / Et ideo cau<sup>sa</sup>nt<sup>ur</sup> ab illa comit<sup>ur</sup> c<sup>um</sup> h<sup>u</sup>  
 miditate et siccitate / Et notet<sup>ur</sup> q<sup>uod</sup> d<sup>i</sup>c<sup>it</sup>ur q<sup>uod</sup> d<sup>i</sup>c<sup>it</sup>ur / Et  
 nat<sup>ur</sup>am que est in igne est subtilissima et comit<sup>ur</sup>  
 sicc<sup>a</sup> et valde calida et sicc<sup>a</sup> / q<sup>uod</sup> d<sup>i</sup>c<sup>it</sup>ur causant<sup>ur</sup> ab  
 illa comit<sup>ur</sup> c<sup>um</sup> siccitate et caliditate acuta / p<sup>er</sup>  
 ista doctrina / fili<sup>us</sup> debet intelliges / q<sup>uod</sup> in n<sup>o</sup> magis  
 nat<sup>ur</sup>am / n<sup>o</sup> debet diffinire s<sup>ed</sup> p<sup>er</sup> p<sup>ri</sup>ma p<sup>ri</sup>ma p<sup>ri</sup>ma  
 motus loci in locum / s<sup>ed</sup> p<sup>er</sup> p<sup>ri</sup>ma p<sup>ri</sup>ma p<sup>ri</sup>ma p<sup>ri</sup>ma  
 Igit<sup>ur</sup> m<sup>o</sup> aut<sup>em</sup> via sapient<sup>is</sup> p<sup>ri</sup>ma / et ideo d<sup>i</sup>c<sup>it</sup>ur  
 q<sup>uod</sup> d<sup>i</sup>c<sup>it</sup>ur p<sup>ri</sup>ma p<sup>ri</sup>ma p<sup>ri</sup>ma p<sup>ri</sup>ma p<sup>ri</sup>ma p<sup>ri</sup>ma p<sup>ri</sup>ma p<sup>ri</sup>ma  
 ad corpus sinabile / p<sup>ri</sup>ma c<sup>um</sup> frigiditate et sicc<sup>a</sup>  
 tate et s<sup>ed</sup> grossa suo r<sup>ati</sup>one // Et aqua p<sup>ri</sup>ma



in frigida et humiditate in sua mediocritate subtili  
Et aer participat de humiditate et caliditate mediocri  
et subtili ratione sine natura. Sed igitur participat ad ea  
caliditate et siccitate in sua fortitudo subtili et multum actum  
quod sine subtili ratione // ffili h. vltima so apparet nobis  
porta et postea claudit // Quid dicitur superius quod ex duo  
pugillo igitur // p. v. aqua // fuit. x. p. pugilla aqua mortui  
quo d. aqua rema // q. et o.

*De causa quod est non putat quia et quia et per putat quia // 82.*

*82.*

Et ista descriptio ostendat per iacob per quod natura  
sua non per quod in humida // nisi transeat per  
sua medium // et in transformando per sua media de claratur  
patent per superius descriptio // per oleum sunt ad sine mu-  
tatione et alteratione // In hoc probatur possit per experientiam  
invisibile manifestum // et cito per nunc naturalem magister  
absque probationibus logicalibus // per magister sic potest fieri  
ffili primo de nunc aere // et de terra par // per pro latine  
ad lancea acuta tota calida // et videtur exire a suo  
ventro tunc de calida nigra confusa // per tunc // quod habet po-  
tente interdicendum tunc mundum // potius quod non perdat  
et non seperat a terra // nam bona est contra tuos inimicos // per  
terra protra // alius latine cum punctura magni spoutis  
tunc // quod quousque tunc flammam exiit // et quod non  
habet magis infra sine ventro // Postea quoma totum  
dum sit quasi mortua // et anima exiit // et corpus sit in pul-  
verem idem de oculis magis // scias quod nam illig d. somis  
sa grossa et grama // frigida et siccata per potate // quo d.  
in suo elemento tenet // quod est contrarietas aeris in tota  
sua natura // et in tota sua fortitudo // quare // Si velis ad co-  
noscere in naturam aeris // adinque sibi de capite pulchro

*mag. to op. liquid*



nonona ptem / nā cūq capitis est in substantia fortit<sup>r</sup> fo-  
 tilis et mltū levis / et in qplexione calidissima siccā et  
 acuta / Postea gūge cū ill<sup>r</sup> duas ptes de pedibz albis  
 nā quoz sunt in sba medioc<sup>r</sup> grossa / et i qualitate me-  
 dioc<sup>r</sup> frigida / Et p istā p<sup>r</sup>ortatē p<sup>r</sup>icipat cū oculis m-  
 yis / Et idē hinc medioc<sup>r</sup> in sba subtili p sua qualitate  
 medioc<sup>r</sup> fortis / Et p istā p<sup>r</sup>ortatē p<sup>r</sup>icipat cū oīa  
 aorp<sup>r</sup> // Et id nobis ponelat diffinico aqne et aorp  
 i sūo opacoibz / Quia tamq amicus q<sup>r</sup>oz / quo sūt  
 i isto q<sup>r</sup>orto p<sup>r</sup>iz / ignis / et aqne / et t<sup>r</sup>o / et aorp / nasce-  
 vnt medm p<sup>r</sup>ipū / et in p<sup>r</sup>ione m<sup>r</sup>ptionū qualitatu  
 altitatz illaz in forma t<sup>r</sup>o congelate albe mltū  
 subtil<sup>r</sup> et th<sup>r</sup>pp<sup>r</sup>entis / sū p<sup>r</sup>ip<sup>r</sup>itate aqne aorp<sup>r</sup> /  
 ta q<sup>r</sup>olate albe p<sup>r</sup> vapore d<sup>r</sup>o mat<sup>r</sup>o t<sup>r</sup>o p<sup>r</sup>ip<sup>r</sup>id con-  
 fortate cū calore acuto //

**De simbolo retinaculo elementorum. Rubra. 8. 7. 11.**  
 n hac imitacōe g<sup>r</sup>ossificacōis et g<sup>r</sup>avitatis sūo ter //  
 p<sup>r</sup>ip<sup>r</sup>o natū basso h<sup>r</sup> potestate retinendi aquā  
 cū to sua nā / p saporem homogeneitatis frigide / quo  
 a qualitate g<sup>r</sup>avis p<sup>r</sup>icipans cū ip<sup>r</sup> d<sup>r</sup>oibz ole<sup>r</sup> p<sup>r</sup>ip<sup>r</sup>is  
 t sua nā / q<sup>r</sup>o sic bene p<sup>r</sup>ip<sup>r</sup>is / q<sup>r</sup>o siccitas frigida d<sup>r</sup>iat<sup>r</sup>  
 in p<sup>r</sup>otencōe attractōis aorp<sup>r</sup> / que fit p confortacōē caloz  
 acuti / p sapore h<sup>r</sup>noz quo o mat<sup>r</sup>a ignis et totiq  
 suo natū // Tūc fili p<sup>r</sup>o de calore alto cū natūa  
 bassa / p confortando sua siccitate / et ad mortificandū  
 sūo frigore / p temperancā cognita / p<sup>r</sup>o natū / q<sup>r</sup> m //  
 v<sup>r</sup>itate friger magnū est cā mortificacōis ignis  
 et d<sup>r</sup>up<sup>r</sup>ificacōis et g<sup>r</sup>ossificacōis natū attractōe cōfite //  
 a calore et humore / et calor natū / debet sūp<sup>r</sup> attē //  
 p<sup>r</sup>ip<sup>r</sup> p<sup>r</sup> humore radicalē / ut vapor calidus / p sua mag<sup>r</sup>  
 nā actōē / nō h<sup>r</sup>at q<sup>r</sup>omaz et q<sup>r</sup>om mām n<sup>r</sup>i cap<sup>r</sup>















cion/ qm in illa apparet virtus celestis/ tunc forma per  
 simplicitate // Et hoc dicitur per actum mater et cuncta nature  
 et intelligitur hoc id quod docet philosophus in vii. libro metaphysice  
 philosophice/ dicens/ quod si per potentiam mater/ sibi apparet  
 forma etiam et ipsa per suam actum/ quod si mater dicitur per  
 plenitudinem apparet sibi forma simpliciter in toto nobili  
 et sine de simplicitate et similitudine/ quod nascitur a pro-  
 portione simplici nature alio/ Deinde cum solutio totum  
 per se ipsum lapidi/ pone eum in loco quodam et tunc  
 actum/ ad qualitatem de qua solutio per certam cognoscitur  
 color/ quod tunc lapis mittitur/ tunc in calore humido/  
 // Quod hec sunt qualitates/ per quas dulcoratur in  
 lapide amaro/ cum confusio lapidi habet in suo igne  
 quod possit suffocari/ igne per amabilem

**Demonstratio speciei lapidi per deam exemplificati-  
 ta in quo naturam in suis numeris 11. 8. 6.**

**6.** // Et per talem similitudinem comparationis utitur natura  
 in numeris per speciem per speciem/ licet  
 in toto esset per actum fortuito/ Quod si materia sine  
 philosopho et. ac. vi. deprimata et iuncta ad splendorem  
 tunc locum suum potentiam et quodammodo sicut et  
 tunc per se ipsum sine alia comparatione/ tunc illud  
 convertitur in quodammodo incompata sicut/ tunc  
 quida/ pontica/ alba et amara/ et accipit formam  
 specificam per se ipsum/ ad quod virtus quida et tunc  
 et quodammodo locum monet mater simpliciter et. ac. vi.  
 ad formam per se ipsum actum/ sicut manifestum videtur in  
 odore attinentem et aliorum modorum/ per mater illam  
 non dicitur simpliciter in simpliciter et. ac. vi. in parte  
 vaporabile et specificata in se ipsum tunc etiam  
 mentosa per vaporem grossum tunc et sicut/ qm



nascentur a loco transmutabili generacionis // Rursus igitur  
ista materia grossa in simplicem et tantum quod induat  
ventes celestes / quo sunt formae claritate in iis  
lapide / quod bene per se fieri in resolutione elementa-  
ria / qui intelligit comutabilitatem elementorum // Et sci-  
as quod vapor grossus attrahens / a se quod attrahit  
attrahens / et mittit acutus affert et ponticquid  
circa penetrat partes sulphuris et aeris. vii. depuratus  
etiam ipso modo insinuat illam materiam depura-  
tam // et quod quando in se ipsum illi vapor attrahens  
mentosi et huiusmodi hostes quo et mixti cum illis  
// Quapropter si apparet quod non id quod est dicitur  
et maior porta / scilicet quod ventres hostes non obedi-  
neant super celestes // fac igitur quod ventres celestes  
sunt hostes // et huiusmodi per se perquisita // et  
ista mixtionem apparet / quod et modum in lapide  
et metallo / cum dicta mixtio fiat in materia lapidis  
et in materia metallorum et coram huiusmodi / per modum  
et totum hoc quod in aliis non participat lapidis ab uno  
latere / et in aliis in / participat cum metallo ab alio  
latere // Et ad hunc magis propter lapidis et non  
posse fundi // Et propter metalli quod tenet de  
sua materia et posse fundi per calidum et siccum / igitur  
potest notari / quod lapides sunt in genere terre siccis  
et metalla sunt in genere aque humidi // media igitur  
appellatur una illa que participat cum duobus extre-  
mis // Sed alia illorum mediorum participant magis  
cum siccitate / et illa continent calidum et siccum /  
Et alia media sunt / que magis participant in  
magno humore / et ab illis distillantur aquam  
cum calore et siccitate / et illa continent per hoc



filii philosophi doctrina declarata coram oculis tuis quod  
 hoc quod de puritate metalli et huiusmodi aquaticum  
 et aeris. vi. separatim cum igne. tunc magister tibi  
 per nos presentat. quod hanc in cognoscencia nam  
 modorum. Quod ab illis optimis tota manu  
 sciunt et manifestum in statu ponendi lapidem  
 et opus. et tractat. et. vi. de fine canonis. utique  
 et cum illis portat lapis ad finem primam nam. quod  
 dicitur secundum modum. purgatum a macula et sordibus  
 originis. **De optimis nri lapidibus et que sunt**  
**et unde optinent illa optima. Rubrica. 8. 11.**

**8. 11.** Dico potest cognoscere tunc sensu. quod. ac.  
 vi. nri et primus optimus nri lapidibus  
 in primo gradu. Et in 2. et alij pferunt. Et tali  
 nri filii nri artificum fecerunt inventum et natales  
 ingenium. quod nri nos optima ex modis pferunt.  
 que pferunt nri lapidibus. sic natura sagax. quod nos  
 dedit sci. nam ipse apud nos manifestat. quod. 11. modum  
 ipse transmutat nam modorum. de. aer. vi. in mo-  
 tallum pferunt. Istud est modum quod ad tractandum  
 secundum modum de potencia in factum. Attamen de  
 his metalla eliget in loco modorum in apacibus tuis  
 que sunt optima nri. Quia in tanto primo  
 dia sunt de nam nobilior. de tanto optima sunt  
 digniora in statu. Et ideo ab illis modis sepa-  
 mus optima. viz. par. vi. aer. tunc. et alij  
 pferunt. quod de modis modorum. quod de mo-  
 dis. in aliis nri sunt formas confusas sunt opti-  
 ma. Alii nri vident ibi. non possunt ponere in factum  
 id quod non de statu naturae. Et sic essent de se  
 ab illa per impotencia quod ad hoc. Et nam nos manifestat



nas me / et eximia certificat / qd nā illarū com-  
minuit. ar. vi. et mortificat id cōsumendo / et  
cōgelando / Et post sua gēlacionē / qm̄stabilē ar.  
metallaz / Et tūc ipm̄ opat<sup>r</sup> et nō ante / i dūdo  
vērū colorē quē indigem<sup>9</sup> / Et p<sup>r</sup> virtutē suā nā  
fiat qd op<sup>r</sup> / totidē qd nō p<sup>r</sup> fingit<sup>r</sup> a cor<sup>r</sup> / Et  
qd m̄stet<sup>r</sup> / apparet igit<sup>r</sup> et d<sup>r</sup> dūdo / qd nā  
op<sup>r</sup> / et cōsumit<sup>r</sup> ar. vi. / et dūc atq<sup>r</sup>  
vīsa magist<sup>r</sup> / qd dūc possit m̄st<sup>r</sup> quōdā  
vīsa et dīscōmōnēcia alīq<sup>r</sup> nō hōt<sup>r</sup> cōtra  
sē p<sup>r</sup> dūc cōcordancā / sic apparet dīgnatō  
p<sup>r</sup> dūc p<sup>r</sup>gnōmēcia cōsumit<sup>r</sup> / p<sup>r</sup> dūc hē  
stā appellat<sup>r</sup> / lēo vīdū p<sup>r</sup> spon<sup>r</sup> vīdū / et  
ar. vi. et p<sup>r</sup>stīa basilic<sup>r</sup> p<sup>r</sup>stīc<sup>r</sup> / Et p<sup>r</sup> p<sup>r</sup>  
tēnciā p<sup>r</sup>stēnciā mag<sup>r</sup> p<sup>r</sup>stēnciā / istū corp<sup>r</sup> hū  
mor mōstīualis / qd hūmor dēscend<sup>r</sup> ab ar. vi.  
licet alīq<sup>r</sup> sit p<sup>r</sup> cōsumit<sup>r</sup> et fragilitatē tē  
p<sup>r</sup>stīc<sup>r</sup> / quō p<sup>r</sup>stīc<sup>r</sup> / Et hō. ar. vi. cū corp<sup>r</sup>  
cōmūtū sūt dūc p<sup>r</sup>stīc<sup>r</sup> / dūc p<sup>r</sup>stīc<sup>r</sup> facim<sup>r</sup> nasci  
aquā vīdū / quō dūc ar. vi. et aq<sup>r</sup> cōtē / que  
p<sup>r</sup>stīc<sup>r</sup> cor<sup>r</sup> mōstīualis /

**Quomodo monstruosa et causa mortis ar. vi.**

**Puber / 8. 8.**

88<sup>a</sup>

p<sup>r</sup> Et istū hūmor mōstīualis / quō dēscend<sup>r</sup>  
mag<sup>r</sup> dūc mag<sup>r</sup> p<sup>r</sup>stīc<sup>r</sup> / et cū suō mortis  
Quōd ipm̄ p<sup>r</sup>stīc<sup>r</sup> / et postea m̄stīc<sup>r</sup> sūm<sup>r</sup> pat<sup>r</sup>  
et suā m̄stīc<sup>r</sup> / p<sup>r</sup>stīc<sup>r</sup> Et p<sup>r</sup>stīc<sup>r</sup> sūm<sup>r</sup> a cor<sup>r</sup> / et  
būt cū hūmor dēscend<sup>r</sup> / et facit sūm<sup>r</sup> dūc  
m̄stīc<sup>r</sup> m̄stīc<sup>r</sup> vīdū cōtē / et postea p<sup>r</sup>stīc<sup>r</sup>



eos ad id magna claritate et resplendore / *¶* Virtute //  
 et illig resuscitacionis / *¶* Simo pater et sua mater sunt  
 mortales / *¶* Et deo ego in presencia aliorum meorum facior  
 meum in mea practica mortificam. ac. *¶* Viri multi  
 cum suo mensurabili / Et alia vice uno facior in socie-  
 tate cum quibusdam duabus bonis pro neapoli et de p[er]sona  
 p[er]sonis de rodos et bernardi de labiet et aliorum / *¶*  
 cum quibusdam aliorum. *¶* Viri. *¶* p[er] suum mensurabile / Et quod ego  
 facio erat de p[er]sona eorum et manifeste misit et pal-  
 patum / *¶* Quod tunc noscuntur quod ego erat et probat  
 nisi tunc simpli ad modum iustitiae et p[er] se alit  
 et p[er] se alit cognovissent p[er] p[er]sonas et tunc intel-  
 lectus deum mensurabile et suad virtutes / habuissent  
 sciam et actus absque p[er]sonis dubio / *¶* Sic alia p[er] se alit  
 facior quod tunc nos intellexerunt et virtutes dicti  
 mensurabilis p[er] nos manifeste scinunt et habuissent //  
 Et tunc dimississent. ac. *¶* Viri multi ad eandem lapidem //  
 et exuberant suam humiditatem / Et tunc nos constim-  
 tit / *¶* Ignorantibus nos ego habuissent / *¶* Et tibi  
 fili celas et secretas / *¶* Cum dico p[er] summas p[er] se alit  
 et facias eis amplexus suos parientes / *¶* Domini sunt p[er] se alit  
 cati et mortui / accipiendo. ac. *¶* Viri. *¶* ab eorum p[er] se alit et  
 ab ego fac et forma lapidi / et postea tunc eorum ant me //  
 dicant quo ois no datur / Et sic p[er] se alit de p[er]sonis et bonis //  
 et de bono in malis / *¶* Benedictus sit fili p[er] se alit deo  
 in p[er] se alit creator et redemptor / *¶* Et de tunc p[er] se alit et  
 in p[er] se alit / *¶* Cum ista teneat in p[er] se alit et virtutes  
 possessio cum no p[er] se alit in p[er] se alia //  
 p[er] se alit no est ac. *¶* Viri. *¶* multi / et quod lapidem tunc p[er] se alit  
 super tunc vultu / *¶* 89<sup>a</sup>

uo. mensurabil  
 g[e]lactis  
 .ou. vi.



Quippe potest intelligi et sciri quod nunc. ac. vi. no  
 d. ac. vi. d. l. g. a. / n. ac. vi. d. l. g. a. no d. ac.  
 vi. nunc / ymo nunc. ac. vi. d. aqua aliaq. nunc potest  
 Et nunc ac. vi. p. h. i. c. u. m. i. g. r. e. p. o. t. e. s. t. s. u. p. r. a. t. e. r. r. a.  
 cu. n. d. n. o. p. o. s. s. i. t. v. e. n. i. r. e. i. n. a. c. t. u. s. p. n. a. t. u. r. a. l. i. s. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m.  
 g. e. n. e. r. i. s. / e. t. p. o. p. a. c. i. o. n. e. m. m. a. n. u. s. h. o. m. i. n. u. m. a. d. r. e. s. p. e. c. t. u. n. a. t. u. r.  
 Et d. q. d. n. a. s. o. l. a. n. o. p. o. s. s. i. t. d. u. t. r. a. h. e. r. e. d. a. c. t. u. a. p. o. t. e. s. t.  
 i. n. q. u. i. b. u. s. d. p. o. t. e. n. c. i. a. / h. e. a. c. v. i. m. i. s. p. r. e. s. o. l. u. t. i. o. n. e. s. o. b.  
 s. e. m. p. e. t. t. e. n. o. b. i. s. o. c. u. l. u. s. h. u. m. a. n. u. s. / q. u. a. s. n. a. t. u. r. a. l. i. s. d. h.  
 n. o. s. v. o. l. u. n. t. u. s. c. r. e. a. t. u. r. a. m. m. e. d. i. a. m. / q. u. i. a. b. i. l. l. u. s. i. o. n. e.  
 i. n. q. u. i. b. u. s. d. p. o. t. e. n. c. i. a. l. i. t. / n. o. s. p. o. t. e. n. c. i. a. m. d. e. p. o. t. e. n. c. i. a. d.  
 a. c. t. u. s. p. o. s. s. i. t. n. a. t. u. r. a. l. i. s. p. r. a. c. t. i. o. n. a. b. i. l. i. s. i. n. d. u. s. t. r. i. a. m. a. g. i. s. t. r. i.  
 p. r. i. m. a. g. e. n. e. r. a. c. i. o. n. e. s. e. d. p. a. u. s. t. a. c. o. r. r. u. p. t. i. o. n. e. s. / q. u. a. n. o. b. i. s.  
 p. r. e. s. t. a. n. t. p. h. i. a. d. o. n. a. n. t. e. t. f. e. c. i. t. s. e. p. i. s. / Q. u. a. n. t. u. m. n. o. b. i. s.  
 p. r. i. m. o. t. g. e. n. e. r. a. c. i. o. n. e. i. l. l. i. q. i. n. s. e. q. u. e. n. d. o. p. o. t. e. n. c. i. a. d. e. t. v. i. t. u. s.  
 n. a. t. u. r. a. l. i. s. / q. u. a. n. t. u. m. p. r. i. m. o. t. u. s. n. o. s. p. h. i. o. g. i. n. a. n. d. n. a. t. u. r. a. l. i. s.  
 e. t. n. o. n. i. u. s. t. i. c. i. a. n. o. c. p. r. i. m. o. t. u. s. i. u. s. t. i. c. i. a. / q. u. o. d. e. t. i. o. d. n. a. t. u. r. a. l. i. s.  
 Et p. h. a. n. c. i. o. n. e. m. i. s. t. u. d. a. c. v. i. d. n. u. n. c. / e. t. n. o. v. i. l. l. i. t. u. r.  
 i. u. s. t. i. c. i. a. / q. u. i. s. s. i. n. t. i. m. p. o. t. e. n. t. e. s. a. d. c. o. g. n. o. s. c. e. n. d. u. m. i. l. l. u. d.  
 e. t. m. e. t. a. l. l. i. f. i. c. a. t. u. r. n. a. t. u. r. a. l. i. s. m. u. n. d. a. l. i. s. / E. r. g. o. c. u. n. d. n. o. p. o. t. e. s. t.  
 g. e. n. e. r. a. t. u. r. s. u. p. r. a. t. e. r. r. a. p. s. o. l. u. a. r. t. i. f. i. c. i. u. n. a. t. u. r. a. l. i. s. / n. i. s. i. t. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m.  
 t. o. r. o. n. i. s. a. r. t. i. f. i. c. i. i. m. a. g. i. s. t. r. a. l. i. s. / p. n. o. s. i. n. v. e. n. i. t. u. r. p. r. a. c. t. i. o. n. e. m.  
 s. i. n. e. a. l. i. q. u. a. l. i. t. a. t. e. d. e. l. i. q. u. a. l. i. t. a. t. e. / p. r. i. m. o. i. n. s. u. a. g. e. n. e. r. a. c. i. o. n. e.  
 n. a. t. u. r. a. l. i. s. d. q. u. i. n. o. s. p. r. i. m. o. t. u. s. i. n. d. u. s. t. r. i. a. m. a. c. t. i. o. n. e. n. a. t. u. r. a. l. i. s.  
 m. e. t. a. l. l. i. n. e. i. n. m. a. t. u. r. a. l. i. s. / u. n. d. o. s. e. h. e. t. g. e. n. e. r. a. t. u. r. a. l. i. s. / p. r. i. m. o. f. a. c. i. o. n. e. m.  
 v. i. l. g. a. t. i. u. s. i. u. s. t. i. c. i. a. d. e. o. p. t. o. t. o. o. r. d. i. n. a. t. u. s. e. t. i. n. t. o. t. o. c. e. c. q. u. o.  
 q. u. i. d. e. f. i. c. i. t. d. e. m. i. s. i. o. n. e. s. p. h. i. s. s. q. u. o. g. u. b. e. r. n. a. n. t.  
 t. o. l. l. e. c. t. u. a. d. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. s. a. b. s. p. e. c. i. e. n. d. u. m. p. r. a. c. t. i. o. n. e. m. a. b. c.  
 d. p. r. i. m. o. t. u. s. i. n. d. u. s. t. r. i. a. m. a. g. i. s. t. r. i. / Q. u. a. n. t. u. m. a. p. p. a. r. e. t. q. u. i.  
 n. u. n. c. a. c. v. i. n. o. d. d. e. u. n. i. t. a. t. i. o. n. e. / c. u. n. d. n. o. p. o. s. s. i. t.  
 i. l. l. u. d. c. r. e. a. t. u. r. s. u. p. r. a. t. e. r. r. a. / n. o. c. i. u. s. t. i. c. i. a. t. a. p. a. r. t. i. o. n. e. m.



omni. ac. vi. et cunctibet p[er] tang[er]e filia d[icitur] a p[ro]p[ri]o  
quod d[icitur] gendat[ur] / Et p[er] h[oc] p[er] s[ci]p[er] / cuncta p[er]p[et]u[um] inu[en]it[ur]  
in lapid[is] in m[un]do / eo q[uo]d n[on] est in p[re]s[en]te n[on] d[icitur]  
p[er] s[ci]m[us] q[uo]d d[icitur] q[uo]d ip[s]a possit d[icitur] gendat[ur] absq[ue] m[un]do  
genu[us] h[ab]et et op[er]at[ur] manu[us] h[ab]it[ur] / Et sciam[us]  
eo q[uo]d h[ab]et[ur] ignorat nat[ur]a mat[er]ial[is] illig[is] et g[en]it[ur]  
tion[is] et op[er]at[ur] / id ip[s]u[m] m[un]do iustit[ia] et g[en]it[ur] ma  
nifestat[ur] in actu / q[uo]d ip[s]u[m] non p[er]t[inet] s[ci]m[us] / n[on] adu[er]  
naq[ue] n[on] a n[on] / iustit[ia] ignorancie // Q[uo]d p[er] p[er]  
mitus transp[er]it p[er] m[un]do p[er] h[ab]it[ur] d[icitur] q[uo]d  
p[er]uolat ea que s[un]t abscondita //

**Quomodo hoc magistru[m] fit p[er] n[on] et p[er] op[er]at[ur] ayt[ur]**  
**et n[on] p[er] m[un]do et demonstrat[ur] / Lib[er] 10<sup>o</sup>** quomodo

v  
ex[em]p[lu]m filia non q[uo]d d[icitur] q[uo]d f[ac]it p[er] m[un]do  
nec p[er] ayt[ur] confusa s[ic] m[un]do m[un]do m[un]do  
vino fit s[ic] m[un]do n[on] p[er] artem cogit[ur] / eo q[uo]d h[ab]it[ur]  
et op[er]at[ur] / quo nobis app[er]at optat[ur] p[er] p[er] ayt[ur]  
Et id filia tibi d[icitur] m[un]do que demonstrat[ur] p[er] d[icitur]  
p[er] ayt[ur] / q[uo]d ip[s]a mutat n[on] v[er]o et p[er] d[icitur] d[icitur]  
nobile / et f[ac]it in h[ab]it[ur] / et calid[us] d[icitur] / et q[uo]d  
mutat[ur] no[n] est / n[on] h[ab]it[ur] d[icitur] n[on] ayt[ur] / et q[uo]d  
nat[ur]a d[icitur] h[ab]it[ur] ad sua n[on] g[en]it[ur] /  
Et h[oc] fit p[er] ayt[ur] / app[er]at p[er] op[er]at[ur] m[un]do / q[uo]d  
az. vi. p[er]t[inet] in m[un]do p[er] ayt[ur] / s[ic] d[icitur] aqua acuta  
f[ac]it d[icitur] p[er] m[un]do et p[er] ayt[ur] / quo m[un]do  
ad acutate f[ac]it p[er]t[inet] / et in d[icitur] q[uo]d  
t[ur] n[on] ayt[ur] h[ab]it[ur] capiendo forma[m] m[un]do  
ca / n[on] forma claya i[st] forma colopma / s[ic] app[er]at  
p[er]t[inet] d[icitur] d[icitur] aqua et sua g[en]it[ur]  
t[ur] forma lapid[is] q[uo]d d[icitur] h[ab]it[ur] et  
t[ur] p[er]t[inet] p[er]t[inet] / quo v[er]o m[un]do







in forma et spem pluri quidi et lutosi // Et si de na  
 gomo / a martio / a verno sentit se ee qd exornatu  
 idm dnu comidet i nam loci / cu q qmget p sua  
 upsem digestioez / Et si adhuc magis dictu locus  
 gendacois e qd exornatu i na me / oyt do bilioz  
 digestiois et minor ptaf ad tmmadi idm dnu  
 in corq dupu motalli / et io no p qntu nec solum  
 uppssu / et facit vetti de na aoz i nam aquo / p  
 coeysacois qua aoz cap de sm ptaf qd ptaf ptaf  
 digesti / quo miscent cu eo vaporabili p defen  
 vttu coeysacois / et ideo mppssu i m pmpuado  
 p acois caloz viformis et hnditatz vuctuoso  
 lapatis tartare / ut fac facit i marmell //

**De na abortiu cor mppssu ad respectu pformi  
 et de temperia vas nathealis Rubra / q**

Propter fili t manifestat qd i mppssu cor mppssu  
 no sunt u abortiu / quo no potuerit qd ad tmm  
 m pformis ooz / n vt illi q nati sunt in loco monstru  
 ali malo orolato / sordido / indigesto et corrupto / paci  
 onis ogytudois leysitatz et corruptiois mfra corq  
 ooz / Et h p na facit p defen pparat et defen ca  
 loz nate / q no p digesti / monstruoso / qd i ma  
 motalli / a p sua magna opatacois a pmmulacois  
 ardent caloz aduonit et colopa a idm dnu a  
 sm loci mutabit in q mma accidenaa mltocionis  
 pnt aduoye / cu qd sit qmcois tocu mae gendacois  
 Quas si locus mntacois idm dnualis est talis / qd  
 sit bene compatu / talit qd p sua digestione et to  
 panca heat magis ptaf depmadi cu qsnacois mu  
 tatia sm qmon clausuatu // Vnyste illud tmm  
 tabitue et ggelabitue i fma lma et pmyd / per



vaporis sui sulphuris iam purgati a macula originali  
 levisitatis / q<sup>uod</sup> de loco dicitur in similitudine / a<sup>ut</sup> in p<sup>er</sup>fecto sole p<sup>er</sup>  
 cōtemp<sup>er</sup>ancia quā sustinet h<sup>ic</sup> d<sup>icitur</sup> idm<sup>odum</sup> d<sup>icitur</sup> / a loco sue  
 gen<sup>er</sup>ationis et digestio<sup>n</sup>is completo a<sup>ut</sup> in p<sup>er</sup>fecto / s<sup>ed</sup> a  
 illuc ubi d<sup>icitur</sup> loco gen<sup>er</sup>ationis sol et mutatio et co<sup>o</sup>ge  
 latio<sup>n</sup>is h<sup>ic</sup> d<sup>icitur</sup> in<sup>ter</sup>nal<sup>iter</sup> d<sup>icitur</sup> fund<sup>us</sup> solis / ibi certissim<sup>o</sup> d<sup>icitur</sup>  
 ignis cū m<sup>ult</sup>u nobili<sup>ter</sup> temp<sup>er</sup>ancia et m<sup>ult</sup>u bona di  
 gestione / Et in loco gen<sup>er</sup>ationis lim<sup>us</sup> d<sup>icitur</sup> aer cū  
 virtute celesti / Et id<sup>em</sup> clarificat<sup>ur</sup> et demonstrat<sup>ur</sup> / q<sup>uod</sup>  
 fum<sup>us</sup> a<sup>ut</sup> vapor mensuralis t<sup>em</sup>p<sup>er</sup>is et ac<sup>id</sup> in uo  
 debent g<sup>er</sup>ere neq<sup>ue</sup> sup<sup>er</sup> pondus metalli p<sup>er</sup> p<sup>er</sup>fectu  
 equalit<sup>er</sup> illi alias in p<sup>er</sup>fecto<sup>n</sup>is d<sup>icitur</sup> magis am<sup>er</sup>andi  
 Quare apparet q<sup>uod</sup> si magis h<sup>ab</sup>eat de virtutib<sup>us</sup> t<sup>em</sup>p<sup>er</sup>is  
 et loco gen<sup>er</sup>ationis / q<sup>uod</sup> de lim<sup>o</sup> et nobilitate / que  
 veniunt p<sup>er</sup> t<sup>em</sup>p<sup>er</sup>atione planetar<sup>um</sup> in d<sup>icitur</sup> loco q<sup>uod</sup>  
 latu<sup>us</sup> obtinebit t<sup>em</sup>p<sup>er</sup>atione et f<sup>er</sup>acitate / et p<sup>er</sup>onde  
 rostrato / t<sup>em</sup>p<sup>er</sup>ulenta et f<sup>er</sup>igiditate / s<sup>ed</sup> p<sup>er</sup>libu<sup>us</sup> / q<sup>uod</sup>  
 apparet q<sup>uod</sup> t<sup>em</sup>p<sup>er</sup> p<sup>er</sup>libu<sup>us</sup> d<sup>icitur</sup> o<sup>mn</sup>is t<sup>em</sup>p<sup>er</sup>is / s<sup>ed</sup> t<sup>em</sup>p<sup>er</sup> amo  
 d<sup>icitur</sup> o<sup>mn</sup>is alt<sup>er</sup> cū p<sup>er</sup>fecta temp<sup>er</sup>ancia / Et s<sup>ed</sup> magis  
 d<sup>icitur</sup> loco p<sup>er</sup>icipiet cū virtutib<sup>us</sup> celestib<sup>us</sup> / et m<sup>ult</sup>u  
 t<sup>em</sup>p<sup>er</sup>is t<sup>em</sup>p<sup>er</sup>is / et fulgore et i<sup>nt</sup>er<sup>er</sup>ondens  
 absq<sup>ue</sup> aliq<sup>uod</sup> co<sup>o</sup>mp<sup>er</sup>is / s<sup>ed</sup> m<sup>ult</sup>u et solidu<sup>us</sup> p<sup>er</sup> co<sup>o</sup>structione  
 p<sup>er</sup>end<sup>us</sup> / que demonstrat<sup>ur</sup> q<sup>uod</sup> m<sup>ult</sup>u et p<sup>er</sup>onde rostrato<sup>n</sup>  
 p<sup>er</sup> n<sup>at</sup>uram lap<sup>id</sup>is / et q<sup>uod</sup> t<sup>em</sup>p<sup>er</sup> d<sup>icitur</sup> de q<sup>uod</sup> p<sup>er</sup> q<sup>uod</sup> p<sup>er</sup>ay<sup>us</sup> d<sup>icitur</sup>  
 p<sup>er</sup>porco constat<sup>ur</sup> p<sup>er</sup>ay<sup>us</sup> am<sup>er</sup> / ad qua<sup>m</sup> p<sup>er</sup>porco<sup>n</sup>is venit  
 ma<sup>g</sup>is dep<sup>er</sup>mata t<sup>em</sup>p<sup>er</sup> illu<sup>us</sup> t<sup>em</sup>p<sup>er</sup> p<sup>er</sup>porco<sup>n</sup>is ad q<sup>uod</sup> g<sup>er</sup>ola  
 co<sup>o</sup>z m<sup>ult</sup>u p<sup>er</sup> f<sup>er</sup>igiditate loci / et p<sup>er</sup> f<sup>er</sup>acitate loca  
 lo<sup>us</sup> q<sup>uod</sup> l<sup>ib</sup>er<sup>us</sup> t<sup>em</sup>p<sup>er</sup> q<sup>uod</sup> n<sup>at</sup>ur<sup>us</sup> p<sup>er</sup> calore<sup>n</sup>is n<sup>at</sup>urale<sup>n</sup>is vent<sup>us</sup>  
 uat<sup>us</sup> p<sup>er</sup> t<sup>em</sup>p<sup>er</sup>inata digestio<sup>n</sup>is / et i<sup>nt</sup>er<sup>er</sup>ondens m<sup>ult</sup>u  
 m<sup>ult</sup>u mortua s<sup>ed</sup> aliq<sup>uod</sup> v<sup>er</sup>itate / et v<sup>er</sup>itate i<sup>nt</sup>er<sup>er</sup>ondens  
 q<sup>uod</sup> g<sup>er</sup>ing<sup>us</sup> in g<sup>er</sup>olando m<sup>ult</sup>u p<sup>er</sup>lectu<sup>us</sup> cal<sup>or</sup>is p<sup>er</sup>fectu<sup>us</sup> in m<sup>ult</sup>u  
 talis i<sup>nt</sup>er<sup>er</sup>ondens



**Quidit actus debet notat** has virtutes mundales pro  
imores perfectos et de abrenuacoe opio p fermentacoez

Super oia quo dyming et formig seip / Ois fi  
lino doctio et artista se des amfay singula  
pit et dicit notida virtutes mundales p pmas pfectio  
Quoniam ia dyming qd ac p de pmatu vtit i nam  
illig cu q gmgit / q mltelligo ta m pma pto quo d  
de pmatos et qeatoe lapidi / quid m pma qua d de  
fermentacoe et mutacoe illig d fua et vija m  
diam / Tnc qn transieris m p pto f q dno / Con  
mige fuph ia qeato cu fermento abluo / qd viti  
vnguentu / p pto et videri / qd d f p pto / q  
to d p vnguentu / q p pto et videri / qd d f p pto  
ma quom cu illo qd d caput / qm q pto et fuph  
mt oem genacoez d ex quomontibz m na / quo  
portat formad et virtutes celestes m pto / Et ideo q  
d ca qd m p pto no p p pto / n forte d p pto  
tute longuqatf tempis cu mltis oporibz i pma  
pto / p pto fupplet et pplet p pto virtutes tempis  
tas et mltu bu digeftas cu homitate tempis / ab p  
magno p pto si bu fias facit m p pto / Et m  
q no fupam cu p na / qm p fmit fup op p sola  
digefione / et no fupm p pto / ex d qd  
na p pna digefione ia p pto / p pto qeas mto  
ad faciend p pto p pto / et qeas p pto  
i d p pto mto / ois d p pto / et p pto  
cu p na non p pto n p pto / Et p pto no facim  
n p illa na / et i t pto tempis i volut p pto  
fict alio / ois qeato p na / Et qm ignorat mto p pto  
m p pto qeato q d p et d p pto ois d p  
electi filii doctio mto / qeato q hano d pto



**Quomodo artista debet intelligere quod lapis p[er]dit  
de sua natura et emendandus illi. Rubrica 93<sup>a</sup>**

93<sup>a</sup>

+ Oportet dicere quod natura est in primo gradu  
emendandus et ostendit se lapide quantum  
est de sua prima natura temperata in toto ordine  
illa est temperata et temperata ab illa ad maiorem  
gradum per se filii dicuntur quod quanto magis elonga-  
bitur a suo temperamento per mortificationem corporis  
per se temperamento per se de sua prima natura et de corpore  
tamquam quod est in magna infirmitate per se temperamento  
virtutis spiritualis et per se temperamento illa est a corpore  
suscipit. Et hoc vocatur labilitate et debilitate  
quod corpus sic elongatur a suo nobili temperamento et de sua  
coelestitate per se temperamento in tunc per se temperamento  
fuit ab illo quod ipsum confortabat. Et in tanto quod magis  
suscipit per se elongationem de tanto magis per se temperamento  
tunc appropinquabit per se temperamento ad se temperamento  
Et de facto quod magis ostendit totum portando corpus  
ad longioris corruptionem et mortificationem per se temperamento  
coelestitate de tanto est maior virtus et maior per se temperamento  
postea per se temperamento fuerit firmum per se temperamento  
veritatem ad suum temperamento. Et est per se temperamento  
per se temperamento attrahit se de se temperamento quod in  
per se temperamento quod non per se temperamento in sua mortificatione quod in  
temperamento non fit in eum ostentationem per se temperamento  
per se temperamento in se temperamento non per se temperamento  
natura attrahit in attrahit sine naturali suavitatem. Et hoc  
suavitatem sine mortalitate quod fit per se temperamento sine corpore  
et calefactionem et suavitatem sicut in naturalibus in

**Quomodo et quod est de quo temperamento lapis est emendatus  
a suo temperamento. Rubrica 94<sup>a</sup>**

94<sup>a</sup>

ff illi per se temperamento quod quod corpus est emendatum et quod  
obscure ostendit ab omni sine sine ammat  
tunc est longior quod per se temperamento a suo temperamento et firmum







ac. et in his facit bonam et fidem permanentem. Fili  
confida. hoc quod monstramus quod de toto nostro secto et manu  
testamur quod ad hoc quod sunt omnia verba nostri magistri  
et sine illis nihil potest quod. Quapropter intelligo hoc quod  
notamus in nostro presenti testamento cum acutissime  
intelligitur et videtur meas doctrinas quod se habent  
associari et in quo loco melius advenit. Et quod se habent  
fieri et quod in regna sunt et quod videtur per antiphrasim  
et quia patet habere per idem et dixerunt quod in magistro  
non est nisi corruptio omnis forme et generatio aliter  
cum generatione sine fieri in toto magistro respondente  
et in eodem tunc hoc quod ad regnum respondit patet  
appropinquare per tua elucidationem appropria et hoc quod per  
elongare elonga ab illo et venies ad corruptionem prime  
forme per se passus. Et ad generationem per forme quod  
nobilis generatio. Fili regna nostri magistri sunt in  
ligata per primum advenit a tercio et secundo et tunc  
a primo et secundo et per a primo et tercio quod igitur quod in  
tercio manilona de primo et secundo. Et quod quod in  
secundo manilona a primo et tercio. Et quod quod in primo  
manilona a secundo et tercio. Et omnia illa regna ligata  
vni cum alio non solum per diversam mixtionem operantur  
sed per diversam dispositionem decorum que procedunt cum id  
utata per se facit quapropter monstrat quod tunc non est  
nisi vni regimine decorum quod per diversam mixtionem  
non operantur cum ordinat intentionibus operantur primo  
gradu nostri magistri. Fili intentionem namque est multum  
ordinata per opera operantur intelligitur igitur intentionem  
namque et per quod cum tota sua personam per prima  
mutatio possit ad vni actum et per intentionem illig  
fit et ab illo transit ad per actum mutatum quod



refinit mutacoem ten / Et nullus istorum p<sup>r</sup> fimp<sup>r</sup> absp<sup>r</sup>  
adintoris absp<sup>r</sup> / En se hant fieri p<sup>r</sup> q<sup>r</sup>ayad opa //  
coed / ficut in p<sup>r</sup>tes sentie p<sup>r</sup> solucioem corporis / que  
e causa g<sup>r</sup>olacois p<sup>r</sup> / et g<sup>r</sup>olaco p<sup>r</sup> est cu<sup>r</sup> dyso //  
luciois cois / sic q<sup>r</sup> q<sup>r</sup>mlib<sup>r</sup> p<sup>r</sup>ssit ad fin<sup>r</sup> actu //  
differente cu<sup>r</sup> p<sup>r</sup>o coo<sup>r</sup>danac / h<sup>r</sup> e p<sup>r</sup>ssio op<sup>r</sup>atua  
elo<sup>r</sup> / q<sup>r</sup>u<sup>r</sup> indige<sup>r</sup> tu<sup>r</sup> intelli<sup>r</sup>ge / Et si illa intelli //  
tio p<sup>r</sup>ssendet p<sup>r</sup>ssime t<sup>r</sup>ms intellectus i<sup>r</sup> con //  
fortacoem et debilitacoem / que fuit i<sup>r</sup> m<sup>r</sup>o fimo p<sup>r</sup>cto //  
et i<sup>r</sup> o<sup>r</sup> ayssu na<sup>r</sup>o / q<sup>r</sup>u<sup>r</sup> p<sup>r</sup> illa e q<sup>r</sup>libet temp<sup>r</sup>am<sup>r</sup>entu<sup>r</sup>  
at distemp<sup>r</sup>am<sup>r</sup>entu<sup>r</sup> m<sup>r</sup> magist<sup>r</sup> / que fuit latitudo

**De latitudine complexiois et sui comp<sup>r</sup> complexiois**  
**h<sup>r</sup>ondit<sup>r</sup> in duob<sup>r</sup> t<sup>r</sup>mmis / Rubica / 156**

**f** illa oia latitudo complexiois cu<sup>r</sup>q<sup>r</sup>q<sup>r</sup> p<sup>r</sup>er  
sit / ex<sup>r</sup>it ad temp<sup>r</sup>am<sup>r</sup>entu<sup>r</sup> at distem<sup>r</sup>pa //  
mentu<sup>r</sup> / Et io p<sup>r</sup>mo d<sup>r</sup>e complexiois t<sup>r</sup>mmi duo s<sup>r</sup>nt  
v<sup>r</sup> / temp<sup>r</sup>at<sup>r</sup> temp<sup>r</sup>ata at distemp<sup>r</sup>ata / Complexio  
temp<sup>r</sup>ata e illa i<sup>r</sup> q<sup>r</sup> p<sup>r</sup>mo qualitates m<sup>r</sup>utualit<sup>r</sup>  
p<sup>r</sup>ssit / q<sup>r</sup>on<sup>r</sup>q<sup>r</sup> v<sup>r</sup>emat ad illu<sup>r</sup> t<sup>r</sup>mmi p<sup>r</sup> q<sup>r</sup>o p<sup>r</sup>ssit  
melior et potissia dispositio p<sup>r</sup>ssit / p<sup>r</sup> totu<sup>r</sup> illu<sup>r</sup>  
m<sup>r</sup>du<sup>r</sup> q<sup>r</sup>u<sup>r</sup> debet<sup>r</sup> p<sup>r</sup>o p<sup>r</sup>er / na<sup>r</sup> i<sup>r</sup> qualibet p<sup>r</sup>o absp<sup>r</sup> //  
luto h<sup>r</sup>ot<sup>r</sup> temp<sup>r</sup>am<sup>r</sup>entu<sup>r</sup> / q<sup>r</sup> e talis ad sua p<sup>r</sup>om  
p<sup>r</sup>ssit i<sup>r</sup> d<sup>r</sup>im<sup>r</sup>du<sup>r</sup>alitat<sup>r</sup> / distemp<sup>r</sup>ata complexio  
e illa i<sup>r</sup> qua corp<sup>r</sup>q<sup>r</sup> solay<sup>r</sup> tu<sup>r</sup> complexiois p<sup>r</sup>er  
a meliori dispositio p<sup>r</sup> duacoem aliq<sup>r</sup>z qualitat<sup>r</sup>  
p<sup>r</sup>ma<sup>r</sup>z // Q<sup>r</sup>u<sup>r</sup>ay<sup>r</sup> appay<sup>r</sup>et / q<sup>r</sup>u<sup>r</sup> cu<sup>r</sup> n<sup>r</sup>o nulla complexio  
ione no possit d<sup>r</sup>u<sup>r</sup>ay<sup>r</sup> aliqua qualitas / n<sup>r</sup> a<sup>r</sup> p<sup>r</sup>ssit  
at p<sup>r</sup>ssit / Ideo oia complexio distemp<sup>r</sup>ata a<sup>r</sup> est fin<sup>r</sup> //  
plex at p<sup>r</sup>ssit // Simplex e illa i<sup>r</sup> q<sup>r</sup> solum una  
qualitas d<sup>r</sup>u<sup>r</sup>ay<sup>r</sup> / sic<sup>r</sup> f<sup>r</sup>actio i<sup>r</sup> m<sup>r</sup>o lapido cu<sup>r</sup> q<sup>r</sup>libet  
simplici / no intelligit<sup>r</sup> q<sup>r</sup>u<sup>r</sup> d<sup>r</sup>u<sup>r</sup>ay<sup>r</sup> simplici que

na<sup>r</sup> b<sup>r</sup>



220.







allotted



not in

Alma matris pro fide 20

En qd fulget amicitia & vnu cu cori pndet. fact ipm vn  
- de secretis maxi. & via vna pfecta. Unde qd vno ipm.  
par. qd se no eliciat. qm cu qm pfecto pfecto & p illo pte  
lat magis usq ad diffacionem & e

Primo de p<sup>o</sup> d<sup>o</sup> sulph<sup>o</sup> p<sup>o</sup> q<sup>o</sup>at & q<sup>o</sup> p<sup>o</sup> m<sup>o</sup> califa  
q<sup>o</sup> p<sup>o</sup> f<sup>o</sup>ngar & m<sup>o</sup> g<sup>o</sup> m<sup>o</sup> de sale f<sup>o</sup>ncibili si d<sup>o</sup> m<sup>o</sup> t<sup>o</sup>  
no d<sup>o</sup> p<sup>o</sup> p<sup>o</sup> p<sup>o</sup> g<sup>o</sup> d<sup>o</sup> q<sup>o</sup> m<sup>o</sup> d<sup>o</sup> & c.

De mactatib. p. 10. v. 10.

pphiam in pot. ut lū. 2. tūc de mē 2. pat. armōa emēa to  
ciens quos ciens quisp. erat ut cera p. fac. ari. p. fac. filip.

Inceracio argi. sine abs<sup>o</sup> atomum subli<sup>at</sup> & p<sup>o</sup>ge de eo p<sup>o</sup>u g<sup>o</sup>u  
voluo p<sup>o</sup>u ludo lu<sup>o</sup> & assa g<sup>o</sup>u lenti igne et qu<sup>o</sup> videro  
p<sup>o</sup> p<sup>o</sup>u in fuyce p<sup>o</sup>u abiq<sup>o</sup> & p<sup>o</sup>u g<sup>o</sup>u p<sup>o</sup>u p<sup>o</sup>u & p<sup>o</sup>u p<sup>o</sup>u  
opacione do<sup>o</sup> d<sup>o</sup>u nat<sup>o</sup> p<sup>o</sup>u liq<sup>o</sup>u ut cera. & c.

¶ fiat de g<sup>o</sup> m<sup>o</sup> ar<sup>o</sup> i g<sup>o</sup> p<sup>o</sup> de ar<sup>o</sup> vno p<sup>o</sup> o<sup>o</sup> q<sup>o</sup> p<sup>o</sup> f<sup>o</sup> p<sup>o</sup> t<sup>o</sup>  
de p<sup>o</sup> ar<sup>o</sup> t<sup>o</sup> p<sup>o</sup> d<sup>o</sup> m<sup>o</sup> ar<sup>o</sup> m<sup>o</sup> ar<sup>o</sup> colore deinde p<sup>o</sup> m<sup>o</sup> v<sup>o</sup> p<sup>o</sup>  
z q<sup>o</sup> p<sup>o</sup> p<sup>o</sup> f<sup>o</sup> p<sup>o</sup> g<sup>o</sup> ex h<sup>o</sup> a b i q<sup>o</sup> z t<sup>o</sup> h<sup>o</sup> m<sup>o</sup> m<sup>o</sup> l<sup>o</sup> t<sup>o</sup> a c<sup>o</sup> d<sup>o</sup> e<sup>o</sup> r<sup>o</sup> a t<sup>o</sup> f<sup>o</sup> m<sup>o</sup>  
l<sup>o</sup> a r<sup>o</sup> a y z f<sup>o</sup> a c<sup>o</sup> t<sup>o</sup> e<sup>o</sup> d<sup>o</sup> a l<sup>o</sup> b<sup>o</sup> d<sup>o</sup> p<sup>o</sup> h<sup>o</sup> l<sup>o</sup> o<sup>o</sup> q<sup>o</sup> d<sup>o</sup> p<sup>o</sup> h<sup>o</sup> i q<sup>o</sup> p<sup>o</sup> h<sup>o</sup> i f<sup>o</sup> m<sup>o</sup> q<sup>o</sup>

quatuor diebus alio die 2.



*Rf* dind. v. bu pul. & melle cū agna p̄lio nōt<sup>r</sup> & vitoli sūm macmor & t  
• & deficiendo. tūc po.<sup>e</sup> ad p̄q. cū linnatura mart<sup>r</sup> & sale cor dū  
itē q̄ soliat<sup>y</sup> & ter cū agna p̄dicta & defica et subtilia. r. et e  
albu fixū & fūdet r o.

albu fixu & fundeu p d.  
pp de eo ut pl & fac bullu molo qd p die integ<sup>m</sup>. & qd p d<sup>m</sup>  
aqua clara. p<sup>o</sup> defica & po ad blandu p se sine alio a per  
diein integru & p<sup>o</sup> p d<sup>m</sup>. t albu e fixu & fundeu & c.  
habile ad fundendu. & c.

habile ad fundend. 22.  
 Et ad intend. e q p pma solatorem dno vno. 2 auri publi. p  
 dispensu ponat in vase vtro mdo suu formata cu conibz et ad  
 munitis eis. 19. debilibz qusqz vco aduisti. subliant in su  
 itate nris que e ca aduisionis in sole vno. 2 19 apr et idm  
 19 aduisti bit. pli sepa 7 decoctem magna acut vt  
 p dicit. e. tunc d aptu ad gmetend. cu alijs elementis 22.

[illegible][illegible]

callo p<sup>r</sup>ictis & ipm habio p<sup>r</sup>ipio & c.  
fixato duri mus accipe sal ar<sup>a</sup> ag<sup>a</sup> fym ad illa imbebe am<sup>m</sup>  
.v. p<sup>r</sup>ot p<sup>r</sup>ur marmor p<sup>r</sup>i m fiola po<sup>e</sup> & m fi colloca equo  
et t<sup>bz</sup> p<sup>r</sup>ansact diebz aqua regneo q<sup>d</sup> p<sup>r</sup> filtri<sup>m</sup> distilla p<sup>r</sup>  
gylala. & itate eod<sup>m</sup> m marea p<sup>r</sup>ur marmor dissoluedo  
& gylando & sic t<sup>r</sup>ao. & fixabit<sup>r</sup> & c.



pp h. i. anwid. 4 tm sat cono pata in corpente p kady ad vma  
coque t fili modo macato. q aceto qsimpto pno punde anwid.  
aqua calidam bis ut t 4 cu baculo bu pite cu an. re  
pderit aq eice toaco q faciedo qusq tota facis sordiac  
cu salpindie ifedit 4 anwid vmd ind vmarat tue  
illd desuta 4 sbla cu an p m sat qo pite t oalio qod  
4 mediate carbom in corpente cu aceto 4 desicaty tue  
pili. cu leto yma 4 t album t albiss. 4 c.

Disillat. anwid vmd p alambic p pntas tartar calymate 4 pte  
vmd anwid. in corpente. p m alambic m dno 4 fac bonu  
nyq flamen de lig 4 disillabito aq alba ut q p m dno bu  
talid pnaa ggelab amny 4 c.

De albas anwid vmd p testas oncy andas 4 pntas a pelli  
culis pulupent in mout sub aneo et puluery mte macato dist  
illato do tce fiat aq clara 4 cu ista qua mca solom vmd bu  
qt t h. omni vice affando p fac distender 4 distendet albu  
4 distendit pnt t q cu dicit aq mcerando ggelando disten.  
do distendet albu pite qstallo 4 c.

Subluc anwi sublia cu aq sublia mste eglat anwid vmd  
no pelli cu daf no pte 4 sublia ut di 4 po m apella  
ut opemeta sub omib obfary usq ad collu t da desfu  
igne carbom vno die et fiet lapis obfary. t d 4 mste  
ad medietate liatu cupu 4 m apella ut p mte  
omnes po et fac igne ut p q et totu fundet fil t fac  
fiet lapis mgnm in cor cu cu tudy sat cono affata  
4 po malitel fur stratu sat qo. 4 sbla cu igno  
terna et q assendet mste tudy sat pata et po  
m vnamat ob sbla mte mtes 4 asendit 4 confill  
pe mde fur mte califatu 4 ggelab unde eid 4 c.

pp 3. i. anwid vmd 4 pge d m fundo vnamat. t m cucbita  
et q p mte cu baculo plaus et fur m t. d. 4 m m m  
mitte 4 mte mtes anwid vmd sbla et mte ab q m m  
m fundo vnamat 4 q assendet de anwid p mte t pge  
m fundo vnamat 4 q p mte ut p q et anwid q p mte  
4 p m sbla. q p mte mte do mte mte mte. t no  
fiet 4 c.







Pl. anon. v. qm vno a tm sal pet t i so maq co ca gget  
 att t distilla p filtri qstiant fm lipidm vando  
 t p. m cap ~~et dala~~ et a calanatu fuit forti  
 mtdto fm 192. apto ad et p fac igo medocce fer p  
 dno t pra vura 192 t asordit sal t emact anon m  
 fundo m gubstabilo q t fm lipidz t p m Qis t do apto  
 d calanatu et cu calanatu fuit tate p9 dissoluto  
 cu a. t tce ande t distilla to an cu aceto dno lo adnu  
 ad distillat tuc m bilneo distilla aceto p dnt 192  
 ad substancia dnt dnt t ill dissoluto p so quidid  
 f immo diato p9 pma diff. distilla t p filtri. p9 qmgo  
 alio p pntibz dissol. q. dno sal vnu sic pnti fit. q.  
 pnt. alioz pnt pnt q et cu ipz anp. v fipm et q  
 gubstabil q d pnto fm vnoem t d.

De cocto dnt. v. p diam lay end aceto fort distilla  
 p alchid p9 p. t. 1. sal ac t pnto m p dnto aceto  
 m anibz fm 192. p9 ante distilla tuc m dno pnt d  
 mde. Deo g. eas

Duxit? p pnt dnt pnt pnt aceto dnt 2. p. mte  
 bona abstinu fia dnt 2. y. miss sumant cu ag tepu  
 da rem pnt p y dnt. Deinde pnt mta  
 pntan cu pnt pnt pnt t c  
 pnt ccho. pnt cu g h ce molo 3 y. miss  
 pnt formento pnt ad quantitate fabry t pnto  
 pnto qy ot v y pnt p mediam horam an  
 dormit p pnt pnt pnt pnt pnt pnt  
 otate pnt pnt pnt pnt pnt pnt  
 an capu mntan an 2. p. d pnt long pnt



The money was paid for 10 shaffes and an  
 of duby 10 namys pade 20  
 for monffacary due 17 of an 3 f mra domer meqa  
 cupm an 3 2 tynbly 33 all an 3 3. generous omle  
 crumpans dymme at contemp an 3 1. also ad  
 dunt om mpp dote qva tom an 3 2. dymptore  
 3 f 3 m p an all 3 2 pntly and pntly ont 2 m p  
 fent fad aly amypsa all 3 3. gomepo 3 8.  
 endme 3 5 m p 20  
 fad dote ad duo camy 10 dote

R foliolorum pino 3. thymus exethar dñ 3. n.  
 dñi mayat caput macedone dñ 9. j. bullent in succo  
 bojay qd suff. addito Omnis pñney quantitas  
 qd hoc succo impotenti cu 2. j. anasi elote p 3. n.  
 p albissu & gnapia 7. pñto de pñto & c  
 fat notat. ut est fñq pñto pñto. & c  
 cont. p alyson Longy.

R. peret fust. scaphis. tunc pro sinapio primo ing.  
 gariat. baccas lamp. capriss. qm. puto. enforby  
 castoy. tunc resmo gallam pro nanat pulmo palmo  
 du. 2. 1. sanande nupto pale coquo. baidam au. bup  
 calamito origani. ythomelio sano du. 3. 1. f. ex hyo. ing.  
 ad oto buda enforby castoy. aamoi p. q. n. y. 2. p. u. a  
 2. 1. 2. 3. 4. f. ex hyo. ing. p. bat. h. san. v. u. v. u.  
 de palis in alta p. t. co. p. p. 2. 3. v. u. t. o. n. o. f. a. t. a.  
 p. u. m. a. n. u. ad p. u. p. o. s. i. a. o. n. o. c. e. r. o. t. i. o. f. f. a. t. e. x. p. a. p. l. a. t.  
 et est medietas capellam ad h. co. d. e. s. t. o. b. o. 2. p. a. d. q. d. q. d. a. t. u.  
 est in cunctis mea p. a. 2. c.



¶ flos mulieris et in leo ad habendum et c.

¶ pene 3ij. gngna myab an 3ij. so. an pet. hayat  
capit an 3ij. tot 3ij. pene rubb an 3ij. et gna 3ij  
pup lo an 3ij. pulmentis oficiantur ad zua pao alb  
quantum sufficit ad modum opiat dos 3ij et c.

pull p fal flm

¶ pmat ceto 3ij. qd opontat 3ij. Diacamon 3ij. an  
foliat p m mmo coralli pul 3ij. pua pao alb 3ij  
suba hie copont et m. et c.  
¶ de ta sandt p eadem  
ad garrapand

¶ poyt 2 f. statizag pup long an 3ij. p. pncenag dnf  
bre an 3ij. pnap 3ij. et f. fiat ut sups qm et c.  
Medic ofortata 3ij. valet omibz topizibz  
dum qd omes in firtat in spig. et c.

¶ galemyo 2 ij. cmaon 2 ij. capdaon 2 m. palt 2 g  
pulmentis et ponat in potage et in salpamene  
Medic it salt fl et ad galliand legum

¶ hyagf longloss thm scalapend. o capute idraat  
capit. vane ando qd m mente salmo scabro an  
az. f. sunt quantum eant de oibz pdris pmp  
to ut fof dos coctas m an q coctas p. oxiel dng  
co mac et pao et c.



Unguentum pcedem.

¶ Unguentum albū & citreū dñi 3ij. unguentum supra 3ij.  
resina 3ij. camphora 3ij. olivum quipio nig. bayas  
argentei vni salina extincti vni pinnanti  
dñi 3ij. dñi foliat tafolia qficiantur cu ol mmi  
f. ut resina ut unguento pcep & Ungto  
facies pcep & mas extingit facies cu pincat  
palest pcep & rot  
Sincra balduce & possit ale 24.

¶ Pul. Radul. helonde for  
pe stan pcep & calido 2

¶ Capm. mayat pincenayd. dñi cer. anan pcep  
halango. dñi 3ij. dñi pcep hieopssio dñi 3ij.  
pene ad pcep omi pulmient vcatat pincen  
cu sine tepisat mas & m potag & pcep  
vif  
dñi 3ij. flog natyral.

¶ 3ij. pincenayd cass ling capobalsu cardam  
maroz & pcep pcep mastis dñi 3ij  
pcep 3ij. zua pcep albū & pcep mas & pcep  
& cu hora dñi & c.

Dia omle

¶ Dia capto & f 3ij. alb 3ij. & f. caput vni  
pcep dñi 3ij. licopas 3ij. zua pcep alb 3ij  
pulpient & mst ut pcep pcep cu pcep  
vif & c. Ad fac pcep pcep

¶ Dia opta 3ij. 3ij. alb & f. pcep pcep 3ij. zua 3ij  
vni vni dñi lagon fiat ut pcep & c.



111  
Dreſſe meſſe doſſe bydder ffeſſe beſſe yole doke ne hore ffeſſe by  
beydeyo paze ne ſtate ffeſſe ſeind chye ffeſſe haying ne laupat  
yalee ne cyneond & op ſuch gntabt meſſe

Dreſſe hore

Rf hore ſt m̄ emd quat m̄ hlyr yme arabie 3j & f fiat  
de cae ut moſe & c  
Grotg clay

Rf pape ſt q. cae 3 m̄. galanys 3 j. copand 3 j. calan  
aromatic 3 j. mett layona j. dms att p̄y layonas & c  
p̄y layonas offayz & c

p meſſ mea

Rf dia teſſeron 3 j. teſſe galien 3 j. eſſe magna ſu qno  
bendito. pulmo waloy. diageody copand an 3 j. ſunt meſſe  
& ſe fiat meſſa mea & c

ſt ſalſe ſlay ma & man lep & c

Rf bozay ſingloſſ ſhym ſcalopendrio cuſtato adiant hōd caput  
ſind endio p̄p̄ meſſe ſalſe ſabroſe an 3 j. ſm eho quat  
de oibz p̄diaz ſymptozes ut moſe doſſe ad m̄ an 3 j. oet oret  
dms att ſymptozes m̄ & ſe

Rf anj. 6. q. myablanoy an 3 j. & f ebit alood circym an  
3 j. & f. foliay ſeind 3 j. Rubbo epulay an 3 j. diageody  
ayoz 3 j. p̄. p̄. m̄. m̄. an 3 j. ḡm̄p̄ in pulmo doſſe 3 j.  
m̄ an ḡp̄t̄oz ſymptozes & oret p̄diaz

Rf anqueterp att & atm an 3 j. anqueterp fuſt 3 j. ſeind 3 j.  
campſe 3 j. oliba pape m̄ bozay argenti dms ſalma  
ſeind 3 j. an  
an foliay ſalia ta q̄ſe an  
oto p̄p̄o ſeind oto menſayz ut oto p̄p̄o & an  
ſeind 3 j. m̄. exteḡato p̄eſt p̄ayloa & c



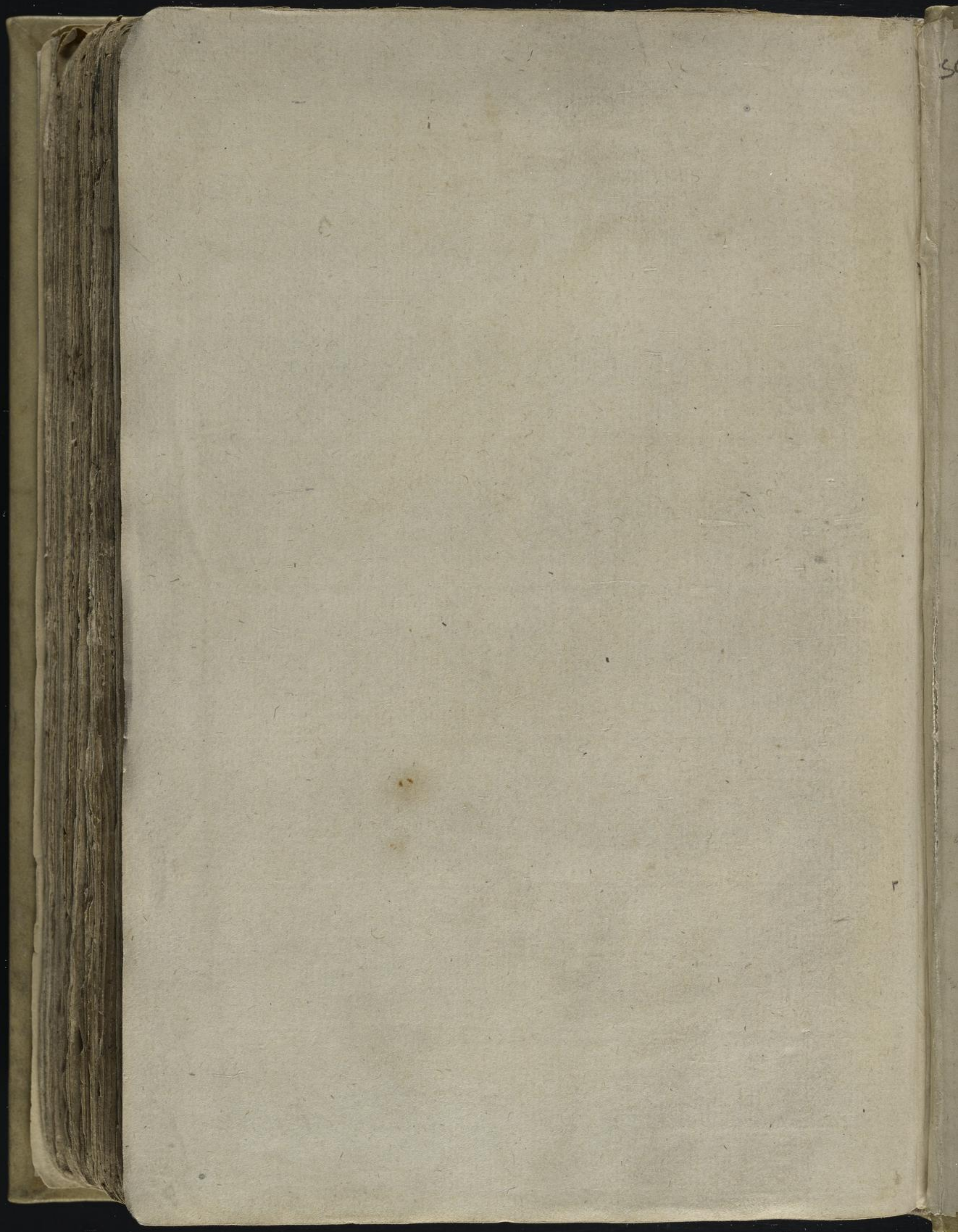
Take ym. In final but q. amand in limatura so small  
at the image be made then put hit it into a small glass  
and a pome that glass lute another and also the bottom  
of the glass that the mat <sup>pendy</sup> p. Then set the sy  
de vessel into a fornace layd w. sand in a pot of othe  
your <sup>new</sup> for y. Most be made a forme of conlad of  
astendyng an. dispendyng. and pen make a measure  
for and a month pen y. wylle wep blacke & y.  
angmet the fyr an. op. month & h. wel way. To hito  
pe fortifye a noy & month your fyr and pe y. t. wyl  
be yode the melt hit done & of no lands the t. into &

Take and seth egges harde Then take a be off. albin or y. and  
gynde it small In to go. Soder Then take the white of y.  
redm. egges and gynde y. powder & y. egges a pen a marble  
forme like to past and put hem pe into a stillatory of glasse  
and still y. for 24 h. & oyle Then take a redde ball of wax  
and take y. best cleve y. may get y. lute y. ball of wax an  
ynge thicke a bone to y. sand clay Then make a lytle hole  
in y. clay till y. come to y. wax and pe dyert and quen it w. dyer  
make out y. wax Then take meny & cluse it clene & ellis  
and lymd hym And put y. of m. to thy pottle Then take of y. co  
roffe and fult. thy pottle pe lute y. hole of thy pottle &  
pe set it in hote p. n. not to hote y. first day. Then y. day  
hote fyre y. y. day a bone all y. fyre and make an hote fyre  
and Then breke yone pot & take out yone forme & make it  
ambico p. y. don. 9. 1. 1. 1.











South West III / 1101  
FTTT

3SP2H

84912 - BPH.MS.16

5000

TM692(BOX)

BPH  
16



